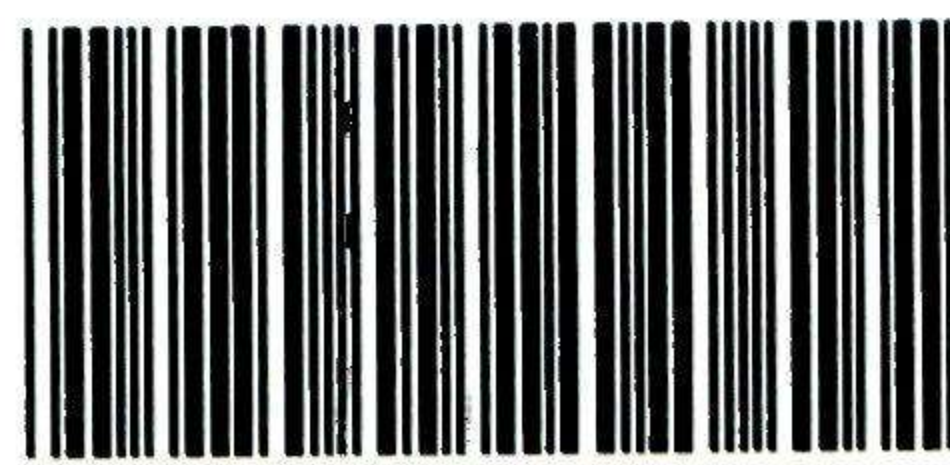

משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת תיק

7547630

מספר משלוח/תיק : 84 - 383 / 1975

תאריך המסמך המוקדם : 01.01.1974

תאריך המסמך המאוחר : 10.02.1974

סימון התיק :

רשימת חקירה - נאמנה יום הכיפורים

מס' חקירה	פירוט חקירה	מס' חקירה	פירוט חקירה
1	מס' חקירה - מס' חקירה	30	מס' חקירה - מס' חקירה
2	מס' חקירה - מס' חקירה	31	מס' חקירה - מס' חקירה
3	מס' חקירה - מס' חקירה	32	מס' חקירה - מס' חקירה
4	מס' חקירה - מס' חקירה	33	מס' חקירה - מס' חקירה
5	מס' חקירה - מס' חקירה	34	מס' חקירה - מס' חקירה
6	מס' חקירה - מס' חקירה	35	מס' חקירה - מס' חקירה
7	מס' חקירה - מס' חקירה	36	מס' חקירה - מס' חקירה
8	מס' חקירה - מס' חקירה	37	מס' חקירה - מס' חקירה
9	מס' חקירה - מס' חקירה	38	מס' חקירה - מס' חקירה
10	מס' חקירה - מס' חקירה	39	מס' חקירה - מס' חקירה
11	מס' חקירה - מס' חקירה	40	מס' חקירה - מס' חקירה
12	מס' חקירה - מס' חקירה	41	מס' חקירה - מס' חקירה
13	מס' חקירה - מס' חקירה	42	מס' חקירה - מס' חקירה
14	מס' חקירה - מס' חקירה		
15	מס' חקירה - מס' חקירה		
16	מס' חקירה - מס' חקירה		
17	מס' חקירה - מס' חקירה		
18	מס' חקירה - מס' חקירה		
19	מס' חקירה - מס' חקירה		
20	מס' חקירה - מס' חקירה		
21	מס' חקירה - מס' חקירה		
22	מס' חקירה - מס' חקירה		
23	מס' חקירה - מס' חקירה		
24	מס' חקירה - מס' חקירה		
25	מס' חקירה - מס' חקירה		
26	מס' חקירה - מס' חקירה		
27	מס' חקירה - מס' חקירה		
28	מס' חקירה - מס' חקירה		
29	מס' חקירה - מס' חקירה		

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי תא"ל יוחנן גור מ.א. 190620 - ס' ר' אג"א - מתאריך 27.1.74

ש: עד מתי שימש כרמ"ח תחזוקה במטכ"ל/אג"א?

ת: עד יוני 73.

בתוקף תפקידו היה אחראי על: אחריות מטה לקביעת שיטות ונוהלי תחזוקה, לביקורת האפסניה, להכנת תכניות תחזוקה ותנועות, להקצבות צל"מ וציוד מבוקר ואחראי לניהול אג"א/מצפ"ק בזמן מלחמה. אחראי לתיאום השוטף של המרכזים: א. תחמושת; ב. דלק; ג. הובלה; ד. בינוי; ה. מזון; ו. ומהס"ים זירתיים.

ש: האם אג"א/תחזוקה ואג"א בכלל אחראים לקביעת תקני צל"מ?

ת: אג"א/תחזוקה אינה אחראי לקביעת תקני צל"מ. תקני צל"מ נקבעים ע"י אג"מ/תוא"ר.

ש: האם אג"א/תחזוקה אחראי לקביעת תקני ציוד אישי ויחידתי?

ת: לא, האחריות לקביעת הנ"ל היא בידי מח' קצ"ר ב-מטכ"ל/אג"א.

ש: מי אחראי להקצבת אפסניה, הובלה ושירותים אפסנאיים לפיקודים/זרועות/וחילות?

ת: הקצבות צל"מ על פי תקני אג"מ/תוא"ר ולפי עדיפויות אג"מ/תוא"ר, ניתנות ע"י מח' תחזוקה במטכ"ל/אג"א. הקצבות פריטי ציוד מבוקר, על פי עדיפויות הנובעות מעדיפות פיתוח סד"כ, ניתנות ע"י מח' תחזוקה. הקצבות אפסניה שאינה צל"מ או אינה ציוד מבוקר, ניתנות ע"י מרכזי אג"א, על-פי תכנית ההצטיידות המוכתבת בפקודת התחזוקה השנתית, גם זה בכפיפות לסדרי ועדיפויות פיתוח סד"כ.

כל זה כמובן, בכפיפות למצאי הקיים.

ש: האם אני מבין שתפקידי מח' תחזוקה, לחלק את היש ולא לוודא הרכשה והצטיידות ממקורות כלשהם.

ת: מח' תחזוקה איננה ממונה ואיננה מפקדת על הצטיידות ורכישה.

ש: מי לדעתך אחראי לעצם העובדה שקיימים פערים בימח"ים (אם קיימים), ומי אחראי לויסות הפערים?

ת: השלמת הפערים, היא פונקציה של עדיפויות תקציביות ברכישה אשר נקבעות מדי שנה בעת עריכת החקציב. אין מצב שאג"א איננו מודע לפערים, אלא שהמסגרת התקציבית ובחוכה העדיפויות להשלמה אינם מאפשרים לכסות את מלוא הפערים בפרקי זמן סבירים. בנושא הוויסות - אין למעשה ויסות פערים אלא ויסות אפסניה לצורך יצירת פערים מאוזנים, אך כאן מקום להדגיש, שמטכ"ל/אג"א פועל על בסיס פיקודי/זרועי/חילי, ולא על בסיס עוצבתי. לדוגמא: ויסות בתוך אוגדה נתונה הוא בידי מפקדת האוגדה וויסות במסגרת פיקוד/זרוע הוא בידי מפקדת הפיקוד/הזרוע.

- ש: האם למח' תחזוקה, היה ידוע מצב הפריטים העיקריים בצהל?
- ת: בהחלט, בידי ענפי מח' תחזוקה נתוני מצאי בפריטים עיקריים, המופקים באמצעות מחשב בתדירות קבועה ובאמצעות שאילתות.
- ש: לאור התשובה אני מבין, כי למח' תחזוקה יש מידע על מצב הפריטים העיקריים של צל"מ וציוד אחר בפיקודים ואוגדות, האם היה ידוע למח' תחזוקה כי חסר בצהל לדוגמא: נשק אישי, מקלעים 0.3;0.5, תחמושת טנקים וארטילריה או בציוד אישי ויחידתי?
- ת: נתוני החוסר היו ידועים למח' תחזוקה, יותר מזה, בחודש מאי 73 נערכה הערכת מצב אפסנאות מושלמת, עם כניסה לבדיקת כל סוגי הציוד החיוני, וכל בסיסה ניתנו הנחיות ר' אג"א, לטיפול בנושאים שונים. ובין היתר ענין הפערים. נתונים מדוייקים אפשר לקבל במח' קת"ר, על פי נתוני המצאי שבידה.
- ש: האם היתה קיימת תכנית הבאה לענות על הצטיידות לקראת מלחמה, בהקשר לכוננות בצל"מ ורק"מ? ציוד אישי ויחידתי בימח"ים?
- ת: בהחלט. מטכ"ל/אג"א פרסם הוראות גיוס חרום בתיק "בזלת", כאשר לכל מבצע ספציפי היה קיים גם תיק אופרטיבי ובתוכו התייחסות ספציפית לנושאים שאינם מוגדרים בתכנית "בזלת", המחייבים את הפיקודים ומערך התחזוקה לפעול לפיהם, קיימת גם תכנית ויסות צל"מ אשר פורסמה ע"י אג"ס/תוא"ר, וכל כולה מגמתה, כיצד פועלים בזמן של מלחמה.
- ש: האם לדעתך, בוצעו התכניות הנ"ל, ערב מלחמת יום הכיפורים?
- ת: כל התוכניות שהוכתבו ע"י אג"א בוצעו, אך חוץ שינויים שהתחייבו ממצב הגיוס. ושינויים אלה היו גדולים מאוד, אך הם בוצעו כהלכה. לפי מיטב ידיעתי, לא בוצעו ויסותי צל"מ על פי תיק אג"מ/תוא"ר לרגל הקמת והפעלת כוחות חדשים ומאולתרים, אך ייתכן ואפשר לקבל אינפורמציה מרמ"ח התחזוקה שהיה מופקד על כך בעת המלחמה.
- ש: מאחר ומח' תחזוקה באג"א מופקדת על נושא התנועות וההיסעים, האם היתה בידי אג"א תכנית היסעים מטכ"לים, שצריכה היתה לענות על גיוס ותנועה לבלימה?
- ת: בהחלט, אך היא לא בוצעה בהתאם למתוכנן, לאור התנאים שנוצרו ב-6 לאוקטובר 73.
- ש: האם אג"א/תחזוקה קיים מרכז היסעים מטכ"לי, בהלאם לתכניות אג"א/מצפ"ק?
- ת: בהחלט, אך רמת הידיעות שהיתה בידינו על ביצוע התנועות, היתה נמוכה מהנדרש, וזאת לאור העובדה שמרבית הכוחות נעו שלא במסגרות אורגניות/עוצבתיות, אלא בתפזורת, חלקם על צירים וחלקם לא. אין זאת אומרת, שלא היתה בקרה כי בשלבים שונים של תנועות, הופנו יחידות ממקום למקום, דווקא באמצעות הנפק"ים.

- ש: כתוצאה מאי הסדר בתנועה, שנגרם לדברייך, כתוצאה מהיסע חפוז, על פי פקודות מקומיות שלא ניתנו לשליטה מרכזית, בגלל מה שקרה בפרוץ מלחמת יום הכיפורים, האם התאחר לוח הזמנים ועוצבות הגיעו באיחור להערכות?
- ת: לדעתי, לא היה אי-סדר אלא היה סדר מירבי לאור המצב שנוצר ולאור הצרכים המבצעיים שנוצרו בגזרות השונות, אני מניח שלו ההיסע היה בשליטה הדוקה יותר והוא היה מבוצע במסגרות אורגניות, ניתן היה למנוע, פה ושם, סתימת צירים וע"י כך גם לחסוך בזמן. למרות הכל נדמה לי שתנועה זו דווקא, לא גרמה לאיחורים בהיערכות ראשונה, כמובן שאינני מתייחס לכלים שנחקעו כתוצאה מתנועה על שרשרת והגיעו לכך, באיחור. מכל מקום זו דעתי, אולם ניתן לבדוק נקודה זו, גם עם רמ"ח תחזוקה הנוכחי.
- ש: מדוע נעו מרבית הטנקים על שרשרת, האם בגלל אי-הפעלת מובילים או העדר מובילים לכמות הרק"מ הכולל.
- ת: ברשות צהל כ-160 מובילים (צבאיים ומגוייסיים), המתאימים להובלת טנקי שוט ומגח, לכן ברור כי באמצעות כמות זו של מובילים לא ניתן לרכז כ-1,700 טנקים מסוגים שונים, תוך 72 שעות ולכן לא היה מנוס להניע את רוב רובו של השריון, אלא על שרשרת ועובדה היא, שכל המובילים הקיימים נוצלו רובם.
- ש: מה היה מצב הצוברים ומה היתה רמת אחזקתם בסיני בכלל וב"אצבעות" בפרט?
- ת: היתה קיימת תכנית והיא בוצעה ע"י קבלנים, כך שלא היו שיבושים בריכוז הכוחות, בגלל אחזקה לא תקינה. חלק מהכבישים המשניים, ביחוד בצירי חת"מ וב"אצבעות" מציר חת"מ לכוון התעלה, נהרס ע"י טנקים של 2 אוגדות שפעלו באזור וגם המשאיות הר שנשלחו עם כורכר, כדי לסתום בורות, לא יכלו למשימה, בגלל עומס התנועה על הצירים הנ"ל, בהם אגב, בוצע חדלוק ותחמוש טנקים.
- ש: מה המינוי שנשאת ביום פרוץ המלחמה?
- ת: מונית ל-ס' ר' אג"א במינוי חרום כאשר עד 6 אוקטובר 1973 הייתי קהס"ר.
- ש: האם כקהס"ר שותפת בתכנון ובביצוע התחומים השונים של נושאי הספקה במלחמה?
- ת: בהחלט.
- ש: כ-רמ"ח תחזוקה הופקדת על תכניות התחזוקה למבצעים השונים ולחיקים האופרטיביים, האם היו קיימות תכניות כאלה, האם התכניות עודכנו והאם לאור התכניות והעדכון, בוצע הדבר בשטח, בפזור מלאי וברמות מלאי.
- ת: בהחלט, כל התכניות עודכנו עוד בחודש מאי 73 ורמות המלאי הותאמו לתכניות אלה.

עדות זו ניתנה על ידי
מרצוני החפשי, הוקראה
בפני ומצאחיה נכונה
(-) יוחנן גור תא"ל

(-) שמעון גלבוע תא"ל (מיל)

גביית העדות על-ידי תא"ל (מיל) ש. גלכוע ונרשמה ע"י סגן ש. אבהרב
גביית העדות מפי אל"מ גרשון ארנטל מ.א. ק/130191 - רמ"ח מטכ"ל/אג"א/תחזוקה

תאריך: 30 ינואר 1974.

ש. מה היה תפקידך, בפרוץ מלחמת יום הכפורים, וממתי נשאת מינוי בהתאם?

ח: שימשתי כרמ"ח תחזוקה מ-22 יוני 73.

ש: כיצד מתארגן מטכ"ל/אג"א במלחמה, והאם קיים פק"ל לכך, והאם אכן בוצע במלחמה זו?

ח: מטכ"ל/אג"א במלחמה, מתארגן בשני גופים:

א. אג"א/מצפ"ע - בראשות רמ"ח תחזוקה, הנושא באחריות לתחזוקת הכוחות במלחמה.

ב. אג"א/עורף - המוכב מ-מ"ח עב"ר ואו"ש - הנושאת בתפקיד של הזנת הצרכים במלחמה וארגון העורף.

האמור לעיל, מופיע בפק"ל אג"א לארגון בשק"ח, ואמנם המבנה הופעל כמוגדר, גם במלחמה זו.

ש: האם האמצעים אשר פורטו בתיק "בזלח" - לגיוס והתארגנות, ניתנו לפקידים לזרועות ולחילות, בהתאם למתוכנן; פרט סטיות עקרוניות, במידה והיו?

ח: למרות הפעלת תיק "בזלח" ביום הכיפורים, המהווה כשלעצמו מגבלה בהספקת האמצעים, הן בגלל החג והן בגלל אופיו, המשביתים את התנועה בעיקרה, סופקו רוב האמצעים, כמוכתב בתיק "בזלח", ואפילו מעבר לזה, למעט מוניות שסופקו בכמות נמוכה בהרבה מהמתוכנן.

למעשה גוייס צה"ל, בכללותו, במשך אחד במקום בדרוג של 2 מחזורי גיוס. לגיוס המערך סופקו כל האוטובוסים שחוננו ועוד קרוב ל-1,000 אוטובוסים נוספים מעל חמתוכנן, לכיסוי עודף הס"ס שגוייס מעבר למתוכנן, ולכיסוי פער המוניות, בחלקו. החוסר במוניות כוסה במלואו על-ידירכב מתנדב הן

ממקורות הפיקוד, והן מיחידת רכב מתנדב, מטכ"ל"ית. בסה"כ, סוקפה כל כמות הרכב הדרושה, אם כי במקום מוניות סופקו אוטובוסים ורכב מתנדב, סה"כ האמצעים היו מעבר למתוכנן.

ש: בעדויות שקיבלנו, העלו בעיות באשר לסדרי קבלת האמצעים, באשר לעתויים ולכמויות, שחלק קיבלו פחות מהמגיע להם וחלק יותר מהמגיע להם, מה הסיבה לכך?

ח: באשר לעיתויים, רוב האמצעים היו מתוכננים להספקה בין 4*4 ק + 4 ועד 8+ק, כאשר ק היה מוגדר כשעה 17.00. פקודת הגיוס ניתנה בשעות שלפני הצהריים, ורוב היחידות, שיגרו נציגיהן לקבלת האמצעים, מיד עם קבלת ההודעה עלהפעלת הגיוס. לכן, נראה היה ליחידות שהספקת האמצעים הייתה באחור, לעומת הופעת נציגיהם במגרשי הקבלה. בפועל, לעומת המתוכנן, הייתה הקדמה של הספקת האמצעים. באשר לכמות, אמנם לא סופקו בדיוק הכמויות שהוכתבו, וזאת מ-2 סיבות:

א. לא היה דירוג בגיוס המערך, וכל היחידות של צה"ל, גוייסו בעת ובעונה אחת, לכן נאלצנו להקטין במידת מה את האמצעים של חלק מהיחידות, כדי לבצע גיוס מקביל, של יחידות אשר היו מתוכננות בדרוג.

ב. מוניות, לא סופקו בכמות המוכתבת והוטל על הפיקודים ועל מרכז הובלה, לספק במקומם רכב מתנדב שהוגדר מראש, כעתודה במקום מוניות.

ש: לדעתך, מתן אמצעים כפי שבוצע בגיוס והתארגנות, לא גרם לאחור בגיוס ובהתארגנות הכוחות?

ח: לדעתי, בתנאים שהופעלה מערכת הגיוס ביום הכיפורים, הצליחה מערכת הקצאת האמצעים, כמפורט ב"בזלת", לענות לצרכי הגיוס, במלוא ההיקף ואפילו מעבר למתוכנן, ולא נגרם כל עיכוב בגמר התארגנות היחידות כתוצאה מקצאת אמצעי גיוס, למרות השינויים בהקצאת האמצעים ובאלתורים שנעשו.

ש: אג"א-מצפ"ע, מופקד על מרכז התנועות ה-מטכ"ל"י, וככזה גם אחראי לריכוז כוחות, לתנועות והיסעים, עפ"י איזה תוכנית רוכזו הכוחות בפ' צפון ודרום.
 ת: הוכנו תוכניות לריכוז כוחות, לכל תוכנית מבצעית, לכל תוכנית אופרטיבית, עבור כל אחד מהפיקודים והגזרות, התוכניות הן מבוססות בעיקרן, על העקרונות הבאים:

א. פ' צפון - פריסת ימח"ם קדמית ותנועה על שרשרת והשלמת ריכוז הכוחות מהימח"ם עורפיים ב-2 אפשרויות:

- (1) סיוע במובילים
- (2) תנועה על שרשרת.

ב. פ' דרום - ריכוז הכוחות תוכנן ב-אפשרויות יסוד: -

- (1) ריכוז כוחות משולב: מובילים רכבת ושרשראות, במשך בין 4 ל-6 ימים, מותנה בתוכניות השונות, וב-סד"כ שונה.
- (2) תוכנית חרום של תנועה על מובילים, שרשרת ורכבות, כאשר משך הזמן מוגבל והתנועות על שרשרת מהוות נחת גדול יותר.
- ג. פ' מרכז - תוכנן ברוב התוכניות, לריכוז בשלב ב'. לאחר הזזת כוחות של יתר הפיקודים, למעט כוחות פרוסים בקו קדמי על גב ההר, אשר תוכננו על שרשרת וכוחות ארטילריה, שתוכננו במובילים.

הביצוע בפועל במלחמת יום הכיפורים:

- א. פ' צפון - כמתוכנן, בעיקרו של שרשרת.
- ב. פ' מרכז - כוחותיו הועברו לגזרות אחרות.
- ג. פ' דרום - רוב הכוחות רוכזו לפי תוכנית חרום ע"ג שרשראות והמובילים נוצלו לסבב אחד בלבד. לכן, פרט ל-2 חטיבות משורינת ומספר גד' ארטילריה ו-צמ"ה, כל יתר הכוחות, רוכזו עלגבי שרשראות.

ש: למה כוונתם "תכנית חרום" המוזכרת בפ' דרום?

ח: כל אחת מתוכניות ההיסעים המטכ"ליות, שפורסמו בפקודות המינהלה, בתוכניות האופרטיביות, צו"יין שניתן לקצר את לוח הזמנים לריכוז הכוחות, ע"י הנעת חלק מיחידות השריון ע"ג שרשראות. פ' דרום הגיש בחודש ספט' 73, לאישור מטכ"ל/אג"א, תוכנית ריכוז כוחות, בה רוכזו הכוחות עד ק+80 שעות (בערך), במקום ק + 180 שעות כמתוכנן (לפי תוכנית מטכ"ל). תוכנית זו נבדקה על ידי עם קא"פ פ' דרום, אושרה עקרונית והוטל על פ' דרום לתכננה מחדש בחומים הבאים: -

א. אי הנעת כוחות ע"ג כבישים, כדי לאפשר הזרמת כוחות לתספוקת

לקיום הכוחות בשטח, גם לאחר מעבר השריון.

ב. תכנון חדלוק הכוחות ע"י אצמאצמא הצמדת מיכליות דלק, לכוחות הנעים

ג. תכנון חילוץ ואתזקה, לאורך הציר.

מלחמת יום הכיפורים פרצה כשתוכנית זו לא הוגשה שנית לאישור

מטכ"ל/אג"א/תחזוקה.

לא היתה קיימת תוכנית של ריכוז כוחות בתוך 24 שעות.

ש: עפ"י תחקירים של צה"ל ועדויות ומכתבים שקיבלה הועדה (ועדת החקירה)

הסתבר כי נושא התנועות כולו, כפי שבוצע, היה ללא שליטה וללא פיקוח

וגרם ל"סתימות" צירים ולפקקים בצמתים, והמדובר בעיקר בפ' דרום.

ח: לא מקבל את ההכללה אשר בשאלה, מאחר היו תופעות שונות במרחבים שונים

ובמועדים שונים. באשר לכל המרחבים, למעט מרחב פ' דרום, היתה שליטה ובקרה

מלאה על ביצוע התנועות, הן באמצעות הנפקי"ם והן באמצעות שליטה ניידת.

גם התנועות הבין-פיקודיות, שבוצעו באחריות מטכ"לית, היו בשליטה

מלאה ותחת בקרה, באשר לרכוז כוחות בפ' דרום, אמנם מערכת השליטה לא

השתלטה על התנועות ולכן גם לא הוזרמה תנועה נאמנה לגורמי הפיקוד במטכ"ל,

אך עד גמר כינוס הכוחות והערכותם לבלימה לא היו "סתימות" צירים, ועובדה היא

שכל הכחות הלוחמים הגיעו לזירה, בתום 24-36 שעות מתחילת תנועתם.

השאלה והמסקנה אשר בה, מתייחסות בעיקר לשליטה על תנועות מבצעות

כאשר מספר עוצבות הונעו בגיזרה צרה ועל ציר אחד, כאן אמנם "נסתמו הצירים".

ש: האם אג"א/מצפ"ע אחראי לתנועת מבצעות, כלומר, להיסע מבצעי?

ת: המערך האפסנאי אחראי עליסעים ממקומות ההתארגנות ועד שטחי הכינוס. הכנסת כוחות ללחימה, נחשבת כתנועה מבצעית המתבצעת לפי תכנון אגמ"י בשליטת המפקדים, כאשר המערך האפסנאי משמש כגורם מסייע לביצוע. ולכן, כל אותן "סתימות" ציריכם, ושיבושים בתנועה המוזכרים בשאלה, הם למעשה שיבושים בתחום הביצוע האגמ"י ובאחריות המפקדים.

ש: האם אג"א/תחזוקה, אחראי להקצבות צל"מ ציוד מבוקר ואחר? וויסותו בהתאם לתקני ההחסנה?

ת: האחריות להקצאת צל"מ הינה בתחום תפקידי אג"מ/תוא"ר, כאשר מטכ"ל/אג"א מהווה גורם ביצועי בלבד. כאשר כמות הצל"מ הנקבעת ביחידות, היא לפי מדיניות ועדיפויות אגמ"י, ולפי תקנים המתפרסמים ע"י אג"מ/תוא"ר. כאשר ליתר הציוד, פועל אג"א/תחזוקה, על פי עדיפויות כלליות בהקמת סד"כ ולפי חוכנית בסיסית של אג"מ/תוא"ר.

ש: לפי חשובתך יוצא איפוא, שמטכ"ל/אג"א אינו הגורם הקובע את היקפה, וקדימותיה של הצטיידות צה"ל, אלא משמש כלי בידי אג"מ/תוא"ר, לפעולה הטכנית של הקצבת הציוד בהתאם?

ת: לגבי צל"מ, החשובה חיובית. לגבי יתר הציוד, אג"מ/תוא"ר קובע רק קדימות לאור פיתוח סה"כ, לעומת מגבלות במצאי הציוד ומתאר המלחמה, כאשר מטכ"ל/אג"א פועל במסגרת המדיניות הכללית, ובמגבלות מצאי האפסניה.

ש: האם את החקן לכל הציוד פרט לצל"מ, קובע מטכ"ל/אג"א ולא אג"מ/תוא"ר, האם הכשרת ציוד מימחי"ם, שאינו צל"מ, תנועת ציוד בימחי"ם היא בתאם לקביעת מטכ"ל/אג"א?

ח: תקני ציוד נקבעים על-ידי מטכ"ל/אג"א-עת"ר.

לגבי הפרשת ימחי"ם, הסמכות מתחלקת בין אג"מ/תוא"ר, לבין מטכ"ל/אג"א, כדלהלן:

א. הפשרת מסגרות לתקופות ארוכות, כגון: מתקן עבודת המבוסס על ימחי"ם של גדודי חת"מ, למשך שנה.

מ.א. 500 - המבוסס על הפשרת עוצבות חש"ן ועוד, האחריות חסמכות הינן בידי אג"מ/תוא"ר.

ב. הפשרת ימחי"ם לצרכים קצרי טווח ולביצוע אימונים, של היחידות עצמן על ציודן, הינה באחריות מטכ"ל/אג"א. כגון: הפשרת ימ"ח לביצוע אימון עוצבתי של חטיבה על ציודה. או הפשרת אפסניה לארוע מאושר כגון: יום העצמאות.

העברת אפסניה וצל"מ מעוצבה לעוצבה, שלא במסגרת התקנים, באחריות ובסמכות אג"מ/תוא"ר, כגון: העברת צל"מ ואפסניה של גדוד מחטיבת שריון, לרשות מתקן אימונים כגון: מ.א. 500.

ש: כרמ"ח תחזוקה, האינך סבור שהשיטה של הפשרת ימחי"ם לציוד אימונים והתנועה בימחי"ם בזמן שלום, משבשת את הצטיידות היחידות שמהן נגרע הציוד ומשפיעה על רמת הכוננות למלחמה?

ח: אין שום פסול ומגבלה בהצטיידות יחידה על# הימ"ח של עצמה, לצורך ביצוע אימונים או תעסוקה, ואין הדבר פוגע כלל בכוננות היחידה. באשר להשאלת ציוד מימחי"ם למשימות ארוכות טווח, כגון: מתקני הדרכה, בהחלט מהווה מגבלה בהצטיידות היחידות, מאחר והיחידה שציודה הופשו, חייבת להצטייד או על ציוד במתקן האימונים או בציוד של היחידה המתאמנת באותה עת. היה רצוי מאד שמערך ההדרכה יישען על ציוד תקני, אשר יהווה בשעת חרום, עתודה מטכ"לית.

ש: מה היה מצב, ומצאי פריטים עיקריים ערב המלחמה בעוצבות ובאוגדות, לאור העובדה שהיו פערים ניכרים בתחום זה?

ח: אמנם היו פערים בפריטים עיקריים, אך האחוז הכלל פיקודי, בתקן לעומת מצאי, לא היה צריך לפגוע ברמת הכוננות. לגבי הפערים בין החקן למצאי, מוצע לעיין בדו"ח המחשב הנוגעים לתקופה הנדונה.

ש: את דו"ח המחשב על פערים בציווד עיקרי נבקש לקבל בנפרד, מ-מ"ח תחזוקה. אולם מאחר והיו תלונות קשות בעיקר לגבי העדר נשק אישי לחיילים, כיצד חולק הנשק הקיים, ועל פי אילו הנחיות?

ח: חלוקת צל"מ וגם רכב, נשק אישי וציווד אופטי, מתבצעת על-ידי מחל' תחזוקה, אך ורק לפי תקני אג"מ/תוא"ר בתוקף אותה עת.

ש: האם היו פערים בנשק אישי בצה"ל? והאם כתוצאה מכך, לא חולק לכל חייל נשק אישי?

ח: תקני צה"ל המתפרסמים ע"י אג"מ/תוא"ר, מתחלקים לתקני כוננות, המהווים את הצרכים האבסולוטיים ותקני חלוקת מצאי מלחמה. באשר לתקן חלוקת מצאי, הפערים לא היו משמעותיים, כתוצאה של חנועות אפסניה, השבתות ותהליכי הספקה. באשר לפערים לעומת תקני הכוננות, מאד יתכן שגרמו לחוסר בפריטים עיקריים בהצטיידות. סיבה נוספת לפערים בהצטיידות, היא העובדה, שאוגדות צה"ל, הוקטנו ערב המלחמה, בהיקפן בכמה אלפי איש כאשר הצל"מ הותאם במהירות לתקני כח האדם החדשים, מאידך כח האדם עדיין לא נגרע בחלק מהיחידות והם גוייסו במסגרת היחידות ולכן נותרו ללא נשק.

ש: האם הוצאה תוכנית אפסנית מטכ"לית למלחמה זו ומתי? האם קויימו קבוצות תחזוקה, כמה ומתי והיכן?

ח: לא פורסמה תוכנית אפסנית עניינית למלחמת יום הכיפורים, אלא הופעלו תוכנית "סלע" ותוכנית "חתול מדבר" אשר ענו מראש הן לתוכנית הבלימה והן לתוכנית התקפת נגד ומתקפה, למעט תוכנית ריכוז הכוחות, אשר בוצעה כאמור לעיל.

השינויים לתוכניות תחזוקה אלה, נעשו תוך כדי הלחימה באמצעות הוראות בעל-פה ומברקים, כעקרון, התוכניות שפורסמו מראש ענו לצרכי המלחמה ובוצעו.

לא קויימו קבוצות תחזוקה עם עפיקודים מאחר ותוכניות התחזוקה הופעלו, הלכה למעשה, על בסיס תוכניות מוכנות מראש וקצב המלחמה, לא איפשר הבאת קציני אפסנאות מהזירה למטכ"ל.

ש: ניתן היה לערוך קבוצות תחזוקה, במרחב הפיקוד?

ח: בשלבים הראשונים של הלחימה, לא היתה אפשרות לקיים קב' תחזוקה בפיקודים, בעיקר בגלל עומס המשימות וקצב הארועים בפיקודים, כאשר קציני אפסנאות, לא התפנו לקיום קבוצות תחזוקה. נוהל הקרב המטכ"ל"י קויים בשיטה של לימוד המשימה המבצעית והתחזוקתית על-ידי קבלת אנפורמציה ברשתות הקשר, הוצאת משמעות תחזוקתיות, בדיקתן עם הפיקוד באמצעות טלפון, סיכום הנושא במסגרת קדמי"ם של ר' אג"א ו/או רמ"ח תחזוקה עם המרכזים והחילות באג"א/מצפ"ע והפעלת מערך התחזוקה המטכ"ל"י ושילובו במערך הפיקודי/אוגדת, תוך תיאור באמצעות הקשר. עם גמר הלחימה קויימו פגישות עם קציני האפסנאות הפיקודיים, לפתרון בעיות של אחר השלב הראשון של המלחמה ולקראת המשך הלחימה. מטכ"ל/אג"א השתתף בקבוצות התחזוקה של פ' דרום אשר קויימו אחר השלב הראשון של הלחימה.

ש: האם לדעתך פעלה מערכת התחזוקה, במיוחד האלמנטים התחזוקתיים של אגד התחזוקה, שבמסגרת האוגדה הקבועה, ושאלתי מכוונת מגיוס ועד לגמר שלב הבלימה?

ח: האלמנטים התחזוקתיים של אגד התחזוקה, הופעלו בהדרגה ובאו לידי ביטוי בשטח, רק החל מהיום השני-שלישי של המלחמה, מאחר והכוחות הלוחמים נכנסו לקרב, עוד לפני שמערך התחזוקה הספיק להצטייד ולהתארגן, מה עוד שהשלב הראשון של הלחימה בוצע על-ידי כוחות סדירים אשר נכנסו מיד לקרב, בעוד שמערך התחזוקה שלהם גוייס, כהשלמות מילואים. את מערך התחזוקה המטכ"ל"י, גישר בפער הזמן שבין תחילת הלחימה עד להגנת מערך התחזוקה האוגדתי לזירה, באמצעות מערך התחזוקה המטכ"ל"י הקדמי ושיירות מטכ"לים ממתקנים מטכ"לים עורפיים. החל מהיום השני של הלחימה, התחילו לבוא לידי ביטוי האלמנטים התחזוקתיים

של אגד תחזוקה, כאשר המערך האחזקתי והמערך הרפואי השתלבו במלואם בעוד שהמערך ההספקתי השתלב תוך כדי שילוב עם השיירות המטכ"ליות.

ש: האם הפעלת המערך ההספקתי בשלבי הבלימה התחייב, בגלל רמות המלאי הנמוכות בדרג הגדודי (כידוע לך, בדרך כלל אין פורסים גה"ס"ים, כאשר ניתן להשען על מהסי"ם - במגננה).

ח: קשה להגדיר מלחמה זו כמגננה אופינית, לכן גם לא ניתן לראות הפעלת מערך תחזוקה, כמו בבלימה סטטית, היות ובפועל המעבר מבלימה ניידת להתקפות נגד ולמתקפה היה צקר והשלבם היו שונים בו זמנית בגזרות השונות.

המערך ההספקתי הופעל במלחמה זו להזרמת תספוקת, כאשר היא שימשה בעת ובעונה אחת כרמה אוגדתית וגם כרמה עוצבתית, תוך כדי שילוב ניווט וקידום שיירות מטכ"ליות.

באשר לדרג הגדודי, אם כי מוקדם להוציא מסקנות אף התרשמותי כי חייב להיות דרג הספקתי, כלומר כמות מלאי תספוקת ברמת הגדוד, ונראה לי לפחות ממבט ראשון, שכמות המלאי שנקבעו לגדוד הן עונות לרוב שלבי הלחימה.

ש: מה הסיבה שחלק מהגהסי"ם לא ניפק תחמושת ארטילרית?

ח: הסיבה העיקרית לאי הפעלת מחלקות תחמושת ארטילרית בגה"ס, היתה בגלל חוסר רכב להעמסתם, באותם הגהסי"ם שהצטיידו בתחמושת ארטילרית מראש, גם הופעלה הספקת התחמושת באמצעות הגה"ס. לדוגמא: גה"ס אחת מאוגדות פ' דרום, שהצטיידו בתחמושת ארטילרית. העדפת תחמושת טנקים על תחמושת ארטילרית, נובעת כנראה, מהכמות הרכב הגדולה הדרושה לניוד תחמושת ארטילרית.

סיבה נוספת לתופעה זו היא הכמות הגדולה של תחמושת ארטילרית שנורתה במלחמה זו בשלביה הראשונים. וחוסר האפשרות והזמן, במסגרת הגה"ס, לקלוט את השיירות המטכ"ליות, על גבי רכב אורגני של הגה"ס, הן בגלל קוצר הזמן והן בגלל חוסר רכב ואמצעי העמסה.

ש: מה"ס רפידים על שלווחותיו, היה עד למלחמה ח"פ מטכ"ל/אג"א, האם לא היה מקום, עם תחילת המלחמה, להעבירו ח"פ פ' דרום היות ושרת אך ורק את הפיקוד (למעט את כנף חיל האויר במקום).

ח: אם לשפוט לפי טיב השירות שניתן על ידי מה"ס 591, ניתן להגיע למסקנה שמטכ"ל/אג"א, מסוגל להפעיל את המערך הקדמי שלו ביעילות ואין כל צורך להכביד על הפיקוד בשליטה על מערך ני"ח.

ש: יוצא איפוא שלפיקוד בכלל לא קיים מערך תחזוקה, מלבד החת"פ? וכידוע הפקוד עני באמצעים? והוא אחראי לניהול המלחמה במרחבו ואינו יכול לקבוע רבות בשטח הלוגיסטי, אם אין לו עתודה אפסנאית הולמת?

ח: לפי תפיסתי האישית, מרכזי הספקה ני"חים אינם מהווים מערך תחזוקה לשליטת הפיקוד מאחר והמדובר אך ורק במלאי מקורקע שבמילא הועמד לרשותו, כמעט ללא הגבלות, ברוב שלבי הלחימה, מכאן שהפיקוד שוחרר מהנטל שבהפעלת מתקן סטטי, נהנה משירותיו, מבלי שיהיה אחראי על ניהולו. באשר למערך תחזוקה פיקודי, הקיים היום, הרי שהוא מושחת על פלוגות הובלה פיקודיות שתפקידן בעיקר לגשר בין המערך המטכ"לי הקדמי והמערך האוגדתי. המערך המטכ"לי בנוי לשליטה מטכ"לית, בגלל היותו סטטי בו בזמן שהמערך הפיקודי מתוכנן להתקדם בעקבות הכוחות, במקרה כזה שליטת הפיקוד על מיתקנים שנשארו בעורפו, היתה מהווה רק מטריד.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני

החופשי, הוקראה בפני ואני מאשר את

חתימת מוסר החומר (-)

נכונותה. (-)

תאריך: 30 ינואר 1974.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוא ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי אל"מ זאב שטיינברג, מ.א. ק/198852 - ראש עת"ר

תאריך: 27 בינואר 1974

ש. האם שימשת כרמ"ח עת"ר צפרוץ מלחמת יום הכיפורים?

ת. כן, מספטמבר 1972 היה מ"מ רמ"ח; מינואר 1973 - במינוי מלא
(בתוך תקופה זו, מספטמבר 1972 עד ינואר 1973 היה 40 יום בקורס).

בתוקף תפקידי כרמ"ח עת"ר הייתי אחראי על הנושאים כדלקמן:

א. תכנון עיתוד אפסניה ומתן הוראות לרכישתה, במסגרת התקציב.

ב. קביעת תקני ציוד שאיננו צל"מ ולוחות צריכה.

ג. מעקב אחר ביצוע הרכשת פריטי צל"מ, על פי תוכניות ועל

בסיס אצא קדימויות של אג"מ/תוא"ר.

ד. עיבוד תוכניות עבודה לשיקום ואחזקה ומעקב אחר ביצוען.

ה. מתאם את המרכזים הבאים:-

1. מרכז ציוד ושירותים

2. מרכז ציוד לחימה מבוקר וחלפים.

3. מרכזי שיקום ואחזקה: 7100, 7200 ו-7300.

ש. האם כרמ"ח עת"ר היית אחראי לקביעת תקני צל"מ?

ת. תקני הצל"מ נקבעים ע"י אג"מ/תוא"ר, לרבות תחמושת, מאחר ונושא זה

א הינו אג"מי מבצעי.

ש. האם הנך מופקד על הקצאת או הקצבת צל"מ?

ת. לא.

ש האם תוכננה תוכנית הצטיידות שנתיית ורב-שנתיית על יסוד תקני הצל"מ של אג"מ/תוא"ר?

ת בכל מקרה, תוכנית ההצטיידות בנושא הצל"מ נערכת על בסיס תקני הצל"מ של אג"מ/תוא"ר, ואכן נערכה תוכנית כזו.

ש האם על פי תוכנית ההצטיידות נערכו הזמנות לרכישתה?

ת הוצאו הזמנות לפריטים שאושרו תקציבית, כאשר יתכן שלפריט זה או אחר התעכבה החמנה עקב חוסר מקור הספקה או בעיות טכניות (כגון: מיפרטים טכניים).

ש מה היתה תוכנית ההרכשה בצל"מ ובפריטים עיקריים בשנת 1973?

ת תוכנית ההרכשה וההצטיידות מורכבת מנתונים רבים, מספרים וכמויות, שלא ניתן לפרטם במסגרת עדות בעל-פה, והנני ממליץ שנסתייע בכך שנגיש את תוכנית ההצטיידות המאושרת לשנת 1973, בה מפורט הדרוש (תקן), המצאי והצפי החזוי והכמות המאושרת להצטיידות לשנת 1973, והפער הנמשך; תוכנית זו תוגש לוועדה בהתאם*.

ש האם תוכנית ההצטיידות נועדה לגרום לכך ששכל חייל בצה"ל יצויד בנשק אישי או שהיו פערים ש"גולגלון" לשנים שלאחר מכן ולתוכניות רב-שנתיות?

-----
 * לא הוגש לוועדה על פי אישור תא"ל (מיל) גלבווע, שקבלה לעיון ויוכל להציגה לפי דרישת הוועדה. סיבת אי הגשתה נובעת מכך שהיא תכביד על הוועדה בממצאים מקצועיים רבים וסודיים ביותר.

(-)
 ש. גלבווע, תא"ל

ח עד כמה שזכור לי בעל-פה, תוכנית ההצטיידות של 12,000 "עוזי", כ-2,000 רומ"טים ועוד כ-6,000 רוס"ר גליל, לשנת 1973, נתנו כמעט כיסוי מלא לתקני אג"מ/תוא"ר שנקבעו לאותה שנה; וזאת, מבלי להיכנס לנושא של פיגורים בהספקה. אולם ידוע לי כי עד פרוץ מלחמת יום הכיפורים לא סופקו הכמויות הנ"ל בפועל, בגלל סיבות שונות לכל מקרה. לדוגמה, רובה הסער אושר לייצור רק לאחר המלחמה.

אני חוזר ומדגיש, כי קביעת תקנים, הקצאות וקדימויות אינן מבוצעות ע"י מטכ"ל/אג"א/עת"ר, אלא הרכשה בהתאם לתוכנית ההצטיידות שעברה את כל שלבי האישור. הדבר נכון לגבי ציוד אופטי, ציוד קשר, רכב ואמצעים אחרים.

ש האם הופנו תקציבים שנועדו לרכישת צל"מ לנושאים אחרים שאינם ציוד לחימה?

ח אם זכרוני אינו מטעה אותי, התשובה היא לא. כל התקציבים שאושרו למסרה זו אגשגא נוצלו על פי התכנון.

ש מדוע חסרו משאבות דלק במיכליות התדלוק?

ח אמציא נתונים על כמות משאבות הדלק, בהן הוחלט להצטייד בשנת 1973.

ש האם במסגרת תוכנית ההצטיידות לשנת 1973 נכלל ציוד אישי ויחידתי כמפורט להלן:

א. בגדי עבודה דגמ"ח

ב. נעלי עבודה

ג. קסדות

ד. פלגי אוהל

ובמידה והציוד הנ"ל נכלל בחוכנית ההצטיידות, האם הציוד המוזמן

ענה לתקני הציוד שפורסמו על ידי מחלקתך?

ת 1. בגדי עבודה דגמ"ח - נכללו בחוכנית ההצטיידות, כאשר הכוונה

היתה לצייד את דרג השדה ב-3 מערכות לחייל, ואת הדרג העורפי וצוותות הסנקים - ב-2 מערכות (כאשר לצוותות הסנקים היה סרבל שריון).

וחוכנן פער נמשך לשנת 1974, בכמות של כ-200,000 בגדי עבודה, אשר כוסה, להערכת, חלקית, בבגדי עבודה זית (מדי קיץ משומשים).

2. נעלי עבודה - ככלל, לא חוכנן להצטייד בנעליים אישיות או

יחידתיות (פרט ל-6,000-7,000 זוגות) מאחר וכל חייל מילואים, עם שחרורו, קיבל זוג נעליים, על מנת שישתמש בהם בעת מלחמה.

3. קסדות - להצטיידות מערך השדה דרושות היה כ-160,000 קסדות

בליסטיות הג"ר. מזה הצטיידנו בשנים קודמות בכ-130,000 ובשנת

1973 חוכנן להצטייד ב-9,300 קסדות, כך שהפער הנמשך בדגם זה של

קסדות היה כ-20,700 קסדות, אשר, להערכת, אמור היה להתכסות

בסוגי קסדות אחרים, כמו בריטיות וכו'. בדיקה מדוייקת בפערים

וכיסויים בקסדות אחרות מומלץ לבדוק במרכז ציוד ושירותים.

3. פלגי אוהלא - באשר לאלו, אין בידי פירוט כרגע ואצרף

זאת בנפרד, יחד עם יתר החומר (הועלה בעדות מפקד מר"צ).

ש כרמ"ח עת"ר, האם תתפלא לשמוע שיצאו טנקים מהימ"חים ללא מקלעים 0.3

ו-0.5, כנות למקלעים, או שדבר זה ברור היה וצפוי, שאם פפרוץ מלחמה

בכל זמן שהוא, עלול הדבר ל"תפוש" את צה"ל עם חלק מהפערים המוכרים?

ח מבלי להתייחס לפריט צל"מ זה או אחר, תוכניות ההצטיידות, כפי שאני מכיר אותן, לא כיסו את כל הצרכים אף כי הוצגו בתוכניות ההצטיידות המאושרות. תוכנית ההצטיידות הושפעה מהמסגרת התקציבית שאושרה בהקדמוניות שנקבעו בתוך המסגרת התקציבית המאושרת. בגלל המיגבלות האמורות לעיל אינני רואה מצבר שכל הכלים בצה"ל מזוודים מלא על פי התקנים, וסביר איפוא שהיה חסר.

ש מה היה הפער התקציבי, על מנת להשלים את תוכנית ההצטיידות בפריטים עיקריים בצל"מ וציוד אחר, לשנת 1973?

ח הפער נכון ל-31 מארס 1973; היה כ-600 מיליון ל"י. תוכנית ההצטיידות שאושרה לשנת 1973 הסתכמה ב-136 מיליון ל"י, והפער הנוסף לשנת 1974 היה כ-456 מיליון ל"י.

ש האם תוכנית ההצטיידות לשנת 1973 לקחה בחשבון שצה"ל עלול להילחם בחורף והאם מחסני התירום נערכו לכך? עוונתי בשאלה היא האם, לדוגמה, 3 שמיכות לחייל הן ציוד לחורף או לקיץ?

ח הקריטריונים להצטיידות לא נקבעו לפי עונות השנה. באשר לשאלה אם 3 שמיכות עונות להצטיידות בחורף, התשובה היא לא.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפנל ומצאתיה נכונה

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
ז. שטיינברג, אל"מ

תאריך: 27 בינואר 1974

4

0019

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"מ סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי תא"ל דוד הגואל, מ.א. 107241 - ר' אג"מ/תוא"ר

תאריך: 7 בפברואר 1974

- ש. כמה זמן הנך משמש כר' אג"מ/תוא"ר?
- ת מסוף אוגוסט 1973 אני בחפקיד הנ"ל; דהיינו, כחודש וחצי לפני מלחמת יום הכיפורים.
- ש ^{הגדר} חפקידי אג"מ/תוא"ר באשר לקביעת ההצטיידות בצל"מ ובחמושת.
- ת אג"מ/תוא"ר קובע, בהתבסס על דיונים ענייניים עם החילות הנוגעים בדבר, את התקנים של צל"מ (כולל: טנקים, כלי נשק, רק"מ, רכב, תחמושת ואמצעי לחימה נוספים) וכמו כן את "המפתחות" לפי הפריט, לכל אחת מהיחידות.
- ש מה הם הקריטריונים המנחים את אג"מ/תוא"ר בקביעת התקנים הנ"ל?
- ת הקריטריונים לקביעת התקנים הם מדי שנה (יכולים להשתנות) לפי מחווה ארגונית המתבסס על תוכנית רב-שנתית ובו נקבעות התוכניות לפיתוח סדר הכוחות של צה"ל. פירוש פיתוח הסד"כ, בין היתר, קביעת תקני הצל"מ והתחמושת ליחידות קיימות ויחידות חדשות. תקנים אלה משפיעים על ההצטיידות.
- ש האם התקנים הנקבעים ע"י אג"מ/תוא"ר לשנה הקונקרטית מושפעים מהמצאי או שקיימים תקני כוונות (הצרכים ללא קשר עם המצאי), ומה משמעות תקן החסנָה שקובע אג"מ/תוא"ר?

ת קיימת השפעה הדדית. ראשית, התקנים המקובלים ליחידות מוכרות או לכלי נשק קיימים בצה"ל משפיעים על תוכנית ההצטיידות. מאידך, התקנים, כולל לפיתוח סד"כ ולבנין יחידות, מושפעים מן המצאי של הצל"מ המצוי בצה"ל. לפעמים, לא מקימים יחידה אם אין מצאי ולא אפשרויות רכש.

ש בתלונות רבות שהגיעו לוועדת החקירה הצביעו חיילים, שלא ניתק להם נשק אישי במלחמת יום הכיפורים. האם הדבר נגרם כתוצאה מהזנחה ביחידה או שמצאי הנשק האישי בצה"ל לא איפשר חלוקתו לכל חייל?

ת תקני הנשק האישי שנקבעו ביחס לתקני כוח האדם ביחידות היו כלהלן:

א. במערך השדה (אוג' הדרג הלוחם והדרג המסייע) - 100% ביחס לתקני כוח האדם.

ב. ביח"ד השירותים (סדנאות, יח' קשר מטכ"ליות, בלח שדה) - 40%-60% ביחס לתקני כוח האדם.

ג. מתקני מטכ"ל עורפיים - 10%-30% ביחס לתקני כוח האדם.

ד. חיל האויר - 50% ביחס לתקני כוח האדם

ה. חיל הים - 30% ביחס לתקני כוח האדם.

ש מדוע נקבע יחס זה לגבי תקני כוח האדם ביחידות ולא הוקצה נשק לכל חייל?

ת המדיניות הייתה, כנראה, שהחוסר במצאי נשק אצא יתבטא ככל האפשר ביחידות עורפיות.

3ש לפי חשובתך אני מבין כי היה פער בנשק אישי. מה היקפו ומספרו?

ח סה"כ, ערב מלחמת יום הכיפורים, היו 285,900 תקני נשק אישי, לעומת מצאי של 269,682 כלי נשק אישי. כלומר, פער של כ-16,000 כלי נשק. כאן רציחי לציין שהתייצבות לוחמים בחלק מהמערך הלוחם בעיקר הייתה מעל לתקני היחידות, דבר שהגדיל את הפער בנשק אישי באותן יחידות.

ש מה הסיבה שהיה פער משמעותי בנשק אישי?

ח נדמה לי כי הפער נובע בעיקר מחוכנית ההצטיידות בנשק אישי חדיש שנועד להחליף נשק אישי מיושן (כולל את הרו"סר "גליל"), ותהליך ביצוע חוכנית זו היה מיועד להתחיל בסוף שנת 1973. זו הסיבה לחלק מהפער.

ש בחלק ניכר מהיחידות חסרו מקלעי 0.3 בטנקים ובזחל"מים. האם הסיבה לכך הייתה כחוצאה מפער גם בפריט זה? אם כן, מה היה הפער?

ח בסה"כ היה קיים פער של כ-2,500 מקלעים מאג/0.3. למעשה פער זה לא צריך היה להיות מורגש משום הפער שהיה גם בכלי רכב ורק"מ.

ש למרות זאת, בחלק ניכר מהיחידות שתקן רק"מ/זחלמים היה מלא חסר המקלע 0.3. מה הסיבה?

ח חלק מהיחידות היה מבוסס על צל"מ שהיה מצוי במערך ההדרכה, ועם פרוץ המלחמה צריך היה לווסת את הצל"מ בהתאם להוראות "תיק השאלות צל"מ של אג"מ/חוא"ר". ובמה שנוגע לנו - ניתנה ב-6 באוקטובר 1973 (הוראה) לפעול לפי התיק, ואם התבצעה הלכה למעשה אינני יודע.

ש מה היו הפערים בזחל"מים ורכב רב-מינוע בימ"חים וכן גופי סיור ו-נ.נ.?

ת היו פערים בזחל"מים, רכב משא, ג'יפי סיור ו-נ.נ. קשה לפרט זאת בעל-פה. מציע לקבל דו"ח מחשב נכון לחודש ספטמבר 1973.

ש האם קיים תכנון ב-אג"מ/תוא"ר לשיטת הצטיידות יחידת ממילואים בתחמושת המקפאת בבסיסי מטכ"ל השונים? אם כן, פרט השיטה.

ת תקן התחמושת שנקבע לכל יחידה, זו האשרה לכל יחידה להחזיק ברשותה כמויות תחמושת על פי התקן. תקן תחמושת זה נקבע ע"י אג"מ/תוא"ר וצריך להיות מצוי עם היחידה בכל עת, בין בסדיר ובין במילואים.

ש מה גורל התחמושת שאיננה נמצאת ביחידה מסיבות שונות והיא מוקפאת במיתקני מטכ"ל? כיצד מופרשת תחמושת זו וע"י מי?

ת עם הכרזת מצב חירום וגיוס היחידה, מופשרת לה התחמושת ע"י אג"מ/תוא"ר באמצעות מטכ"ל/אג"א, המורה את מרת"ח בהתאם. כל מה ששייך לתחום המשיכה, הדחיפה, איננו באחריות אג"מ/תוא"ר אלא עליו מופקד מטכ"ל/אג"א.

ת האם פריסת התחמושת היא בהתאם לקביעת אג"מ/תוא"ר?

ת חיובי, על פי תוכנית המגננה בתיק "סלע".

ש האם התחמושת ערב יום הכיפורים אכן נמצאה בהתאם לתוכנית?

ת כן, למעט חוסר תחמושת שהיה מחולק בין המצבורים.

ש באלו פריטים עיקריים היה פער ובאיזה יחס מצאי מול תקן?

ת בתחמושת 105 מ"מ (שריר) היה לנו 166 כדור לטנק מול רמת מלאי של

250 כדור. ב-155 מ"מ לא היה לנו פער. ב-175 מ"מ היה פער.

הרמה הדרושה לקנה היתה 600 כדור, ואילו המלאי היה 450 כדור. כלומר, פער של 150 כדור לקנה. בתחמושת 0.3 למקלעים היתה לנו רק תחמושת לכיסוי התקן והפער היה כ-50 אחוז.

ש האם הסיבה שחסרה תחמושת לחטיבה 600 - מ.75 (מקלע 0.3 של ה-מ.60) נבעה מחוסר מצאי בצה"ל?

ח שלילי, לא היה מחסור במצאי תחמושת זו, אך ידוע לי שהיו תקלות הנעוצות במקלע עצמו, והתחמושת 0.3 שבידינו אינה מתאימה.

ש מה היה הפער הכספי של תחמושת חסרה לשנת 1973?

ח בתחילת השנה היה 175 מיליון ל"י, שהם כ-18 אחוז מערך המלאי הדרוש לכוננות.

ש האם חוכל לאמוד את הפער הכספי בתחמושת שחסרה כתוצאה מאי עמידה במועדי הספקה?

ח אינני יכול לפרט את מועדי ההספקה, מעודכנים לשנת 1973, אולם אני יכול להצביע על סיכום של שנת 1972, המייצגת פערים שנוצרו כתוצאה מאי עמידה במועדי הספקה, שהסתכמו ב-152 מיליון לירות, מהם 65 מיליון תוצרת תע"ש והיתרה ממקורות רכש מחו"ל.

אני מאשר שעדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
דוד הגואל, תא"ל

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אורית וובובסקי

גביית עדות מפי סא"ל משה נדיר, מ.א. ק/205381 - מפקד יענ"א

תאריך: 10 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש בתפקיד מפקד יענ"א (יחידת עיבוד נתונים אפסנאיים של המחשב)?

ח כמעט שלוש שנים.

ש האם תוכל להמציא לי דו"ח כשירות של צל"מ נכון לסוף ספטמבר 1973

בפריטים נבחרים (מזחל"מ ועד למשא רב מינוע מכל הסוגים, כולל

ליילנדים 4x2) וכן נשק אישי - מק"בים ומק"כים מכל הסוגים? האם צל"מ

זה מייצג נאמנה את תקני השימוש והאחסנה והמצאי בפועל כמדווח ע"י יחידות צה"ל?

ח חיובי. דו"ח כזה יוגש עד מחר, 11.2.1974, לידי רשם ועדת החקירה.

ש האם דו"ח כשירות 666 הוא דו"ח רשמי והמחייב את יחידות/עוצבות צה"ל?

ח חיובי. הנתונים של החקן והמצאי הם נתונים רשמיים, שעל פיהם מתכננים

ומנהלים את המלאי בצה"ל. דו"ח זה מופק לרמה מטכ"לית בלבד, כאשר

במקביל ניתנים דו"חות עם אותה אינפורמציה רק במיבנה אחר לעוצבות/יחידות

צה"ל.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
משה נדיר

תאריך: 10 בפברואר 1974

0025

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע - נרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי תא"ל אלעזר ברק, מ.א. י. ק/244601, קצין חימוש ראשיתאריך: 28 בינואר 1974

- ש. בתוקף מינוייך כקצין חימוש ראשי, מה הם התחומים בהם נשאת באחריות, במסגרת אפסנית חי"ח, דל"מ, ציוד מבוקר וכד' ובמה התבטאה אחריות זו?
- ח. מבחינת אפסנית חי"ח (כולל כל אותם פריטי אפסניה שבאחזקת חי"ח), הרי חי"ח ו-קהש"ר אחראים:-
- א. לחקר פיתוח וקביעת מפרטי ייצור, מפרטי קבלה ותקני קבלה לאפסניה שפוחחה ע"י חי"ח או נרכשת מספקי חוץ והנה בתחום האחריות המקצועית של חי"ח.
- ב. לפרסם הוראות מקצועיות לטיפול ותפעול ולהחזקת האפסניה בכל הרמות, תוך הגדרת דרגי התיקונים וקביעת הגופים ובעלי המקצוע המוסמכים לטפל בנושאים השונים.
- ג. קביעת הוראות אחסנה ושיגרת טיפולים באפסנית חי"ח שבמחסני החירום.
- ד. לבקר ולפקח על ביצוע ההוראות המקצועיות בתחום האחזקה והאחסנה של אפסנית חי"ח ביחידות סדירות וביחידות חירום.
- ה. לבחון האפסניה הנכנסת לצה"ל ולמצוא התאמתה למיפרטי הרכישה ולדרישות צה"ל - מייצור, מרכישה או משיקום.
- ש. האם בתוקף תפקידך הניתן אחראי להמצאת האפסניה מבחינה כמותית?

- ח מבחינת הבטחת רמות מלאי, אינן זו אחריותה של מיפקדת קחש"ר. מיפקדה זו ממליצה, כשזה נוגע לה, אך אינה קובעת את סדר קדימות הרכישה ואינה אחראית לרכישות בעיין, ועל כן אינה נושאת באחריות למצאי.
- ש האם מפקדת קחש"ר אחראית לבחינת הציוד, ובזה מתבטאת אחריותה להתקבלות הציוד, בהתקבלו ובשימושיו?
- ח מפקדת קחש"ר נושאת באחריות להבטחת איכותו של כל ציוד הנכנס למעגל חיים חדש או מחודש בצה"ל, דהיינו ציוד חדש לאחר רכישתו או ייצורו או ציוד משוקם. הבטחת כשירות ציוד הנמצא במחזור חיים בתוך צה"ל או בימ"ח מובטחת על ידי הוראות קחש"ר המגדירות הטיפוליים ודרגי התיקונים, כאשר איכות הביצוע נבחנת, ראשית כל, על ידי בוחנים אורגאניים של יחידות החימוש העוסקות בנושא, קריא: יחש"מים, סדנא גרפית או חוליות ביקורת גייסיות ופיקודיות חי"ח, שאינן כפופות פיקודות למיפקדת קצין חש"ר. מעבר למערכת זו מקיים החייל מערכת ביקורת הבדוקות מצב כשירות ואחזקה האפסניה ביחידות סדירות ו-ימח"ים. ביקורת זו מהווה בקרה חיצונית על טיב הביצוע ביחידות גופן ומשמשת מדד לרמת הכוננות של היחידות.
- ש. איך היית מגדיר את רמת האחזקה ומצב ה-צל"מ ביחידות סדירות וב-ימח"ים ערב מלחמת יום הכיפורים? וזאת, כהגדרה כללית, לאור מימצאי הביקורת של חוליות קחש"ר.
- ח בהתבסס על תוצאות ביקורת חי"ח ביחידות, בתקופה שקדמה למלחמת יום הכיפורים, ניתן לומר שהמצב הכללי של האפסניה היה ברמת אחזקה בציון "טוב".

- ש מחלונות שהגיעו לוועדה נמצאנו למדים על תופעות של מצב שונה מ"טוב" - אצל המתלוננים. האם אתה רואה בזה חריגים או כל הסבר אחר?
- ח בגלל היקף היחידות בצה"ל וקיבולת הביקורות של מדור ביקורת, אין המדור מכסה בתקופה של שנה את כל היחידות, אלא אחת לשנתיים-שלוש. לכן, הנתונים שהזכרתי קודם כוללים יחידות שבוקרו בשנה וחצי שלפני מלחמת יום הכיפורים.
- מהביקורות שערכנו אנו (כולל ביקורות פתע) גם לנו ידוע היה על מספר יחידות בהן רמת האחזקה הייתה לעתים אף למטה מבינוני (אם כי הממוצע הכללי לאותו הפיקוד היה בסביבות הציון "טוב").
- ש כמה יחידות קיבלו, כתוצאה מהביקורת, ציונים למטה מבינוני ורע?
- ח למטה מ"בינוני" ו"רע" היה הציון שקיבלו 5 יחידות מתוך 38, בתקופה שבין אפריל 1972 לאוקטובר 1973.
- ש. האם חטיבה 600 הייתה בין היחידות אשר בוקרו באותה עת?
- ח לא, חטיבה 600 לא הייתה בין היחידות אשר בוקרו באותה תקופה.
- ש. בתלונות שקיבלנו, בעיקר מגדודי הנדסה, צויין שחלק ממנועי הדוברות לא פעל, וכן גשרי ה"יוניפלוט" לא היו שמישים. לדוגמה: בגשר "יוניפלוט" אחד היו 15 מצופים עקומים, כך שלא ניתן לחברם. מה חחום אחריות חי"ח בנושא זה?
- ח עד סמוך למלחמת יום הכיפורים הוגדרו חלקות "יוניפלוט" כפריטי מרכז ציוד ואחזקתן נעשתה ע"י חיל הנדסה באמצעות קבלני חוץ מתקציבי מרכז ציוד. היו בעבר מספר פניות של חי"ח לאג"א אשר התריעו על

חוסר ההגיון בקביעת אחריות זו, הן מבחינת החתך המקצועי העוסק באחזקת חלקות הגישור (מסגרים, רתכים), והן מבחינת ראיית המלחמה שבה ברור, שהגורם היחידי שיש לו אמצעים ואפשרות לבצע תיקונים אלה הוא חי"ח.

כמובן שחי"ח חבע הכרה תקנית בתוספת עבודה זו, דבר שמעולם לא כובד. יחד עם זאת, בסמוך למלחמת יום הכיפורים הוצאה הנחייה שהאחריות תועבר לחי"ח, למרות שלא אמצעים ולא כוח אדם הוקצו למטרה זו, ובפועל היה זה חיל הנדסה שהמשיך לטפל באחזקת הציוד. יש לזכור שחלק גדול מהציוד היה מפוזר במספר רב של מקומות, כמו ימח"ים בסיני, מיתקן הצליחה בזיקים והמחנה בקישון.

ביחס למנועי הדוברות, אלו באחריות אחזקת חי"ח, ובכדי להתייחס למנועים הספציפיים הייתי רוצה לדעת היכן היו מאוחסנים, כיוון שבעת פריסת דוברות בסיני בעקבות "כחול-לבן" והסוואתן ע"י חיל הנדסה, התריעו גורמי חי"ח על העובדה, שאופן ההסוואה מונע גישה ואחזקת הציוד הנמצא מתחת לרשתות ההסוואה.

משיחה אישית עם קצין חימוש גדודי 506 נמסר לי על ידו שערב מלחמת יום הכיפורים ביצע הוא עם אנשיו טיפול בכל מנועי הדוברות שהיו תחת רשתות (שפשוט קרעו אותן) ותוך 24 שעות היו, לטענתו, כל המנועים תקינים, בה בשעה שציוד הגישור הוכנס לשימוש רק 10 ימים לאחר מכן.

ש האם נערכה ביקורת בגדוד 605 או בגדודי גישור אחרים שעסקו

4 בכך או בשטח החסנת הגשרים והדוברות?

ח אגיש לוועדה נתונים נוספים בנפרד (הנתונים בסוף העדות).

ש האם לדעתך או מנסיונך היה מחסור חמור בחלקי חילוף לרק"מ, לתותחים, למיקלעים, כפי שמסתבר מהתלונות שהוגשו לוועדה?

ח עיתוד חלפים והכשרתם לאפסניית חי"ח - באחריות מרכז צל"מ וחלפים 6800, הכפוף למטכ"ל/אג"א, כאשר בייחוד לגבי ציוד חדש שאין לגביו נסיון צריכה בעבר, מנחה מקהש"ר או מצל"ח בסדרי גודל של צריכת החלפים.

התרשמותי הכללית היא, שבנושא רק"מ, למטען פריטים בודדים, לא היתה בעיית חלפים, ואם היתה - הרי שנוצרה כתוצאה מוויסות לא נכון, כלומר: חלפים שהגיעו ליחידה לא נכונה. חריגים בחלפים שכלל לא היו נמצאו בחלפי סירן, בעיקר במנועים. בנושא חלפים לרכב ב', התרשמותי הכללית היא שלפחות בתחילת המלחמה לא חסרו חלפים, למעט חלפים לרכב שלל, מנועי "זיל" ו"גז".

בנושא נשק כבד, ידוע לי שהתעוררו מספר בעיות בחלפים שנצרכו בכמויות שמעבר לנסיון העבר, ולכן היה חוסר בהם, חוסר אשר פוצה במרבית המקרים על ידי פירוק מתותחים שעמדו במצל"ח. חוסר זה נבע בעיקר מקצבי אש גבוהים וממושכים, וחוסר יכולת הצוותים לבצע את אותם הטיפולים המונעים הנדרשים, תוך כדי הירי, למשל, מנגנוני ירי, פטריון סדן - 155.

סיבה נוספת אשר גרמה, לפחות זמנית, לחוסר חלפים בשלבים הראשונים של הלחימה, היתה העובדה שלא הוקצב מספיק רכב ליחידות החימוש, כדי שיוכלו לשאת עמן את כל מלאי החלפים שהיה להן.

ש מה היו מימצאי חוליות ביקורת חי"ח לגבי חלפים בימח"ים?
האם הציון המשוקלל היה חיובי או שלילי?

ח בעת עריכת ביקורות חי"ח נבחן נושא החלפים במישורים הבאים:

א. שוברי הזמנה וקבלה.

ב. החזקת חלפים במחסן.

ג. מלאי וביקורת המצאי.

ד. צריכת החלפים לחיקונים.

ה. רישום טפסי 1100 וקיום קטלוגים.

הציון המשוקלל בנושא זה, בממוצע הכללי, היה בינוני.

ש מה היחה החוכנית האפסנאית הכללית של צה"ל, בהקשר לתפעול גשח"ים
בבלימה, לפי הזירות השונות, ומה בפועל בוצע, והאם הגשח"ים

פעלו החל מפרוץ המלחמה ועד לבלימה?

ח אתן את התשובה בשלב מאוחר יותר.

ש בדו"ח מבקר המדינה (דו"ח שנתי מס' 23, עמ' 738-739) נקבע

שהוראות קחש"ר לאחזקת רק"מ הוצאו "לפני שנים לא מעטות",

כאשר הציון בידי צה"ל היה מיושן ופחות מורכב משהיה בתקופת הביקורת,

וכי הוראות אלה הופעלו גם לגבי רק"מ חדיש שנרכש בשנים האחרונות, על

אף העובדה כי חלו שינויים ושיפורים בטכנולוגיה של הציון. לדוגמה:

מקחש"ר קבעה מספר שעות אופטמאלי לפעילות רק"מ עד לשיקומו, עם סטייה

מוחרת של 50 שעות, וזאת לגבי ציון מיושן. הנחייה זו לא נכחנה מחדש

על אף השינויים ברק"מ החדש שנרכש" - האינך סבור שגורם זה, במידה ולא

שונה או תוקן, לא הביא לידי פגמים באחזקת הרק"מ וכוונותו לקרב?

ת הקריטריונים לשיקום ואנקים חדישים שוננו מאז הביקורת הנ"ל והועמדו על 1,000 שעות במקום ה-500 שהיו אז. יש לזכור כי לשינוי כזה, בעיקר משמעויות תקציביות, ולבטח לא השלכות על כשירות. אלא נהפוך הוא, הארכת גיל השיקום לטאנק מביאה להצטברות טאנקים בלויים יותר במערכת, שאמינותם הטכנית נמוכה מזו של טאנקים המשוקמים בתדירות גבוהה יותר.

הערכת משך החיים לשיקום נקבעה לאחר שנבדקה משמעות השעות המדווחות והחסבר שחלק ניכר מהשעות איננו כולל נסיעה בפועל, אלא שעות הנעה לצורך הטענת מצברים, חימום מנועים וכו'. כיוון שכך, הוכפל קריטריון השעות לשיקום. מדובר בשעות כרונולוגיות של פעולת הטאנק.

ש לפי דיווחים שקיבלנו, חלק ניכר מהמצברים בכלי רכב ורק"מ היו ריקים או שהמצברים היו "מתים". מי אחראי לדעתך לתקלה זו?

ת הוראות קחש"ר קובעות שאחת לשנתיים יש לרענן את המצברים בימח"ים באופן בלתי חלוי במצבם ולהשתמש בהם לשימוש שוטף. הוראה זו לא בוצעה במלואה עקב מיגבלות תקציביות, אשר מנעו החלפה יזומה של המצברים כל שנתיים.

ש האם תוכל לפרט לנו את סיבות המחסור (אם היה כזה) בציווד יעודי ליחידות החימוש בדרג הנפרס?

ת היה מחסור חריף בכל יחידות החימוש בדרג הנפרס, בציווד יעודי ורכב יעודי, אשר נבע משני טעמים:

א. מקביעת תקן החסנה שהיה פועל יוצא של המצאי והיה נמוך ביותר.

ב. מחוסרים, אפילו בתחום תקן ההחסנה.

ורק לצורך סיבור האוזן, תקן רק"מ ורכב בגש"ח נייד, כולל פל' תחזוקת קשר, הוא 199 כלי רכב. לעומת זאת, תקן ההחסנה היה (באחד הגשרים) 69. בקוד המצאי בפועל היה 49. ההשלמה אמורה הייתה להתקבל מרכב ירמ"י (מגוייס), שאינו מתאים ליעוד הגש"ח וגם כאן הושלם רכב אזרחי, לא מתאים ובכמות בלתי מספקת. ביחס ליחיד הצירוף, אין משמעות מיוחדת לחוסרים מקובלים, אבל העדר אמצעי ניווד מתאימים ובכמות מספקת (רב-מינוע) והעדר ציוד יעודי בכמות מספקת (רכב הרמה, זחל"מים, טכנייים, גרורי היתוך וסיכה) וחוסר קשר מנעו ניציל יעיל של כוח האדם וביצוע תיקונים, בקצב ובכמות שניתן היה להפיק מכוח האדם ליחידת זמן.

ש כקחש"ר שיש לו נסיון בתחום הרק"מ, מה דעתך על ארגון כוננות הרק"מ בימח"ים, כפי שבאה לידי ביטוי בצה"ל? לדוגמה, האם תחמוש ומילוי ה"בטן" לא יכול היה להיעשות לפני הגעת הצוותים, או האם שיטה של אחזקה תמידית של התחמושת בבטן הטאנק הייתה פוגעת בכשירות הרק"מ או התחמושת?

ת שיטת ההחסנה ושיגרת הטיפוליים הינם פועל יוצא ממיחאר הקרב שעליו הם צריכים לענות. בהתאם למיחאר הקרב כפי שנחזה בצה"ל, לפני מלחמת יום הכיפורים, נראה לי שהשיטה הייתה נכונה ולא הוותה כל מיגבלה או צוואר בקבוק בתהליך הגיוס, התנועה וההיערכות. יש לזכור כי קיום מחסני התחמושת בימ"ח עצמו ואמצעי שינוע בימ"ח עצמו יכלו ודאי לקצר את התהליך של ההתגייסות מעבר למה שתוכנן ומעבר למה שקרה.

יש לזכור, בנוסף לכך, כי קיימים יחסי גומלין בין כמות העבודה ובין כמות כוח האדם שיש להחזיק בימ"ח לטיפול בטאנקים, עם או בלי בטן תחמושת מלאה, כי כדי לבצע את כל הטיפול יש להוציא ולהכניס מחדש את התחמושת.

יש לזכור כי מחסני התחמושת בטאנקים בנויים לאחסנת תחמושת ערומה ואין אפשרות לאחסן תחמושת בזבילים או במארזים אחרים. אחסנה שכזו פוגעת, תוך הזמן, בתחמושת ומורידה מכשירותה ומתייבת רענון תחמושת בתדירות גבוהה.

בנוסף, יש לזכור את כל הסיכונים הבטיחותיים והשלכותיהם על הטאנק עצמו, כאשר התחמושת בבטנו, כאשר כל גיצוץ חשמלי או דליקה קטנה העשויה לפרוץ בבטן הטענק עלולה לגרום לדליקת הסככמא כולה ולנזק בנפש, ברכוש ובטאנקים.

לכן, בראיית מיתאר המלחמה שלפני מלחמת יום הכיפורים, ובהחשב במגבלות כוח האדם בימ"ח, מיגבלות בטיחותיות והתדרדרות מצב התחמושת - נראה שהשיטה ענתה.

אני רוצה רק לציין שלפני מספר שנים התחלנו, לפי יוזמת מפקד אוג' 36 (אז תא"ל גונן-גורודיש), לבדוק אפשרות לאחסן תחמושת בבטני הטאנקים, כשהיא מוגנת בפני פגעי טבע, כך שהמצב לא יתדרדר. כל החומרים שניסינו, כולל יבוא מחו"ל, לא ענו לבעיה, והפתרון היחידי שניתן היה באמצעותו להשיג את המטרה היה לשנות את כל מחסני התחמושת בטאנקים - פעולה שלא נראתה סבירה מבחינת תוכניות עבודה והשקעת משאבים,

ובשום פנים לא הייתה מעשית בקרב, כאשר רוצים שבמחסני התחמושת תאוחסן תחמושת גלויה, כי תאי התחמושת כבר לא היו מתאימים לה. נושא זה מעולם לא הוכר כנושא פיתוח מוסדי ונעשה ביוזמה פנימית בין מקחש"ר לבין מפקד אוג' 36.

ש האם בארגון ובמיבנה הלוגיסטי הנוכחי שותף קהש"ר במלחמת יום הכיפורים בתכנון ובביצוע נושאי חי"ח, או שיש רק כיועץ, באמצעות נציגות מקחש"ר במצפ"ע, והאם תפעול יחידות חי"ח היה בשליטתה ובפיקוחה של מקחש"ר וכיצד?

ח בארגון ובמיבנה הלוגיסטי הנוכחי משמשים קחש"ר ומיפקדתו כיועצים בלבד. תכנון וביצוע, נושאי חי"ח, מופעל בסיוע ובתיאום נציגות מקחש"ר אמצ"ב-מצפ"ע. אין לקחש"ר ולמפקדת קחש"ר סמכות פיקודית לשליטה ופיקוח על הפעלת יחידות חי"ח, ואם במסגרת מלחמת יום הכיפורים הופעלו יחידות או נעשה נסיון להפעילן - היה זה או באמצעות מצפ"ע/אג"א או במגעים ישירים א-פורמליים.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
חתימת אוסף החומר.

(-)
א. ברק

ביקורות בגדודי גישור וצליחה

באפריל-מאי 1972 נערכה ביקורת חימוש בגד' הגישור 605 ו-630.
מצב הציוד היעודי (ימי וצליחה) בגד' 605 היה למטה מבינוני ובגד' 630 -
ממש רע. יש לזכור כי זו הייתה ביקורת החימוש הראשונה בגדודים אלו,
בהם לא הייתה עדיין מסורת ותודעה לנושא החימוש.

בביקור שנערך בסיני ב-5 בספטמבר 1973 על ידי נציגי מיפקדה
זו בגד' 630 הוצגה חוסר האפשרות לבצע טיפולים וביקורות בציוד הפרוס
בשטח והמוסווה, בגלל תנאי האחסנה וההסוואה. סוכם אז לבדוק ולשחזר
הנושא, באופן שיחאפשר ביצוע הטיפול.

ברצוני להדגיש כי הביקורות שנערכו באפריל-מאי 1972 היו
בעקבות ביקורת הדרכתית שנערכה בגדודים אלו בספטמבר 1971, מהן הסתבר
כי מצב האחזקה ביחידה מחייב שיפור והכוונה מקצועית. לאחר הביקורות
החוזרות פרסמה מקחש"ר (אוקטובר 1972) "סקר אחזקה בגדודי גישור וצליחה
605 ו-630", בו הוצגו המלצות ונוהלים לעתיד.

התוכנית האפסנאית של צה"ל, בהקשר לתפעול גש"חים בבלימה

על פי תוכנית סל"ע, תוכננו להפעלה פ' הצפון: אוג' 36 ואוג' 210, כאשר מאחזקים אותן: גש"ח 702 (פרוס התחלתי במחניים) ו-גש"ח 793 (פרוס התחלתי בעמק הבטיחה) - בהתאמה. בנוסף, פלס"ד (פלוגת סדנא) פיקודי בפילון, סדנת מחנה גדעון, מתוגברת על ידי פלס"ד 706.

בפועל בוצעה התוכנית הנ"ל, בהבדלים הבאים:

- א. גש"ח 793 - פרס התחלתי ליד קיבוץ גינוסר ולא בבטיחה.
- ב. סדנת מחנה גדעון הועברה, בהמשך המלחמה, ח"פ פ' המרכז (בהתאם לשינוי הכפיפות הפיקודית של הגיזרה); עקב הפעלת אוג' 146 בחזית הצפון הועבר גש"ח 794 (פ' מרכז) ל-פ' הצפון, כשהוא פחות פלוגה אחת "שוט-קל" שהורדה לפ' הדרום "לטובת" חט' 27 שהורדה אף היא דרומה.

ב-פ' המרכז - לא נפרס גש"ח 794, עקב העברת כוחות אוג' 146 אל מחוץ לפיקוד. בהתאם לתוכנית "סלע" הפיקודית, נפרסה פלס"ד 792 בבית אל. סדנאות יריחו וג' יפסליק שהיו צריכות לדלג לאחור, בהתאם לתוכנית "סלע" - לא דולגו בפועל, מאחר ולא התפתחה לחימה בגיזרה זו. בנוסף, קיבל הפיקוד את סדנאות מחנה גדעון, עין-יהב ואילת, לאור שינוי כפיפות פיקודית של המרחבים בתוכם הן נמצאות.

פ' הדרום: לפי תוכנית "סלע" הפיקודית, יחש"מ 674 צריך להחליף את גש"ח 784 במיחקניו. פעולה זו לא בוצעה במלואה, מאחר ועקב אופי התפתחות הלחימה לא יכול היה גש"ח 784 לאסוף אליו את יחידותיו השונות הפזורות במרחב סיני, וחלקן נשארו במקומן (למשל: בלוזה וטסה). כמו כן, לא פונתה פל' הרק"מ של הסדנא, והופעלה על ידי גש"ח 784 כמיחקן סטאטי.

גש"ח 862 - הופעל כמחוננן, במסגרת אוג' 143, בציר המרכזי.

גש"ח 867 - הופעל כמחוננן, במסגרת אוג' 162, בציר הצפוני (תוך שינויי מיבנה קטנים בגוף הגש"ח).

פלס"ד 866 - נפרסה כסדנא מרחבית בג'בל ליבני, כמחוננן.

גש"ח נייד 784 - הופעל כמחוננן במסגרת אוג' 252 ועובה בפל' סדנא קידמית של "שוט-קל" מ-גש"ח 794 לצורך אחזקת חט' 164 שקיבלה האוגדה.

גש"ח 784 - לא היה מושלם מהסיבות שהזכרתי לעיל.

פ' מרש"ח: בפ' מרש"ל נפרסה סדנא מרחבית 462 בהתאם לתכנון. תגבורות לנושא "טירקן" לגד' ה"טירניס" ב-מרש"ל, שהיו מחונננות להקבל מסד' חט' 677 (של חט' 274) ומסדנא גייסית - התקבלו באופן חלקי בלבד.

הגש"חים הופעלו החל מפרוץ המלחמה ונפרסו בשטח מיד לאחר גיוסם

והתארגנותם.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב.

גביית עדות מפי תא"ל ד"ר קורדובה משה, מ.א. 336752 - קצין רפואה ראשי

תאריך: 28 בינואר 1974

ש. בתוקף תפקידך כקורפ"ר (קצין רפואה ראשי), האם הנך אחראי, בין היתר, להכשרת אפסניה שבתחום אחריות חר"פ (חיל רפואה), במסגרת התקציב שאושר, וכן לתחזוקת הכוחות באפסניה הנ"ל, הקצבות, אישורי העברות אפסניה וביקורת על אחזקה?

ת כן.

ש מה עומד לרשותך, ארגונית, בנושא זה?

ת לרשותי עומד ענף ציוד הכולל מדורים של ציוד רפואי וציוד כללי וכן מדור ביקורת.

ש האם התקציב שהוטעם לרשות ההצטיידות באפסנית חר"פ כלל את הפריטים העיקריים הדרושים ב-תאג"דים, פת"חים, בחיל רגלים, גדודי רפואה באוגדות ובתי חולים שדה בפיקודים?

ת אנצ מוכרח לציין שכל מה שנוגע לפריטים העיקריים בציוד רפואי נעניתי, במסגרת המיגבלות התקציביות, אף שידוע לי שהיו לי קדימויות בנושא זה.

ציוד הטיפול בנפגעים היה מלא - ונענינו בכל הדרישות, לכל הרמות, פרט למערכות וציוד שבפיתוח וחדרי ניתוח מתפרקים, אשר מועד הספקתם מותנה בפיתוח. כללית, אני יכול להגיש שנית, שבכל מה ששייך

למחסני רפואות אוגדתיים, מכשירים לטיפול החיאתי וניתוחי בשדה לא היה לנו מוסר, ^{שניתן} להצביע עליו במיוחד.

ש האם מדור ביקורת חר"פ ערך ביקורות ב-ימח"ים לציוד חר"פ ובאיזו תדירות?

ת חוליית ביקורת חר"פ אינה מופקדת רק על ביקורת אפסניה, אלא גם תחומים נוספים: תפעול מרפאות והמצב התברואי במחנות, ולכן קשה לדייק בחשובה על תדירות ביקורות האפסניה שביצעה. אולם, כלליה, נראה לי שבמשך שנתיים בוקר כל הציוד שבמחסני החירום וביחידות הסדירות.

ש האם מימצאי הביקורת הצביעו במיוחד על מצב כללי ירוד?

ת לא. אמנם קיימים חריגים פה ושם, אך על מנת למנוע מצב ירוד שיסת השיקום והאחזקה של ציוד חר"פ מבוצעת בדרך מיוחדת, שלא כנהוג באפסניה אחרת בצה"ל. השיטה היא רענון הציוד באמצעות מחסנים מרכזיים והכנתו ואריזתו באותם המחסנים וסגירתם בפלומבה.

ש האם הערות שנשמעו מפי אנשי מילואים על אי חקינות הציוד במספר יחידות מצביעות על מצב כללי, או היו אלה חריגים, לדעתך?

ת באופן כללי, אין זה מצביע על הכלל. יש לבדוק באותן היחידות, אם האנשים היו בקיאים בהמצאותם בציוד ואם לא שכחו והשאירו ציוד בימ"חים.

ש מה תדירות הדרכתם ואימונם של חובשים וממלאי תפקידים אחרים ברמות השונות של הדרג הנפרס בחר"פ?

ת מלחמת יום הכיפורים הוכיחה שמערך חר"פ היה ערוך ומוכן מבחינת הרמה המקצועית של הרופאים והחובשים (פרט לחובשים המחלקתיים שהם ברמה נמוכה והוכח הצורך שיעברו קורסים מקצועיים ברמה של חובשים קרביים, דבר שלא ניתן מבחינת ההיקף). באשר למסגרות הגדולות כמו תאג"דים, פחח"ים, גר"פים ובתי חולים שדה, העבודה נעשתה בצורה מתאימה הודות לתרגילים, אימונים והדרכה שעברו כל היחידות האלה בשלוש השנים האחרונות. תדירות ההדרכה של תאג"דים - אחת לשנה, פחח"ים - אחת לשנתיים, גרפ"ם ובתיח"ש - בממוצע בין שנה לשלוש שנים.

ש מי היה מפקד יח' ביח"ש 294?

ת המפקד הוא רס"ן ד"ר ויס הנמצא בפ' דרום, והרופא הפיקודי הוא סא"ל ערן דולב.

ש מה היה תפקידך כקצין חיל ראשי בתכנון ובביצוע נושא החר"פ בהקשר למלחמה?

ת אני מתואם ע"י ר' אג"א בנושא פינוי נפגעים, ובנושא כ"א - ע"י ר' אכ"א. במלחמה זו במיוחד פעלה מערכת חר"פ בנושא פינוי נפגעים, כמעט באופן עצמאי, והוכיחה את עצמה הן מבחינת פינוי קרקעי והן מבחינת פינוי אוירי.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה

(-)

ד"ר משה קורדובה

(-)

אטיש. גלנוע
חתימת אוסף החומר

מפקדת קצין רפואה ראשי
לשכת המפקד

אל : תא"ל גלבווע

הנדון: בדיקות ביקורת ורענון ציוד

1. בעתאם לבקשתך הנני להודיעך שלפי רישומים שבידינו הרענון בציוד הרפואי ביחידות הבאות בוצע כדלקמן:

א.	אגד ארטילרי 213	-	4.3.73
ב.	ביח"ש 294	-	14.4.73
ג.	גד' חח"נ 605	-	16.1.73

2. בנוסף - צוותי ביקורת ממדור הביקורת הארצית בקרו באגד ארטילרי 213 ב-26.3.73 (דו"ח מס' 604) ובגד' חח"נ 605 ב-4.9.73 (דו"ח מס' 224).

3. רצ"ב העתקי הביקורת ביח' א.א. 213 וגד' חח"נ 605.

ד"ר קורדובה משה, תא"ל
קרפ"ד

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי אל"מ חיים גולן, מ.א. ק/36505, מ"מ קהס"ר

תאריך: 28 בינואר 1974

ש. מי היה קהס"ר בעת פרוץ מלחמת יום הכיפורים, מי היה קהס"ר

עד לבלימה ומי שימש בפועל בתפקיד, בפרקי הזמן השונים, בעת

המלחמה ואחריה?

ת ב-6 באוקטובר 1973 נקרא קהס"ר (תא"ל גור) למטכ"ל/אג"א, ואני

נשארתי פה כממלא מקומו. ביום ראשון או שני שלאחר מכן קיבלתי

הוראה טלפונית להתייצב במרכז דלק, עקב בעיות שהתעוררו במרכז זה,

בנושא דלק והובלה. אז מיניתי את סא"ל חיים גרטל כאחראי בפועל במפקדה

בעת העדרי ממנה, אך ראיתי את עצמי, בנוסף לתפקידי במרכז דלק, כמ"מ קהס"ר.

לאחר כ-10 ימים נקראתי למטכ"ל/אג"א לשמש כ-ע' ר' אג"א, בעיקר בנושא

פיתוח סד"כ צה"ל, מטעם אג"א, אך, יחד עם מיני חירום זה, הוצע לי

מינוי כ-מ"מ קהס"ר, ובשני מינויים אלה אני נושא עד היום.

ש לאור הנ"ל, מי שימש בפועל קהס"ר בעת המלחמה ובתקופת החירום

שלאחריה?

ת במפקדה נשאר כאחראי סא"ל חיים גרטל, שעמד אתי בקשר.

ש מאחר שאין בדעתי לחקור את סא"ל גרטל בנושא תפקידי מקהס"ר

במלחמה, הנני שואל אותך מה היה תפקידו של קהס"ר בתכנון ובביצוע

נושא ההס' ברמות השונות מפרוץ המלחמה ועד לבלימת האויב?

ח 1. בדרג המטכ"ל אין היום למקהס"ר, לפי הגדרת התפקידים, תפקידי ביצוע או תכנון במערך הלוגיסטי, אם כי לא ניתן לומר היום, עקב המינויים שפרטתי (לאור העובדה שקהס"ר נקרא, ביום פרוץ המלחמה, לתפקיד ס' ר' אג"א, ואילו אני, בשלבים הראשונים - לתפקידי ביצוע הספקת דלק ומאוחר יותר כע' ר' אג"א לנושא פיתוח סד"כ) שלא שותפנו בתחילת המלחמה.

2. בדרג השדה, למרות שיחידות חה"ס אינן כפופות למיפקדת החיל, שלחתי ביום ראשון, מיד לאחר התארגנות הגה"סים, חגבור וקציני קישור וביקורת, ביוזמתי. גה"סים אלה, גם חוגגרו לאור ביקורים אלה, הן בכוח אדם והן באמצעים, בעיקר בנושא משאבות דלק שהיו חסרים תקנית ב-גה"סים.

לאור מיבנה זה שקיים היום בצה"ל בנושא הפעלת נושא הספקה בשטח, קיים נחק בשרשרת חיל הספקה בין דרג השדה למיפקד. כלומר, קצין הספקה שחסרו לו אמצעים, מקהס"ר לא יכלה לשמש לו ככתובת לקבל סיוע באמצעים אלו. ומכאן ההשפעה של מקהס"ר על מהלך העניינים בדרג הנפרס יכולה היתה לקבל ביטוי רק בנושא כוח אדם.

ש במערכת הלוגיסטית הנוכחית, כפי שהיא קיימת, האם נראה לך כי המטה המקצועי, או במקרה דנן מקהס"ר, שולבה כנדרש במאמץ המלחמתי הדרוש, והאם האפשרי מוצה עד תום?

ח עד למלחמה מקהס"ר לא שותפה בצורה מלאה במטה המתאם ולא נוצר כל הפוטנציאל הסמוך בה, פרט לנושאים מקצועיים, כמוגדר היום

בהוראות הפיקוד העליון. בעת הלחימה היה שילוב רב יותר עקב השתתפותי, בנוסף לתפקידי כ-מ"מ קהס"ר, בנושאים שאינם של מקהס"ר, כקצין מטה ב-מטכ"ל/אג"א.

ש האם הדרג הנפרס של חה"ס פעל בהתאם לחוכנית "סלע" או שהיו שינויים לאור התפישה האופרטיבית והתורתית שנקבעה?

ת כל הגה"סים באו לידי ביטוי בהתאם למתוכנן (בבלימה אין צורך לפרוס אותם במידה והכוחות נשענים על מרכזי ההספקה). היות והבלימה בצפון היתה מספר ימים והתארגנות ה-גה"ס נמשכה כ-48 שעות, אזי לא היה להם תפקיד בבלימה בצפון; ואילו בדרום הגה"סים שרתו גם בשלבי הבלימה את האוגדות, שהיו מרוחקות ממרכזי ההספקה.

הגה"סים באו לידי ביטוי מלא בשלבי ההתקדמות והרדיפה, אם כי עלי לציין שגם יחידות אלו לא נוצלו באופן שימצא את כל הפוטנציאל שלהן בגלל -

א. מחסור ברכב ושיב הרכב.

ב. מחסור באמצעי שינוע (חוסר במילגזות שדה ובמנוף עצמי, שלפי התקן חייב להיות על כל משאית שלישית).

ג. חוסר במשאבות דלק על מכוניות תדלוק, אשר למעשה הפך את המיכלית ללא יעילה בגלל העדר אפשרות תדלוק, אם כי ביום השלישי של הלחימה אורגנו ע"י ענף דלק במקהס"ר 50 משאבות שחולקו בין כל הגה"סים.

הנני מאשר כי העדות הנ"ל ניתנה מרצוני החופשי הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע

חתימת אוסף החומר

(-)
חיים גולן

9

0045

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תת-אלוף (מיל) ש. גלבווע ונרשמה ע"י סגן אורית חלבובסקי.

גביית עדות מפי רס"ג אריאל עשורי, מ.א. ק/985051 - רמ"ד הסעים במפקדת קה"ר

תאריך: 10 בפברואר 1974

ש. תאר תמציתית תפקידי המדור שהנך עומד בראשו. האם המדור מופקד על תכנון היסעים וביצועם אם לאו? פרט.

ת תפקידו של מדור היסעים במפקדת קה"ר הינו לכתוב את תורת ההיסעים, לפתח שיטות לביצוע היסעים ולתכנן עזרים לתכנון, ביצוע ומעקב אחר היסעים. כמו כן, תפקידו לקבוע את החומר הנלמד בקורסים השונים בצה"ל באמצעות מה"ד/אימונים. אין תפקידו של המדור לעסוק בתכנון וביצוע היסעים בפועל.

ש. האם הוכן ופורסם חומר תורתי בתחום ההיסעים ומתי?

ת קיימים שני עקדים מקצועיים בנושא. הראשון, עקד הובלה והיסעים ברכב וברכבת, מהדורה אחרונה מאפריל 1972 - העוסק בכל החומים הכרוכים בהיסעים. כמו כן, קיים עקד הובלה וק"מ ברכב וברכבת מאפריל 1972, המפרט את כל החבלת הרק"מ בצה"ל. בנוסף לחוברות אלו קיימות הוראות קה"ר המחייבות את צה"ל ופקודות מסכ"ל המפנות את הקורא לעיון נוסף בעקדים שצויינו לעיל.

ש. האם החומר שפורסם נלמד בבתי ספר בצה"ל ובאיזה מהם?

ת החומר נלמד בבתי ספר בצה"ל בכל הקורסים הקשורים לנושא חנועות.

בה"ד 6 מרמת מש"ק בובלה שלב 6 ועד קה"ס מתקדם כולל.

בה"ד 11 מרמת קציין אפסנאי ועד קורס קציני אפסנאות מתקדם כולל.

בהד 13 מקורס שוטרים צבאיים ועד קורס מתקדם משטרה צבאית כולל.

בה"ד 3 - קורס מ"פ לסדור ומילואים.

המכללה הביין-זרועית לפיקוד ומטה.

בה"ד 1 - קורס קצינים נלמד נושא שדרות היסעים.

ש האם תוכל להגיש לוועדה את עיקרי החומר בנדון?

ח אני אגיש אותם כצרופה לעדות זו.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
חתימת אוסף העדות

(-)
אריאל עשורי

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב.

גביית עדות מפי תא"ל ורדי זלמן, מ.א. 35026 - קמצ"ר (קצין משטרה צבאית ראשי)

תאריך: 10 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כקמצ"ר?

ת מספטמבר 1971.

ש תאר בתמציתיות אחריות קמצ"ר בתחום התנועות וההיסעים.

ת אחריות קמצ"ר מוגבלת לפיקוח תנועה בלבד וכן איוש נפק"ים,

ואילו מטכ"ל/אג"א אחראי לתכנון ההיסע ואכיפת לוח הזמנים,

לשדרות השונות, ומתן פקודות והוראות בהתאם.

ש מה היה הגורם, לדעתך, בהיסע הבלתי מבוקר ולסתימות בצירים בתנועה

להיערכות, ובעיקר בפ' דרום?

ת לדעתך, הגורם הוא חוסר משמעת; במקרים מסוימים - חוסר תכנון ואי

הקפדה על ארגון שדרות בהתאם לתכנון.

ש האם מינוי ממלאי תפקידים בכירים בנפ"קים היה מאפשר, לדעתך,

השתלטות על התנועה הפרועה שהיתה בהיסע להיערכות?

ת לסייע, אין ספק שהדבר היה יכול - אך זה לא היה פותר את בעיית

חוסר המשמעת, ומתוך נסיון אישי, לא נשמעו גם לי.

ועדת החקירה - תת-אלוף ורדי זלמן, קמז"ר - 2 - ש.ב.

ש האם לדעתך העדר צירים מספיקים בסיני גרם לחנועות המשובשות?

ת אין ספק שתוספת של צירים היתה נותנת אפשרות להזרים התנועות

בצורה טובה יותר. גם הצירים הנוכחיים הקיימים היו במצב

גרוע ביותר.

ש האם שותפת ברמח המסכ"ל בתכנון או מעקב להיסע הכוחות בפרוץ

מלחמת יום הכיפורים?

ת לא שותפתי, אולם ביוזמתי נחתי סיוע של רכב ואנשים להגברת

הפיקוח בצירים בפ' דרום ובפ' צפון; פרט ל-10 ג' יפים

יעודיים שהורדו לפ' דרום, אלא שאר הרכב היה רכב ירוח"י אשר איננו

מתאים לביצוע פיקוח על תנועות.

ש כיצד לדעתך ניתן היה למנוע מראש את אשר קרה בפ' דרום בתנועתו

4 להיערכות?

ת תכנון וביצועו בצורה מדוקדקת, קיום שיטור ברכב מתאים;

קשר, והעיקר משמעת וכיבוד ההוראות על ידי היחידות.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
חתימת אוסף החומר.

(-)
ורדי זלמן

11

0049

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אורית וולבובסקי.

גביית עדות מפי אל"מ אברהם שני, מ.א. ק/227749 - מפקד מרכז ציוד

תאריך: 5 בפברואר 1974

- ש. כמה זמן הנך משמש בתפקיד מפקד מרכז ציוד?
- ת. הנני משרת בתפקיד שנה ושלושה חודשים.
- ש. מהי הגדרת התפקיד ויעודו של מרכז ציוד? האם המרכז קובע תוכניות הצטיידות או תפקיד המרכז לבצע מדיניות של מטכ"ל/אג"א?
- ת. תפקיד המרכז לרכוש, לאחסן ולגפק ציוד ליחידות במסגרת תוכנית שנתית שמוכתבת ע"י מטכ"ל/אג"א מחלקת עת"ר. אחת לשנה נקבעת תוכנית הצטיידות שמוגדרת בעיקר על ידי מסגרות תקציביות, אשר אינה משמשת כתוכנית לביצוע, ובהמשך קובע אגף הצטיידות באג"א את תוכנית הרכש המפורטת. לפי תוכנית זו מגיש המרכז דרישות למשרד הבטחון לצורך ביצוע הרכישה (הזמנת הציוד וקנייתו אצל הספקים והיצרנים).
- ש. מי קובע את תקני הציוד על פיהם נקבעת תוכנית ההצטיידות?
- ת. התקן נקבע ע"י מטכ"ל/אג"א/ענף הצטיידות, כאשר מכירים בזכות היחידה. אין המטכ"ל מפרסם תוכנית הצטיידות במקביל לפרסם התקנים, כי אם בהתבסס על האפשרויות התקציביות. במקרים רבים לוקח האגף המטכ"ל בחשבון שגם אחרי גמר ביצוע הצטיידות שנתית ישאר פער בלתי מכוסה באותה שנה.

ש אינני מתכוון לשאול על תקניסומצאי ביחידות סדירות מתוך הנחה
כי לא היו בעיות מיוחדות במלחמה ליחידות סדירות בציווד מר"צ.

האם תוכל להצביע על חריגים או מצב שונה מהמתואר על ידי?

ת ככלל, לא היה מחסור בציווד ביחידות הסדירות, פרט לאותם המקרים
שבהם בוצעה תנועת כוחות ללא הציווד האישי והיחידתי. לדוגמה,

אם הוטסו כוחות של חטיבה 7 לצפון, הרי שהציווד האישי והיחידתי נשאר
במחנה הקבע (באוהל או בחדר) והם קיבלו לרשותם טנקים, זחל"מעם וציווד

אחר מיחידה צפונית. כמובן שללא הציווד האישי של החייל - במקרה זה

התהווה מצב קשה לאותם חיילים, כי גם אם במחנה הקבע עמדו לרשותם

8 מערכות בגדים (5 מערכות בגדי עבודה ו-3 מערכות בגדי א') -

הרי חיילים אלה לחמו בימים הראשונים רק עם הציווד שעל גופם. במקרים

מסוג זה נאלצנו להרפייב חבילות אישיות אשר כללו כ-16-17 פריטים אישיים,

החל במברשת שיניים וגמור בלבוש. החבילות הועמדו לרשות הפיקוד לחלוקה

לאותם החיילים.

ש החלונות שהגיעו לוועדה מצביעות על מחסור במספר פריטים עיקריים

שאותם אפשר בהמשך, ושאלתי היא: -

א. האם המחסור הוא אמיתי?

ב. מה הסיבה למחסור?

ג. האם הפריטים החסרים תוכננו להצטיידות בחירום?

הפריטים הם: 1. גנביים לחירום

2. פלגי אוהל

3. קסדות

4. אפודי מגן

5. ציווד אח"כ

6. אלונקות

ת ברצוני להסביר, ראשית, את שיטת הרכש להצטיידות ושיטת השלמת ימ"חים ובהמשך אפרט לגבי הפריטים הנזכרים. כעקרון, צה"ל רוכש את הפריטים מהייצור באר. נסיונות שהיו בעבר לרכוש פריטים מסויימים מחו"ל לא קיבלו עדיפות. אם צה"ל קובע דגם של פריט, הרי שהוא מיוצר בארץ גם אם ניתן לרכוש פריט דומה, אך באיכות שונה, נמוכה יותר, בחו"ל. לדוגמה, ניתן לרכוש אפודי מגן בארה"ב, אך צה"ל קבע דגם משופר שמיוצר בארץ ומעוניין להצטייד בדגם זה. או פריט כגון אלונקות וסרבלי שריון, שהם דגמים ישאאליים מוחאמים לשיטת הפינוי שלנו.

משמעות של רכש מתוצרת הארץ היא הצטיידות במשך זמן ארוך יחסית, מאחר שמדובר ביצרנים בהיקף מצומצם אשר מוכנים לקבל על עצמם ייצור בתנאי שמבטיחים לעצמם קו ייצור לאורך זמן. זאת, בנוסף למדיניות הכללית שהיתה מקובלת ושצה"ל שאף להרחיב ככל הניתן, בצמצום היבוא והגברת הייצור המקומי.

באשר להשלמת ימח"ים, כעקרון, הוזרם ציוד ליחידות על פי תכנון מטכ"ל/אג"א. בדרך כלל סוכמו הנושאים בדיונים חודשיים באג"א/תחזוקה. בדיונים מהסוג הנזכר נקבעו היחידות אשר יקבלו ציוד באותה תקופה וכך הפריטים. הניפוק בוצע בהתבסס על הפקת תכנית מהמחשב.

ברצוני לציין כי היתה נטייה של יחידות רבות שלא לקבל השלמות ציוד לימח"ים מסיבות שונות, דבר אשר בהכרח גרם לכך שבמקרים מסויימים

גיתן היה להשלים ציוד אך נשארהפער בימ"ח. חלק מהפיקודים המרחביים פנו למטכ"ל בדרישה להפסיק הזרמה אוטומאטית של ציוד לימ"חים, ובדיון אשר התקיים במטכ"ל/אג"א/ארגון ושיטות ב-13 סיוני 1973 ניתנה הרשות לפיקודים לוותר על אפסניה, אם ישנה סיבה שלא למשוך אותה. יחד עם זאת, היו מקרים שהמרצנו את הפיקודים להגיש הזמנות ולמשוך ציוד כהשלמה. לדוגמה - מכתב רס"נ השברה ממר"צ אל הפיקודים מ-6 במאי 1973, סימוכין אס-150 הרצ"ב.

באשר לפריטים שהוזכרו בשאלה -

1. גרביים וציוד אישי אחר, כגון גופיות ותחתוני קיץ, לא אוחסנו במלאי עבור חירום. במלאי השוטף נמצאה אמנם רמת מלאי אופרטיבית לצורך הצטיידות טירונים בעת גיוסם ולצורך הבלאי השוטף. ב-6 באוקטובר 1973 היה מצאי הגרביים בכמות שאיפשרה לנו לספק לפחות זוג גרביים אחד לכל חייל, ואמנם ניפקנו כך.

ברצוני לציין שלא קיים תקן - לא בימ"חים ולא במלאי מטכ"ל - עבור פריטים אלו. בחודש אפריל 1973, כאשר היה מצב כוננות מיוחדת בצה"ל, הערכנו שאם תהיה מלחמה, ניאלץ להשלים מיידית פריטים חיוניים שהוזכרו (גרביים ולבני קיץ), ועובדה דרישה, אשר בהמשך הוגשה על ידי ענף הצטיידות באג"א ליועץ הכספי, להשגת תקציב ורכישה לשם רכש ואחסנה לחירום. כפי שידוע לי, תוכנית זו הסתכמה בכ-20 מיליון ל"י ולא אושרה לביצוע.

2. ביתר הפריטים היחה חוכנית הצטיידות - לגבי פלגי אהל, קסדות ואלונקות. יחד עם זאת, היו תחליפים לאותם הפריטים החדשים

שהוזמנו. לדוגמה, הוזמנו להצטיידות קסדות מ.י. תוצרת הארץ לשם החלפת קסדות בריטיות מהדגם הישן. אבל, יחד עם זאת, בסך הכל הכמות לא היו חסרות קסדות. יתר על כן, היה עודף של אלפי קסדות, אך היחידות סרבו להצטייד בסוג זה של קסדה. נוסף לכך נקבעו במשך השנה השוטפת תקנים נוספים לקסדות, שעבורם טרם תוכננה תוכנית הצטיידות על ידי המטכ"ל (נוסף לפער בסוג מ.י. שתוכנן לרכישה רק בשנים הבאות).

לגבי אלונקות - היחה תוכנית הצטיידות והזמנות שהתייחסה לייצור פוטנציאלי של למעלה משנה. כתחליף זמני לאלונקות המתקבלות החדשות היו במלאי אלונקות רגילות.

נושא אפודי מגן לא נקבע כציווד להצטיידות לחירום, כי אם רק לצורך תעסוקה מבצעית שוטפת ונרכש בכמויות קטנות, כפי שחייבו התנאים בקוויים. בכל מקרה נרכשה הכמות לפי קביעת מטכ"ל/אג"א.

לגבי ציוד אב"כ - צריך להפריד בין שני סוגים עיקריים:

1. מסכה; 2. יתר הפריטים.

המסיכה מדגם אס-17, אמריקנית, אשר היחה בל"מ"חים, נפסלה לשימוש מסיבת אי התאמה, כשנחיים לפני המלחמה והוחזרה מהיחידות. תמורתה תוכנן ניפוק מסכות אזרחיות ממפעל "שלאון" בשתי נקודות חלוקה (אשדוד ומיפרץ חיפה). פורסמה תוכנית אשר קבעה את החלוקה לפי גחידות, תוך ציון לוח זמנים להצטיידות, ועם פתיחת המלחמה, ב-6 באוקטובר 1973, בוצעה השלמת המסכות ליחידות. מבחינתנו בוצעה ההשלמה לפי התוכנית, פרט לחלק מהיחידות אשר אחרו בהתייצבות וקיבלו

את המסכות עם התייצבותן. מדובר באותן היחידות שהוחשו לקווים ובאו להצטייד בשלב יותר מאוחר.

יתר הפריטים - ערכה(?) אישיה וחומרים שונים - היו מאוחסנים בימ"חים. לאחר פרוץ המלחמה השלמנו מסכות וערכות אב"כ גם עבור יחידות נוספות, מאולחרות, שהוקמו במלחמה.

ש האם התקנים שפרסם מטכ"ל/אג"א איפשרו הצטיידות צה"ל לחורף?
 ח ככלל, לא כללו התקנים ציוד לחורף. זה נכון לגבי יחידות סדירות ויחידות מילואים כאחת. זאת, פרט למעילי רוח, שלגבי חלק ניכר מהיחידות נקבע כתקני. לגבי ציוד חורף, היה חכנון לנפק מספר פריטים לעונת החורף בלבד לכוחות סדירים ומילואים בתעסוקה מבצעית, וחלקם באמונים באזורים קרים במיוחד. המדובר בכמויות קטנות, בעיקר לגבי היקפו המצומצם של שירות מילואים בזמני רגיעה. התוכנית שהוכנה עבור חורף 1973/74 הוצגה לאג"א לרמטכ"ל ובוצעה בהתאם. כמובן שתוכנית זו, שהייתה מצומצמת ובהתייחסה לתנאי שלום, לא באה לפתור בעיה של הצטיידות בציוד חורף עבור כל המערך כפי שגוייס במלחמה.

ש ברור, לכן, שלצה"ל לא הייתה תוכנית הצטיידות לכלל מערך החירום למלחמה בחורף. כיצד חשבו לצייד את המערך במלחמה בחורף?
 ח נראה לי כי לא אני הכתובת להשיב לקביעת או אי קביעת תקן הצטיידות בציוד חורף. כאמור, אם היה נקבע תקן כזה ע"י המטכ"ל ואם הייתה נקבעת תוכנית הצטיידות מקבילה, היה מרכז ציוד רוכש את הציוד בהתאם.

ש מה היה כל תקציב ההצטיידות של מרכז ציוד לחירום לשנת 1973 בפריטי ציוד אישי ויחידתי לפרט?

ח בשנת 1973 כלל תקציב ההצטיידות לציוד לפרט לחירום כ-5 מיליון ל"י, מתוך כ-20 מיליון ל"י תקציב הצטיידות בכלל (לחירום וסדיר); זאת, כמובן, ללא קשר ובנוסף לתקציב השוטף לאחזקת הצבא הסדיר והצטיידות טירונים.

ש כבר-סמכא בנושא ציוד, האם תוכל להעריך את התקציב שהיה דרוש על מנת להצטייד בציוד לפרט לסד"כ החירום?

ח אני יכול להעריך זאת בעיקר בהתבסס על הרכש שביצענו תוך כדי המלחמה להצטיידות המערך המגוייס. היקף הציוד שאושר להצטיידות כציוד אישי במלחמה מסתכם בלמעלה מ-350 מיליון ל"י, שחלק ניכר ממנו כבר נרכש בפועל וסופק לכוחות.

ש האם מערכת התחזוקה שנקבעה בנושאי ציוד בדרג הנפרש ענתה על הצרכים מן הגיוס ועד לגמר שלב הבלימה?

ח הדגג הנפרש בתחום הציוד בא לידי ביטוי ע"י מחלקת הציוד בגדוד ההספקה האוגדתי (אין מיתקן ציוד פיקודי, פרט למחסן אימונים פיקודי בעתות שלום. הפיקוד מתבסס על מיתקני מטכ"ל קדמיים ועל מערך התחזוקה האוגדתי). גדוד ההספקה היה לפני המלחמה בשלבי צמצום, בעיקר בתחום הציוד, והכוונה היתה לצמצם למינימום מחלקה זו. למעשה לא רק כוונה, כי אם פורסמו תקנים חדשים אשר צמצמו את מחלקת

הציווד למספר חיילים ספורים. עבור גדוד ההספקה לא נקבעה רמת מלאי של ציווד שתהיה מיועדת להצטיידות בחירום, אם כי דרשנו זאת. אך, כנראה, לא נמצא התקציב המתאים לכך. ההצטיידות היתה חלקית. נרכש ציווד במשך השנים הקודמות, כולל שנת 1973, בהיקף של 400 אלף ל"י. במלחמה ניפקנו ל-5 גדודי הספקה ציווד בהיקף של 2,5 מיליון ל"י. הנימוק בוצע מתוך המלאי השוטף אשר היה מיועד בשלום לאחזקה שוטפת ולגיוס טירונים. גדודי ההספקה צויידו, כאמור, עם גיוסם ופעלו בתחום הציווד אם ע"י ניפוק ליחידות או החלפת פריטים בלויים.

ש לאור התלונות שהתקבלו בוועדה בדבר תקינות מנועי הדוברות ומצופי היוניפלונת - מה היו הוראות האחזקה של ציווד זה, האם הוא באחריות מר"צ ומי אחראי לבחינת ההתקנה או התיקון?

ח מנועי הדוברות אינם באחריות מרכז ציווד. כפי שידוע לנו, הם בהשכרת (?) מצל"ח ובאחריות אחזקה של גורמי תי"ח, כולל בחינה של גורמי תי"ח, ולמרכז ציווד אין כל קשר לנושא זה.

באשר למצופי היוניפלונת - לא היה במר"צ מלאי של מצופים, כי אם כל הציווד נמצא ברשות יחידות ההנדסה, אם בימ"חים ואם באימונים. שיטת אחזקתם היתה ע"י קביעת מפרטי תיקון של חיל הנדסה, אחזקה באמצעות קבלן אזרחי שנקבע לכך ע"י משרד הביטחון - ואילו בחינת ביצוע נכון של התיקון ואישור התיקון בוצע ע"י בוחן מטעם מיפקדת קצין הנדסה ראשי. למרכז ציווד נוגע התחום של אחזקת המצופים, באשר לנושא התקציבי, הגשת דרישה למשרד הבטחון והעברת האישורים לתשלום למשרד הבטחון. בכל מקרה האישור הסכני על תקינות הציווד ניתן ע"י גורמי חיל הנדסה.

ש לפיכך, יוצא איפוא שמערכת חיונית זו מפוצלת בין חמישה גורמים:

- א. המשתמשים (יחידות חיל הנדסה) והמפעילים את הציוד.
- ב. קצין הנדסה ראשי, בתחום הוראות התיקון ובחינת הציוד.
- ג. מרכז ציוד, שמופקד על התחום התקציבי לתיקונים.
- ד. מרכז צלם וחלפים לנושא אחזקת המנועים וההתקן ההידראולי.
- ה. קצין חימוש ראשי כאחראי למיפרטים ובחינת המנוע.

ח בתחילת שנת 1972 התקיימו דיונים במטכ"ל/אג"א/ארגון ושיטות

וסוכם לאמץ ולקבל את המלצות הוועדה שמונתה ושהגישה את

המלצותיה ביולי 1972. עיקרי ההמלצה וההחלטה היו: ריכוז הנושא ע"י שני גורמים - מפקדת קצין חימוש ראשי, כאחריות מקצועית, ומרכז צלם וחלפים - בתחום ביצוע האחזקה. החלטה זו לא יצאה לפועל למעשה, דהיינו, לא בוצעה, מטעמים שלא ידועים לי - כפי הנראה, עקב אי אישור חקני כוח אדם לגורמים שהיו צריכים לקלוט את הנושאים.

מבחינת מר"צ, המשכנו לעסוק בנושא באוחו ותחום שנגע לנו -

דהיינו, הגשת הדרישות למשרד הבטחון, ובהמשך הגשת החשבונות לתשלום. מר"צ לא עסק ולא היה צריך לעסוק בקביעה טכנית לגבי אחזקת הציוד וכמו כן לא לגבי בדיקת הציוד לאחר התיקון - נושאים שהיו באחריות מיפקדת קצין הנדסה ראשי.

ב-19 בדצמבר 1973 התקיים דיון בנדון באג"א/או"ש, בו

הוחלט שנית להעביר את תחום האחריות ממקנה"ר למקחש"ר, ובהזדמנות זו

הועבר גם הנושא התקציבי ממרכז ציוד למרכז צלם וחלפים. ההעברה

בוצעה מיד לאחר ההחלטה.

ש. אף כי, כמפקד מרכז ציוד אין אתה אחראי לארגון הציוד בימ"חים או להצטיידות היחידות על מחסני החירום שלהם - אולם, היות ונשמעו תלונות על מחסור בפריטים שונים בימ"חים, מה היא הסיבה, לדעתך, למצב זה?

ח. נראה לי כי לשיטת הגיוס וההצטיידות, כפי שבוצעה במלחמה זו, היתה השפעה על הצטיידות הכוחות בכך שלא צויידה יחידה בשלמותה, ובהמשך הועברה לשטחי כינוס - כי אם בוצעו גיוס חלקי יחידות בצורה חפוזת, צויידו והועברו לחזית, ויתכן שהצטיידו ביותר מאשר היו זכאיות - כך שהחלק הנותר של היחידה לא יכול היה להצטייד בציוד שהגיע לו.

סיבה נוספת שנראית לי, שהשפיעה, הינה כמות הרכב אשר גוייסה ע"י היחידות. היינו, פערים ברכב לא איפשרו העברת כל הציוד מהימ"חים לשטחי הפרישה של היחידות וחלק ניכר הושאר בימ"חים. חלק מהציוד נאסף ע"י גורמי מטכ"ל, לרבות מרכז ציוד, ונופק בהמשך ליחידות. ברור מכך כי גם אם היה פער בפריט מסוים בימ"ח, אין בכל מקרה לזקוף אי הצטיידות שלמה בפער, כי אם גם בשיטת ההצטיידות החפוזת ופערים ברכב.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
אברהם שני

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי אל"מ דוד שביט, מ.א. ק/191707 - מפקד מרכז הובלה

תאריך: 28 בינואר 1974

ש. האם בתוקף תפקידך כמפקד מרכז הובלה הנך משמש גם כראש מרכז התנועות המטכ"ל במסגרת אג"א/מצפ"ע?

ת כן.

ש האם הייתה קיימת תוכנית לריכוז כוחות לתנועה לבלימה?

ת כן, הייתה קיימת תוכנית כזאת (תוכנית "סלע"), אשר התבססה על ריכוז כוחות של 7 יממות ויותר (ק 195 †).

ש מה היו עיקרי התוכנית לתנועה והסעת רק"מ?

ת התוכנית התבססה בעיקרה על הסעת רק"מ, טאנקים וארטילריה באמצעות מובילים ורכבות אש כאשר חלק מתוכנן להעברה בתנועה ע"ג שרשראות.

ש האם הביצוע במלחמת יום הכיפורים, ב-6-8 באוקטובר 1973, היה

זוה לתוכנית?

ת הביצוע היה שונה לחלוטין מתוכנית ההיסע של "סלע", כתוצאה מקוצר הזמן והדחיפות בהורדת הכוחות לזירות הקרב.

ש האם ההיסע היה מבוקר ונשלט ע"י מחנ"מ או היה זה היסע באחריות פיקודי/אוגדתי?

ת שליטה על ההיסעים מבוצעת ע"י הפיקוד המרחבי באמצעות נפק"ים, הממוקמים בשטח הפיקוד וקשורים למרכז התנועות הפיקודי. מרכז התנועות המטכ"ל מתכנן ומבצע היסעים בין-פיקודיים, כאשר השליטה על הביצוע והדיווח נשארת בידי הפיקוד עצמו, תוך דיווח למרכז התנועות המטכ"ל.

כאשר ההיסע הוא פיקודי, המחנ"מ מקצה את האמצעים המטכ"ליים הדרושים ומקבל דיווח מהפיקוד על התוכנית והביצוע כאחד.

במלחמת יום הכיפורים ההיסעים לריכוז הכוחות, למעט אוג' 146, היו היסעים פיקודיים.

ש האם בהיסע לקראת המיגננה בפיקודים דרום וצפון ניתנו אמצעים, ואלו הם?

ת להסעת רק"מ, טאנקים, ניתנו מובילים ורכבות, ולחלק הנגמ"שים והזחל"מים היעודיים ניתן רכב כבד.

ש כמה מובילים הוקצו לפי פירוט: מהיר ואיטי, ולמי ובאילו איתוים (כולל רכבות)?

ת סה"כ המובילים שהיו במצאי צה"ל היה כדלקמן:

א. 131 מובילים מהירים צה"ליים.

ב. 85 מובילי די.טי. קמינס.

ג. 47 מובילי פוטנציאל, רחבים.

ד. 21 מובילי פוטנציאל, צרים.

בסך הכל 284.

המובילים הצבאיים (א! ו-ב' לעיל) היו במצב של יכולת הסעה החל
ב-ק + 12; מובילי הפוטנציאל משני הסוגים (המגוייסיים) החחילו את גיוסם
ב-6 באוקטובר 1973 וגיוסם התפרס עד ק + 36, כמתוכנן לגמר ההתארגנות.

המדיניות שנקבעה היא עדיפות מוחלטת במובילים ורכבות לטובת
פיקוד הדרום. לכן, ניתנו המובילים החל מ-ק + 12, צאל להיסע לחנועה

כדלקמן:

א. פ' דרום - 223 מובילים

ב. פ' צפון - 7 מובילים

ג. פ' מרכז - 33 מובילים

סה"כ 263 מובילים

ברכבות הוקצו לטובת פ' דרום 85 קרונות רכבת, עבור טאנקים;

כל זאת - עד ק + 48. החל מ-ק + 48 ועד ק + 72, בתכנון של סבב,
תוכננה הפעלה חוזרת של מובילים על מנת להוביל 444 טנקים וכלים ארטילריים
במובילים, ו-120 כלים ברכבת.

ש האם ידוע לך אם נוצלו המובילים או היו מקרים בהם הרק"מ נע

ע"ג שרשרת, מבלי לחכות לאמצעי ההובלה?

ח המובילים נוצלו כולם לסבב ראשון ולא לסבב שני מתוכנן. לעומת

זאת, הרכבות לא נוצלו כלל.

ש האם תוכל להציג לי את תוכנית ההיסעים ל"סלע" בהשוואה לביצוע בפועל?

ח הביצוע מול התוכנית יוכן ויוגש (היא מוצגת בסוף העדות).

ש מה הסיבה, לדעתך, שט אנקים רבים נעו על גבי שרשרת, בניגוד לתוכנית ההיסעים?

ח לדעתי, חייבו הצרכים המבצעיים תנועה מהירה, שהסתיימה בעיקרה ב-ק + 72 (במקום ב-ק + 195).

ש כ-ר' מחנ"מ, מה היו הסיבות שאחת הבעיות החמורות ביותר במלחמה הייתה צירים סתומים?

ח במצב הצירים הנחון, לדחוס כמות של רק"מ ורכב אשר תוכנן לשבע יממות פלוס והועבר ב-ק + 72 - היה הגורם היחיד להיווצרות "פקקים" ושיירות ארוכות. קיבולת צירים אלה מוגבלת למספר נתון של רכב על קילומטר, וכאשר, בגלל הצורך המבצעי, היה הכרח להזרים כוחות מעל ומעבר למתוכנן - הדבר גרם לנסיעה איטית יותר, לדחיסאות הרכב ולסתימת צירים.

ש האם ציר שלישי מעבדת לקסיימה היה מקטין את הלחץ בתנועה לקראת ההיערכות, ואם כן - מדוע לא נעו בו?

ח אין ספק שקיום ציר שלישי לפיתחת סיני היה מוריד את העומס בצורה ניכרת, משני הצירים הקיימים. אבל מאחר והוא לא היה קיים, על אף התכנון שהיה ידוע לי - בפועל לא נסלל. (?)

ש כמומחה להיסעים וכמפקד המכיר את צירי סיני והגולן, האם הצירים היו, לדעתך, במצב המאפשר תנועה והיסעים?

ת בהחלט כן. לקראת ה-6 באוקטובר צירי התנועה, הן בסיני והן ברמת הגולן, היו שמישים ומוחאמים להיסעים המחוכננים. השיבוש בהם נגרם כתוצאה מהדהירה של רק"מ, במשך התנועה להיערכות, אף כי לפי ההוראות היו הטאנקים צריכים לנוע בצירי הכביש ולא עליו.

הנני מאשר כי העדות הנ"ל הוקראה בפני ומצאתיה נכונה וכי היא ניתנה מרצוני החופשי

(-)
ש. גלבוע
חתימת אוסף החומר

(-)
דוד שביט

תאריך: 28 בינואר 1974

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבווע; העדות נרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית העדות מפי אל"מ יצחק ילון - מפקד מצל"ח 6800 מ.א. ק/190951תאריך: 7 בפברואר 1974

ש. כמה זמן הינך משמש בתפקיד מפקד מרכז צל"ם וחלפים?

ת. שנתיים, צ-1 בפברואר 1972 ועד היום.

ש. הגדר בתמציתיות יעודך של מרכז צל"מ וחלפים (מצל"ם).

ת. הציוד שהמרכז אחראי לו כולל: ציוד הלחימה וחלקי החילוף עבורו

(חימוש וקשר), האביזרים שלו, וזאת בתחומי הפעילות הבאים:

א. עיתוד (חיזוי הצרכים), פרט לציוד הלחטמה.

ב. החסנה.

ג. הספקה (צל"מ לפי מכנון והקצבות המטכ"ל); אצא היתר בהתאם

לזכויות במחשב וכו'.

ד. פינוי ציוד למכירה למשב"ט.

ציוד הלחימה כולל, לדוגמה: טנקים, רכב, נשק, קשר (כל זאת למעט

חמושח, אשר איננה באחריות מרכז זה).

ש. האם המרכז יוזם רכישת צל"ם וניפוקו או שתפקידי המרכז הם:

לקלוט, לאחסן ולנפק עפ"י הנחיות של המטכ"ל?

ת. המרכז איננו יוזם ואיננו רוכש צל"מ אלא רק קולט, מזווד ומנפק

לפי הקצבות המטכ"ל. רכישות הצל"מ (הזמנות) מוצעות על ידי משרד

הבטחון על סמך הזמנת מטכ"ל/אג"א באמצעות דרישה רשמית.

ש איך השיטה בחלפים?

ת הסד"כ הסדיר וסד"כ החירום נקבעים ע"י מטכ"ל/אג"א לצרכי עיתוד (חיזוי הצרכים). צריכת החלפים בעבר (כ-24 חודש אחורה) נקבעת על ידי המחשב כמדוד.

הסד"כ לאחזקה מוכפל במדדים של הנסיון בעבר, ומחשב את כמויות החלפים הדרושות. מהדרוש מוחסר המלאי והצפי והמאזן משמש בסיס לדיון תקציבי והחלטה. בתכנון העיתוד באמצעות המחשב כנ"ל מבוטאות האלטרנטיבות בכמה אפשרויות ובסוף מחליטים בהתאם למאזן הרצוי והאפשרויות הכספיות. חלפים הניתנים לתיקון: מנועים וכו' ממלאים את עיקר החסר ע"י שיקום ולא רכישה.

באשר לאביזרים (פריטים תבניים, שאינם חלקי חילוף) - הבסיס לעיתוד הוא התקנים כמו כל ציוד אחר, וזאת בתוספת מצד הבלאי לפי הנסיון שהצטבר.

ש לפני הוועדה הוגשו תלונות על מחסור בחלקי חילוף. לדוגמה, לטנקים מ-60 וטורן, למקלעים 0.3, זיורד וגלגלים רזרביים. מה לדעתך הסיבה למחסור?

ת חלפים לטאנקים מ-60. אי.1 - היו עד למלחמה בפעילות מצומצמת ביותר. כתוצאה מזה לא היה קיים מספיק נסיון מקצועי באחזקת הטאנק ולא היה למצל"ח פיד-באק (היזון חוזר) מצטבר על צריכת חלפים. כאשר קנו ב-1971 את הטאנקים, צרפו האמריקנים חלפים לפי המלצותיהם, לאו דווקא בגיוון שהיה דרוש למצל"ח. חוסר הנסיון הזה היה קיים גם לאור צינור הספקת החלפים כולו (גש"ח, חת"ג וכו').

טירן (טנק רוסי שלל) - גם טנק זה היה פעיל באימונים ותעסוקה בהיקף של כ-4000-5000 שעות בשנה והצריכה קפצה פתאום להיקף גדול. אין מקורות רכש לחלפים לטירן. חלק מהחלפים גם לא ניתנים להפקה מפירוק, כי הם לא שמישים גם בכלי ממנו מפרקים. ההיקף המצומצם של הכלים לאחזקה ולחירום לא איפשר כניסה לייצור בחלק ניכר מהפריטים. גם בפריטים שנכנסו בהם לייצור נחלקנו בקשיים עצומים מפאת בעיות חומר וסיכון טפנולוגי, בנושא קלאץ' (המצמד). עדיין הנושא לא גמור. ברצוני לציין שתוך כדי המלחמה (בימיה הראשונים) בוצע פירוק חלפים מטאנקים שהיו מיועדים בעתיד לקליטה, וחלפים הוטסו ונדחפו לזירות.

חלפי מקלעי 0.3 וזווד - לא ידוע על בעיות ספציפיות, אך:-

- א. מקלע זה עמד להיות מוחלף בחלק מהטאנקים ע"י "מאג".
- ב. נופקו בפועל פי כמה יותר מיקלעים מהתכנון לאותה שנה.

הערה: הזיווד כולל כנות, מדידים 0.3 וכו'.

בהתאם לדו"ח המחשב היה המצב במדידי 0.3 כדלהלן (הדו"ח - ל-4

באוקטובר 1974):

החקן (מעוגל) - 7800; מצאי (מעוגל) - 8400; צפי נוסף - 900.

המצאי של 8,400 מתחלק ל-6,500 ביחידות ו-1,200 במצל"מ.

חלק ממצאי זה נופק בערכות זיווד שלמות שהוכנו לטנקים ולזחל"מים שיצאו בדרג המטכ"לי. חלק נוסף נופק במסגרת זיוודים לפיקודים.

גלגלים רזרביים - אלו אינם פריטים להספקה כשלעצמם, פרט לכמות קטנה
מאד בתקן ההצטיידות. השיטה מחייבת תיקון תקרים והחלפת צמיגים, בזמן
המלחמה, ולאור דרישה הרכבנו אופנים וגם ניפקנו אותם, כאשר גם הגש"חים
התארגנו לכך והרבו בתיקוני תקרים ובניית אופני חילוף (גלגלים רזרביים).

ש כוונתי לשמוע על המצב בימ"חים ערב יום הכיפורים. כמה גלגלים
רזרביים חסרו לפי דיווח ברכב רב-מינוע ואחר כולל (ליילנדיים
שבאחסנה בימ"חים)?

ת פירוט אגיש ביום א', אך כלליית ברצוני להוסיף שמצל"ם אסף אחרי
המלחמה מעל 500 ארגזי חלפים מן הימ"חים, וזאת אחרי ובנוסף
לחלפים וזיוודים אשר נאספו על ידי הכוחות עצמם אחרי המלחמה ולפני
שאנו ניגשנו לפינוי הנ"ל.

ש מאחר והוגשו תלונות רבות על העדר מקלע 0.3, אבקש לדעת מה היה
המצאי בכושר נמוך ולאחר שיקום של מקלעים 0.3

ת חשובה אגיש מאוחר יותר. זה יהיה דו"ח אשר יפרט מצאי המקלעים 0.3
בכושר גבוה וכושר נמוך, בבסיסי מצל"ם ובמש"א 7.200.

ש בתלונות שקיבלנו התאוננו על מחסור של חצובות (חי"ר) 0.5,
כנות ל"מאג" 0.3.

ת לגבי הכנה ל"מאג" -

אץ סמוך לתחילת המלחמה שונו הכנות הדו-תכליתיות (ל"מאג" ול-0.3)
לכנה חד-תכליתית ל"מאג" בלבד.

- (3) מצל"ם מקיזים גם מלאי של מצברים יבשים, אותם ניתן להרטיב בעת מלחמה (לא קיזים בכל סוגי המצברים).
- ג. עם פרוץ המלחמה הסתבר שמנה"ר לא יכול היה להפעיל את הייצור בבתי החרושת למצברים בהיקף הדרוש.
- ד. הופתענו על ידי דרישות גדולות של מצברים שבאו כתוצאה ממצב המצברים בימ"חים וחוסר הטיפול בהם. הייצור השוטף והמלאי אצלנו לא יכול היה להיענות לזה.
- ה. ביומיים הראשונים של המלחמה ניפקנו למשימות מיוחדות של ח"י וח"א כ-220 מצברים (יום וחצי ניפוק ברגיעה).
- ו. היקף הספקת המצברים ברגיעה הוא כ-130 מצברים ליום הספקה, ובימים הראשונים למלחמה ניפקנו כ-400 ליום, כולל מצברים יבשים שהורטבו.
- ז. נוצרו צרכים פתאומיים בלתי מתוכננים לחאורה, רכב אזרחי מגויזים, שהוסיפו למחסור.
- ח. ב-6 החודשים אפריל-ספטמבר 1973 ניפקנו ממוצע חודשי של 3214 מצבר ובחודש אוקטובר 1973 ניפקנו 12,700 מצברים, דהיינו, יחס 1:4.
- ט. בצה"ל קיימים בן-זמנית בסדיר ובימח"ם 60.000 מצברים במצבים שונים של גמר חילים. לכך קשה, לדעתי, להקיף מעקב רחב כזה על הימ"חים, ללא כ"א בהיקף מתאים.

ש היות ונושא המצברים הוזה קושי רציני בהתנעת רכב, האם לדעתך
מקור הרע - לא/מצאי קטן יחסית שיענה לצרכים אלא בעיקר חוסר
טיפול בימ"חים?

ת בהחלט נכון, ויש הוכחות שהוחזרו מצברים למפעלים הקשורים
למשב"ט, כאשר חלק ניכר מהם עוד כשירים לאחר בדיקה וטעינה
חוזרת.

אני מאשר כי עדות זו ניתנה על ידי מרצוני
החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה

(-)
ש. גלבווע
חתימת אוסף החומר

(-)
יצחק ילון

ועדת חקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אירית וולבובסקי
 גביית העדות נרשמה מפי אל"מ יוסף פלג, מ.א. ק/35489 - מפקד מרכז תחמושת
 תאריך: 7 בפברואר 1974

- ש. כמה זמן הנך משמש בתפקיד מפקד מרכז תחמושת?
- ת מסוף שנת 1967.
- ש. מה יעוד המרכב בנושא התחמושת? האם המרכז אחראי לתכנון הרכש, הגשת תקציב ומועדי הספקה?
- ת. בכל שלושת הנושאים אין המרכז אחראי. לגבי כל נושא הרכשה מקבל הנחיות מאג"א/עת"ר.
- ש. האם המרכז אחראי לשיקום תחמושת מכושר נמוך המוחזרת מיחידות צה"ל כנפסלת מסיבה כלשהי או מרכש בכושר נמוך?
- ת. אנחנו מבצעים את התיקון. הנושא מתואם בקדימויות לסוגי תחמושת ע"י אג"א/עת"ר.
- ש. במה, אם כך, אחריות מרכז תחמושת בנושא התחמושת בצה"ל?
- ת. אנחנו אחראים לביצוע אספקת התחמושת. יזום אספקת התחמושת נעשה ע"י אג"א/תחזוקה וביצוע - ע"י מרכז תחמושת.
- ב. אחראים בתכנון הפריסה של התחמושת במסגרת מתקני מטכ"ל העורפים.

ג. אחראים לפריסת החמושת למיתקנים הקדמיים (מהס"ים, בעיקר סיני וצפון) לפי הוראות אג"א/תחזוקה.

ד. קליטה, אחסנה ואחזקת חמושת במיתקנים העורפיים.

ש מה הייתה רמת המלאי שנקבעה למח"ק צנובר ותה"ס 591 ומה היה בפועל בה, כולל פירוט.

ח לא זוכר. אגיש את החומר לוועדה עד יום א*, 10 בפברואר.

ש באחריות מי מופעל מח"ק צנובר?

ח מח"ק צנובר היה באחריות פיקוד צפון.

ש האם אחזקת המלאי והרמה בו היו באחריות הפיקוד והפיקוד היה צריך למשוך את החמושת ממיתקן עורפי של מרת"ח או שעל מרת"ח

היה לדחוף את החמושת לצנובר על פי הוראות אג"א/תחזוקה?

ח הנושא נעשה בשתי השיטות, כלומר: משיכה על ידי היחידות לאחסן את החמושת עבור החמושת התיקנית של היחידות ואת הרמה שאיננה

שייכת ליחידות בדחיפה ע"י מרת"ח על פי הוראות אג"א/תחזוקה.

ש אלו אמצעים היו בצנובר לייצור חמושת?

ח האמצעים של ייצור חמושת היו שייכים לפיקוד הצפון ולא היו אמצעים של מרכז חמושת.

ש האם מח"ק צנובר אינו דומה בתפעולו למח"ק [REDACTED] שגם שם

יחידות מאחסנות חמושת תיקנית מאחסן בה(?) חמושת של רמת המטכ"ל?

ח עוד חודשיים. לפני המלחמה פעל מת"ק [REDACTED] באחריות הפיקוד, כאשר המלאי העיקרי הוא של מטכ"ל. כלומר, אחריות רמת המלאי, ויסותו והקצבתו באחריות מטכ"לית. אולם הסגל הסדיר שבו היה של הפיקוד. כאמור, חודשיים לפני מלחמת יום הכיפורים אורגן המת"ק כימ"ח פיקודי לאחסנת תחמושת של היחידות בפיקוד ואוחסנה בו תחמושת הבטן והדרגים של יחידות הצפון.

ש לפי ההסדר שהנך מצביע עליו האם לא היתה כל אחריות לאמצא למרת"ח על מיחקן זה?

ח לא.

ש האם היתה קיימת תוכנית הספקת תחמושת מבסיסי מרת"ח? מה היה התכנון ומה לעומתו הביצוע?

ח בגלל חוסר בשטחי החסנה חלק מיחידות צה"ל אינו מאחסן את התחמושת התקנית במסגרת מתקני היחידה. מטכ"ל/אג"א/תחזוקה מקפיד תחמושת זו באחד מבסיסי מרת"ח (מרכז תחמושת). התחמושת הזו מתוכננת למשיכה על ידי היחידות בהתאם לתכנון עיתוי מסוים. הכוונה שהיחידה שולחת נציג עם רכב ומושכת את התחמושת באותו העיתוי. באותה שיטה מצטיידים גם גדודי ההספקה האוגדתיים. את אספקת התחמושת - אם בשיטת המשיכה או הדחיפה - אפרט במסמך נפרד שיוגש ביום א', 10 בפברואר 1974.

ש מכל מקום, מבלי להיכנס לפרטים, האם הביצוע היה דומה בכלל לתכנון ומדוע לא?

ח מבחינת ההיקף, היה נרחב יותר. מבחינת ההרכב, היה שונה מהתכנון. היחידות לא הופיעו בהתאם לעיתוי שנקבע להן ולא עם כמות כלי

רכב שאיפשרה העמסת כל הכמות המיועדת להם. התייצבו הרבה יחידות לא מתוכננות. אורגנו שיירות אספקה למיתקנים הקדמיים בהיקף הולך וגדל, ומבחינה זו ההרכב היה שונה לגמרי ממה שתוכנן.

ש האם שיירות המטכ"ל היו בהתאם לתכנון, ואם לא - מדוע?

א שיירות המטכ"ל לא היו בהתאם לתכנון, וזה נבע מצורך למלא

במהירות את המיתקנים הקדמיים שאותן היחידות רוקנו בגלל

הצטיידות והתחמשות עליהם במקום להתייצב במיתקן עורפי, וכן בגלל העובדה

שלא תמיד היחידות יצאו עם בטן מלאה הנמצאת בחלק מהיחידות בימ"חים.

כראייה לכך כי נשארה תחמושת בטן או דרג בימ"חים היא העובדה שקיבלנו

הוראה לפנות מהימ"חים של היחידות תחמושת שלא הספיקו לקחת. תחמושת

ז הועברה למרת"ח.

ש מתי קיבלת הוראה על כוננות ומתי הורית את בסיסי התחמושת בהתאם?

ח ביום ששי, 5.10. בצהריים, נתקבלה הוראה על כוננות, אבל לקראת

הערב שחררנו את העובדים האזרחיים והשארנו חוליות כוננות. הוראת

גיוס ניתנה בשבת בשעה 11.00, ועל פי הוראה זו גייסנו את החלוץ שלנו (אנו

מתוכננים לשני לילות גיוס) בסדר גודל של כ-250 איש והתארגנו להפעלה

מוגברת של הבסיסים. את החלק השני גייסנו בהתאם לצורך. זה היה גיוס

סלקטיבי.

ש בעדויות שנשמעו בפני הוועדה היו כאלה שהתלוננו על סתימה כללית

של חלק מבסיסי מרת"ח. לדוגמה - מחנה ג'לאמי, נוצר פקק שלא

איפשר ליחידות לקבל את התחמושת כמתוכנן.

ת לא ידוע לי על כך. נכון הוא שבסיס ג' למי, כמו כל בסיס אחר במסגרת מרת"ח, תוכנן שיספק תחמושת במסגרת הקפאות, כך שהעומס עליו יהיה מאוזן. היות והיחידות לא הופיעו בהתאם לעיתוי שנקבע להן והיות והופיעו יחידות נוספות מעבר לאלו שתוכננו וגם בוצעו דחיפות באמצעות שדרות מטכ"ליות דחופות - יתכן שהיו תקופות שבהן מגרש החניה והכבשים של הבסיס היו עמוסים מאד.

ש באיזו שעה התחילו לפעול בסיסי מרת"ח להוצאת תחמושת ליום הכיפורים? האם ניתנה הוראת הפשרה עם פתיחתו?

ת עוד בערב יום הכיפורים הופעל הבסיס להוצאת תחמושת בהתאם להוראות והקצבות. באשר להוראות הפשרה, היא ניתנה לקראת מוצאי יום הכיפורים. החל מ-ק + 12 היה שחרור מלא של הקפאות אוטומטיות ללא בירור נוסף.

ש האם לא נוצר מצב שכתוצאה מהגעת יחידות בלתי מתוכננות אזלו פריטי התחמושת באותו בסיס שחיכה לדחיפה מבסיסים אחרים? ת בצפון לא סביר שהיה דבר זה עד לגמר שלב הבלימה. בדרום בהחלט יכול להות בהתאם לעיתוי.

ש מה הסיבה שמרכז תחמושת פועל בצורה שונה ממרכזים אחרים באשר להרכשה וניפוק, כולל ויסות מלאים? לדוגמה, מפקד מרכז מזון או דלק אחראי להימצאות הפריטים או המוצרים במסגרת הנחיות כלליות של מטכ"ל/אג"א, בעוד שמרת"ח למעשה משמש כבסיס גדול עם בסיסי משנה, שיעודו קליטה, אחסנה, שיקום - בעוד שניפוק רק על פי הוראות אג"מ/תוא"ר או אג"א. כיצד לדעתך יכול לפעול ארגון כזה במלחמה דוגמת יום הכיפורים?

ת נושא זה לא נקבע על ידי, אבל אני יכול להסביר כי תחמושת
 הוא ציוד לחימה מתכלה הנמצא בהקפאה מוגבלת, איש לו משקל
 בגורל הלחימה. על כן, המטה הכללי חייב לקבוע את השיטה ואת היעדים
 והקדימויות באספקת התחמושת. מפעם לפעם, בהתאם לשיקולים של המטה
 הכללי, ניתנות הוראות לפסוח על שלבי האישור הנהוגים ואושרה אספקת
 תחמושת בהתאם לצרכים של העוצבות הלוחמות.

עדות זו ניתנה על ידי, מרצוני החופשי,
 הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
 ש. גלבוע
 אוסף החומר

(-)
 יוסף פלג

תאריך: 7 בפברואר 1974

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית העדות מפי סא"ל מקס בן חיים, מ.א. ק/76891 - מפקד מרכז דלק

תאריך: 10 בפברואר 1974

- ש כמה זמן הנך משמש בחפקיד מפקד מרכז דלק?
- ת אני משמש במפקד מרכז דלק כארבע וחצי שנים.
- ש תאר בקצרה יעודו של מרכז הדלק של צה"ל.
- ת מרכז דלק כפוף פיקודית לר"א אגף אפסנאות, ומקצועית - לקצין הספקה ראשי, מתואם לביצוע ע"י רמ"ח תחזוקה במטכ"ל/אג"א.
- יעודו של המרכז לעתיד, לרכוש, לקלוט, לאחסן ולנפק את כל מוצרי הדלק, כלי קיבול, אריזות לשמנים, מכשירי גז, גז בעירה - ולנפקם לכל זרועות צה"ל ביבשה, באויר ובים. המרכז פועל בשתי שיטות הספקה:
1. שיטת הדחיפה ליחידות (ביבשה בהיטס ובהישט) בצובר, בהזרמה בצנרת תת-קרקעית או במשא.
  2. במשיכה ע"י היחידות ממיטקני הדלק של המרכז.
- ש מי אחראי לתפעול וכמות המלאי במרכזי תחזוקה קדמיים ולמהס"ים?
- ת לקביעת רמות המלאי אחראי מטכ"ל/אג"א, בעוד שלהכנת הרמות, דחיפתם והשלמתם אחראי המרכז. אשר לתפעול המה"ס, האחראיות על מפקד מרכז הספקה ו/או מתקן הקדמי הכפוף ישירות למטכ"ל/אג"א ו/או לפיקוד המרחבי.

- ש האם המרכז אחראי לקיום רמות המלאי של הדלק במחסני החירום?
- ת המרכז לא אחראי לאחזקת רמות המלאי. האחריות היא על מפקד או קצין ההספקה של העוצבה/הפיקוד הנוגע, = אף כי הרמות נקבעות ע"י המרכז בהתחשב עם לוחות התחזוקה ו/או מקדמי הצריכה, כפי שנקבעו על ידי מטכ"ל/אג"א.
- ש העדר דלק במחסני חירום - באחריות מי הדבר לדעתך?
- ת למעשה האחריות מתחלקת לשתיים: האחת, על מפקד היחידה אשר צריך להבטח את הדרג המגיע לו בהתאם לנקבע לכלים שברשותו; השניה - ע"י מפקד/קצין ההספקה הנוגע, אשר צריך להבטיח שאכן רמות המלאי מתאמות בהתאם לקביעה.
- ש האם ערב פרוץ המלחמה הייתה רמת המלאי בימ"חים כפי שנקבעה?
- ת לקראת חודש יולי, בסוף ההכנות ל"כחול לבן", עודכנו רמות המלאי בהתאם לסד"כ וכפופותו. פורסמו הרמות ותואמו עם הפיקודים ובפועל למעשה, מלבד אותן היחידות שלא היו להן שטחי אחסנה מתאימים, הדרגים נופקו. לאותן היחידות שלא היו להן שטחי אחסנה אושרו הקצבות מוקפאות וכושרו למתקן הדלק. לגבי דלק בצובר עבור ערכות תדלוק (מיכליות), פורסמה תוכנית כשור מעודכנת ולמעשה הימח"חים שמיקומם עבר את ה-60-70 ק"מ ממתקן הדלק תוכננה דחיפה למילוי ערכות התדלוק בימ"ח באמצעות מיכליות של מרכז הדלק.

ש מ מי היה אחראי למח"ק צנובר?

ח מת"ק צנוכר היה בשלבים הראשונים של ההתארגנות, כאשר בתחילת חודש ספטמבר התחלנו לעסוק בדחיפת כמות המלאי בכלי קיבול, ואילו הקבלן צריך היה להשלים את העבודות הטכניות למערך מיכלי הדלק במיתקן. למעשה היינו בשלבים הראשונים של ההתארגנות בזמן שפרצה המלחמה.

ש באחריות מי התחום הטכני והמקצועי של ערכות התדלוק בצה"ל? איזה חיל אחראי להשברתם ותיקונם?

ח האחריות הטכנית של אחזקת ערכות התדלוק ביחידות או בימ"חים חלה על סדנאות או יחש"מים באחריות מטה מקצועית של חיל חימוש.

ש נתקבלו בוועדה תלונות רבות על מצבם הטכני של ערכות התדלוק והמשאבות הצמודות, ובעיקר על חוסר משווע של משאבות. מאחר והנך מתמצא בתחום זה, אבקש לשמוע את דעתך לגבי כל המערכת שפעלה בצורה בלתי יעילה.

ח א. בעבר האחריות המקצועית של ערכות התדלוק או המערכת היעודית הייתה כולה על חיל ההספקה, והאחריות המקצועית הכוללת בנושא דלק הוותה מערכת אחת. לכשפוצלה, נוצר מצב שמרכז דלק חדל לחקן רשמית את המערכת (אף כי עשינו זאת בכל הזדמנות בהתנדבות) והאחריות הועברה לסדנאות המרחביות ובגדודי שירותי חימוש, שלדעתי לא נתנו לזה קדימות מחאימה.

ב. באשר למשאבות, ובעיקר למיכליות השייכות לגדודי ההספקה עבור השריון, לא היו ממוחקנות במערכת שאיבה.

ש האם מיכלית תדלוק כשירה לתדלק שנקים או העברת דלק למיכלית
תדלוק שריון אחרת בלי משאבות?

ת ככלל, יעודה של המיכלית בגדוד ההספקה למלא ולהעביר את הדלק
מהדרג העורפי בדרגי א' של היחידות. אפשרות שניה לבצע את
תדלוק השנקים ישירות. וכמובן, העדר מערכת השאיבה הפריע והקשה לבצע
פעולות תדלוק ואף האריכה בזמן.

ש האם היה תכנון לתדלק את האוגדות שנעו בסיני לקראת היערכות,
ובעיקר לרק"מ שנע על שרשרת, ובאלו אמצעים?

ת היתה קיימת תוכנית (לא זכור לי שם התוכנית) שתוכננה לתדלק את
הרק"מ והרכב תוך כדי תנועה, אולם מאחר והביצוע במלחמת יום
הכיפורים היה שונה מהתכנון, לא יצאה התוכנית לפועל, והרכב והרק"מ
תודלקו באילתורים שונים באחריות העוצבות/האוגדות. עשרים מיכליות
מגוייסות אושרו ונדחפו לפיקוד הדרום ב-5.10, ובדרך חלק מהן - 6 מיכליות -
הועברו לרומני לתדלק את אוגדה 102 תוך כדי תנועה.

ש מי היה אחראי לנושא המיכליות המגוייסות במלחמת יום הכיפורים?

ת אחריות כוננות, כשירות וגיוס פלוגות הדלק היתה על מרכז הובלה
ולא על מרכז דלק, כאשר מרכז דלק היה צריך לקבל את פלוגות הדלק
בסיוע בשעת חירום. במלחמת יום הכיפורים גוייסו המיכליות ע"י מרכז
הובלה והועמדו לרשות מרכז דלק לביצוע דיפות, החל ב-6.10 בשעות הערב,
ולמחרת היום נוספו עוד.

ש האם ידועים לך מקרים שרכב או רק"מ נעצר בגלל מחסור בדלק, ומי

לדעתך אחראי לכך?

ח לא ידוע לי ולא שמעתי על מקרה של רכב או רק"מ ש"עמד" עקב מחסור בדלק. ההיפך הוא הנכון, מתוך ההתעניינות ו/או הכנסים בהם נוכחתי, צויין שנושא דלק או הגעת דלק במועד, לא הטריד את העוסקים בדבר, קריא: קציני הספקה, ולא הווה בעיה.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה

(-)
ש. גלבוץ
אוסף החומר

(-)
מקס בן חיים

תאריך: 10 בפברואר 1974.

מ ש א ב ו ת ד ל ק

מתקני שאיבה לערכות תדלוק בגה"ס

- 1 בשנת 1972 הוזמנו 45 ערכות שאיבה. מתוכם סופקו עד היום 19. היחרה החזויה להספקה עד סוף מרץ 1974.
2. בתוכנית 1974 מתוכננת הצטיידות של מערכות התדלוק שבגה"סים - במיחקני שאיבה.
3. במלחמה מוחקנו ארעית 50 משאבות "אזילר" על מערכות התדלוק אצא שבגה"סים.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן שלמה בהרב

גביית עדות מפי סא"ל חיים לבב, מ.א. 211425 - קא"פ פ' צפון

תאריך: 29 בינואר 1974

ש מה היה תפקידך עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים?

ת תפקידי במלחמה היה קא"פ פ' צפון, תפקיד אשר קיבלתי באוגוסט 1972.

ש במסגרת תפקידך במטה המתאם של פ' צפון, האם היית מופקד, במסגרת אחריות ממטה, על כוננות וכשירות הימ"חים של יחידות ה"פ פ' צפון?

ת כן, אבל זה היה רק חלק מתפקידי, כהשלמה. יעצתי לאלוף בכל נושא אפסניה, האחראי להכין ולהוציא לפועל כל נושאי תחזוקה ולתת כיסוי תחזוקתי לתוכניות אופרטיביות.

ש מבלי להיכנס לפירוט יתר, בכמויות ומספרים מדוייקים, האם חוכל להצביע על פערים שהיו בימ"חים בפריטים עיקריים בצל"ם, ציוד מבוקר, תחמושת וציוד אחר ערב המלחמה?

ת לפני שאתייחס לפערים שהיו ערב מלחמת יום הכיפורים, יש לזכור שבאותה עת היינו בשלבים הראשונים של ארגון אוגדה שניה (210)

בפיקוד, אשר אמורה היתה להיכנס לסד"כ בתחילת שנת 1974. היחידות שקיבלנו עבור אוגדה זו, הפערים בציוד שלהן היה גדול, כך שעם קבלתן הפער הפיקודי הלך וגדל. להלן מספר דוגמאות:

א. בתחום הצל"מ (פער פיקודי)

1. מקלעון - מתוך 2177 התקן, היה מצאי 1489.
2. מקלע 0.3 - תקן - 2373, מצאי - 1907.
3. משקפות 6x30 תקן - 2339, מצאי - 1566.
4. משקפות 7x50 תקן - 254, מצאי - 167.
5. רכב

א. ג'יפי סיור התקן - 217, המצאי - 163.

ב. נ.נ. התקן - 515, המצאי - 380.

ג. רכב רב-מינוע-משא - לא הייתה בעיית מחסור מיוחדת.

ב. בתחום הזיוודים

1. בורסייד התקן - 135, המצאי - 20.
2. כבל חשמל להחנעת רק"מ התקן - 812, המצאי - 480.
3. ערכת מדידים 0.3 התקן - 731, המצאי - 741.
4. כנה אוניברסלי התקן - 1110, המצאי - 469.

ג. בגדי עבודה

התקן - 129,000, המצאי - 92,000 (התקן חושב לפי 2 בגדי עבודה לחייל).

ד. שמיכות - התקן - 200,000, המצאי - 160,000 (התקן חושב לפי 2 שמיכות לחייל).

ש מהנתונים שהצגת אני מבין שהמדובר הוא ביח' ח"פ הפיקוד ובעיקר 2 האוגדות, אולם מאחר וקיבלתם בפ' צפון כוחות נוספים, האם ערב המלחמה קיבלת מידע על המצאי והפערים של היחידות הנ"ל?

ת הפער שהצגתי הנו נכון לערב המלחמה, זאת אומרת, ל-6 באוקטובר 1973. כל יתר התגבורות קיבלנו תוך כדי לחימה. לדוגמה, אוג' 146 הגיעה מפ' מרכז ביום א! בערב ועל מצבה נודע לי מפיו של קא"פ האוג' כשפגשתי אותו ערב בצמח.

האוגדה (146) הגיעה לא מתוחמשת עד הסוף. היה חסר בעיקר חמושת זעירה ולחלק מהטנקים - גם תחמושת כבדה. בתחום הזיוודים והנשק היו פערים שהשלמתי אותם בהמשך הלחימה. את חמושת האוגדה ביצענו עוד באותו הלילה, כך שלמחרת, עם פתיחת המיתקפה, היתה האוגדה מתומשת.

יתר הכוחות (סה"כ כ-70 טנקים) הגיעו מצויידים ומתוחמשים מהגייס, אך זאת בשלב הרבה יותר מאוחר.

ש הוועדה קיבלה תלונות על כשירות רק"מ ורכב שיצא מהימ"חים, כשחלק ממנו נתקע בדרך. מה לדעתך הסיבה למצב זה?

ת כחשובה, אני מוכן למסור מספר פרטים על רק"מ שנתקע, לעומת סה"כ הרק"מ שיצא מהימ"חים, ולדעתי זה סביר בהחלט. מתוך 574 טנקים נתקעו 27, שמהם 19 שרמנים אשר נסעו מעל ל-100 ק"מ על שרשרת. לדעתי, זהו מספר סביר בהחלט. יתר הטנקים שנתקעו נתקעו כתוצאה מבעיות מנוע או מזקו"מ שאין להם כל קשר למצב תקינות הרכב. כראייה לכך אמסור תוצאות ביקורות חיליות של שנה שלפני המלחמה,

חוצאות הנעות בין 85 ל-94 אחוז, שמשמעותן ציון טוב מאד.

ש האם הסנקים אשר יצאו מהימ"חיים של פיקוד צפון לא תחמשו בהתאם לתוכנית?

ת להבנת נושא התחמוש חייבים לזכור שהתחמוש עבור העוצבות אוחסנה בבסיסי תחמוש מטכ"ליים, ורק חלקה הקטן במחסני תחמוש יחידתיים. בהתאם לתכנון הבסיסי היינו חייבים לגמור העמסת התחמוש מבסיסי מטכ"ל בין ק (זמן מתן הפקודה) + 18 שעות. ככלל, ניתן לומר, שהתחמוש מבסיסי מטכ"ל נמשכה בזמן, והתחמוש שהיתה ברשות היחידה עמדה לרשות הכוח המצטייד עם מתן הפקודה. יחד עם זאת, כתוצאה מתרגיל גיוס, שהיה כשבוע לפני הגיוס הכללי (חטיבה 179), נמצאה באזור פילון-כורזים כמות נוספת של תחמוש ששימשה תיכף ככמות להצטיידות בטני הסנקים והדרגים. ולכן, לא נראה לי שהיו בעיות בהצטיידות בתחמוש, ולדעתי יצאו הסנקים מתחמשים כנדרש.

ש האם האמצעים לגיוס והתארגנות ניתנו לפיקוד על פי חיק "בזלת", בכמויות ובעיחויים המתאימים?

ת קבלת האמצעים ממקורות אשר מחוץ לפיקוד הוכתבה על ידי אג"מ/מבצעים, והדבר לא תאם תמיד את "בזלת". הפיקוד התבסס בעיקר על רכב מתנדב אשר פתר את הבעיות המיידיות.

ש האם ההצטיידות בשטחי ההתארגנות הופעלה בהתאם לחיק "בזלת" או שאולתרו שטחים, אמצעים ושיטה לכך במלחמת יום הכיפורים?

ח בדרך כלל הופעלה ההצטיידות בהתאם למתוכנן, למעט חטיבה 179 וגדוד 39, שהצטיידו על הסנקים של חטיבה 164, מאחר וחטיבה 7, אשר הגיעה לפיקוד ערב המלחמה, הצטיידה על הסנקים של חטיבה 179 וגדוד 39, כשחטיבה 164 ירדה לדרום והצטיידה על סנקי חטיבה 7 והמשיכה להילחם בדרום.

ש האם תכנון התנועות וההיסעים כמפורט בתיק "סלע" בוצע או שהיה צורך לשנות התכנון, והאם שינוי בתכנון לא גרם לפקקים וסתימות צירים עד להבקעה, כלומר עד גמר שלב הבלימה?

ח הפריסה הקדמית של הימ"חים בפיקוד צפון, אשר גרמה לכך שחטיבות המשוריינות היו קרובות לזירת הלחימה, בעוד שהממוכנות תפסו את מקומותיהן של המשוריינות, אצא איפשרה תנועה ע"ג שרשרת, ללא תקלות מהותיות, כשמרוב הימ"חים הקדמיים הוכנו מראש דרכי עפר אשר חיברו את הימ"חים לשטחי ההמתנה וההתארגנות של החטיבות.

א. נפרסו נפ"קים בכל מרחב הפיקוד, החל משבת בצהריים, כשבתחילה נתפשו על ידי כוח סדיר של משטרה צבאית ואחר כך הושלמה על ידי מילואים.

ב. להלן סדר התנועות: -

1. חטיבה 679 - נעה בדרך הסנקים מהמתנה (כורזים), ישר לגשר "אריק" שעל הירדן.

2. חטיבה 179 -

א. הגדוד שבמתנה פילון - נע ישר לגשר בנות יעקב ובשעה

22.30, במוצאי יום כיפור, לחם כבר עם הסורים.

ב. יתר החטיבה, ממחנה פילון, נעה דרך טבריה-מחניים

וגשר בנות יעקב.

3. גדוד 39, שהצטייד במחנה נפתלי - לטבריה-מחניים.

4. חטיבה 9 - נעה בציר מנסורה-עפולה-צומח גולני-טבריה. כאן

שינינו לה משימה והיא פנתה דרך צמח ועלתה בכביש סקופיה.

5. גש"פ 181 -

א. 2 פלוגות לציר מירון, כשבמירון שינו פריסה והופנו

לגשר בנות יעקב.

ב. 2 פלוגות נעו בציר חטיבה 9.

6. חטיבה 4 - ממחנה כורדני דרך אפק-סכנין-מג'דל (כמו בתוכנית

סלע). כאן שינינו משימה ועברה דרך ורד הגליל לגשר אריק.

ברצוני לציין שכל התנועה הייתה מבוקרת באמצעות נפק"ים וחוליות

בשטח.

ש. מתי הגיעו הדרגים המשרתיים?

ת. הדרג האוגדתי התחיל לפעול החל מיום א' בערב.

ש. האם נערכה או פוטסמה תוכנית אפסנאית למקרה זה? האם התקיימו

קבוצות תחזוקה, מתי וכמה?

ת תוכנית החזוקתית בסיסית למקרה של מיגונה פורסמה במסגרת תיק "סלע". לקראת יום הכיפורים, עם עיבוי המערך, יצאה פקודה החזוקתית לכוחות, שעיקריה מצורפים לעדותי זו.

ש האם אגד התחזוקה על גדודיו פעל בהתאם לדוקטרינה שנקבעה? האם הכוחות נשענו על הגה"ס במגונה והאם מת"ק צנובר בא לידי ביטוי במערכת וכיצד?

ת עיקרי שיטת התחזוקה התבססו על המערך הנפרס של האוגדות, אך בשלבים השונים של הלחימה השיטה נבנתה בהתאם לאפשרויות באותו הרגע ובהתאם לשלבי הלחימה. לכן, אפרט 3 שלבים עיקריים:

א. שלב הבלימה שהסתיים למעשה ביום ב' בבוקר. יש לזכור כי בשלב זה הדרג הפרוס טרם גוייס כולו. לכן, השיטה התבססה על הדרג הפיקודי, כשלצורך זה הפיקוד ישתמש בשדרות חספוקת מטכ"ליות, שנקלטו ע"י=החח"פ (חבורת תחזוקה פיקודית) בצומת מחניים ומשם נוטה לדרגים ואף לטנק הכודד. כנ"ל גם לגבי ארטילריה.

ב. בשלב המיתקפה נגד והפריצה קדימה היה הדרג הנפרס מגוייס, ובשלב זה שדרות התספוקת שהתרכזו בצומת מחניים נדחפו לדרג זה. אבל לא כל האוגדות פעלו כך. לגבי הגה"סים, הגה"ס של אוגדה 146 פעל במשך כל תקופת ההתקפה נגד. לעומת זאת, הגה"ס של אוגדה 36 היה כל הזמן ארוז, עד ששוחרר.

לגבי מת"ק צנובר, הוא נמצא אז בשלבים הראשונים של הארגון
ורמת התספוקת שהיתה בו נאכלה ביום הראשון למלחמה. המת"ק הופעל שנית
רק לקראת סוף הלחימה.

ש מה הסיבה שדרג הפיננאי בין התאג"ד לגר"פ או לבית החולים ישירות
לא פעל כהלכה?

ת לא ידועים לי מקרים שהיו תקלות בנושא פיננאי נפגעים בין הדרג
הגדודי לדרג האוגדתי. חברי הצוות של אג"מ/מה"ד/תי"ל לא תחקרו
אותי, ולפי ידיעתי, גם לא את הרופא הפיקודי.

ש האם הופעלו רת"קים?

ת ברוב המקרים לא הופעלו רת"קים. אוגדה 146 הפעילה רת"קים
רק בשלבי הלחימה הראשונים.

ש בחקירות שערכתי במקומות אחרים נמצאתי למד כי היה מחסור רציני
בחלקי חילוף (חי"ח), ציוד יעודי ובתי מלאכה וצב"מ, ומאחר
ובפיקוד צפון נע כל הרק"מ על שרשרת וחלר ניכר נפגע מפעילות אויב -
כיצד התגברתם על אחזקה ותיקון הפגוע?

ת כידוע, אוגדה 210 הייתה בשלבי הקמתה הראשונים. כך גם הגש"ח
793 השייך לה. את הגש"ח ארגנו על בסיס היחש"מ הסדיר,

כשמפקד היחש"מ משמש כמפקד הגש"ח, ומעודפי היחש"מ שלא עברו לאוגדה 210
הרכבתי גש"ח נוסף בפיקודו של סא"ל גדי בתר, כך שלמעשה לפיקוד היו
4 גש"חים. האחזקה חולקה בין הגש"חים הניידים ובין הגש"ח הפיקודי,
כששטחי העבודה הקדמיים היו באחריות הגש"חים הניידים (של האוגדות)

ושטחי העבודה העורפיים, לרבות חילוץיים, בוצעו ע"י הגש"ח הפיקודי.
למעשה, כתוצאה מפעילות הגש"חים, כל בוקר של לחימה מצא אותנו עם מספר
טנקים כשיר, כשסך הכל אנחנו, בסוף המלחמה, ידענו על אמצע מקום
הימצאות כל הטנקים, פרט ל-2.

באשר לחלפים, הקמנו גשר עם מצל"ח, כשנציג מצל"ח ישב בגש"ח
הפיקודי, וכך קויים הקשר בינינו ובין המצל"ח. ככלל, לא היו חלפים
קריטיים אשר חסרו לנו.

ש האם במשך הלחימה קיבלתם סיוע ממתכ"ל/אג"א?

ח ממפקדת קחש"ר קיבלתי סיוע ראוי לציון ואנשיה ביצעו עבודה טובה
וסייעו רבות, וכן קציני קישור מאג"א.

ש בשאלתי התכוונתי לסיוע לוגיסטי באמצעים, פרט לתספוקת, כגון:
רכב, צל"מ, נשק וכדומה.

ח הקצאות צל"מ הנן באחריות אג"מ/תוא"ר, ומה שהוקצה קיבלנו.

ש אם כך, מה הוקצה ע"י אג"מ/תוא"ר?

ח נשק, משקפות.

ש לסיכום, האם נראה לך שהמערכת הלוגיסטית והתוכניות שהיו ענו

למלחמה דוגמת מלחמת יום הכיפורים?

ח המערכת הלוגיסטית הקיימת, הן הקבועה והן הנפרסת, איפשרה אילתורים,

כדי להתאימה למלחמה מסוג זה.

ש במשך הלחימה האם השתתפת בקבוצת תחזוקה או תכנון של מטכ"ל/אג"א?

ת במשך הלחימה לא קויימו קבוצת תחזוקה בדרג המטכ"ל.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני, ואני מאשר את נכונותה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף התומר

(-)
חיים לבב

חאריך: 29 בינואר 1974.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י חא"ל (מיל). ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אורית וולבובסקי

גביית עדות נרשמה מפי סא"ל רמי דותן, מ.א. ק/283978, קצין אפסנאות, אוגדה 36

תאריך: 6 בפברואר 1974

ש כמה זמן הינך משמש בחפקיד של קא"פ אוגדה 36?

ת החל מ-7 בספטמבר 1972.

ש בפרוץ מלחמת יום הכיפורים מה היה הסדר"כ באוגדה הקבועה שבה

שימשת כקא"פ?

ח חטיבה 179, חטיבה 679, חטיבה 9, אגד תחזוקה 211, גדוד סיור 184,

גדוד הנדסה 641, מפקדת אוגדה 36, כולל גדוד קשר, אגד ארטילרי 212.

ש מה היתה מצבת הצל"מ, כולל רק"מ, ומה היו הפערים בפריטי הציווד

העיקריים?

ת א. תקן טנקים - 295, מצבה - 287 (הפער הועבר למש"א לצורך

הסבה לשוט-קל).

ב. נגמ"שים/זחל"מים - לא היה פער משמעותי לגבי חטיבות הטנקים,

פרט לכ-40 של חטיבה 9 שנגררו לצרכי אימון גולני.

ג. רכב רב מנועי - הפער לא היה משמעותי.

ש מאחר ואינך זוכר בעל פה את תקן ומצבת הצל"מ, אבקש לקבל טבלה

שתצורף לעדות זו.

ח הטבלה חוגש עד יום א', 10 בפברואר 1974.

ש מה הייתה פרישת האוגדה?

ח במחנה פילון: - מפקדת האוגדה הסדירה, כולל חפ"ק מפקד. אגד ארטילרי 212, על יחידותיו.

חטיבה 179, כולל בטן של תחמושת גדוד אחד טנקים, וכולל בטן תחמושת לגדוד ארטילרי 155 רמות אחד.

במחנה יפתח (ליד ורד הגליל) - חטיבה 679 (חטיבת טנקים), גדוד הסיודר 134 שוט קל משופר.

במחנה מנסורה - חטיבה 9, על יחידותיה, וגש"ח 702.

במחנה כוורני - גה"ס 594, גר"פ 284, מפקדת אגד תחזוקה 811, משטרה צבאית, גדוד חה"נ 641.

פרישת תחמושת אוגדתית

מחנה עין זיחים - בטנים ודרגים של חטיבה 179, פחות גדוד טנקים שהיה בפילון; הבטנים והדרגים של גדוד הסיודר ותחמושת ארטילרית השלמה לאגד.

מחנה עין נטפים - [REDACTED] חטיבה 679, בטנים ודרגים בהקפאה.

מחנה ג'למי [REDACTED] חטיבה 9, בטנים ודרגים בהקפאה.

תחמושת הגה"ס היחה בשני בסיסים עיקריים [REDACTED]

- ש האם הייתה קיימת תוכנית במפקדת האוגדה לויסוח צל"מ והשלמות לפערים?
- ח לא מכיר תוכנית של ויסוח פערים.
- ש האם הייתה באוגדה תוכנית אפסנאית לגיוס והתארגנות וכך תוכנית לתנועה למצבי מיגננה (בסלע)?
- ח לגבי הצטיידות, לכל חטיבה היה פק"ל חטיבתי. לגבי גיוס והתארגנות - כנ"ל. תוכנית אוגדתית, לפי תיק "בזלח" לכל היחידות האוגדתיות (שהיו בעצם גם בשלבי הדפסה - הפק"ל ליחידות האוגדתיות).
- באשר ל"סלע" הייתה תוכנית אפסנאות לגבי פרישה ותנועות עד לעמדות הקדמיות של היחידות הנוגעות בדבר.
- ש האם ההיסע להיערכות תוכנון באחריות אוגדתית או שהיסע מבוקר כזה הוא באחריות הפיקוד המרחבי?
- ח ההיסע היה באחריות פיקודית ממחנות מנסורה, וכורדני לרמה. ההיסע מפילון על שרשרות לרמה היה פנים-אוגדתי.
- ש האם הביצוע היה בהתאם לתכנון, מבחינת צירים, מקומות פרישה ולוח זמנים?
- ח לדעתי, לא, וקשה להגיד שזה היה בלוא זמנים מדוייק ובהתאם לתוכנית המקורית.
- ש מה הסיבה לכך?

ח לפי דעתי - נוהל הקרב החפזו, ההתארגנות המהירה, דרישת הטנקים באופן מידי לרמה וכל כלי שניתן היה לשים עליו צוות, וגמרו לתחמש אותו גם כן ב-80%. השתדלו לדחוף אותו קדימה לרמה, ללא דרגים וללא סיוע טכני ראשוני.

ש מתי צורפו הדרגים הגדודיים לחטיבות המשוריינות?

ח לחטיבה - 179 - גדוד 266. עוד במוצאי שבת העמיסה לפי הפקודה שלי כ-20 משאיות תחמושת לטובת הטנקים הראשוניים שיצאו. לחטיבה 7 - כנ"ל. התחילו בהעמסת תחמושת בתוך מחנה פילון ממוצאי שבת, כשלפי מיטב זכרוני, ביום ראשון בבוקר השכם הגיעה התחמושת לטנקים. לחטיבה 679 - היות וכל התחמושת נדחפה לתוך מחנה יפתח. החטיבה התחילה בהעמסה, ולא ידוע לי במדויק מתי היתה הדחיפה הראשונה.

ש האם שיטת התחזוקה האוגדתית פעלה בהתאם לתורה הנלמדת או שהתחזוקה אולתרה? האם אגד התחזוקה פעל בשלב המיגננה? מי נשען על מי?

ח בשלב הבלימה אגד התחזוקה לא יכול היה לבוא לידי ביטוי עקב גיוסו וגמר ההתארגנות שלו עד יום ב' בבוקר השכם.

חלק ממנת התחמושת של הגה"ס ניצלתי אותה ישירות מהבסיסים לתוך שני ריכוזי דרגים אוגתיים - פילון ויפתח - והמשך קבלת תחמושת ודלק לטובת הריכוזים לקחתי ישירות מהשדרות המטכ"ליות/פקודיות.

לגבי הגש"ח והגר"פ, החל מיום שני בבוקר הצלחנו להכניס לטובת שלב הבלימה פלוגת שוט-קל קדמית לטובת חטיבה 7, לאזור ווסט, ופלוגת

שוט/מטאור קדמית לאזור אליקה, לצורך אחזקת שתי חטיבות הטנקים. כמו כן, בכל ציר הוכנסה פלוגה קדמית/חר"פ, אחת בציר גשר בנות יעקב ואחת בציר גונן.

ש עד להכנסת פלוגות חר"פ מהגר"פ באיזה אמצעים פונו הנפגעים?

ת על ידי האג"דים גדודיים - עם כל אמצעי אפשרי, כגון זחל"מי פינורי, טנקים, נגמ"שים, אמבולנסים סדירים של המרחב.

ש האם השתתפת בקבוצות פקודות, תחזוקה פיקודית עד לגמר שלב הבלימה?

ת שלילי.

ש האם קיימת קבוצת תחזוקה בשלב הזה ובאיזו שיטה?

ת כן. עם הפעלת הגיוס ביום שבת בבוקר ריכזתי אלי, פרט לקצין אפסנאות חטיבה 9, את קא"פ 679, 179 והתחלתי אתם בנושא הגיוס וההתארגנות שלהם. כמו כן, שיגרתי את קצין החימוש האוגדתי ביום שבת בבוקר למחנה כוורני, על מנת לפקח על גיוס והתארגנות בהתאם לפקודות.

ש האם לפי תוכנית "סלע" מוקדים לאוגדה, מובילים או התנועה המתוכננת

היא על שרשרות?

ת התנועה רק על שרשרות.

ש מדוע הוחזקה חמושת הבטן במרחק כה רב מחטיבות הטנקים?

ת א. חוסר בונקרים במחנות.

ב. יש תוכנית פקודית שבביצוע עוד מלפני המלחמה להקים חוות תחמושת

בין כורזים לפילון, על מנת להחזיק בה את הבטנים והדרגים של

יחידות האוגדה.

ש האם חטיבה 188 היתה ת"פ האוגדה ביום הכיפורים וביום א' שלמחרתו?

ת עד כמה שידוע לי, גודל 74 של חטיבה 188 היה ת"פ חטיבה 7, כשהיא

היתה ת"פ של האוגדה. החטיבה עצמה - לא ידוע לי בדיוק מתי עברה

ת"פ, אך ביום ראשון דחפתי שדרת תחמושת למחנה ירדן לטובת חטיבה 188.

ש באיזה אמצעים העמיסו/פרקו תחמושת, והאם היו עוזרים ומילגזות

לצורך יידוי התחמושת הכבדה?

ת לדעתי, היו קשיים רבים. התחמושת הועמסה והנבאה לטנקים בכל

הבא ליד, למרות שהיו לי שתי מילגזות חשמליות צבאיות סדירות

ומספר מלגזות שאיחרתי אותם מהסביבה מבתי אריזה, בליל הגיוס, עת

הגיוס ואחריו. אך אם היו מילגזות תקניות לכל חטיבה בסדר גודל של 4

מילגזות לצורך פריקת האוטעינה, וכמו כן, גם לפלוגת התחמושת של הגה"ס, נושא

התחמושת היה מקדם את לוח הזמנים. בדחיפתה, לפחות במספר שעות יקרות.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
רמי דותן

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב.

גביית עדות מפי חגי בר-כוכבא, מ.א. מ. 3199/מ, מג"ד גה"ס 594/אוג' 36

תאריך: 5 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כמפקד גה"ס 594?

ת כשנה וחצי.

ש מתי עבר הגה"ס אימון אחרון?

ת אימון הקמה בוצע לפני כשנתיים וחצי. פרט לכך, בוצעו חרגילים שילדיים במסגרת האוגדה הקבועה.

ש האם במלחמת יום הכיפורים גוייס הגה"ס, מתי התקבלה פקודת הגיוס, מתי גמרת התארגנות, כולל משיכת אפסניה והיכן נערך הגדוד בשלב הבלימה?

ת א. הגה"ס גוייס כולו במתכונת הארגונית הקודמת (לא הספיקו

להתארגן במסגרת שעליה הוחלט בחודשים האחרונים).

ב. פקודת הגיוס אישית אלי התקבלה טלפונית בשעה 10.00.

אישית, עשיתי סיבוב טלפונית לכ-20 מפקדי פלוגות וקציני מטה.

במקביל, במסגרת מרכז הגיוס האוגדתי, הופצו צווים לחלוץ

וליתר החיילים. מקום התייצבות הגדוד הוא בצומת גולני.

הסגל הגיע החל בשעה 14.00, והחיילים הגיעו לקראת הערב.

חהליך הגיוס נמשך לאורך כל הלילה. רכב ליחידה התחלתי לקבל

ביום ראשון לפנות בוקר.

ג. גמר ההתארגנות בשטח הפריסה, שהיה שתי חורשות עין זיתים, היה ביום ראשון אחר הצהריים.

ד. לגבי משיכת אפסניה - האפסניה נמשכה במשך יום ראשון. התחמושת נמשכה במשך יום ראשון מגלמי, צומח גולני, ונדחפה ישירות ליחידות, בניגוד לפק"ל הקובע ריכוז התארגנות ויציאה במרכז. פעולה זו נעשתה לאורך כ-3 ימים, בשליטת הגדוד, כשלאחר מכן, במילוי הסופי, התייצב הרכב במחנה הגדוד.

ש האם הספקת התחמושת כללה תחמושת ארטילרית?

ת ביומיים הראשונים כ-80-90 אחוזים מהתחמושת שנדחפה היתה תחמושת טנקים. לגבי תחמושת ארטילרית - נמשכה החל מהיום השלישי ונשלפה במלואה מהגה"ס מאוחר יותר, לאחר שלב הבלימה.

ש מה בנושא הדלק?

ת בדלק בחלקו הופעל כנ"ל, ובחלקו הופעל במסגרת פק"לית.

ש באחריות מי גוייס הרכב לגה"ס, ומה היו תוצאות הגיוס באחוזים?

ת הגה"ס גוייס באחריות יר"מ אוגדתי. מאחר וחלק מהרכב שנועד לי נשלח, בעקבות החלטה אוגדתית, בחלקו לחטיבה 188 ובחלקו לאגד הארטילרי האוגדתי, קיבלתי עד יום שני כ-50 אחוז מהתקן וההשלמות החלו לזרום לאחר מכן, עד כדי 280 כלי רכב, בסך הכל, לעומת תקן של 200.

ש האם הגעת לשטח הפריסה שנקבע לך בתוכניות שלפני המלחמה?

- ת שטח ההתארגנות של הגדוד הוא באזור חצור הגלילית. ביום כיפור
אחר הצהריים קיבלתי הוראה מהרמ"ט לא לדלג לשם, היות והשטח הוא
תחת אש ולחילופין, הוצע לי שטח הפריסה בעין זיתים.
- ש האם קיבלת פקודה בכתב, האם השתתפת בקבוצת תכנון, קבוצת פקודות
או תחזוקה - עד גמר שלב הבלימה?
- ת עד כמה שזכורני, התקבלו כל הפקודות בעל פה, ולא זכורה לי
השתתפות בקבוצת פקודות.
- ש האם ציר התנועה היה חופשי או סתום?
- ת לא היו בעיות מיוחדות.
- ש כיצד פעלו, מבחינה טכנית, ערכות התדלוק, והאם הורגש מחסור באמצעי
שאיבה ולמה?
- ת מתוך 36 מיכליות תדלוק צבאיות קיימות ערכות תדלוק על 8 או 9
בלבד, אשר פעלו באופן תקין. כל היתר תדלקו בחלקם ישירות לסנקים
בגרביטאציה, דבר שהשהה את תדלוק הסנקים.
- ש איזה אמצעים או ציוד גרמו לבעיות וחוסר יכולת להפעיל את הגה"ס
ביעילות?
- ת הורגש מחסור במילגזות שדה מתאימות לתחמושת ובמשאבות למיכליות
התדלוק, כאמור.
- ש האם מזון הווה בעיה עקב מחסור כלשהו?
- ת לא היו בעיות.

ש לפי המקובל בצה"ל, אין פורסים גה"ס בשלב הבלימה, כאשר היחידות

סמוכות למיתקן קדמי. האם ידוע לך מדוע הופעל הגה"ס ששימש

למעשה כפלוגת הובלה לתחמושת או לדלק?

ח הגה"ס הופעל בתקופה שעד שלב הבלימה, בעיקר למשיכה מהבסיסים

ולדחיפה ליחידות.

אני מאשר שהעדות ניתנה מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
חגי בר-כוכבא

תאריך: 5 בפברואר 1974.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי אל"מ מרדכי בן-פורת, מ.א. 1675, מח"ט 9

תאריך: 3 בפברואר 1974

ש האם אתה נושא מינוי סדיר של מח"ט 9?

ת אני מדריך בפו"מ ומינוי המשני שלי הוא מח"ט 9.

ש כמח"ט במינוי חירום, אולי תוכל לתת לי מידע כולל ולא מפורט על

מצב הכוננות בצל"מ, הכולל רק"מ וציוד אחר, של חטיבתך?

ת טנקים|היו לפי התקן. הבעיה הייתה בכלי הרכב והרק"מ - כ-5-6 זחל"מים

לפל' חרמ"ש במקום 11; ג'יפי סיור - במקום 25 בחטיבה, היו, נדמה

לי, מחציתם, והתמונה בכלי רכב אחרים היא באוחה רמה - לא טוב. אינני

מתכוון לפרט כאן על פי תקן אחסנה, כי כידוע תקן האחסנה בצה"ל הוא ניד

ונקבע על פי המצאי.

לגבי ציוד אחר, הוצאו מספר עשרות של משקפות לטובת חרגיל מפקדות

של אוג' 210. ציוד כללי אחר לא חסר באופן מיוחד.

ש האם התחמושת של הבטן והדרגים|היתה מצויה במחסני החטיבה או במיתקן

מטכ"לי למשיכה ב-ק-ים השונים? מה היה התכנון ומה התבצע למעשה?

ת התחמושת הייתה בבסיס התחמושת בג'למי והתכנון היה שתימשך על ידנו

ב-ק + 12. למעשה, ניצלתי את הסגל הסדיר ומשכתי את התחמושת

ב-ק + 7-8, עבור גדוד הסנקים. התחמושת הקלה נמשכה מאוחר יותר.

ש מה היה חכנון התנועה מהתארגנות להיערכות בחכנון למגננה או בלימה ומה התבצע למעשה?

ת התכנון והפקודה שקיבלנו ביום כיפור בערב מהאוגדה (אוגדה 36) הייתה לנוע לשפך הידודן דרך המוביל הארצי, בקעת בית נטופה עילבון, אא מרר, מגדל. בפועל, כשעה לאחר היציאה מהימ"ח, התקשר אחי רמ"ט פ' צפון והורה לי לשנות כיוון ולנוע דרך צומת עין גב - אל על. הפקודה לשינוי הכיוון נתקבלה כאשר היחידות היו בכניסה לעמק בית נטופה.

ש מה הייתה הסיבה שהרק"מ לא היה בכוננות לתנועה?

ת במסגרת ביקורות וטיפולים שגרתיים בסנקים, פתחו את פלטות המנוע התחנות ולא הספיקו לסגרן לפני הגעת המילואים. אנשי המילואים נתבקשו לסגרן כשהתייצבו, ולא נראה לי שהדבר גרם לעיכוב, מאחר וחסיבה מתוכננת ליציאה ב-ק + 24, ויצא גדוד הסנקים בפועל ב-ק + 20.

ש האם הסיבה של אי יציאת כל הסנקים נבעה מכשירותם?

ת מתוך 50 הסנקים (שרמנים) יצאו בבוקר יום א*, כיחידה, כ-45 סנקים; כ-4-5 סנקים התעכבו למספר שעות בגלל תקלות טכניות והצטרפו לגדוד מאוחר יותר בשעות הלילה, באל-על.

במשך התנועה ממחנה מנסורה עד אל-על ארעו תקלות טכניות לכ-10

סנקים, כך שננסנו לקרב ב-14,00 עם כ-35 סנקים בלבד. כמעט כל הסנקים שאחרו ביציאה או אחרו בדרך הצטרפו במשך הלילה.

ש בפרוץ המלחמה ועד גמר שלב הבלימה - באיזה מסגרת אוגדתית הייתה?
 ת עד המלחמה הייתה החטיבה ח"פ אוג' 36. עם הפקודה לשינוי כיוון,
 שהזכרתי לעיל, קיבלתי פקודה לעבור ח"פ אוג' 210 (יום כיפורים
 בצבריים). ביום א', ה-7 באוקטובר 1973, בשעות הערב, קיבלנו פקודה להיות
 ח"פ אוג' 146, והדבר נמשך עד גמר שלב הבלימה.

ש האם מעבר של חטיבה המשתייכת לאוגדה קבועה ח"פ 3 אוגדות במשך
 24 שעות אינו משבש את הקשר בכל החתומים, ובעיקר בתחום הלוגיסטי,
 בכל הקשור לאגד התחזוקה?

ת מהבחינה המבצעית, אין כל בעיה בכך; מהבחינה הלוגיסטית, היו
 בעיות ביום הלחימה הראשון, אבל יתכן וזה בגלל היותו יום לחימה
 ראשון. אך מבחינה לוגיסטית בהמשך, לא היו כל בעיות.

ש האם השתתפת בקבוצת פקודות אוגדתית, ובאיזו אוגדה, עד גמר שלב
 הבלימה?

ת פעם יחידה במלחמה בה השתתפתי בקבוצת פקודות הייתה ביום ג',
 9 באוקטובר 1973, בשעה 05.00 בבוקר, באוג' 146. מפקד האוגדה
 קבע מפג"ש לכל המח"טים וחילק את הגזרות ליום הלחימה הבא.

ש האם קיימת קבוצת פקודות בחטיבה עד לגמר שלב הבלימה?

ת הצלחתי מדי פעם לכנס את המג"דים לפגישות לתידרוך קצר. אינני
 רואה בזה קבוצת פקודות. לא היה זמן ולא היו נתונים מלאים

לקבוצת פקודות.

ש כמח"ט ותיק, המכיר את ה"שרמן", כשירותו ויכולתו - מה אתה יכול לומר על כשירותו במלחמה זו? אלו בעיות נגרמו?

ת ככלל, מהיותו טנק ישן - אמינותו הטכנית הייתה ירודה מאמינות הטנקים החדשים. אך יש לו גם נחיתות טאקטית הנובעת מהטווח היעיל הקצר של התותחים, מסוגי התחמושת ומהשריון היותר דק שלו. לא הופתעתי לרעה מביצועיו, עקב האיכות הגבוהה של הצוותים שהגיעו גם בטנק כזה להישגים.

עדות זו נתתי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
מרדכי בן-פורח

תאריך: 3 בפברואר 1974

0107

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן שלמה בהרב

גביית עדות מפי רס"ג גיורא ישראלי, מ.ס. 945686, קא"פ חט' 9.

תאריך: 3 בפברואר 1974

ש כמה זמן אחה משמש כקא"פ חט' 9?

ת מיוני 1973.

ש מה היה מצב הצל"מ והציווד בחטיבה ערב פרוץ מלחמת יום הכיפורים?

פרט הפערים בפריטים עיקריים.

ש טנקים - התקן 50, היו 50.

הפערים העיקריים היו בזחל"מים - 56 עצר, מתוך תקן של 103, כאשר

השלמתהפער תיעשה מחט' 1; אולם לא קיבלנו.

זחל"מים יעודיים אחרים - פער של 13, מתוך תקן של 33.

ג'יפי סיור - פער של 13, מתוך תקן של 25.

נ. נ. - פער של 13, מתוך תקן של 28.

משא רב-מינוע - פער של 3 (לא משמעותי).

מיכליות חדלוק - פער של 4, מתוך תקן של 11.

נ ש ק

מקלעים 0.3 - פער 94, מתוך תקן של 234

מקלעים 0.5 - פער 49, מתוך תקן של 146.

תותח 20 מ"מ - פער 5, מתוך תקן של 18

- מקלעון - פער של 87, מתוך תקן של 155.
- רומ"ט - פער של 168 מתוך תקן של 446.
- משקפות - פער של 94, מתוך תקן של 147.
- מצפנים - פער של 54, מתוך תקן של 128.

הפערים הנ"ל נוצרו בחלקם בגלל העברת הזחל"מים לחט' 1, כשהם מזוודים (כולל נזק), שהתוכנית הייתה לקבלם חזרה בחירום - דבר שכאמור לא התבצע.

לגבי אפסניה נוספת - לא היה חוסר. היה חוסר במדידים לטנקים ולחר"מש. הסיבה היא שהמדידים הועברו לאימון אוג' 210 כ-3-4 שבועות לפני המלחמה. לגבי משקפות - 28 הועברו גם לאימון יחידות כ-3-4 שבועות לפני המלחמה.

ח"פ החטיבה היה גם הגש"פ. הוא הועבר אלינו ממנסורה וממנו הוצאתי את המדידים.

ש היכן הייתם מתוכננים לבלימה, לפי תוכנית "סלע", ומה היה הציר המתוכנן לכך?

ת התכנון ב"סלע" היה להגיע לאזור חושניה, חרוט' עשתה סיור במקום לקביעות מקום היערכות החטיבה. ציר התנועה היה צריך להיות ממנסורה לאורך המוביל בואכה עילבון, ומשם לכיוון חושניה בציר כורזים-גשר אריק. בפועל "חתכנו" ליד כינרת, דרך צמח-עין-גב, לכיוון אל-על.

ש מתי יצאו, באיזה "ק" החלה התנועה ממנסורה? האם נעו בשדרה או כטנקים בודדים?

- 4ח ביום א', בשעה 06.00, יצאו מירב הטנקים ממנסורה (גשארן כ-6 טנקים מאחור, שגם הם "זזו" אחר כך למעלה).
- ש מה היה מצב הדלק והתחמושת של הטנקים שיצאו בבוקר?
- ח תחמושת - היתה תחמושת כבדה בלבד, בטן שלמה, והיה חוסר בתחמושת קל למיקלעים ועוזים.
- ש מדוע?
- ח לפי תכנון "בזלת", היינו צריכים להתחיל למשוך תחמושת ב"ק + 12". ב"ק + 1-2" (שעה 11.00-12.00) שלחנו רכב למשוך התחמושת מבסיס תחמושת בגלמי, אך לבסיס זה לא ניתן אישור לנפק תחמושת, ורק בסביבות השעה 14.00 התחלנו לקבל תחמושת. לאחר כמה שעות, כתוצאה מריבוי היחידות, נוצר "פקק" תנועה ונקבעו עדיפויות לקבלת תחמושת. נוסף לכך, בוסס התכנון על רכב "פרש", שכומר העמסתו 2,5 טון, והתכנון היה להביא את התחמושת לחטיבה בסבבים, כולל תחמושת כבדה, עבור הגש"פ. לכן, בסוף החלטנו שקודם גומרים עם גדוד 377 ורק חלש מה"פרש" המשיכו להביא תחמושת עבור הגש"פ וגדודי החרמ"ש. דבר נוסף, שאר ה"פרש"ים עסקו בגיוס ובהבאת אמצעי התארגנות.
- ש מתי קיבלתם את התחמושת הקלה?
- ח לאחר יציאת הטנקים (בסביבות השעה 7-8 בבוקר יום ראשון) התחילה להגיע תחמושת קלה. אחרי הטנקים ארגנו את דרג גדודי הטנקים, שכלל, בין היתר, את התחמושת הקלה שלא הספיקו לקחת.

ש ובאשר לדלק?

ת לגבי טנקים - עד לפני המלחמה בוצע בהם טיפול יזום לקראת ביקורת חימוש מטכ"לית, שהיתה צריכה להתקיים בחודש ינואר 1974, ולכן עלולה היה להיות שחסר דלק. הטנקים הגיעו לתחנת דלק ב"צמח" ושם תדלקו אותם בסולר (תחנה אזרחית), לאחר תנועה על שרשרת, ומשם הם עלו למעלה.

ש כמה טנקים "נחקעו" בדרך להיערכות ומדוע?

ת להיערכות הגיעו (לפי דיווח המח"ט) 35 טנקים (מתוך 50) - לאל-על, מיד לתחילת המלחמה. שאר הטנקים התחילו להגיע מיד אחרי זה, כאשר חלק התקלקלו בדרך בגלל סיבות טכניות. המספר המדוייק שהגיע לאחר מכן איננו ידוע לי משום שחלק מהטנקים החלו להיפגע, והיה סבב של אצאצא פגועים ומתוקנים.

ש אלו חקלות נוספות היו?

ת ל-10 טנקים היו מצברים "מתים", וההשלמה הייתה מתוך הגש"פ, כך שלגש"פ נותרו 10 טנקים עם מצברים "מתים".

ש למה היו המצברים "מתים"?

ת היות ועברו תקופה של 3 שנים ולא רועננו, ולפי הוראות קחש"ר יש להחליף המצברים כל שנתיים.

מתוך 44 רכב ה"פרש" היו 15 "פרש" שעמדו בגלל מצברים "מתים",

וחלק גדול מה"פרש"ים הגיעו למטיבה ממקורות חוץ וטרם עברו טיפול עמוק.

כלי הסיפון של הטנקים היו מונחים על הקרקע ולקח זמן על מנת לשים אותם (בדרך כלל הם צמודים לטנקים, אך בגלל הבחינה הם הורדו). פלטות המנוע, שהיו פתוחות עקב התיקונים, חוברו עקב המלחמה בעזרת 4 ברגים במקום כל הברגים הדרושים.

חלק ממיכלי הדלק של הטנקים היו מלוכלכים - דבר שגרם ל"סחימות"

ועצירות.

ש לאיזה אגד תחזוקה צורפתם עד לגמר שלב הבלימה?

ת חט' 9 היתה ח"פ אוג' 36 ערב המלחמה, וביום ראשון לאחר שיצאו הטנקים הסחבר לי שעברתי ח"פ אוג' 210. כל אותו יום א', עד שעות הבוקר של יום ב', לא יכולתי להשיג בקשר את קא"פ אוג' 210, ולמחרת היום (יום ב'), לאחר שיצרתי עמו את הקשר, לא יכול היה לתת לי מיידית לא דלק ולא תחמושת (עד שעות הצהריים). כמות קטנה של פגזים ותחמושת קלה התחלתי לקבל בשעות אחר הצהריים. עלי לציין שלא היו בידי מפות קוד, כך שלא יכולתי ליצור תקשורת סמויה אלא תקשורת גלויה בלבד.

בסביבות הצהריים התקשר קא"פ; אוג' 146 ואמר לי לעבור לרשת שלו. יצירת הקשר שלי עמו נמשכה שעתיים, כי הדפסת התדרים של אוג' 146 היתה בה טעות.

בשעה 14.00 ביום ב' התחלתי לקבל א דלק מאוג' 146 ותחמושת קיבלתי

רק לפנות ערב.

ש כמה זמן חיכו הטנקים של החטיבה ללא תחמושת?

ת לא ידוע לי בדיוק. מכל מקום, כשקיבלתי את התחמושת מאוג' 146, היה הדבר ביום ב' בערב. עלי לציין שרק ביום א' בערב נודע לי

שיש לי גדר "שוט" נוסף, ובהזמנות החמושת שלי לאוג' 210 ו-36 התחלתי לבקש תחמושת עבור ה"שוט"ים.

ש האם במשך הלחימה, עד גמר שלב הבלימה, השתתפת בקבוצת פקודות חטיבתית או בקבוצת חזקת אוגדתי?

ת לא.

ש האם קיבלת אפסניה בדחיפה או נאלצת למשוך?

ת משכתי אפסניה, וזאת עד סוף המלחמה. לא נדחפה לי כל אפסניה עד סוף המלחמה.

ש באיזה רכב השתמשת למשיכת הציוד ודחיפתו לסנקים?

ת ארגנו פלה"ס חטיבתי על רכב גה"ס אוג' 146 ו-210. מתוך הפלה"ס הוצאנו שירה חטיבתית אל הסנקים.

עדות זו ניתנה מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוץ
אוסף החומר

(-)
גיורא ישראלי

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי אל"מ רן שריג, מ.א. 305743, מח"ט 179

תאריך: 3 בפברואר 1974

- ש כמה זמן הנך משמש מח"ט 179?
- ח מ-25 ביולי 1973.
- ש כמח"ט, אבקש לשמוע נחונים על צל"מ עיקרי בחטיבה לפני המלחמה, פורים, שלדעתך היו משמעותיים בחטיבה משורינת.
- ח עקרונית, החטיבה היתה מלאה לגמרי לפי התקנים - 111 טנקים שוט-קל, כל הזחל"מים לפי התקן, עם משאיות רב-מינוע מלא, נשק - מלא, וגם עמדתי בתחילה של קליטת נגמ"שים (משכתי רק 3). פריט שהיה חסר לי - "קרנפים", ברוב הטנקים.
- ש האם שטח ההתארגנות ומצא"מ הצל"מ והציוד האחר איפשרו גיוס מחד וכוננות גבוהה במלחמה?
- ח לפי דעתי, איפשרו זאת, והחטיבה היתה ברמת כוננות טובה מאד.
- ש האם החטיבה יצאה למלחמה על פי הפק"ל? כיצד התגייסה והתארגנה?
- ח שלילי. במשך השבוע שלפני המלחמה הוציאו מהימ"ח 80 טנקים, כולל זיורד ורכב מסייע, גם זחל"מים - כל זאת על ידי חטיבה 7 ובי"ס לשריון, ונותרו לי רק 31 טנקים. תהליך הגיוס לקח מחצית מהזמן המתוכנן.

נאלצתי גם להשלים זיכרון וציוד לטנקים שנלקחו ממני עבור חטיבה 7
ובית הספר לשריון, ואת הצוותים שלי (פרט ל-31) טנקים לשלוח למחנה
נפתלי לאחר הצורך בציוודם וקליטתם בפילון ושיגורם באוטובוסים
לחטיבה אשר במחנה נפתלי, לקבלת הטנקים והצל"מ החסר.

ש מתי הגיעה (כמה ובאלו מסגרות) החטיבה למגע בקרב הבלימה?

ח ה-ק שלי היה בשבת 061000(10) - אז קיבלתי הוראה לגיוס.
ב-ק + 12^{1/2}, כלומר 062230, 10 טנקים בפיקוד מג"ד ו-מ"פ היו
במגע עם סורים בציר הנפט. 14 טנקים נוספים היו ב-ק + 15 070130(10)
במגע עם הסורים - 7 בציר הנפט ו-7 בציר סינדיאנה-חושניה. עליתי
דרך גשר בנוח יעקב. אלו 24 הראשונים מתוך ה-31 שנשארו. כוח שלישי
היה 22 טנקים ממינה נפתלי - הוא היה במגע עם אויב על כבוש יהודיה,
באזור צבייה - ב-10530(10), דהיינו, ק + 19, כשאתם עוד 3 טנקים מפילון.

ש האם הטנקים שרוכזו ח"פ 266 עלו לרמה מתודלקים ומתוחמשים

ומזוודים, כולל 2 מקלעים 0.3? אם לא - מדוע?

ח בטן הדלק היחה מלאה לגמרי. התחמושת - כ-70-80 אחוזים; מקלעים -

מלא; הציוד - עקרונית היה מלא. העדר 20 אחוז מתחמושת בטן

היה כתוצאה מקפודה שקיבלתי, שכל גוף טנקים מעל למחלקה, ואפילו יש

לו חצי בטן, יש לשלוח אותו מיד לקרב הבלימה. כלומר, היה מצב שהיה

לי עירומי תחמושת, אך לא חימשתי - עקב הפקודה הנ"ל

ש מתוך הטנקים שקיבלתם בחט' 164, מתי הגיעו האחרונים ולאן?

ח 12 נוספים (ל-22 שהוזכרו לעיל) בפיקוד מג"ד 278 עברו את

גשר "אריק" ב-070700(10) ורצו לכיוון אל על, והיו במגע בערך

ב-070900. יש להדגיש כי זו נסיעה על שרשראות ממחנה נפתלי. שאר
 הטנקים (2 פלוגות נוספות מגד' 278 ופל' מגד' 96) הגיעו ממחנה
 נפתלי והיו בלחימה כבר ב-071100, דהיינו ק + 25. כלומר, מבחינת
 מערכת הגיוס, זה עבד (התכנון הוא ל-ק + 24). מתוך 80 הטנקים
 שהעברתי לרשות חט' 7 היו 36 עם בטן תחמושת מלאה.

ש האם בתוכנית "סלע" הייתם מתוכננים לנוע להיערכות בגיזרה שבה
 נלחמתם ביום הכיפורים?

ת לא, היינו מתוכננים להיערכות בצומת ווסיט, והחטיבה בעצם
 נכנסה ב-3 צירים -

א. יהודיה

ב. נפת

ג. אל-על סקופיה.

ש האם עד לגמר שלב הבלימה עמדו הטנקים של החטיבה ללא דלק או תחמושת?
 אם כן, מדוע?

ת לא היה אף פעם שהיה חוסר. הייתה לפעמים בעיה להגיע, מבחינה
 מבצעית, אך החל מיום ראשון בלילה בוצע תדלוק ותחמוש מדי לילה.

ש כיצד פעלה מערכת הדרגים, ובעיקר חילוץ ופינוי נפגעים?

ת עקרונית, פעלה המערכת במסגרת חטיבתית. אתי בלחימה היה רק גדוד
 אורגני אחד של החטיבה (גד' 96). גדוד 266 נשחק כולו וגדוד 278

הגיע והיה ראשון באל-על והוכפף לחט' 9 כשהגיעה. לעומת זאת, קיבלתי את גדס"ר 134 (מאוגדה 36).

ביום שני בצהריים נהרג הסמח"ט ואז שלטו על הדרגים קא"פ שארגנס בפילון, כשצומת הפיקוח בגשר "אריק" וקמב"צ החטיבה שארגן שירה כל לילה אשר נכנסה עם הדרגים.

הפינוי והחילוץ - היה לי תאג"ד עליו שלט הרופא החט' בגשר "אריק" ועוד תאג"ד נייד שנע על ציר יהודיה והיה מקבל את הפצועים שהגיעו בג'יפי סיור או בטנקים שיצאו מקו האש.

באשר לנושא האחזקה - היה לי צוות חימוש חטטבתי בפיקודו של קצין החימוש, שהיה מקבל את הטנקים בשטח או על ציר יהודיה ומתקן אותם בעיקר בלילות.

ש האם חסר ציוד רפואי לטיפול בנפגעי החטיבה או אמצעי פינוי רפואי?

ת חסרו לי אמבולנסים (לא היה לי אף אמבולנס) והפינוי בוצע בזחל"מים או בג'יפי סיור.

בנושא ציוד רפואי אחר לא ידוע לי על חוסר.

ש האם חסרו חלקי חילוף, אשר כחוצאה מכך לא הופעלו טנקים?

ת לא חסרו חלקי חילוף (לא עסקתי בנושא זה במיוחד) וכמעט כל לילה קיבלתי טנקים שחזרו ללחימה לאחר החזרה לכשירות. הדבר נע בין 2 ל-7 טנקים כל לילה (הטנקים - כולל צוותיהם).

ש כמה טנקים נתקעו בדרך בתנועה מהתארגנות לבלימה?

ת בסך הכל 2 טנקים; 1 - תקלת קשר ו-1 תקלה טכנית אחרת.
היה לי עוד טנק אחד בתיקון דרג ב' - לפני המלחמה (בעיית צידוד),
אך הוא נכנס ללחימה עוד ביום הראשון.

ש האם ידוע לך על "סתימות" צירים כתוצאה מהתנועה לבלימה?

ת אני הייתי ראשון בכל ציר, ולא היו לי בעיות. באשר לתנועת
הדרגים ויתר רכב החטיבה, לא ידוע לי על "סתימות" כנ"ל.

עדות זו ניתנה מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבווע
אוסף החומר

(-)
רן שריג

תאריך: 3 בפברואר 1974

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי רס"נ עזרא מרדכי, מ.א. ק/203233 - קא"פ חט' 179

תאריך: 3 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משרת כקא"פ 179?

ת שנתיים.

ש האם בחוקף תפקידך היית אחראי על הימ"חים בחטיבה?

ת כן.

ש מה היו הפערים בפריטים עיקריים בימ"ח, ערב המלחמה?

ת בחטיבה מצב הצל"מ היה כדלקמן:

א. שוט-קל - 111 טנקים

ב. משקפות - חסרו, אך איני זוכר הכמות.

ג. מקלעים 0.3 - לא היה מחסור.

ד. מק"כ 0.5 - לא היה מחסור.

אין לי מה לפרט במיוחד, היות והחטיבה עמדה על תקן מלא.

ה. בציווד כללי היו חסרים סרבלים (סרבל וחצי אפאגא לכל

חייל במקום 2).

ש לפי דברייך, היה מצב החטיבה תקין מבחינת צל"מ, ציווד אחר וכולל

תחמושת. מדוע, אם כן, החטיבה סבלה מחוסר בפריטים עיקריים?

ח מצב החטיבה היה מיוחד. שבוע לפני פרוץ המלחמה נערך תרגיל גיוס והתארגנות של החטיבה, על הימ"ח בפילון. תוך כדי התרגיל הוחלט, עקב המצב הבטחוני, להשאיר גד' טנקים מס' 96, מצוייד ומתוחמש. במשך אותו שבוע התחילו להגיע צוותים מבי"ט לשריון וחט' 7, שבסופו של דבר קיבלה מהחטיבה 80 טנקים, שזוודו, תוחמשו וצויידו. כך שנגרם מחסור של 80 טנקים לחטיבה, כולל זיווד ציוד עזר וערכות דלק, זחל"מי פינולי, משאיות רב מינוע ועוד. הציוד הנזכר חסר לחטיבה. לחטיבה נשארו 31 טנקים בלבד, וכל יתר הצל"מ שלא נלקח.

ש מה הוראות הכוננות שהיו לכם לקראת גיוס אפשרי, בהעדר הצל"מ והטנקים שנלקחו?

ח למעשה, חפקידנו העיקרי באותו זמן היה לצייד ולזווד את הצוותים, ואיני זוכר מה ההוראות שהיו בנדון.

ש מתי גויסה החטיבה למלחמה, וכיצד הצטיידה?

ח החטיבה קיבלה פקודת גיוס ביום כיפור בשעה 10.00. יש לנו רשת גיוס מהירה לאנשי צוות שאפשר לקראם בעזרת טלפון מהבית, כך שהגיעו במהירות מספר צוותים. אולם סה"כ הטנקים, כאמור, נותרו מפורזים ב-3 גדודי טנקים, והיינו נאלצים לרכז מסגרת, שאורגנה ת"פ גד' 266 (חט' 179). יש לזכור כי פעולה זו יצרה אי סדר בציוד אישי, עקב הצורך לרכז צוותים מגדודים אחרים לגדוד שיש בו ציוד אישי בצמוד לטנקים.

ש מה ההוראות בחטיבה במקרה של גיוס, מבחינת מסירת ציוד, חתימות וארגון ההצטיידות, וכיצד בוצעו למעשה?

ת הצטיידות הצוותים של טנקים וחרמ"ש מתבצעת על ידי הבאת הציוד סמוך לכלי, ואז האפסנאי הסדיר עובר מצוות לצוות ומחתיים אותם. במקרה דנן נוצר מצב שחיילים מגדודים אחרים באו אל הטנקים עם ציוד של הגדוד שלהם, ואז נוצרה כפילות של ציוד אישי. לכן נגרם חוסר ציוד לאחריים, אך לא באופן משמעותי.

ש כיצד ואיפה קיבלתם את הטנקים והצל"מ במקום אלה שנלקחו?
 ת קיבלנו הוראה (לפנות ערב - ביום הכיפורים) להעביר את אנשי הצוות הנותרים, שאין ברשותם טנקים, לחטיבה 164, במחנה נפתלי, ולקבל משם טנקים, צל"מ, תחמושת וכל השאר. נשלחו הצוותים בפיקודו של הסמח"ט ו-2 מג"דים למחנה נפתלי ושם נוצר קשר אתם ונדע לי שחסרים לטנקים מקלע מקביל, יש להם בעיות העמסת תחמושת (לא היו מלגזות) והיו פערים במשקפות, שפנפנים ומשקפות נהג לטנק. פתרנו בעיות אלה:

א. טיפלנו מיד להשיג מלגזות מקיבוץ מיזרע, על מנת לאפשר הוצאת תחמושת מהבונקרים והעברתה, וכך קיבלנו אישור לקבלת מקלעים להביאם מכורדני. המקלעים הגיעו באמצע הלילה ועדיין הטנקים היו במחנה נפתלי.

ש מתי יצאו הטנקים מהימ"ח?

ת במחנה פילון - ב-22.00 ביום כיפור, ובמחנה נפתלי - רק לפנות בוקר.

ש באיזה ציר נעו הטנקים מפילון?

ת נכנסו מאחורי מחנה פילון והגיעו לרמה"ג דרך כביש הנפט והגיעו לנפח.

ש בזמן שיצאו הסנקים היכן היו הדרגים והיכן נפגשו?

ת עוד ביום שבת, שש"הרחנו" אצמשהו, שלחנו את הדרגים להעמסת תחמושת [REDACTED] באשר לדלק - נותרו לי 7 מיכליות מתוך 13, אותן צרפתי לשיירה שיצאתי בראשה לכיוון גשר אגא אריק. שם חיכיתי עם הדרגים עד שקיבלתי אישור לעלות רק ביום א', בשעה 17.30 (עקב הפגזות ארטילריה). הגעתי לסנקים ופגשתי את הסנק הראשון (גד' 96) ליד יהודיה. עמדה פלוגה שלמה "ריקה" עם רס"נ יואב שמחוני. שם חמשנו אותם ותדלקנו אותם ומשם תחמשנו גם את הגדודים האחרים.

ש האם היה אתך קשר ואיזה?

ת נצמדתי למכשיר שלי ברכב שלי ונסעתי.

ש עד מתי הייתם ברמת הגולן?

ת עד 18 באוקטובר 1973. אז ירדנו לסיני, וחזרנו צפונה בסוף נובמבר 1973.

ש בעת קיום התרגיל, שבוע לפני המלחמה, לאיזה אוגדה השתייכתם ובאיזה אוגדה נלחמתם במלחמה?

ת בעת קיום התרגיל השתייכנו לאוגדה 36 ובמלחמה - לאוגדה 210, כשבשלב הראשון לא היה לאוגדה 210 אגד חתזוקה וקיבלתי את התחמושת, הדלק והמזון מאוגדה 36 - עד שנוצר קשר עם אוגדה 210, ביום שני או שלישי בתחילת המלחמה.

- ש האם קויימה קבוצת פקודות ובעקבותיה קבוצת תחזוקה באוגדה אליה השתייכת?
- ת באוגדה 36 לא קויימה כל קבוצת תחזוקה או קבוצת פקודות. גם באוגדה 210 לא היו קבוצות כנ"ל.
- ש מה היה התכנון המקורי של ההיסעים במגננה?
- ת הייתה תוכנית יציאה על שרשרת ממחנה פילון לכיוון הרמה אצאצא בכביש גשר בנות יעקב, גדות, גונן ועליה למעלה לכיוון ווסיט.
- ש האם תכנון זה בוצע?
- ת לא נסענו כלל לכיוון זה.
- ש כיצד תדלקתם והאם ערכות התדלוק פעלו?
- ת הייתי במצב של חוסר במיכליות מבחינה תקנית ולא קיבלתי השלמה. לאחר מספר ימים, בגלל קלקולים טכניים וגניבות, נותרו לי 2 מיכליות בלבד. בזמן המלחמה קיבלתי משאיות עם חביות, אך בימים הראשונים היה לי פער במשאבות יד (2 משאבות יד בכל חטיבה).
- ש האם חסרה תחמושת עיקרית לטנקים ולמקלעים בזמן הלחימה?
- ת חסרה בעיקר תחמושת מבחינה איכותית ולא כמותית. לדוגמה, אנשי הצוותים דרשו תחמושת מעיכה (?), אולם בדחיפה שקיבלתי היה ההרכב ח"ש (חודר שריון) לעומת מעין.

בחמושת מקלעים קיבלתי לחטיבה מקלעי מאג עם גד' סיור ח"פ החטיבה (גד"סר 141 אוג' 36), ולי לא הייתה חמושת מאג עבורו. הגדוד הגיע עם מקלעי 0.3 חד תכליתיים הדורשים חמושת 0.3 בחוליות בלבד - ולנו הייתה חמושת סרט בד, בגלל המקלעים הדו-תכליתיים שלנו.

ש מה היה מצב המזון?

ח לא היה חוסר במנות קרב.

ש אלו פריטים עיקריים חסרו בשלב הבלימה?

ח נושא התוכנית האפסנאית לא פעל כפי הרשום. בסוללות לא קיבלתי מבסיס הציוד את המגיע לי בזמן, אלא באיחור של יום-יומיים.

מסכות אב"כ - התוכנית לקבלם היא ב-ק + 8, לא קיבלתי אותן

בזמן המתוכנן.

גז בישול - קיבלתי באיחור.

ש האם פעלה תוכנית החלפת בגדי עבודה וסרבליים, עד שלב הבלימה

ועל מי נשענת?

ח נשענתי על פלה"ס 210. זכור לי כי במשך 12 הימים הראשונים כמעט

ולא הייתה אפשרות להחליף סרבליים ובגדי עבודה. כן ביקשנו מקלחות

ניידות, אבל לא קיבלנו.

ש אתה, המוכר לי כאפסנאי ותיק בפיקוד צפון, המכיר את נושא

האפסנאות ברמות שונות עד לחטיבה, האם נתקלת אי פעם בתוהו

וכוהו אפסנאי דוגמת מלחמת יום הכיפורים?

ת אינני חושב שצריך לכנות זאת "תוהו ובוהו". היו אמנם הרבה

בעיות, אצא שלא הכרנו בעבר, אך נפתרו במשך הזמן. מכל

מקום, עיקר הבעיה הייתה שדבר כזה שקרה לא תכננו, ולכן הביצוע היה

לפי הבעיות שהתעוררו במקום.

אני מאשר כי עדות זו ניתנה על ידי
מרצוני החופשי, הוקראה בפני ואני
מאשר את נכונותה.

(-)

ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)

עזרא מרדכי

תאריך: 3 בפברואר 1974

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי סא"ל קירל אלכסנדר, מ.א. 39847, קא"פ אוג' 210

תאריך: 3 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כקא"פ אוג' 210?

ח מאפריל 1973.

ש אלו חטיבות היה ת"פ האוגדה ערב פרוץ מלחמת יום הכיפורים (כולל

יחידות אוגדתיות)?

ח עד פרוץ המלחמה לא היו עדיין ת"ח האוגדה. החטיבות המתוכננות היו:

א. חט' 4

ב. חט' 164

ג. חט' 188 או 679

שתי הראשונות היו צריכות לעבור אלינו במשך אוקטובר 1973. לגבי

החטיבה השלישית - לא נקבע מועד.

לגבי יחידות אוגדתיות, עד פרוץ המלחמה, היו:

א. מפק' אגד תחזוקה

ב. פל' חמ"צ

ג. גד' חרי"נ

ד. גד' קשר אוגדתי

יחידות שהיו בשלבי התארגנות, לקראת קליטה, אך עדיין לא נקלטו,

אלא חלקית בלבד, היו: גש"ח, גר"פ, פלה"ס וגדוד סיור.

ש באחריות מי היתה הצטיידות החטיבות הנ"ל, ובמיוחד באחריות מי הצטיידות היחידות האוגדתיות?

ת הצטיידות החטיבות היתה באחריותן ת"פ הפיקוד והיחידות האוגדתיות הצטיידו כמפורט:-

א. היחידות המפורטות להלן היו באחריות הצטיידות של מפק' האוגדה:

1. מפק' האוגדה
2. גד' חה"נ
3. פל' חמ"צ
4. מפק' אגד תחזוקה
5. גר"פ
6. גש"ח
7. גד' קשר אוגדתי.

ב. הפלה"ס הצטייד באחריות חטיבה 274.

ש מה היה המועד שנקבע, לאור פיתוח הסד"כ, בו נקבע גמר ההקמה של היחידות האוגדתיות?

ת מועד גמר ההקמה של היחידות האוגדתיות נקבע לאפריל 1974.

ש עם פרוץ המלחמה, מה היה מצב הציווד בימ"תים של היחידות האוגדתיות? פרט פערים בפריטים העיקריים.

ת מחבני החירום של חלק מהיחידות האוגדתיות היו מבוססים על הציווד של הפלוגות החטיבתיות, מהחטיבות שהיו מיועדות לעבור לאוגדה.

כך, לדוגמה: הגר"; היה מורכב מ-3 פח"חים של החטיבות.

הרכב מחסני החירום ומיקומם, כמפורט:

- א. מפק' באוגדה - במחנה דוד, הגה בערך כ-75 אחוז מהציוד, אבל כמעט ללא רכב.
- ב. גד' הקשר האוגדתי - במחנה דוד היה, מבחינת הצטיידות בציוד אישי, כ-75 אחוז, ללא רכב וללא מכשירי קשר.
- ג. גד' חה"ג - במחנה מוצקין היה כ-90 אחוז, עם רכב כ-20 אחוז בלבד.
- ד. גד' סיור - במחנה נפתלי. הצטיידות אישית כ-70 אחוז, ללא רכב.
- ה. מפק' אגד תחזוקה - במחנה דוד, הצטיידות אישית כ-100 אחוז, ללא רכב.
- ו. גר"פ - במחנה כורדני; הצטיידות בציוד אישי, עבור 3 פל' כ-100 אחוז, כולל ציוד יעודי (לא כולל רכב), כשלא היתה עדיין פל' בסיסית ומפק' גדוד.
- ז. גש"ח - במחנה מוצקין; היתה פל' אחת, שחך כדי ההצטיידות משכנו עוד ציוד עבור 2 פלוגות מחטיבות אחרות, כאשר חלק מהגש"ח, כולל מפק' הגדוד בחלקו, היה מבוסס על סגל סדיר (לא כולל רכב ולא חלקי חילוף, שהיו ב-50 אחוז בלבד).
- ח. פלה"ס - הצטיידו באחריות חטיבה 274 וגשלו בסיוע הגיס, ביום א' (7 באוקטובר 1973) למחנה מוצקין, כשהוא מצוייד בציוד אישי, עם חוסר נשק וללא ציוד יעודי בכלל.

ש.ב.

ועדת החקירה - סא"ל קירל אלכסנדר - 4 -

ש. האם, עד למלחמה, הסתיימו אמוני ההקמה של היחידות האוגדתיות?

ת. בוצעו אימוני הקמה ל:-

1. פל' חמ"צ

2. גד' חה"נ

3. מפק' אגד תחזוקה

4. חרגיל קשר מקוצר למפק' האוגדה.

ש. לאור העובדה כי חלק מהציווד, ביחידות האוגדתיות, לא היה בימ"חים,

כיצד הופעלו היחידות עם פרוץ המלחמה ומהיכן הושלם הציווד?

ת. תוך כדי הגיוס קיבלנו השלמות ציוודים מהפיקוד במשיכה, בעיקר

מבסיסי מטכ"ל באזור חיפה, וזאת בעיקר לציווד אישי, חלקית יחידתי -

לא כולל כמעט רכב וחוסר בעיקר של מכשירי קשר, אותם קיבלנו תוך כדי

המלחמה (אך לא עד כדי השלמה).

ש. מתי החלה לפעול מפק' האוגדה כמפקדת על הכוחות?

ת. חפ"ק האוגדה יצא ביום א' בשעות הערב לאזור גשר "אריק" - כורזים.

המפקדה העיקרית יצאה למחרת (יום ב') בשעות הצהריים לאזור גנוסר,

ואת החטיבות קיבלנו ח"פ מיום ב', ועד גמר שלב הבלימה קיבלנו חטיבות אשר

התחלפו במועדים שונים.

ש. האם הכרת את ממלאי התפקידים האפסנאיים בחטיבות וביחידות האוגדתיות?

- ת בחלק גדול מהיחידות האוגדתיות הכרתי; בחטיבות - רק בחטיבה 4.
- ש האם ידעת על מצב הציווד בחטיבות טרם קבלתן ת"פ האוגדה?
- ת שלילי.
- ש האם פעלת בהתאם לתוכנית אפסנאית כלשהי, שהורדה לך מהפיקוד?
- ת למלחמה זו לא היתה תוכנית.
- ש האם השתתפת בקבוצת פקודות או תחזוקה פיקודיות עד גמר שלב הבלימה?
- ת לא.
- ש האם קיימת קבוצות תחזוקה אוגדתיות, וכמה?
- ת עד שלב הבלימה, לא, מאחר וגם לא היו חטיבות קבועות, כי הן התחלפו בתדירות גבוהה.
- ש אם כן, כיצד העברת את הוראות האוגדה מבחינה לוגיסטית?
- ת בשלב הבלימה ועד ל-10 באוקטובר 1973 - בקשר בלבד.
- ש האם הפלה"ס, ששימש "גה"סון" של האוגדה, פעל בשיטת הדחיפה כלפס כוחות האוגדה?
- ת הפלה"ס התחיל לפעול מ-9 באוקטובר 1973, קלט שדרות תספוקת מהפיקוד, קידם אותן קדימה למיפגש עם הדרגים והעביר תספוקת למיפגש עם הדרגים החטיבתיים. היו מקרים שהתספוקת נדחפה ישירות ע"י הרכב המטכ"ל עד לטאנק.
- ש האם לא נראה לך שהתיווך של הפלה"ס בנושא אפסניה היה מיותר - מאחר וקיימות חוליות שליטה באגד התחזוקה שתפקידן לעשות זאת?

ש.ב.

ועדת החקירה - ס"ל קירל אלכסנדר - 6 -

ת חוליות השליטה פעלו בשיתוף עם הפלה"ס, וע"י הובלת שדרות תספוקת, שבמקרים רבים כללו גם את אדרגי ה-א' החטיבתיים.

ש האם כתוצאה משיטת התחזוקה המשונה הזו עמדה האוגדה ללא דלק ותחמושת, ולמשך כמה זמן? פרט לפי הנושאים.

ת לא ידוע לי על אף מקרה שהיו חטיבות או כוחות ח"פ האוגדה שהיה להם מחסור בדלק או תחמושת, למרות שהיו סוגי טנקים שונים גם בדלק וגם בתחמושת, אם כי לא תמיד ידעתי על מצב התספוקת של החטיבות בשעה הראשונה שהועברו אלי.

ש האם פעל הדיווח האפסנאי בהתאם לנהוג בזמן מלחמה?

ת לא.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
קירל אלכסנדר

תאריך: 3 בפברואר 1974.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אירית וולבוסקי

גביית עדות מפי סא"ל חיים טיטלכאום, מ.א. 270367 - מפקד אגד תחזוקה, אוג' 210

תאריך: 6 בפברואר 1974

ש האם נשאת מינוי של מפקד אגד תחזוקה לפני פרוץ מלחמת יום הכיפורים?

ת בסוף מאי 1973, כשהיה מיבצע "כחול-לבן", נקראתי לשמש כמפקד אגד

תחזוקה של אוגדה 210, תפקיד שאותו מלאתי גם בזמן המלחמה.

ש האם בפרוץ המלחמה, באוקטובר 1973, הושלמה התארגנות האגד על יחידותיו?

ת לא, עד אז היה סך הכל מפקדת אגד שעברה אימון הקמה מזורז בסוף

חודש מאי 1973, כאשר הימ"חים שלה לא הושלמו. פלוגת משטרה צבאית

עברה אימון הקמה בבה"ד 13 בחודש יולי/אוגוסט 1973, כאשר הימ"ח שלה היה

מאורגן חלקית. שאר היחידות של האגד היו בשלבי העברה מחטיבות האם שלהן,

והכוונה לפלוגות הרפואה החטיבתיות, שהיו צריכות לשמש בסיס לגר"פ;

פלוגת ההספקה של חטיבה 274, שהיתה צריכה לשמש כפלה"ס של האוגדה (היתה

כוונה להשאיר רק פלה"ס ולא להקים גה"ס); וגם הגש"ח היה בהתארגנות ע"י

התחלת קבלת פלוגות מהחטיבות השונות (חט' 4, 164, 188).

ש מתי קיבלת פקודת גיוס ומה עשית כדי להשלים את הפערים?

ת ביום ששי, 5 באוקטובר, לפני הצהריים, אחרי שחזרתי מחו"ל, התקשרתי

עם האוגדה ונאמר לי ע"י סגן מפקד האוגדה שביום שני, 8 באוקטובר,

תקויים ישיבה במפקדת האוגדה לאימוני הקמה של יחידות האגד. לא נאמר לי

שום דבר לגבי הכוננות. ביום שבת בבוקר התקשרתי לאוגדה ונאמר לי ל-

להיות בבית. חצי שעה אחרי זה נקראתי לאוגדה, ובסביבות הצהריים התקבלה פקודת גיוס לכל יחידות האגד.

אנחנו התארגנו בצורה הבאה: גש"ח 793 - היות ומפקדו הוא גם מפקד יחש"מ 651 בסדיר, אילתרנו גופים סדירים של היחש"מ עבור הגש"ח והתחלנו לקלוט את שלוש הפלוגות החטיבתיות החל מבית דרס (חלקי חלוף לשוט), חצור, מחנה נפתלי ועוד. סה"כ הגש"ח יצא עם שלוש פלוגות קדמיות מאולחרות ופלוגה בסיסית מאולחרת וכך מפקדת הגדוד.

ג'י'פ - היו לנו שלוש הפלוגות החטיבתיות שהיו בשלבי קליטה וכך כמות מסוימת של חיילים שהגיעו לאוגדה יום או יומיים לפני המלחמה כקבוצה לשיבוץ בגר"פ. גם כאן היו שני מג"ד סדיר, כאשר גם הגר"פ יצא עם שלוש פלוגות קדמיות מאולחרות ופלוגת מפקדה ומפקדת גדוד מאולחרת ומצומצמת.

משטרם צבאית - יצאה פלוגה שלמה אחרי אימון, מאורגנת ומסודרת. פלה"ס - החגייס בחסה והגיע אלינו. יצא למלחמה ללא ציוד אישי מושלם, ללא נשק וגם תספוקת חלקית בלבד, כתוצאה מחוסר רכב ירמ"י וצבאי. התספוקת נמשכה מבסיסים שונים בצפון.

מפקדת אגד תחזוקה - יצאה במתכונת כפי שהתארגנה.

כל יחידות האגד יצאו עם כ-20 מכשירי קשר, כאשר 8 מהם ג'י.אר.סי. וחלקם לא ניתן היה להפעלה, כתוצאה מכך שרכב ירמ"י היה 12 וולט במקום 24 וולט, ולא היו ממיכים.

ועדת החקירה - סא"ל חיים טיטלבוים - 3 - ש.ב.

ת יחידות האגד התרכזו ויצאו החל ב-7 בחודש עד לגינוסר, כאשר שירותים תחזוקתיים התחלנו לתת באותו לילה (שירותי רפואה וחימוש באזור גשר אריק), כאשר הפלה"ס הגיע רק ב-8 באוקטובר בלילה והתמקם באזור תקוק. השירותים שנחנו היו בעיקר ע"י הגש"ח, שהתחיל לתקן טנקים באזור גשר אריק. הגר"פ שפרש בסביבות גשר אריק, וע"י מספר חבורות שליטה שדחפו כבר בלילה שבין ה-7 ל-8 באוקטובר תחמושת ודלק לכוחות, כאשר תחמושת ודלק זה התקבלו מגורמים שונים.

ש האם פעלת בהתאם לתוכנית אפסנאות כלשהי שניתנה לך?

ת לא הייתה קיימת שום תוכנית אפסנאות, כי לנו אפילו לא היה ידוע בתחילה איזה חטיבות יש לנו ונחנו שירותים לפי צירים לכל מי שנזדקק לזה, ובהתאם להאזנה לרשת המבצעית והוראות סגן מפקד האוגדה. טנקים חוקנו בשלבים הראשונים בהתאם לאזורי הקרבות, כאשר הטנקים אחרו ע"י צוותות משותפים של סיור חבורות שליטה והגש"ח; בכל הפסקה נסענו לאזורי הקרבות ושאבנו אינפורמציה במקום. גם שירותי רפואה ניתנו בהתאם לציר.

ש האם השתתפת בקבוצת פקודות אוגדתית או בקבוצת תחזוקה אוגדתית עד לגמר שלב הבלימה?

ת לא היו קבוצות פקודות לקבוצת תחזוקה. הפקודות ניתנו באלמוט וגם פעלנו בעיקר לפי קריאת הקרב או ע"י האזנה לרשתות, כאשר אנחנו קיימנו במפקדת האגד פגישות עם מפקדי היחידות בהתאם לאפשרויות. אבל היות ופעלנו בציר אחד, פחות או יותר, הנושא לא היה מסובך מדי וכמעט יום יום עשינו ישיבה כוללת או עדכון עם כל אחד בנפרד.

ש השאלה הבאה אינה במסגרת עדות ראיה או שמיעה אלא קבלת חוות דעת מקא"פ ששימש בעבר את הכוחות המשוריינים בסיני במלחמת ההתשה והכיר סיטואציות של לחץ, הפגזות וכדומה. מה לדעתך ניתן היה לבצע תוך כדי בלימה חפוזה נוסח ימי מלחמת יום הכיפורים הראשונים בצפון? האם ניתן היה לבצע אחרת, במסגרת הנתונים הקיימים, את מערך התחזוקה והלוגיסטיקה על מנת למנוע מחסור בתחמושת ובדלק לכוחות הלוחמים?

ח לדעתי, היה צורך להקים מיתקנים קדמיים של המטכ"ל ושל העוצבות, על מנת לאפשר הצטיידות ודחיפה מהירים בפריטי התספוקת השונים. כוונתי גם לשלוחת מצל"ח עבור חלקי חילוף לכלים השונים.

בנושא הרפואה היו צריכים להקים בונקרים או מיתקנים אזוריים לקליטת וטיפול הנפגעים לפני הפינוי הסופי לעורף. מיתקנים אלו היו צריכים להיות לאורך הצירים המובילים ממזרח למערב, כאשר ליד המיתקנים היו צריכים להכין משטחי נחיתה למסוקים.

לדעתי, לכוח בטחון שוטף - במקרה זה טנקים - או כל כוח לוחם אחר דרוש היה תקן קו שאין לו שום קשר עם התקנים שצה"ל קבע למלחמה, דהיינו 12 פגז בדרג א', 18 פגז בצה"ס. אני יודע שבסיני, באוגדה 252, נקבע תקן תחמושת מיוחד לקו ותעסוקה, כאשר תקן זה לא היה קשור בכלל לתקני צה"ל הרגילים.

לדעתי, אם בנו בפיקוד הצפון על לוחמה ניידת, היו חייבים לנייד את דרג התחמושת והדלק על גבי רכב משוריין, על מנת לאפשר חדלוק ותחמוש תוך כדי קרב. אינני יודע אם כך היה, כי לא בדקתי ואיני בקי מספיק בנושא.

באוגדה 210 במשך המלחמה ארגנו גם בגר"פ וגם בפל"ט גופים משוריינים ע"ג זחל"מים (פלוגה קדמית אחת בגר"פ ובין 4-7-14 זחל"מים ונגמ"שים בפלה"ס) והם באו לידי ביטוי ממשי במשך כל ימי הלחימה.

ש האם אגד תחזוקה 813 פעל במלחמה זו בהתאם לתורה?

ת שלילי, מחוסר אמצעים וקשר וכן מצורת הקרבות, הצירים והשטחים.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבווע
אוסף החומר

(-)
חיים טייטלבוים

תאריך: 6 בפברואר 1974.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבווע ונרשמה ע"י סגן אורית וולבומוסקי

גביית עדות מפי רס"ג ירמיהו יוספזון, קא"פ חט' 188

תאריך: 6 בפברואר 1974

ש מה היה תפקידך בפרוץ מלחמת יום הכיפורים?

ת קצין אפסנאות חט* 188 מ-1 בספטמבר 1972.

ש מה היה תקן הצל"מ העיקרי בחטיבה (בטנקים, נגמ"שים/זחל"מים,

מקלעים 0.3) ופריטים עיקריים אחרים, זיווד וציווד? נא לפרט

ומה היה המצאי לעומתו?

ש חטיבה 188, ערב פרוץ המלחמה, היתה חטיבה סדירה המורכבת משני

גדודי טנקים והיו בה מחסני חירום של גדוד טנקים שלישי, השלמות

לגדודים הסדירים ולמיפקדת החטיבה.

מצב הצל"מ ערב פרוץ המלחמה היה כדלקמן:

רק"מ - תקן מלא; 111 טנקים (שוט-קל), מתוכם 12 במש"א; בטיפולי - 100.

נגמ"שים - לא היה בחטיבה אף נגמ"ש

זחל"מים - פער בלתי משמעותי

רכב רב מינוע - בחטיבה היו כ-48 ריאו, מתוך תקן שלא זכור לי

כרגע, אבל הפער גם כאן לא היה משמעותי.

מקלעים - בכל טנק בחטיבה היו שני מקלעים (הרוב דו-תכליתיים),

כאשר בשני הגדודים הסדירים היה בכל מחלקה מקלע שלישי.

ציווד אופטי -משקפות - תקן כמעט מלא. החוסר התבטא בהשלמות

המילואים ולא על השבון הסנקים. בטנקים הציווד

האופטי העיקרי היה מושלם, למעלה מ-85%.

נשק אישי - מלא; פריטי זיווד לטנקים - במצב טוב ולמעלה מזה.

תחמושת - טנקים סדירים, בטן תחמושת מלאה. בטן טנקים גדוד 39

(מילואים) במת"ק צנובר בתקן מלא. יש לזכור שהטנקים

הסדירים היו מתוחמשים במשך כל הזמן.

ציווד אישי - תקין, כולל פריטים קריטיים.

דרגים: תחמושת - היו 12 פגז לטנק, בתחום לקביעת התקן החדש.

לגבי הגדודים, הדרגים היו בבונקרים של עצמם; ולגבי

הגדוד השלישי - במת"ק צנובר, בבונקר המיועד לחטיבה.

ש מה היתה הכוננות המבצעית והאפסנאות מבחינת תחמושת גדלק - בדרך

כלל ובפרוץ המלחמה בפרט?

ח מבחינת תחמושת, הפק"ל בכלים הסדירים היה עם בטן מלאה, למעט

זמן הטיפולים, תחמושת כבדה וקלה; ואילו בימ"ח התחמושת היתה

מאוחסנת, כאמור, במרחק של פחות מ-5 ק"מ מהכלים ובשליטה חטיבתית.

מבחינת דלק - כל הכלים בחטיבה, ללא יוצא מן הכלל, היו עם בטן

מלאה במשך 24 שעות ביממה, כאשר בכל גדוד מיכליות תדלוק צמודות לצורך

מטרה זו. דרגים בדלק - בהקפאה בחירום.

ש בגלל נפילת המח"ט והסמח"ט אשאל אותך מספר שאלות הנוגעות לתחום המיבצעי-לוגיסטי, שאמנם אינך מופקד עליו אבל בליט ברירה מופנות אליך. אם כך, מה היתה פריסת החטיבה, הגדודים והרק"מ, עם פרוץ המלחמה?

ת למעשה, הכוננות של החטיבה החלה בראש השנה, כאשר הוכרוז על מצב כוננות מיוחד, וכוח מחטיבה 7 (גדוד 77) הוטס מהדרום וקיבל טנקים מהימ"ח שלי ונשארו בכוננות. במחנה ירדן ת"פ החטיבה.

באותה עת קו רמת הגולן תוגבר בגדוד נוסף שלי (הפריסה הרגילה היתה של 2 פלוגות על כל הקו, ויתר כוח החטיבה בכוננות במחנות הקבע), כאשר גדוד 74 קיבל אחריות על הגיזרה הצפונית וגדוד 53 - על הגיזרה הדרומית.

ביום שבת, שעה 10.00, קיבלנו פקודה לגייס את כל מערך המילואים של החטיבה, שכלל גדוד טנקים 39, פלוגות החרמ"ש של הגדודים ופלוגת סיוור חטיבתית והשלמות מפקדת החטיבה. באותו שלב עדיין היו בחטיבה מסגרות של חר"פ; חה"ג, חמ"צ וסדה"ט, שנועדו להקמת מסגרות אוגדתיות באוגדה 210, כך שהציווד שלהם היה כבר באוגדה והאנשים היו ברשת קריאה חטיבתית. לכן, נאלצתי להחזירם באוטובוסים, שהביאו אותם ממקומות המיפגש אל מחנות כוורדני ומוצקיף של אוגדה 210.

ש פרט שלבי התייצבות, התארגנות ופריסה של המערך המגוייס של החטיבה.

ת התייצבות אנשי המילואים החלה בשעות אחר הצהריים של יום שבת במחנה ירדן ונמשכה במשך כל הלילה, כאשר פעולת ההצטיידות נסתיימה בסביבות שעה 05.00 לפנות בוקר של יום א'. פלוגות החרמ"ש והשלמות

המילואים של הגדודים הועברו מיד לאחר הצטיידות ת"פ הגדודים, ואילו היחידות החטיבתיות נשארו במחנה ירדן בריכוז חטיבתי. בסיכומו של דבר, הוחזרו גם פלוגות החרמ"ש למחנה ירדן ובמחנה זה היו למעלה מ-1000 חיילים עד לפינויים.

ש מה היתה שיטת התחזוקה בחטיבה 188 החל מפרוץ המלחמה ועד לגמר שלב הבלימה? על איזה מתקנים נשענת בשלב זה?

ש בהתאם לפק"ל החטיבה (תחילת המלחמה נראתה לנו כיום קרב רגיל), מיד לאחר פתיחה באש, הקצבתי לכל גדוד זחל"מים ומשאיות ריאו מתוך הימ"ח לצורך העמסת דרגי תחמושת גדודיים. בפועל, שני הגדודים קיבלו רכב זה להעמסת דרגים ומיד לאחר מכן, בגלל התגברות האש, קיבלתי פקודה - בסביבות השעה 16.00 - להעמיס בתחמושת כמות נוספת של 14 משאיות ריאו, אשר היו צריכות להיות דרג נוסף לתחמושת הכלים.

מערך התחזוקה של החטיבה עם תחילת הקרבות נראה כדלקמן:

א. חוליות טכניות וזחל"מי פינוי ותאג"דים צמודים

לכוחות הלוחמים באחריות גדודית.

ב. דרגי תחמושת, כאמור בסעיף הקודם, בשליטה גדודית,

ודרג תחמושת נוסף - בשליטה חטיבתית.

ג. סדנא 703 כפלוגה קדמית לאחזקה חימושית בדרג על-חטיבתי.

ש באיזה שלב נותרו הטנקים והכוחות ללא תחמושת ומדוע?

ת עד כמה שידוע לי, הזרמת מנת התחמושת הראשונה ע"י הגדודים הספיקה להיעשות בשלב ראשון של הלחימה; כאשר החטיבה ניסתה - ביום א', היום השני של המלחמה - לדחוף תחמושת לכוחות, הדבר נמנע ממנה בגלל חוסר אפשרות להיכנס לציר הנפט, עקב הפגזה ארטילרית כבדה. שיירת התחמושת הוחזרה ע"י קמב"צ 820 בשל סיבה זו. לפחות שני הטנקים של המח"ט והסמח"ט ירו את תחמושתם עד לפגז האחרון.

ש האם קיבלתם בקשר קריאה לתחמושת?

ת אלי לא הגיעה שום קריאה, עד כמה שידוע לי. אבל ברשח מבצעיח היו קריאות של סיוע לתחמושת, וזאת למעשה הסיבה שניסו להכניס תחמושת.

ש מדוע לא הכניסו תחמושת בטנקים ונגמ"שים?

ת חכנסת תחמושת בזחל"מים בתחילת הלחימה. על טנקים ונגמ"שים אין מה לדבר - פשוט, לא היו בנמצא.

ש מדוע לא סופקה תחמושת לטנקים בהיטס? האם לדעתך זה היה בלתי אפשרי בגלל אופי הלחימה?

ת הסיבה לאי הטסת תחמושת לא ידועה לי. יחד עם זאת, נדמה לי שבמצב שנוצר בשלב זה של הלחימה לא ניתן היה או הסיכון היה רב מדי להטיס ולספק תחמושת בדרך זו.

ש האם נעצרו באותו שלב טנקים בגלל דלק?

ת לא ידוע לי אף מקרה של העמדת טנק בגלל דלק (יש לזכור שבטן שוט היא כ-20 שעות מנוע ולמעלה מזה).

ש החיבור הנ"ל הוא לגבי מה שהתרחש בציר הנפט לכיוון דרום ג' וחדר וחושנייה. מה היה המצב באותו לילה בקונייטרה, בגיזרה הצפונית, מבחינת תחמושת ודלק?

ת בזמן שהמאמץ העיקרי של הסורים הופנה לגיזרה הדרומית - וכאן נוצרה בעיית תחמושת עקב הלחימה העיקשת של מעטים מול רבים - בגיזרה הצפונית הבלימה הצליחה ולמעשה צריכת התחמושת כאן היחה נמוכה יחסית לגיזרה הדרומית. לכן, לא נתגלו מקרים של אזילת תחמושת. גם בגיזרה זו לא ידועים לי מקרים של מחסור בדלק.

ש כיצד בוצע פינוי הנפגעים?

ת בשלב ראשון - ביום שבת, הפינוי הרפואי בוצע באמצעים של הגדודים, בהתאם לפריסת המערך הרפואי, ומשם פינו אחורנית באמבולנסים. בשלב מאוחר יותר, כאשר הכוחות נכנסו לשלב של הנסיגה, הפינוי בוצע בכל אמצעי שעמד לרשות הכוחות.

ש היכן היה מרכז התחזוקה החטיבתי באותו שלב ומי היה ממונה עליו?

ת מרכז התחזוקה החטיבתי המאולתר היה במחנה ירדן בפיקודי ומשם דחפת אמצעים לכוחות דרך מפקדת החטיבה באליקה.

ש מתי סיימת את תפקידך בחטיבה ולאן הועברת?

ת ביום שני, 8.10, חטיבה 188 הפסיקה לפעול כחטיבה וכוחותיה הנותרים הועברו ת"פ חטיבה 17. במצב זה, כאשר קצין אפסנאות חטיבה 7,

סרן גפני ארתור ז"ל, נהרג, קיבלתי פקודה, ביום שלישי 9.10, לעבור ולהיות קצין אפגנאות חטיבה 7, כאשר בחטיבה 188 נשאר עוזרי. הוא למעשה התחיל בהתארגנות החטיבה מחדש, עד אשר הוחזרתי מחטיבה 7 כעבור כחמישה שבועות.

ש כשהגעתי לחטיבה 7, מה היה מצב התחמושת והדלק בחטיבה?

ת עם העברתי לחטיבה 7 אוחדו הדרגים של שתי החטיבות. קיבלתי תוספות מהאוגדה, ובסיכומי דבר, הדרגים החדשים של חטיבה 7 מנו למעלה מ-80 כלי רכב.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
ירמיהו יוספזון

תאריך: 6 בפברואר 1974.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבווע ונרשמה על ידו.

גביית עדות מפי סא"ל עודד ארז, מ.א. 947209 - מג"ד 53, חט' 188

תאריך: 9 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כמפקד הגדוד?

ח ששה שבועות לפני פרוץ מלחמת יום הכיפורים קיבלתי את המינוי.

ש היכן נמצאת בפרוץ המלחמה?

ח נמצאתי בשטח כינוס בחושנייה עם 21 טנקים, אליו הגעתי ביום רביעי

(אני חושב), כאשר יתרת הטנקים שלי היו מפורזים בקו, בהתאם

לתוכנית בטחון שוטף. שהינו בכוננות עד יום שבת. בשעה 14,00, עם

פרוץ הקרב, נמצאת באזור ציר הנפט - גוחדר, בהתאם לתכנית ליום קרב "קפיטן".

ש האם היו עמך דרגים בעת פרוץ הקרב?

ח לא נמצאו אתי כל הדרגים. בהתאם לתכניות לימי קרב, יש לצאת מלא

מבחינת תחמושת ודלק, והשיטה היא כי אם הדרגים מרכזת החטיבה

ובהתאם לצורך החטיבה דוחפת את הדרגים בהתאם לקריאה.

ש מה היה המצב בתחמושת ודלק במשך אותו "יום קרב"?

ח בין השעות 20,00-21,00 במוצאי יום הכיפורים פניתי למח"ט הודעתי

לו שמצבי, מבחינת תחמושת, מתחיל להיות גרוע ועלי לתחמש.

המח"ט הודיע לי שהוא ידחוף את התחמושת בציר הנפט דרך "נפת", כשהוא

נע בראש הכוח ואחריו ינועו הדרגים. בהמשך לפניה שלי, שמעתי בקשר שמתארגנת אצא"א שדרת דרגים שמוביל אותה הקמב"צ והיא נכנסת לציר הנפט. המח"ט באותו זמן נמצא כבר בציר הנפט, כשמקומו המדוייק לא היה ידוע לי ולא שאלתי בגלל האזנת האויב. יותר מאוחר שמעתי את הקמב"צ כשהוא מדווח למח"ט שהוא נע על ציר הנפט והוא מזהה במרחק מטרים מהציר טנקים סוריים, בין כביש חושנייה-גשר אריק ובין נפח. שמעתי את המח"ט מברר את הנושא ומאמת אותו, כי אכן יש אויב בציר, ולאחר מכן הודיע לי בקשר שאינו יכול להתקדם עם הדרגים בגלל הימצאות אויב ושחזיק מעמד עם מה שיש לי.

ש מה היה מצבך לאור ליום א' בבוקר, מצב תחמושת, מצב דלק, והיכן נמצא הכוח שעליו פקדת?

ת בבוקר יום א' מצב התחמושת הגיע בחלק גדול מהטנקים (8 מהם) לשליש, ואפילו פחות, בבטן. מצב הדלק היה שכבר צרכתי כ-15 שעות מנוע מתוך מכסימום 20 שעות. מבחינת ההיערכות, הכוח היה עדיין מפוצל. חלק מהטנקים עדיין בעמדות ההתחלה, סמוך לבונקרים, וחלק היה בעמדות אחרות באזור מחנה "גוחדר". לאור המצב הלוגיסטי ולאור לחץ האויב הורה לי המח"ט לדלג ולהיאחז באזור תל-פארז, כשלא ראיתי כל סיכוי לקבל דרגים. במשך היום, שאלתי מספר פעמים על גורל הדרגים, אולם לא קיבלתי כל תשובה חיובית. ביום א' בערב נחלשתי לפי הוראת קצין אג"מ פ' (המח"ט נהרג בצהריים) לכיוון גשר "אריק". הגעתי אליו ביום ב', בשעה 06.00, ואז חדלקתי לראשונה, פרט למקרים של טנקים בודדים שהצלחתי לתדלק ממיכלי סולר שמצאתי במחצבה של תל-פארס. בזאת הסתיים אצלי שלב הבלימה.

ש האם היה לך מחסור בזיכרון, צל"מ או ציור אחר שהיה צריך להימצא ברשותך בהתאם לחקנים?

ח לא היה לי חוסר משמעותי כלשהו בצל"מ או בציור אחר. כמובן שאני מזכיר שנית כי יצאנו ל"יום קרב", ולפי הפק"ל לקחתי הכל שנהוג להצטייד בו.

ש האם ידוע לך על הימצאות תחמושת בכונקרים של החי"ר המיועדת לטנקים מראש?

ח לא קיבלתי כל הנחייה והוראה שעלי להצטייד או להתחמש במוצבי החי"ר, ועד כמה שידוע לי אין עירומי תחמושת במקומות אלה.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
עודד ארז

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אורית וולבובסקי

גביית עדות מפי אל"מ ינוש בן-גל, מ.א. 396635 - מפקד חטיבה 7

תאריך: 10 בפברואר 1974

- ש כמה זמן הנך משמש כמח"ט 7?
- ת שנה וחצי.
- ש מה היתה מצבת הטנקים בפרוץ מלחמת יום הכיפורים?
- ת מצבת הטנקים - 105 טנקים שוט קל, שהתקבלו מימ"ח פילון, החל מ-5 באוקטובר 1973 שעה 15.00 ועד לחצות ליל 6.10/5.10.
- ש האם הטנקים שקיבלת היו סדירים או מימ"ח בפילון?
- ת כולם היו מימ"ח פילון ושייכים בחלקם לגדוד 39 של חטיבה 188 ויתרם - שני גדודים מחטיבה 179.
- ש מה היה מצב הטנקים מבחינת כשירות, תחמוש, זיווד ודלק?
- ת כבר בראש השנה, כשהגענו לפילון, קיבלנו כ-44 טנקים מימ"ח פילון, כשמצבם, באופן כללי, משביע רצון. אך חשקעה עבודה הקשורה בהעלאת רמתם הטכנית, כגון: החלפת שני מנועים והחלפת מספר מכללים שנמצאו כשרים בחלקם. לאור הזמן שהיה מראש השנה עד פרוץ המלחמה ניתן היה להעמידם במצב כשירותי גבוה כמו טנקים מיחידה סדירה.
- יתרת הטנקים שהתקבלו ערב המלחמה היו, באופן כללי, כשרים, פרט למספר ליקויים שהתגלו תוך כדי זיווד ותחמוש הטנקים, כגון: רעידות

בזחלים, מתיחת זחלים, סתימות דלק. התחמושת הובאה מבסיס תחמושת באזור צפת [REDACTED] לא היו בעיות מיוחדות.

ש מחי נערכת עם החטיבה, באיזה שלב והיכן?

ת החל מראש השנה גדוד אחד היה ערוך במחנה ירדן. יתרת שני הגדודים, שהגיעו בהטסה לפילון ביום ששי, 5.10, בסביבות השעה 15.00, גמרו להיערך באזור נפח עד יום שבת שעה 12.00 בצהריים, כאשר אליהם הצטרף הגדוד ממחנה ירדן. העליה לרמת הגולן הייתה על מובילים ומשולבת בעליה על שרשרות.

ש פרט מרגע שקיבלת הוראה לנוע עם פתיחת הקרבות.

ת עם תחילת הקרבות, בשעה 14.30, החטיבה התפצלה לשניים: גדוד 82 הועבר ח"פ חטיבה 188 והועתק לגיזרה הדרומית של רמת הגולן; יתרת החטיבה - גדוד 77 וגדוד 75 ועוד ח"פ גדוד 74 של חטיבה 188 נערכו ממוצב 110 דרך קוניטרה עד גבול הגיזרה הצפונית, מוצב 104, כאשר ההיערכות הייתה: גדוד אחד לפני, על אצא קו הגבול, חומך במוצבים ויתרת הגדודים ערוכים מאחור על שטחים שולטים, כקו הגנה שני ועיקרי. היערכות זו הייתה בחוקף עד 9.10, שעה 14.00.

ש כשהחטיבה יצאה ונערכה כפי שאתה מפרט, האם צורפו אליה דרגים, ובעיקר דלק ותחמושת?

ת תוך כדי ההזדוודות וקבלת הטנקים בימ"ח, כל גדוד קיבל מספר כלי רכב לצורך דרגים. עם העליה לרמת הגולן רוכזו הדרגים ע"ל קצין האפסנאות החטיבתי בריכוז דרגים חטיבתי מוקטן, בסדר גודל

של 15 כלי רכב (סיקסים, ריאו ופרשים). כמו כן, מספר מיכליות דלק -
 אם אינני טועה, כ-3-4 מיכליות דלק. ריכוז הדרגים החטיבתי התמקם,
 בשלב הראשון, עד 6.10 בלילה, בפילון; החל מ-7.10 - בצומת ווסט, בעורף
 החטיבה.

- ש האם עד גמר שלב הבלימה סבלת מחוסר דלק או תחמושת?
- ת שלילי. אם היה חוסר בתחמושת, זה כתוצאה מהקשיים של הגעת כלי
 הרכב לטנקים כתוצאה מקשיי הלחימה והפרעות אויב שהיו בשטח -
 ולא כתוצאה מליקויים במערך הלוגיסטי. תמיד היו משאיות תחמושת מוכנות
 בשטחי ההיערכות, כולל זחל"מים עם תחמושת, מחוץ לנוהלים כבר.
- ש האם חסרו לך מקלעים 0.3, משקפות, והאם חסר לחיילים נשק אישי?
- ת אף אחד מהפריטים הללו לא היה חסר עם תחילת הלחימה. החסרים
 נוצרו במשך הלחימה, כתוצאה מהיפגעות מפקדים והיפגעות הטנקים.
 אך החטיבה יצאה ערוכה בכל הפריטים הקריטיים הללו.
- ש כמה טנקים נפגעו לך בחטיבה עד גמר שלב הבלימה?
- ת 62 טנקים. הוחזרו לכשירות ע"י הדרגים העורפיים, הגש"ח והסדה"ט
 המאוחר של החטיבה כ-30 טנקים.
- ש האם קיבלת הוראות בכתב ונספח אפסנאי לשיטת התחזוקה ומערך
 התחזוקה עליו תישען החטיבה?
- ת אני או קציני המטה שלי, עד כמה שידוע לי כיום, לא קיבלנו
 פקודות כתובות. פרישת מערך התחזוקה היתה ידועה לנו כתוצאה
 מימי קרב ופעולות קודמות במרחב רמת הגולן.

- 4ש כשיצאת להיערכות, התכוננת ליום קרב מקובל או למלחמה כוללת?
- ת התכוננתי ליום קרב ארוך וממושך. לא הערכת שתהיה מלחמה בהיקף כמו שפרצה. בשעה 10.00 ב-6.10 נאמר לכל מפקדי היחידות ברמת הגולן, ע"י אלוף הפיקוד, שיש לצפות למעשי איבה או מלחמה מצד הסורים בהיקף גדול.
- ש תאר שיטת פינוי נפגעים עד לגמר שלב הבלימה.
- ח צאצאצא פריסת מערכת הפינוי הייתה כדלקמן: תאג"דים גדודיים צמודים לכוחות על נגמ"שים; נגמ"שי פינוי צמודים לפלוגות כנגמ"שי איסוף; תאג"ד חטיבתי מאולתר בפיקודו של הרופא החטיבתי, שהתמקם בראשות הסמח"ט בצומת אחמדייה.
- שיטת הפינוי הייתה דרך אותם הגורמים, כאשר התאג"ד החטיבתי מפנה ישירות לבתי החולים, בעיקרו של דבר לצפת, ברכב מכל הסוגים, כגון: משאיות שפרקו מהם תחמושת, ג'יפים וכו'.
- החל מה-8.10 נעזרנו במערך הפינוי האוגדתי, שהתפרס בצומת ווסט ובצומת אל-רום.
- ש האם אופי הלחימה בגיזרתך חייב פיזור מסגרות או שהטנקים רוכזו ת"פ שלך, והאם שיטת התחזוקה פעלה במרוכז או במפוצל?
- ת בכל שלבי הבלימה החטיבה עבדה במרוכז במסגרות גדודיות שלמות. לעתים רחוקות הופעלו פלוגות בודדות, וגם זאת למשטמות מיוחדות

ולפרקי זמן קצרים. כתוצאה מכך, שיטת התחזוקה הופעלה במרוכז ובריכוז
חטיבתי בתחומים הבאים: חספוקת דלק ותחמושת; אחזקה, כגון תקוני רק"מ,
באזורי עבודה מרוכזים; הפיננסי - כאמור בסעיף הקודם.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)

ש. גלבוש
אוסף העדות

(-)

ינוש בן-גל

תאריך: 10 בפברואר 1974

28

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית עדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע - נרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי סא"ל יצחק עשת (קוטיק), מ.א. 246521

תאריך: 29 בינואר 1974

ש באיזה תפקיד שימשת בפרוץ מלחמת יום הכיפורים?

ת כקא"פ פ' דרום; החל מ-6 במאי 1973 התחלתי בחפיפה עם קודמי.

ש במסגרת תפקידי במטה המתאם של פ' הדרום, האם היית מופקד על כוננות

וכשירות מחסני החירום של יח' ת"פ פ' הדרום?

ת כן.

ש מבלי להיכנס לפירוט מדוייק, מספרי וכמותי, האם תוכל להצביע על

הפערים בצל"מ, ציוד מבוקר וציוד אחר, כולל תחמושת?

ת אני מתייחס בעיקר לאמצעים לאוג' 143 שהיתה ת"פ פ' דרום גם בעתות שלום.

יש להבין כי בעת מלחמה מקבל הפיקוד ת"פ אוגדות נוספות, בהתאם

לתוכניות האופרטיביות, אולם מידע רשמי לגבי רמת כוננות וכשירות של

אפסניית האוגדות האחרות אין לפיקוד שליטה, מידע והשפעה עד להתייצבותן

ת"פ הפיקוד בעת מלחמה. כך, שאתיחס, כאמור, לאוג' 143 בלבד.

הפערים אשר אפרט בהמשך, בפריטים העיקריים, מתייחסים ליח' אוג' 143

כדלקמן: מפק' אוגדה, חט' משורינת 600, חט' משורינת 421, חט' ממוכנת 875,

גד' סיור 87 ויח' אוגדתיות.

להלן הפערים:-

א. משאיות רב מינוע - אפער כ-150, שהיו בשלבי משיכה מפ' מרכז

וגי"ש, אך לא קיבלתי אותן.

ב. ג' יפּי סיוּר - הפּער כ-60.

ג. נ.נ. - הפּער כ-40.

ד. מקלעי 0.3 - הפּער כ-600.

ה. נשק אישי - ר' חומר מצורף

ו. משקפות -

ז. תחמושת - בעיקרה לא היתה חסרה. רובה הגדול היה במחסני

המחנות בצמוד לכלים, וחלקה הקטן היה בבסיסי מטכ"ל

בבאר-שבע. נגרמה תקלה בחתמוש הטנקים, כתוצאה מכך

שהתחמושת היתה בבוזקרים ולא היו מספיק מלגזות (חשמליות)

על מנת להוציאן, כי לא היה ריצוף שיאפשר הגעת המלגזות

לבוזקר. כשבוע לפני המלחמה קיבלנו כ-30 תיקי פוטנציאל

למלגזות, שהיינו צריכים לאתרם, אך טרם הספקנו לעשות

זאת, ועלכן נאספו מלגזות באופן פרטי מישובי הסביבה,

ועד הגעת המלגזות בוצעה הסכינה באופן ידני, כאשר

המארזים פורקו והוצא פגז פגז. העבודה בוצעה ע"י טירוננים.

נא פרט את מצבת הטנקים, כוונותם וכשירותם למלחמה.

ש

א. חט' 421 - היתה בשלבי הסבה מטנקי מג"ח מ-1 (בנזיקן) ל-אי.י. 3-

ח

(סולר). לחט' כמעט ולא היו טנקים והיתה לנו תוכנית למשיכת טנקים

ממקורות מטכ"ליים ומגי"ש למקרה של פרוץ מלחמה. התוכנית בוצעה

חוך כדי הגיוס והטנקים נתקבלו, אולם בחלקם הגדול בחוסר זיכוד, מלא

או חלקי. הזיכודים שהיו בידינו לא התאימו בחלקם למג"ח אי.י. 3-

ולכן החטיבה יצאה עם טנקים מזוודים בחלקם בלבד.

ב. חט' 600 וגס"ר 87 - מצבת הטנקים היתה מלאה. חלק מהטנקים היה בהחזרה לכשירות ביחש"מ 653, לאחר אימונים. הטנקים היו מזוודים ולא היו חוסרים, למעט מקלעי 0.3, אותם הזכרתי בחוסר הכללי.

ג. חט' 875 - המצבה היתה מלאה. מספר טנקים היו ביחש"מ 653, אשר הוצאו במשך היומיים הראשונים לגיוס.

ד. אגד ארטילרי 214 - גד' אחד היה במתקן עבדת ויצאה למלחמה ממתקן עבדת. הגדודים לא היו מלאים בתותחים, ויצאנו בגדודים עם 9 קנים לגדוד, כשהמשמעות היא 3 סוללות של 3 קנים (במקום 4 קנים).

ש מה היו הפערים בפריטים העיקריים בפריט ציוד אישי ויחידתי?

ח א. שמיכות - היה צא חוסר. היינו צריכים לקבל השלמה (ל-2 שמיכות לחייל) מפ' צפון בכמות של כ-4,000.

ב. בגדי עבודה - היו כמעט 2 חליפות לחייל (חלק היה בגדי חאקי וזית).

ג. סרבלי חש"נ - היה חוסר לאגד הארטילרי. לא היו לו כלל סרבליים.

ד. משקפי אב"כ - היה חוסר בכמות גדולה.

ה. קסדות - לא היה מחסור, אך לחלק מיחידות השירותים היו קסדות

בריטיות ישנות.

ש האוגדות שקיבלתם ח"פ האם היו בהם פערים בצל"מ ובציוד אחר?

ח על הפערים נודע לי, תוך כדי המלחמה, מפי קציני האפסנאות האוגדתיים,

כאשר אוב' 162:-

א. רכב ירמ"י - לא גוייס בכמות מספקת עבור הגה"ס וכתוצאה מכך לא הועמסה תחמושת ארטילרית.

ב. מקלעי 0.3 - חסרו.

ג. ציוד א.א. לטנקים - חסר.

ד. נשק אישי - עוזים, רובים וכד' - היה חסר.

אוג' 252 -

א. רכב דמ"י - חסרה כמות רכב גדולה בגה"ס (היו צריכים לקבל מגיי"ש).

ב. רכב רב-מינוע - חסר היה עבור הדרגים (היו צריכים לקבל מגיי"ש)

ג. כמו כן, חוסרים בנשק אישי, ציוד א"א.

לטענת האוגדה, לא קיבלו ההשלמות מגיי"ש (אגד ימ"חים 178).

ש ועדת החקירה קיבלה תלונות, ובין היתר על חט' 600; בהן נמסר שגד' 410

פל' ז'; נתקבלו הטנקים ללא זיורד מינימאלי; מיכלי הסולר נמצאו עם

משקעי מים; מצברי הטנק נאכלו; מחסור גמור בתחמושת למקלעים ומחסור בחלקי

חילוף בחוליות הטכניות הפלוגתיות. האם יש לראות בתלונות אלה חרליגים או

שהם לדעתך מייצגים את המצב בחט' 600?

ח אחיחס לפי הנושאים שהועלו: -

א. זיורד - לא היה חסר.

ב. מיכלי סולר עם משקעי מים - אינני יכול להתייחס.

ג. מצברי הטנק - לא יכול להתייחס

ד. תחמושת למקלעים - לחט! 600 היו מקלעי מ-73 ו-מ-85. החטיבה יצאה למלחמה כאשר התחמושת הושארה במחסני התחמושת בשדה תימן, היות ושכחו לקחת אותה. במוצאי יום הכיפורים הודיע לי קא"פ אוג' 252 ש-2 פלוגות "פטון" מ-60 הגיעו לרפידיים (על שרואוח) ונמצאות ללא דלק וללא תחמושת קלה. מאחר ונציגי עדיין לא הגיע לרפידיים, ביקשתי ממנו שיתדלק ויתחמש את הטנקים באמצעות המת"ק 391. נעניתי על ידו שהוא מתדלק כבר, אולם תחמושת מ-73 ו-מ-85 אין במת"ק. הוריתי להעמיס בשדה תימן תחמושת מתאימה שנשלחה לאוגדה והגיעה לאוגדה לאחר יום וחצי.

ה. חלקי חילוף - היו מוכנים במצל"ח (בחטיבה טרם היו). האוגדה לא הספיקה למשוך. חלק מחלקי החילוף, באופן כללי, אצ הושארו במחסנים ולא הוצאו.

ש מה פירוש "לא היו באוגדה"? למה לא היו ומי אחראי לכך - אתה, עוזרך או גורם אוגדתי אחר?

ת החלקים היו מוכנים במצל"ח, אולם האוגדה לא רצתה למשכם. לטענת ראש מטה האוגדה 143, לא יכלה האוגדה למשכם כחוצאה מחוסר מקום לאחסנם ומחוסר כוח אדם לסופרם בעת הקבלה. הודעתי על זאת לרמ"ט הפיקוד, אשר קרא לרמ"ט האוגדה, לנסות לשכנעו למשוך החלפים. העניין נמשך ונדחה עד יום הכיפורים.

ש האם האמצעים לגיוס והתארגנות התקבלו בהתאם ל"בזלת" בכמויות ובעיחוי?

ת באוטובוסים - לא הייתה בעיה; מוניות לא ניתנו כלל. יר"מ מתנדב היה בשפע והחליף בחלקו את המוניות, כך שנגרם איחור קטן בגיוס.

ש הצטיידות והתארגנות - האם הביצוע היה בהתאם לתכנון במלחמה זו?

ת ההוראות שניתנו והדבריסשהיו ידועים לי היו בהתאם לסדרים המקובלים

של ההצטיידות בימ"חים ולפי הפק"לים; אולם לאחר המלחמה נודע לי

מפי רמ"ט אוב' 143 שניתנה להם פקודה ע"י אג"מ הפיקוד או אלוף הפיקוד,

שיצאו עם 2/3 בטן חמושת, על מנת לקצר את התהליך. כמו כן, התברר

לי שחלק מהטנקים והתומ"תים נשארו ללא דלק, תוך כדי התנועה בסיני.

המשמעות היא שהבטנים לא היו מלאים בחלק מהטנקים.

ש מה הסיבה שהמיכלים לא היו מלאים?

ת חוסר משמעת.

ש מתי נערכה ביקורת אחרונה מטעם הפיקוד בחט' 600?

ת חומר על כך לא הגיע.

ש מתי נערכה ביקורת באוגדה 143 ומה היו מימצאיה?

ת ראה מצורף בסוף.

ש נשמעו טענות רבות באשר לתנועות והיסעים במרחב הפיקוד, אשר כתוצאה

מחוסר שליטה וארגון נגרמו פקקים וסתימות, עד שלב הבלימה.

ת בשלב התנועה לסיני להיערכות לא היו סתימות. לעומת זאת, גם לא

היתה שליטה ממשית, מאחר ו -

1. לא ניתן אישור לגייס רשת נפק"ים ביום כיפור לפני הצהריים.

לפניית אג"מ הפיקוד לאג"מ מיבצעים לקבלת אישור לגיוס נענו בשלילה.

רק אחר הצהריים, בשעות המאוחרות, ניתן אישור לגייס רשת זו, שהגיעה

רק לקראת חצות.

היו מספר נפק"ים על בסיס משטרה צבאית רגילה, אולם אלה היו רק בצמתים עיקריים. כאשר מוקמו הנפק"ים לקראת יום א', התברר שבחלק גדול מהנפק"ים אין קשר בגלל קלקול טלפונים. גם בנפק"ק ג' כל ליבני שפעל לא יכול היה הנפק"ק לאתר או לבדוק מי בחנועה מאחר והנ"ל לא הצליח לקצור שום שדרה והכלים שעברו לא הצליח לזהותם. הוצאנו את מושל אל-עריש לכביש ואת מפקד משמר נח"ל-ים, והם דיווחו לחמ"ל הפיקוד אפסנאות מה עובר דרכם ומחמ"ל הפיקוד דווח לאלוף הפיקוד אפסנאות בחפ"ק דבלה.

2. השיבושים בחנועות היו בעיקר עקב חוסר דיווח ולא עקב "סתיונות" צירים. "סתיונות" הצירים החלו לאחר יום ב', כתוצאה מאי מילוי פקודות של האוגדות למיקום היחידות הלוגיסטיות והדרגים, שמוקמו חלקם בניגוד להוראות ובחלקם כתוצאה מחוסר ברירה, מוקמו על הצירים.

ש מה היה הקשר בין מרכז התנועות הפיקודי והמטכ"לי ואלו הנחיות קיבלת ממחנ"מ?

ת ההנחיות שקיבלתי ממחנ"מ היו הקצאות מובילים בלבד.

ש האם קיבלת סיוע מטכ"לי לנושא התנועות ומתי?

ת לא קיבלתי כל סיוע מטכ"לי באשר לשליטה על הצירים. בשלב מאוחר יותר קיבלתי משטרה צבאית מפיקוד מרכז (המועד אינו זכור לי).

ש לסיכום נושא התנועות, האם נראה לך כי תכנון התנועות של "סלע" בוצע בהתאם?

ת היו קיימות מספר תוכניות לריכוז כוחות לסיני, כאשר התוכניות היו בעיקרן מבוססות על ריכוז כוחות במשך של 6-7 יממות. עם הגעתו

של אלוף גונן לפיקוד, הטיל עלי להכין תוכנית של ריכוז כוחות תוך 3 ימים, כאשר התוכנית היתה מבוססת על העקרונות הבאים:

א. נסיעה על שרשראות של הכוחות מקו באר-שבע - רפיח, למעט תומ"תים וצמ"ה.

ב. כוחות שמצפון לקו זה - הגעה במובילים או ברכבות לקו אל-עריש - באר-שבע ומשם בשרשראות (למעט תומ"תים, שרמנים וצמ"ה).

עם הפעלת פק' הגיוס והפקודה לתנועה פעלנו לפי תוכנית זו, כאשר ההנחייה היתה שאוגדה 143 יוצאת עם כל כמות הצוותים המוכנים, כאשר כל כמות טנקים שהתחמשה והזדוודה תצא מיד לדרך, מבלי לחכות לאחרים ומבלי לצאת במסגרות.

אוגדה 162 - שמרה על יציאה במסגרת פלוגתית לפחות, כך ששום דמיון בין תוכנית "סלע" לבין התנועות שבוצעו לא קיים.

הוטל על אל"מ אורי בר-רצון לארגן את המרחב העורפי (מטעם אלוף הפיקוד) ואת השליטה בצירים. הנ"ל קיבל ת"פ את המשטרה הצבאית (מספר ימים לאחר פרוץ המלחמה). הוא לא ארגן את הנ"ל כפי הדרוש. כתוצאה מכך, לקראת ההבקעה ועד ההבקעה היו סתימות בצירים, מהסיבות שהזכרתי לעיל. סיבה עיקרית ואובייקטיבית לסתימת הצירים היתה הובלת ציוד הגישור, דוברות וגשר גלילים בשני הציגים העיקריים - בלוזה-טסה, רפידים-טסה. מקרה אופייני נוסף של חוסר משמעת הוא דילוק מפקדה עיקרית של אוגדה 162, שדילגה ללא אישור הפיקוד וגרמה ל"סתימת" צומת טסה.

ש האם הייתה תוכנית אפסנאית? האם קויימו קבוצות תחזוקה בפיקוד, מתי וכמה?

ת הייתה פק' "סלע" קיימת בפיקוד, אשר בינה לביין הקורה ביום הכיפורים לא היה כל דמיון. זימנתי קבוצת תחזוקה ביום ו', ערב יום הכיפורים, ומסיבות של חוסר יכולת קא"פים לבוא נדחתה (כתוצאה מחוסר יכולת לכפות על קא"פ 162 ו-252 לבוא). בסוף השבוע הראשון למלחמה קבעתי קטצת תחזוקה במפקדה העיקרית של אוגדה 143 בססה, אולם כשהגעתי למקום, נקראתי חזרה ע"י רמ"ט הפיקוד (בבהילות), מסיבה בלתי מובנת לי, והודעתי באלחוט לקא"פים בדרך על ביטול קבוצת התחזוקה.

ש האם במשך הלחימה התקיימה קב' תחזוקה מטכ"לית?

ח לא.

ש האם קיבלת פק' אפסנאות מהמטכ"ל?

ת לא קיבלתי, לא בכחב ולא בעל-פנ.

ש במצבים קשים הגיוני לקבל סיוע, תמיכה ייעוץ והכוונה מהדרג הממונה, במקרה זה מטכ"ל/אג"א. האם קיבלת זאת? פרט.

ש אל"מ דב קרני רמ"מ מטכ"ל/אג"א/או"ש הגיע אלי לחפ"ק לאחר כ-3 ימים ואמר לי שנשלח לסייע לי. חילקנו בינינו את העבודה וקבענו שהנ"ל יישב ברפידים וסייע לי מהעורף. בנוסף לכך, לא קיבלתי כל סיוע.

ש האם הורדו קציני קישור ממטכ"ל/אג"א לפיקוד?

ת לפ' דרום, עד כמה שידוע לי, לא הורד ק' קישור מטעם מסכ"ל/אג"א.

ש האם פעל הדיווח האפסנאי?

ת יוסף פני המלחמה ביקשתי דיווח כשירות מהאוגדות (143, 162, 252).

קיבלתי דיווח שלם מאוג' 143 ודיווח סנקים מאוג' 252. מגי"ש לא

קיבלתי. מתחילת הקרבות לא הצלחתי לקבל כל דיווח אלא דיווחי צריכת

תחמושת, דלק מספוקת אחרת באלחוט ובטלפון. דיווחים אלה ניתנו על מנת

שאדאג להשלמת הצריכה הנ"ל.

ש הדיווחים שהנך מזכיר אינם דיווחים אפסנאים אלא דרישה לאמצעים.

קיים נוהל הוראות דיווח במלחמה - לזה היתה כוונתי.

ת לא בוצע.

ש האם גדודי אגדי התחזקה באוגדות פעלו בהתאם לתורה? האם הגה"סים

באו לידי ביטוי עד גמר שלב הבלימה? פרט.

ש גש"חים גר"פים פעלו באופן מלא בכל השלבים; גה"סים פעלו

בהתאם לפירוט:-

א. אוג' 162 - הגה"ס משך תחמושת וניפק לגייסות, למעט תחמושת

ארטילריית שנדפחה ע"י הפיקוד לאגד הארטילרי.

ב. אוג' 143 - כנ"ל.

ג. אוג' 252 - הגה"ס פעל וסיפק כל הצריכה, כולל תחמושת ארטילריית.

החל משלב הצליחה נדחפה שדרות פיקודיות לכל האוגדות בהתאם למועדי

מעבר החעלה. השדרות נדחפו, שדרה לאוגדה, מדי יממה, כאשר חלק מהשדרות

הנ"ל הופנה ע"י האגדות ישירות לדרגים ולא עבר דרך הגה"ס. תחמושת ארטילרית
נדחפה בקביעות לאגדים הארטילריים ישירות, ולא דרך הגה"ס.

ש האם היתה לפיקוד עתודה אפסנאית משלו, על מנת "לזרוק" אותה למאמצים
נדרשים?

ת אין לפיקוד כל רזרבה ולכן לא יכולתי אלא לשמש כ"תחנת מעבר"
לאמצעים שהוקצו ע"י מטכ"ל/אג"א.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני, ואני מאשר את נכונותה

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
קוטיק יצחק

תאריך: 29 בינואר 1974

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י ח"א"ל (מיל) ש. גלבווע ונרשמה ע"י סגן אוריית וולבובסקי

גביית עדות מפי סא"ל מסורי ציון, מ.א. ק/293600 - קא"פ אוג' 143

תאריך: 4 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כקצין אפסנאות אוג' 143?

ת קיבלתי את התפקיד בסוף חודש מאי 1973.

ש כשקיבלת את התפקיד, מה היה מצב הימ"חים באוגדה מבחינת כוננות וכשירות, מבחינת פק"לים, הוראות גיוס, כוננות אפסנאות וכדומה?

ת מבחינת פק"לים וכוננות להצטיידות במפקדת האוגדה לא הייתה. נאמר

לי שהיתה טיוטה והיו פערים רציניים בצל"מ (רכב, נשק וכדומה).

לגבי הפק"לים, לא היו כל הפקודות מהרמה הפיקודית בנושא השלמות ציוד

בחירום של צל"מ וכדומה.

ש אצ בסוף מאי נערכה בדיקת כוננות אפסנאות באוגדה ע"י צוות מטכ"ל,

שקבע, בין היתר, כדלקמן:-

א. מפקדת האוגדה - מטה אפסנאות חדש ועדיין לא בקי בנוהלים בהצטיידות

והתארגנות.

ב. עזרי המטה, פק"לים ונוהלים במפקדת האוגדה אינם מעודכנים.

ג. אין אמצע הוראות ונוהלים ביחידות האוגדתיות (גדס"ר, גדוד חה"נ,

גש"ח, גר"פ וגם למפקדת האוגדה).

ד. לא נמצאו הוראות פקודיות לוויסות צל"מ.

ה. אין נתונים מעודכנים לגבי פערים בפריטים עיקריים בצל"מ.

ו. אמצעים לגיוס ל"בזלת" אינם תואמים את נתוני תיק "בזלת" של אג"א.

ז. האמצעים למשיכה (הקפאות) בשע"ח אינם מתאימים.

ח. לא נמצאה כל תוכנית להשלמות רכב ליחידות האוגדתיות.

ט. אין באוגדה הוראה פיקודית בנושא וויסות צל"מ בשע"ח על פי

הוראות אג"מ/תוא"ר.

השאלה היא: מה היה המצב בפרוץ מלחמת יום הכיפורים, כלומר משה

חודשים לאחר כתיבת הדו"ח?

ת האוגדה, לאור הבקורת שהייתה ולאור ביקורות שבוצעו ע"י אגף אפסנאות

של האוגדה ביחידות, בוצעו הפעולות הבאות באוגדה: -

א. זומנו חלוצים אפסנאים של היחידות האוגדתיות למחנה, על מנת

לקבוע נוהלי הצטיידות ונקודות שטחי התארגנות (היחה כתוצאה

מפריסת מחנות חדשה). מפקדת האוגדה מחסני חירום - המחסנים

הגיעו למצב של החזרה לכווננות ואחרי טיפול הכשרה לכשירות

והוכן רישום מכין והמצב היה כשיר-השתפר.

גדוד הנדסה 229 - גמר להתארגן. כולו חזר לכווננות ואחת או

שתיים יחידות המשנה ביצעו החזרה לכשירות. מבחינת רמת הגיוס בוצעו

כל הנוהלים, כמו זימוך תלוצים וכו'.

גדוד סיור - היה כפוף לחטיבה 600 והיה במצב כשיר לגיוס.

אגד תחזוקה - היה בשלבי התארגנות סופיים במחנה פלוגות לאחר שעבר

ממחנה משמר הנגב ובוצעו בו הנושאים הבאים: -

1. מפקד האגד ומטהו ומפקדי היחידות עשו סיור במחסנים, כאשר מצב היחידות היה: הגש"ח - בהקמה/התארגנות והיו מיועד לאמון הקמה ב-27.10.73; גה"ס, גר"פ - היו במצב כשיר.
  2. מבחינת יחסי הגומלין בין הפיקוד לאוגדה, הוגשו דרישות לפיקוד -
    1. השלמת פערים באפסניה, כולל צל"מ, רכש וציוד אחר.
    2. הוגשה דרישה לפיקוד ע"מ שיוצא מסמן על ויסות צל"מ בזמן חירום (ידוע לי שהפיקוד עבד על זה).
    3. הוגשה דרישה לגיי"ש עם עותק לפיקוד לכתיבת נספחי מינהלה לויסותי טנקים בעת חירום. לדוגמה: חט' 421 מדי חודש בחודשו היחה מקבלת טנקים לחוכניות אופרטיביות מיוחדות שונות.
    4. הוגש תיק נחונים בערב המלחמה על מצב כשירות האוגדה.
- ש אבקש להגיש לוועדת החקירה את תיק הנחונים של האוגדה. מתי אוכל לקבלו?
- ת אנחנו נגיש ביום ה' בשעה 09.00 בפני הוועדה את התיק הנ"ל.
- ש כקצין אפסנאות אוגדתי בערב מלחמת יום הכיפורים, חאר לי מה היה מצב כשירות הציוד וכוננות האפסנאות של האוגדה.
- ש המצב היה שהאוגדה סיימה תרגיל אוגדתי במיתקן 500 בסוף אוגוסט. תרגיל קשר מרמח מ"מ ומעלה, כאשר כל מפקדת האוגדה גוייסה וגדוד הקשר. האוגדה אצידה מהמחסנים שלה לתרגיל זה את מפקדת האוגדה ורכבים מתוך הימ"ח שלה וחלק מרכב האוגדה ניתן לגיי"ש לתגבור התרגילים האוגדתיים, הכוללים

את אוגדה 146, וזאת לפי הוראת פיקוד דרום. כמו כן, גדוד 229 הנדסה סיים
 אמונים, כאשר צוייד מתוך הימ"ח שלה. בגש"ח היה בתהליך בניה. גדוד קשר
 של אוגדה 146 סיים את אימוניו באחריות אוגדה 143 כשבועיים לפני המלחמה.
 המצב היה שנוסף לפערים הקיימים היה לאוגדה רכב שנמצא לאחר אימון גדוד
 הקשר של אוגדה 146 ועדיין לא הוחזר לאוגדה ולא ביצע עדיין החזרה
 לכווננות/כשירות; וכך רכבים שניתנו ע"י האוגדה לטובת חרגיל אוג' 146
 נמצאו בסדנאות או בטיפול בהחזרה לכווננות/כשירות.

ש לפי הפירוט הנ"ל מסתבר שמפקדת האוגדה לא היתה בכוונות לקראת המלחמה.
 כיצד השפיע הדבר על הגיוס למלחמה זו?

ח ההשפעה שהיתה בעיקר התבטאה בחוסר של רכב, צל"מ ונשק, וכך האוגדה
 יצאה למלחמה בפערים אלה.

ש כמה זמן גזלה ההצטיידות מרגע ההתייצבות ועד ליציאת מפקדת האוגדה?
 ח לפי דעתי, ההצטיידות היתה מהירה ומפקדת האוגדה יצאה מגיוס לאחר
 19-20 שעות.

ש מה היה מצב החטיבות של האוגדה? פרט.

ח חטיבה 600 (טנקי מג"ח מ-60) - מבחינת טנקים - מצבה מלאה. רכבים,
 זחל"מים - חוסרים רציניים. היה חוסר במקלעים בטנקים, חוסר במשקפות.
 תחמושת היתה בבונקרים של שדה תימן, אבל בונקרי התחמושת היו בשלב
 ההתארגנות ולא היו כל האמצעים להעמסה, כגון: ארגון מלגזות,
 רמפות בחזית הבונקרים מבטון וסידורי תאורה 24 וולט הן בפנים
 הבונקרים והן מחוצה להם. זה גרם לקשיי קרציניים בהוצאת התחמושת.
 יתר הפערים מופיעים בתיק.

יתר החטיבות: חט' 421 - (חט' טנקים איי. 3-) - מבחינת טנקים, היו לה 22 טנקים והיתה פקודה של קבלת טנקים לחטיבה 421 ע"י גי"ש ולא היתה מכוסה מבחינה מנהלתית. הפקודה כללה השלמות טנקים לחט' 421 מהמקורות הבאים:

א. בי"ס לשריון (ג'וליס, שבטה).

ב. סדנא גייסית 650 (ג'וליס).

ג. בה"ד 20.

משיכת טנקים מהמקורות האלו גרמה לקשיים רציניים להתארגנות חט' 421 שהתבטאו בתיאומים של הרגע האחרון, בחוסרים של ציוד קשר של כובעי וי.אר.סי., לדוגמה. כמו כן, בחוסרים בצל"מ וזיורוד. מצב זה, בנוסף לחוסר הבסיסי שהיה לחט' 421, גרם לכך שהחטיבה יצאה למלחמה עם חוסרים עיקריים בפריטים הבאים: - משקפות, מקלעים לטנקים, דיורודים.

ש מה היה מצב התחמושת בחטיבה?

ח לא זוכר.

ש האם תוכל לפרט את הכמויות והמספרים של הציוד החסר?

ח הציוד החסר מבי"ס לשריון - איך לי נתונים. החוסר היה משמעותי.

ביום הראשון של המלחמה פנו אלי מהחטיבה וטענו לחוסר בתחמושת

ובמשקפות.

חט' 875 (ממוכנת) - טנקים - מצבה מלאה. מקלעים - לא היו פערים משמעותיים. בנשק אישי היה פער של 705 מתוך תקן של 1354. משקפות - פער של 35 מתוך 150.

ש מהיכן היה צריך להשלים את הפערים לחטיבה זו?

- ת הפיקוד, בתשובתו לדרישות השלמות פערים לצל"מ ליחידות אוגדה, השיב שאין צפי להשלמת פערים.
- ש מה הפקודה שקיבלתם מהפיקוד בתחום התנועות - כיצד ומתי?
- ת לא היתה פקודה וניתנו הוראות ברגע שטנק מוכן לנוע במסגרות פלוגתיות.
- ש ובאיזה ציר?
- ת בציר קציעות - ג' בל ליבני - רפידים.
- ש מה היה מצב הבטנים מבחינת תחמושת הסנקים ומדוע לא היה נשק קל למקלע מ-73?
- ת מבחינת תחמושת - אני לא זוכר, אבל אני הייתי בהרגשה שממלאים את הסנקים בבטן מלא. תחמושת לנשק קל היתה בבונוקרטים.
- ש מתי הגיעה תחמושת ודרגים של החטיבות?
- ת קשה לי היום להגיד מתי הגיעו, אבל ביום הראשון, כתוצאה מחוסר דרגים בחט' 421, תדלקתי סנקים מיחידות הגה"ס שלי.
- ש על איזה מערך תחזוקה נשענתא עד לגמר הבלימה?
- ת מערך תחזוקה של אגד תחזוקה אורגני של האוגדה. כעקרון, משכו הדרגים מהגה"ס, אבל היו מקרים ששדרות תספוקת שהגיעו, מטכ"ליות או פיקודיות, חולקו ישר ליחידות הלוחמות.
- ש האם פעלתם על פי תוכנית אפסנאות ואיזו?
- ת לא היו שום פקודות תחזוקה פקודיות לאוגדה. באוגדה בצומת טסה היו מתכנסים קציני אפסנאות ממעט מדי ערב ומקבלים הנחיות לקראת קרב הבלימה.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה.

(-)
ש. גלבוץ

(-)
מסורי ציון

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית עדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ורישומה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי סא"ל מאיר רונן, מ.א. 513310

חאריך: 29 בינואר 1974

ש מה היה תפקידך עד מלחמת יום הכיפורים ועד שלב הבלימה?

ת שימשתי בתפקיד קצין אפס' גיי"ש מ-1 בפברואר 1973 ובתוקף תפקידי, על סמך מינוי חירום, שימשתי כקא"פ אוג' 162, כאשר בתוקף תפקיד זה עזבתי את מפק' הגיי"ש במוצאי יום הכיפורים.

ש האם כקא"פ גיי"ש הייתה מופקדת, במסגרת המטה המתאם, על מחסני החירום?

ת כן, לגבי תא"ח' אורגניות גיי"ש.

ש מבלי להיכנס לפירוט מדוייק, מספרי וכמותי, האם תוכל להצביע על

הפערים בצל"מ, ציוד מבוקר ואחר אשר נבעו בהקשר לתקנים?

ת הפערים אשר אפרט בהמשך, בפריטים העיקריים, מתייחסים למסגרות

האורגניות וליח' שהיו באותו זמן ת"פ גיי"ש: מפק' גיי"ש, בי"ס

לשריון, חט' 7, חט' 500, אגדי ימ"חים 178 ו-367, חט' 274; חט' 5; יח' אוג' 252 - סדירות.

להלן הפערים:-

א. משאיות רב מינוע - הפער 200, מתוך כ-1015 התקן (הפער כוסה

חלקית ע"י כ-80 משאיות לייילנד 4x2).

ב. זחל"מים - הפער כ-80, מתוך כ-1,027 התקן.

ג. גיפי סיור - הפער כ-20, מתוך כ-230 החקן.

ד. מקלעים 0.3 ו"מאג" - הפער כ-500, מתוך כ-3,400 החקן.

ה. משקפות - הפער כ-250, מתוך כ-2,250 החקן.

הערה: נשק אישי לא היה חסר כלל, אך מאחר ואנשים טרם נפלטו

מיחידות אפסנאיות ולוחמות שחל בהן צמצום, נוצר מצב בעת הגיוס, שהיו אנשים להם חסר היה נשק, מאחר והיו מעל לתקנים.

ו. ציוד אישי ויחידתי - בדרך כלל, לא היו פערים משמעותיים.

ש תחמושת - נא פרט הפערים בפריטים העיקריים.

ת אינני יכול להצביע במיוחד על פערים בתחמושת, בהתאם לתקנים.

אולם יש לזכור כי במספר יחידות היה צורך למשוך תחמושת ממיתקני

מטכ"ל בגלל העדר מחסני תחמושת יחידתיים, עבור הבטן והדרג (לדוגמה: חט' 500).

ש בהתאם לתוכנית "בזלח" הועמדו לרשותך אמצעי גיוס והתארגנות בהתאם.

האם קיבלת אמצעים אלה כמתוכנן כמותית, ובעייתוי הנדרש?

ת היה שיבוש בקבלת האמצעים לגיוס, וזאת משום שהזקקת החיילים נעשתה

גם באמצעים לא קונבנציונאליים. נוצר מצב של הקדמת הגעת אנשים

למקומות המיפגש, וזאת לפני קבלת האמצעים. לגבי המוניות, היה שיבוש

מהותי מאד. ביחס לאוטובוסים, הרי שכלוחות הזמנים שתוכננו, ככלל לא היו

בעיות.

ש מה היו הליקויים בהתארגנות הכוחות בשטחי ההתארגנות, כולל הצטיידות

ותחמוש, והאם בוצעו ההכטנות הסכנות הדרושות לפני תנועת הרק"מ?

ת מאחר ומדובר בחט' משוריינות המתארגנות על הימ"ח, ברור שהיתה "צפיפות", גם מתוך זה שהיתה הקדמה מבחינת לוח זמנים להגעת האנשים ולא ברצף המתוכנן לפי הפק"לים. צוואר הבקבוק בהצטיידות הוא תחמוש הטנקים, דבר המחייב עבודת ידיים בתנאים קשים. השיטה היתה שהתחמושת הובאה בסיוע סגל סדיר וטירונים, ליד הטנקים, ומכאן החל התחמוש; בסיוע ובפיקוח של אנשי הצוות.

לגבי בדיקות טכניות, אזי בדיקה לפני תנועה (לפי הוראות חש"ן) ודאי בוצעה; לבדיקת תיאום כוונות אינני יכול להתייחס.

ש האם התנועה להיערכות בוצעה בהתאם לתיק "סלע"? באחריות מי היה ההיסע, מי ביקר ושלט על כך - גיי"ש או הפיקוד המרחבי?

ת חשובתי מתייחסת לתנועת יחידות אוג' 162 משטחי ההתארגנות לשטח הכינוס. הוקצב לאוגדה ע"י פ' דרום ציר קסטינה - אשקלון - יד מרדכי - בארי - נירים - ניר יצחק - כרם שלום - רפיח - אל-עריש - בלוזה.

מובילים נתקבלו אך ורק לטובת חטיבה אחת - חט' 217, כ-85 מובילים; ואילו כל היתר היו צריכים לנוע על שרשראות. על הציר היו פרוסים נפק"ים של פ' דרום והאוגדה קבעה חוליות שליטה מאגד התחזוקה לפיקוח והכוונה על הציר. התברר שחילי חוליות השליטה של אגד התחזוקה משרתים בתעסוקה מבצעית ברצועת עזה. ואז הוטל על כל חטיבה לקבוע אחראים לשליטה ופיקוח בשדרות שלה. פקודת היסעים מקוצרת הועברה בטלפון ליחידות, וכך נשלח מברק במשך הלילה.

ש אלו חקלות (ומה סיבתן) היו בהסע זה?

ת עד אל-עריש התנהלה החנועה בצורה סבירה, מתוך כך שחט' 500 עלחה על הציר רק בצומת רפית. החל מאל-עריש התגלו קשיים עקב חנועת מובילים ריקים אחורה, בגלל רוחב הכביש. אז החלטנו להוריד את כלי הרק"מ שהיו ע"ג מובילים באל-עריש ומכאן לעבר בלוזה ניתנה הוראה שינועו ע"ג שרשאות. היו קשיים לסנקים לנוע בצירי הציר בגלל הדיונות (פריסת שרשאות) ועל כן נעו על הכביש. החל מיום א' לפני הצהריים ועד הערב, מועד גמר הגעת הסנקים לאזור רומני, פעלו קציני אגף האפסנאות על הציר, בקטע שבין אל-עריש - רומני, לשם מתן קדימויות למעבר הרק"מ, מפקדות ורכב לוחמים.

ש מי אחראי להופעת המובילים הריקים מול האורחות של האוגדה?

ת זה היה התכנון, כי המובילים היו מתוכננים לסבב שני, אולם לא ידוע לי עבור מי.

ש אגד ימ"חים גיי"ש היה צריך לצייד את חט' 460. האם זה פעל כך?

ת אגד ימ"חים 367 היה צריך לצייד אך ורק השלמות של חט' 460, שביסודה מבוססת על כוחות סדירים של ביי"ס לשריון והאמצעים אצלם (ההשלמות כללו פלוגות חרמ"ש, ואלמנטים של פלוגות מפקדה). מאחר והאוגדה יצאה לקרב ללא חט' 460 (היא ירדה לסיני ורמה"ג עוד לפני יום הכיפורים והצטיידה על האמצעים הסדירים של ביה"ס לשריון וחוספות מימ"ח ביר תמדה ופ' צפון), ידוע לי שהשלמות לא הגיעו לחט' 460 לאחר מכן, אלא הופנו כתגבורות ע"י קשנ"ר במסגרת הקמת יחידות חדשות.

ש האם בשלב הבלימה פעל אגד התחזוקה על גודדיו? כיצד בא הדבר לידי

ת הפעלנו 2 רת"קים בצירים ("ספונטני" ו"מאדים"), אשר כללו פל' קדמית של גר"פ ושל גש"ח, בכל ציר. סבב הספוקות בוצע באמצעות הדרגים והגה"ס לסירוגין; על מנת לקצר את הסבב היחה ההישענות על מת"ק רומני.

ש לאור הדוקטרינה, אין מפעילים גה"ס במגננה, כאשר הכוחות קרובים למרכז הספקה ויכולים למשוך ממנו באמצעות הדרגים. מדוע, אם כך, הופעל הגה"ס?

ת במקרה זה אינני רואה את הפעלת האלמנטים מגה"ס כהפעלת יחידה, אלא כשימוש באמצעים להשלמת רמות המלאי בדלק ותחמושת, כתוספת לדרגים. השיקול להפעלה היה חסכון בזמן ולמנוע פער עד שהדרגים יחזרו לסבב שני.

ש רמת המלאי בדרגים, בדלק ותחמושת (בנפרד מהבטן) תוכננה על מנת לענות על יום לחימה. האם הכמות של דלק ותחמושת לא הספיקה, בנוסף לבטן, ליום לחימה בהגנה?

ת רמת המלאי של דלק ותחמושת, ברמה האוגדתית, מספיקה. יתכן ויש צורך, כלקח ממלחמה זו, לשנות את האיזון לטובת הדרג הגדודי-חטיבתי. וזו הסיבה שהורדתי אלמנטים מהגה"ס לטובת הדרגים, על מנת לתגברם.

ש האם האמצעים שהיו בידי הגש"ח איפשרו ביצוע בהתאם לתורה?

ת מדובר על גש"ח סדיר, מתורגל, בעל יכולת ביצוע רבה. מתוך הרת"קים שהיו ממוקמים בקצות הצירים הוצאו חוליות קדימה, עד אזור הלחימה.

ש האם הגר"פ פעל בהתאם לתורה - בעיקר בנושא פינוי נפגעים?

ת המיקום של דרגי הפינוי היה תאג"דים בצמוד לכוחות הלוחמים, פלר"קים על כל ציר (במסגרת הרח"קים), כאשר הפינוי בוצע בעיקר ברכב משוריין (טנקים, נגמ"שים, זחל"מים). מהפלר"קים אחורה התבסס הפינוי בעיקר על מסוקים לבתי חולים עורפיים.

ש האם נערכה תוכנית אפסנאית עד למגננה או שפעלו על פי פקודות מתוך תוכנית חפוזה, תוך כדי תנועה?

ת לא הייתה תוכנית מוקדמת בסיסית למבצע כזה. בליל 7-8 באוקטובר 1973 קויימה קבוצת פקודות אוגדתית ובעקבותיה העברתי פקודות תחזוקה בעל פה לקציני האפסנאות החטיבתיים והפעלנו את התוכנית שלפיה פעלנו בכל שלב המגננה.

ש האם השתתפת בקבוצת תחזוקה פיקודית במשך שלב הבלימה?

ת לא זומנתי. לקראת גמר שלב הבלימה זומנתי לצומת טסה, לקבוצת תחזוקה, אך היא בוטלה בדרכי לשם.

ש אלו אמצעים ואיזה סיוע קיבלת ממפק' פ' דרום עד גמר שלב הבלימה?

ת קיבלתי שדרות תספוקת, בתיאום פיקודי, למרחב האוגדתי. הקבלה נעשתה בנקודות מיפגש בגבול המרחב האוגדתי.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה.

(-)
ש. גלבוץ
אוגף החומר

(-)
מאיר רונן

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אורית וולבובסקי

גביית עדות מפי אל"מ גבריאל עמיר, מ.א. ק/212122 - מח"ט 460

תאריך: 4 בפברואר 1974

31

ש מה היה תפקידך בפרוץ המלחמה?

ח מח"ט 460 ח"פ אוגדה 162, אך לפני המלחמה הוכפפתי לאוגדה 252 וחוך כדי הקרבות חזרתי לאוגדה 162.

ש מה מקור הצל"מ, ובעיקר סנקים, של חט' 460 (חטטבת בי"ט לשריון)?

ח הסנקים הם אורגנים של בית-הספר לשריון (65 מג"ח, 65 שוטא).

ש האם היו פערים משמעותיים בצל"מ וציוד עיקרי?

ח שלילי, מצב בית הציוד והצל"מ היה טוב.

ש האם נלחמתם בצל"מ שלכם במלחמת יום הכיפורים?

ח שלילי, ב-5.10 בי"ט החפזר והוטס הכוח הלוחם - 2 גדודים ומפקדת

החטיבה - לסיני, וגדוד אחד לגולן. במקום קיבלנו ציוד של ימ"חים

ויחידות ריקות. בסיני - צנטוריון של גדוד 77 מחט' 7 ופטונים מימ"ח 178

של אוגדה 252. ברמת הגולן - גדוד 71 קיבל את הסנקים מחטיבה 179.

ש האם הסנקים שקיבלתם היו מזוודים ומתחמשים?

ח הסנקים היו לא מתחמשים ומרביחם לא מזוודים, וחלקם אף באמצע

טיפול להחזרה, שהופסק באמצע ע"י צוותי יחידת האם שהוטסו לצפון.

כל עבודת הזיוד והחימוש נעשתה ע"י צוותי חטיבה 460.

ש לפי תוכנית וויסות צל"מ לאיזה יחידות הייתם צריכים להעביר צל"מ וציוד מעורפי ביה"ס?

ת בביה"ס כל הציוד היה של חט' 460. הייתי צריך לתת קצת ציוד קשר ונשק. הייתי צריך ליחידות אוגדה 162.

ש מי נותר בביה"ס למסירת הציוד ליחידות אחרות?

ת בביה"ס נותר ע' קצין אפסנאות, 2 קצינים אפסנאים ומספר לא מבוטל של מש"קים. בשבטה נשאר קצין אפסנאי ומש"קים.

ש האם הם השתלטו על מסירת הציוד ליחידות אחרות?

ת אני לא יודע, לא הייתי שם. משמועות, היה שם אי סדר די גדול בגלל התנפלות ובגלל שליחת אנשים בכמות גדולה מדי ולא מנוהלת מגבוה בצה"ל.

ש האם סבלת מהעדר תחמושת ומתי? שאלתי נוגעת מהיערכות עד לגמר הבלימה.

ת אני לא יכול לומר שסבלתי מחוסר תחמושת, מכיוון שהדברים נפתרו, אף כי בקשיים גדולים, תוך כדי קרב, בגלל העדר מספיק אמצעים.

ש מה עמד לרשות החטיבה בדרגים?

ת היו 5 משאיות שהובאו מביה"ס ו-4 מיכליות תדלוק. הייתי צריך לקבל 17 משאיות תחמושת. ביום שבת בשעה 11.30 קיבלתי את הנהגים. שלחנו לקבל את המשאיות. היתה תקופה ארוכית ב-14.00 ויצאנו, ומחוך ה-17 הגיעו 6 למפקדת החטיבה במשך יומיים.

ש על איזה דרגים אוגדתיים נשענו הדרגים החטיבתיים?

ת ביום הראשון לא היו שום דרגים אוגדתיים. נסענו לרומני והתמלאנו בסבבים. אחרי יומיים הגיע גה"ס האוגדה והתחלנו להתמלא, וכל מה שעבר על הכביש הופנה אלינו.

ש האם פעלת על פי חוכנית אפסנאות בהקשר לתחזוקת חטיבתך?

ת לפי חוכנית של קצוץ אפסנאות חטיבתית שלי; לא הייתה חוכנית אחרת.

ש האם ניתן היה לתחזק בצורה אחרת את כוחות החטיבה?

ת במחלט. חטיבה 460 בנויה כך שכל הדרג הלוחם הוא סדיר ונמצא ביד וכל הדרג המפקד הוא סדיר לחפ"קים בלבד. כל השירותים והסיוע ותוספת לדרג הפיקוד זה השלמות מילואים. אם חטיבה 460 נפרסת למלחמה, מן ההכרח להשלים לה את כל מה שמגיע לה על פי החקן. כל השלמות המילואים לא הגיעו ולא ניתנו. כתוצאה מכך היינו חטיבה בשטח ללא לוגיסטיקה, וכל התחזוקה התבססה על אימפרוביזציות, מאחר וסבלנו גם הרבה מאד אבידות והיינו כוח מוקטן. משצורף אלי גדוד 19 מחט' 204, הוא הגיע עם פלוגת מפקדה מלאה, ובימים הראשונים של המלחמה, עד שקיבלנו עזרה מאגד התחזוקה של האוגדה, פלוגת המפקדה של גדוד 19 עזרה לתחזק את כל החטיבה.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה.

(-)
ש. גלבווע
אוסף החומר

(-)
גבריאלי עמיר

32

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י ת"א"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סגן אוריח וולבובסקי

גביית עדות מפי אל"מ יואל גורדיש, מ.א. 332421 - מח"ט 274

תאריך: 4 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש מח"ט 274 (חטיבת טיראן) ואת מי החלפת כמח"ט?

ת מ-10 באוגוסט 1973. החלפתי את אל"מ גדעון אלשור (אלטשולר).

ש מה ארגון ומיבנה החטיבה?

ת החטיבה הייתה בנויה מ-5 גדודים ומפקדת חטיבה שכללה - 4 גדודי טנקים

וגדוד 88 שנקרא יח' 88 (יחידת צב לבן). הפיזור של החטיבה:-

3 גדודי טנקים במחנה חסה, כולל מפקדת החטיבה; גדוד טנקים במרש"ל;

יח' 88 - במרש"ל; פלוגה מתוך הגדוד של מרש"ל ישבה באבו-רוודס.

מבחינת כוחות סדירים - 6 צוותים אשר עשו את שיחופי הפעולה של טנקי

הטיראן, אם בניסויים ואם בשיחופים עם אניות חיל הים.

בחטיבה היו 4 יחידות חטיבתיות שללו: פלה"ס, פת"ח, סדח"ט, ירצ חטיבתית.

עם הגיוס פלוגת ההספקה החטיבתית נלקחה, מתוך ידיעה קודמת, והועברה

לפיקוד צפון. במרש"ל היה מג"ד סדיר, רס"ר ומטה מצומצם. כמו כן, בשארם

היו עוד 6 צוותי מילואים, אשר שלושה מתוכם היו במרש"ל עצמה ושלושה - באבו-רוודס,

ואשר כמ"א לא הספיקה להחזיק את הפיצול החטיבתית. תוספת לכ"א נדרשה

ע"י החטיבה במסמך אשר מופיע מאת חטיבה 274 לשכה מב-1-295 מיום 2 אוקטובר 1974.

נמצא בידי אל"מ כרמי כנספח לדו"ח האקרה שלו.

ש מה היתה מצבת הצל"מ, כולל רק"ם, ואיזה פערים היו לחטיבה
בתחילת אוקטובר 1973 בפריטים העיקריים?

ת א. מצבת טנקים - 146 תקן אחסנה. להלן פירוט מקום הימצאם:
במרש"ל - 42 טנקים (מתוכם 11 טנקים באבו-רודס)
במש"א 7100 - 11 וטנקים/בהסבת תותח
בבה"ד 20 - 5 טנקים (לצרכי לימוד)
סדנה גייסיית 650 - בטיפול 100 שעות - 10 טנקים
במחנה חסה - 72 טנקים.

ב. צל"ם עיקריים:-

5 זחל"מים - לא היה פער משמעותי.
רכב רב-מינוע - משאיות זיל - פער של 44, מתוך 90 משאיות.
נ.נ. - פער של 9, מתוך 27 נ"נ.
מקלע 0.3 - פער של 173, מתוך 472 תקן אחסנה.
מרגמות 52/81 - פער של 19 מתוך 60.
משקפות - פער של 74, מתוך 200.

ש מה היו הפקודות או ההוראות לקבלת השלמות לכוסות פערים?

ת היה ידוע לנו שחלק מהציוד אשר פיזרנו לתרגילים בחטיבה 500
נקבל בתום התרגיל, ואילו השלמות פערים בפריטים אחרים לא היה ברור
מהיכן נקבל. איך קרה החוסר של 173 - אני לא יודע לתת תשובה. כך קיבלתי
את החטיבה.

ש לוועדה הגיעו מספר תלונות על רמת אחזקה. מה היו הסיבות לחוסר
בגירוז, אם היו כאלה, או למחסור במים מזוקקים במצברים?

ת לדעתי, האחזקה בתנאים ובכ"א ובפיזור שעמד לרשות החטיבה היתה מכסימום שאפשר לעשות. ידוע לי שהיו מקרים חריגים, אשר התבררו לי ועליהם מיניתי קצין בודק, ואשר נושא הבדיקה היה טיפול כוזב של טיפולים ברק"מ וברכב - ועדיין לא הספקתי להפעיל את התיק. הייתי בתהליכי השלמה. ראה מס' חק-6-1544 מיום 3 ספטמבר 1973, אשר נמצא בדו"ח חקירה של אל"מ כרמי.

ש האם הורגש מחסור כרוני בחלקי חילוף לטירון?

ת בעיית הטירן היא בעיה מסובכת. לא רק שהורגש מחסור כרוני בחלקי חילוף, אלא היו מערכות שלמות בטנקים שבוטלו כתוצאה מחוסר בחלקי חילוף. לדוגמה - קומפרסור אויר בטירן 5, מערכות צידוד חשמליות, כתוצאה מחוסר בחלקי חילוף, מערכות נהיגה פריסקופיים א.א. לנהגים וכו'. חלקי חילוף אשר היו אמורים להיות בהתאם לחתך של פלוגות וגדודים לא היו. חלקי חילוף משמעותיים בעיקר היו ברגים שונים וכו'.

ש אלאאאאאאאא

ש מה היתה חוכנית ההיסע שקיבלתם לקראת התנועה לסיני?

ת חוכנית היסע לא קיבלתי. קיבלתי ציר תנועה, אולם הורדתי חלוץ חטיבתי לאזור שאליו הייתי צריך להגיע (לכביש ג'ודי ביר חמדה). בדקתי בגיי"ש ושאלתי אם יש אצאג נפק"ים ונאמר שלא ידוע. אז עשיתי לי נפ"קים ניידים חטיבתיים. עשיתי תדריך למפקדי היחידות על ציר התנועה ולאן צריך להגיע.

ש מתי קיבלת מובילים?

ת מובילים קיבלתי אור ליום 7 אוקטובר - יום א'. רק חלק מהמובילים - 24.

בבוקר הוצאתי פלוגה ראשונה של גדוד 25, כשאני מוביל אותם. אח

היתרה קיבלתי במשך אותו יום ולמחרת.

ש מתי הגיעה החטיבה כולה לשטח?

- ת יום שני בלילה, למעט 6 טנקים.
- ש מתי הגיעו הדרגים החטיבתיים ולאן?
- ת הדרגים הגיעו ביום ב' בלילה. הם כללו - כל התמושת של דרג חטיבה, מיכליות דלק 12.
- ש האם קיבלתם תוכנית אפסנאות מהפיקוד או האוגדה החל מהיערכות ועד לשלב הבלוימה?
- ת לפי מיטב ידיעותי, לא היתה לי תוכנית אפסנאות. אולם צריך לזכור שבאותה תקופה עברתי ת"פ שלוש מפקדות והפקודות שלהן אלי ניתנו ברדיו, למעט בהיותי ת"פ 162, שאתם הייתי במגע פיזי.
- ש האם גדודי החטיבה או היחידות החטיביות נעצרו בגלל מחסור בדלק או תמושת?
- ת לא הייתי אף פעם בלי תמושת וכלי דלק.
- ש על איזה מערך תחזוקה נשענת?
- ת נסעתי על בסיסים נייחים מח"ק רפידים ורומני, מהם משכתי בכוחות עצמי תמושת ודלק.
- ש כמה טנקים נעצרו כתוצאה מליקויים טכניים?
- ת איך לי פירוט מספרי של טנקים שנעצרו עד לגמר שלב הבלוימה, אלא אני יכול להציג רשימת מכללים שנצרכו במשך כל המלחמה: 42 מצמצים, 16 תיבות הילוכים, 27 מנועים, 2 תיבות העברה (גיטרה).
- ש על מי נשענת באחזקה?

- ת נשענתי באחזקה על הסדח"ט של 274.
- ש כתוצאה מצורך באחזקה והחלפת מכללים, כמה טנקים היו כשירים ממוצע יומי?
- ת בדרך כלל נלחמתי בין 50-60 טנקים, כאשר בלילה היו מכשירים את הטנקים - חיקון כלים.
- ש מה היא מצבת הטנקים הכשירים היום, 4 בפברואר 1974?
- ת היום יש לי שני סוגי טנקים. 74 טנקים 105, אשר אינם בפעילות, אשר מתוכם נכון להיום 4 טנקים לא כשירים, בגלל מחסור בחלקי חילוף. יש בידי 78 טנקי 100 מ"מ, אשר עליהם אני מאמץ צוותים חדשים; מתוכם 13 טנקים אינם תקינים, אשר נכון להיום חסר לי חלקי חילוף.
- ש האם היו עצירות ברכב ב' (זילים)?
- ת היו הרבה תקלות עם מנועים של זילים. התקלה השגרתית - הישרפות אטם ראש; נכון להיום - ממתין ל-9 מנועים.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
יואל גורדיש

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות סא"ל יצחק כרמי, מ.א. 53209 - מפקד מה"ס 591

תאריך: 30 בינואר 1974

- ש כמה זמן אתה משמש במפקד מה"ס 591?
- ת משמש בתפקיד מ-1 ביולי 1971.
- ש מחי קיבלת פקודת כוננות לפני מלחמת יום הכיפורים?
- ת הייתי בכוננות מלאה, ללא מתן חופשות סדירות, כבר מיום ב' בערב (1 באוקטובר 1973), עת אוג' 252 נכנסה לכוננות מלאה ולא ניתן לצאת לאף אחד. ביום ה' בערב (4 באוקטובר 1973) ניתן אישור ע"י מפקד אוג' 252 להוציא 10 אחוז מהתיילים לחופשה, כאשר במפקדים ייצא מפקד או סגנו, כאשר בשדה דב מטוסים בכוננות להחזרתם. לאור החלטה זו יצאתי ביום ה' וחזרתי ערב יום כיפור למה"ס.
- ש איזו הוראת כוננות קיבלת ואיזו הוראות מקצועיות ניתנו לך לקראת שובך?
- ת קיבלתי הוראה להיות בכוננות לנפק לאוג' 252 את הבטנים והדרגים שהחזקנו עבורה.
- ש מה תפקיד המה"ס, כפי שהוא מוגדר, בעתות מלחמה? כיצד משולב המה"ס במערכת התחזוקה של פ' דרום בסיני?
- ת יעוד המה"ס למלחמה היה לתחזק כוחות צה"ל בזירת סיני, לאור התוכניות האופרטיביות (מגננה, מיתקפה) לסד"כ נתון בגזרות השונות.

ש כי צד?

ח ע"י החזקת כמות מלאי תספוקת לימי לחימה, בהתאמה לאותו הסד"כ בגיזרה. לדוגמה: אם בגזרת ביר-תמדה - ג' ידי-מיחלה הייתה צריכה לפעול אוג'+, הרי שהחזקנו בשלוחת מה"ס ביר תמדה תספוקת אשר כללה דלק לסוגיו השונים ל-4 ימי לחימה ועוד למילוי לכוחות לאחר תנועה, במידה וינעו על שרשראות. תחמושת ארטילריה - 3 מנות לאותו הסד"כ; חי"ר וחש"נ - 2 מנות; מנות מזון - ל-4 ימי לחימה.

כאשר הוראות מטכ"ל/אג"א למרכזים קובעות שעם ניפוק הפגז הראשון או ליטר הדלק הראשון, בו-זמנית מרכזי אג"א במיתקנים העורפיים דוחפים אלי כבר תספוקת, להשלמת רמת המלאי.

ש איזו שיטה נקבעה במתן הסיוע התחזוקתי? מי מושק? האם דוחפים את האפסניה ולא יזו רמה?

ח השיטה, כפי שנקבעה בפקודות, היא שהיחידות מושכות התספוקת ממיתקני המה"ס, אך גם קיימת אפשרות קידום תספוקת למיפגשים, עם הרכב שנדחף באמצעות מה"ס. במלחמה זו, בשלבים הראשונים, בשלבי ריכוז-כינוס כוחות, היחידות משכו תספוקת בחחילה מהמיתקנים, כאשר דלק כמעט בימים הראשונים הוצאו מיכליות דלק לכוחות. גם תחמושת כבר ב-8 באוקטובר 1973 קיבלתי הוראה אא מהמטכ"ל להכין שדרת תחמושת, שכללה תחמושת ארטילרית וטנקים לאוגדה.

ש בהתאם להוראות מי ניפקת אפסניה ותחמושת?

ח ניפקתי תחמושת וציוד בהתאם להקצבות מטכ"ל. מזון - לפי הקצבות מרכז מזון, וגם אם לא היו - נתתי. דלק נתתי ללא הקצבות.

ש אאם קיבלת פקודה בכתב או תוכנית ההקצבות החל מפרוץ המלחמה ועד לסיום שלב הבלימה?

- ת פקודה בכתב לא קיבלתי, אך על כל תחמושת וציוד שהורד אלי קיבלתי ידיעות על פי הצפי המוקצב וההגעה.
- ש מה היה הקשר שלך עם פ' דרום אפסנאות?
- ת הקשר היה גרוע מאד. היו התקשרויות בין קא"פ פ' דרום (אם ביקש משהו). בשלב ראשון החזיקה אוג' 252 נציג דלק בבסיס דלק, אשר ייצג גם את פ' דרום; כאשר מאוחר יותר דרשתי שישב אצלי קצין תחמושת פיקודי.
- ש מתי הסתיים שלב גיוס השלמות מה"ס 591?
- ת פקודת גיוס ניתנה בשעה 10.00 ביום כיפור. גמר התארגנות ותנועה לבסיסי/שלוחות המה"ס בסיני - החל מ-06.30 ב-7 אוקטובר 1973.
- ש מה היה תפקידו של סא"ל הרצל ברדה במה"ס 591?
- ת לפי המינוי הרשמי היה ע' מפקד המה"ס. לפי המציאות בפועל היה קצין קישור של אג"א בשטח.
- ש במה התבטא תפקידו?
- ת בהימצאות בשטח ליד הכוחות; קריאת אג"א הקרב, בין היתר המצב האפסנאי, ובדירות לאג"א.
- ש כמה מיכליות עמדו לרשותכם לדחיפה לכוחות?
- ת בתחילה - 20; לאחר מכן הגענו עד 60.
- ש כמה זמן לקח סבב ממוצע בינך לבין היחידות?
- ת כיומיים-שלושה.
- ש מה הסיבה לכך?

ת רצון היחידות להגדלת רמות המלאי עם רכב מטכ"לי (לדעתי).

ש בנושא התחמושת, נמסר לנו שחסרה תחמושת של מ-73 ו-מ-85 ואי אפשר היה לתחמש את הפטון מ-60.

ת א. היחידות לא לקחו את התחמושת שלהן מהמחסנים בעורף.

ב. מאתנו קיבלו תחמושת, אך חוסר שליטה של קא"פ האוגדה ומפקד הגה"ס היטה סיבה לחוסר התחמושת.

ש האם לדעתך ארגון נושא התחמושת במה"ס 591, כפי שקדם למלחמה, יכול לענות על מלחמות מסוג יום הכיפורים?

ת א. כפי שהבסיס תוכנן לניפוק לשדרות אוגדתיות או ליחידות ברמה אוגדתית/חטיבתית, הפכנו למעשה לבסיס המנפק לעח' בודדות, כאשר לא לכך התכוונו בעת הקמת הבסיס. בנושא תחמושת ארטילרית, פעלנו ישירות מהמה"ס או לארטילריה או לקנים.

ב. כן יש לציין כי לא חזינו הוצאת תחמושת כפי שנורחה במלחמה זו.

ממה"ס נופקו במלחמה תחמושת בכמות של מעל 15,000 טון ומקבלה של קרוב ל-11,000 טון, כאשר ביום פריצת הגשרים ניפקנו 1,700 טון. להלן פירוט ניפוק תחמושת טנקים וארטילריה מ-6 עד 24 באוקטובר 1973 (ביח'):

<u>סה"כ</u>	<u>תמדה</u>	<u>רומני</u>	<u>רפידים</u>	<u>ה פ ר י ט</u>	
100,323	2,062	10,284	87,977	155 מ"מ (50 ק"ג)	.1
15,803	1,200	-	14,603	175 מ"מ (90 ק"ג)	.2
34,163	-	11,142	23,021	120 מ"מ (20 ק"ג)	.3
18,915	1,032	1,524	16,359	160 מ"מ (30 ק"ג)	.4
86,495	12,687	12,279	61,529	105 מ"מ (30 ק"ג)	.5
2,122	-	-	2,122	203 מ"מ (90 ק"ג)	.6

ש. לאור העובדה שמה"ס 591 ניפק כמויות עצומות של תחמושת, האם לא נראה לך שחוסר ההבנה בנושא תחמושת, שהוא מורכב יותר מאשר ניפוק לחם, חייב היערכות שונה ותקן שונה והדרכה שונה מזו אשר זכה לה מה"ס?

ת. קודם כל, כשנבנה המה"ס, הוא נבנה על סמך תיאוריה מששת הימים, ללא כל נסיון לחימה קודם (צריכת תחמושת במלחמת ששת הימים). גם רמתם המקצועית של האנשים, קצינים ומפ"טים, הוכיחה שיש להשקיע יותר זמן בהכשרה ובהערכה של בעלי תפקידים אלה.

לאור לקחי המלחמה, הוגשה הצעת תקן חדשה המתגברת את האלמנט המקצועי והטכני, אשר צריכים לענות על מלחמה בעתיד כדוגמת מלחמת יום הכיפורים.

ש. בכמה כלי רכב עסק המה"ס ביממה?

ת מאות כלי רכב עברו דרך הבסיס שלי, מבלי שיהיה גורמי שליטה
 בנהגים בכל התחומים% תדלוק, כלכלה, לינה, אחזקה והכוונה לשיירות.
 ש באיזה קבוצת תחזוקה ותכנון השתתפת, ברמת המטכ"ל וברמת הפיקוד?
 ת לא השתתפתי בכל קבוצת תחזוקה, לא ברמת המטכ"ל ולא ברמת הפיקוד.
 אך, לעומת זאת, היו ביקורים של המטכ"ל אצלי, החל מ-ר' אג"א,
 ס' ר' אג"א; רמ"ח תחזוקה וקצינים אשר עידכנו אותי על התפתחויות. לעומת
 זאת, לא הוזמנתי לכל קבוצת תחזוקה או תכנון פיקודית.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
 הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה.

(-)
 ש. גלבוע
 אוסף החומר

(-)
 יצחק כרמי

תאריך: 30 בינואר 1974

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש' גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש' בהרב

גביית עדות מפי אל"מ דב קרני מ'א' ק/40546 - רמ"ח מטכ"ל/אג"א/אוי"ש - תאריך 30.1.74

ש: מה היה תפקידך בפרוץ מלחמת יום הכיפורים ואיזה מינוי נשאת?
 ת: החל מ-24 באוגוסט 73, הייתי במינוי רמ"ח מטכ"ל/אג"א/אוי"ש. עם פרוץ המלחמה הייתי באותו מינוי עד ה-9 לאוק' 73, בו נשלחתי ל-פ' דרום, ספק להחליף את קא"פ פיקוד דרום, ספק לסייע בבעיות התחזוקה של הפיקוד, לפי ההנחיות שקיבלתי מ-ס'ר' אג"א היה עלי, עם צוות של עוד 4 אנשים, להתייצב בפני אלוף פיקוד הדרום בשעות אחה"צ מיד כשנגיע למוצב הפיקוד באום חשיבה, בין קבלת התדריך וההמראה; צומצם הצוות ונקבע שיתייצבו לפני אלוף הפיקוד הדרום רק סא"ל אפקיקר שלמה שהיה קצין קישור מטעם מטכ"ל/אג"א ב-פ' דרום (מפקדה עורפית), אסא"ל יצחק פרינס ואני. הגענו למוצב הפיקוד בסביבות השעה 17.00, נפגשנו עם רמ"ט הפיקוד בלבד תא"ל יצחק שרון, אשר נתן לנו משימה ראשונית לאותו לילה, לפנות את צומת ססה והצירים שבקרבתה, מאחר והיה אקחשש שצומת זו תופגז עם שחר. ביצענו משימה זו בסיוע ע'קא"פ פ' דרום ומהס"פ פ' דרום וחזרנו למוצב הפיקוד עם שחר. לאחר שחזרנו קיים רמ"ט פ' דרום ישיבה בה השתתף אל"מ בליטי, אגף האפסנאות על קציניו המקצועיים, קציני ואני. ושם נקבע ע"י רמ"ט פ' דרום, אפ"י המלצתי, שהצוות שלי יקבל אחריות על התחזוקה במרחב, פרט לנושא האחזקה. בתוקף זה הועמדו תחת פיקודי 2 חת"פים, שאריות מרפל"ה פיקודית שהיו באיזור רפידים וכח משטרה צבאים קטן ביותר, לצורך שליטה בצירים.

ש: האם הוגדר המרחב האוגדתי והפיקודי ע"י מתיחת קו של עורף האוגדה, שעד אליו מגיעה אחריות הפיקוד?

ת: אינני יודע אם הוצאה פקודה מפורשת בנושא זה, מה שקרה בשטח ותואם ביני לבין קציני האפסנאות האוגדתיים ובין אגדי התחזוקה, היה העקרון הבא:
 שכל מה שנעשה מערבה לציר הרוחב הוא בעקרון, באחריות האוגדות ומה שמזרחה לו, באחריות הפיקוד.

ש: לא ברור לי מה היה תפקידך, מאחר ובאירגון הפיקודי קיימים חת"פים שתפקידם לשלוט על הקטעים של המרחב הפיקודי העורפי.

ת: תפקידי, כפי שהוגדר ע"י הרמ"ט, היה לקבל את הפיקוד על החת"פ ועל היהידות האפסנאיות הפיקודיות ומשטרה צבאית, שבאמצעותן היה צריך לבצע את תוכנית התחזוקה הפיקודית.

ש: האם פעלת עפ"י תוכנית אפסנאית או נספת תחזוקה כלשהו, למלחמה זו?

ת לא, לא ניתנה לי כל פקודה כתובה. כמו כן לא ניתנה לי שום תוכנית תחזוקה מפורטת של הכוחות בעל פה. ניתנו לי מדי פעם קטעי פקודות בעל פה, אותן היה צריך לבצע, לאור תוכניות התחזוקה שנקבעו בפיקוד.

ש האם השתתפת באיזושהי קבוצת תחזוקה פיקודית?

ת לא השתתפתי בשום קבוצת תחזוקה, ואינני יודע אם כאלה קויימו. הייתה כוונה לקיים קבוצת תחזוקה לקראת הצליחה, אך זו, מסיבות שעד היום לא הצלחתי לבררן, בוטלה.

ש מאחר ואתה ק' אפסנאות פיקודי לשעבר, מדריך בפו"מ ובר סמכא בתחום הלוגיסטי, אבקשך לצייר את תמונת הביצוע של תחזוקת הכוחות בפיקוד הדרום מרגע שהגעתי (9 באוקטובר בשעות אחה"צ המאוחרות) ועד גמר הבלימה (14 באוקטובר 1973). האם ביצוע התחזוקה היה בהתאם לתורת צה"ל והאם הפעלת המערך האוגדתי במסגרת אגד התחזוקה תאם את הקונצפציה בהקשר לכל המערכת - המטכ"לית, הפיקודת והאוגדתית - כולל הקשר ויחסי הגומלין ביניהן? ת להבהרת יתר, אחלק את תשובתי למס' חלקים שהם: נוהל קרב ופרסום פקודות; מערכת ההספקה; מערכת האחזקה; מערכת הפינוי (הרפואי בעיקר),

ביצוע התחזוקה במרכב הפיקוד ומרחבי האוגדות; שליטה בצירים ואחזקתם.

נוהל קרב ופרסום פקודות: אינני בקיא בשלבי נוהל הקרב הפיקודי, מאחר והגעתי לפיקוד לאחר פרוץ הקרבות ומיד הופנית למשימות בשטח. יחד עם זאת, עלי לציין שלא ראיתי כל פקודה או נספח לפקודה בו הוגדרה שיטת תחזוקת הכוחות בשלב הבלימה. הפקודות שניתנו ע"י אפסנאות הפיקוד מרגע הגעתי ועד לגמר השלב בו עוסקים היו פקודות מקוטעות ומזדמנות לאור התפתחות המצב. ידוע לי שקצין האפסנאות הפיקודי השתתף בתכנון הצליחה (תכנון זה בוצע חוץ כדי קרבות הבלימה) ועמד לקיים קבוצת תחזוקה שברגע האחרון בוטלה, מסיבה שאינה ידועה לי.

מערכת ההספקה - מערכת זו הופעלה מבחינה עקרונית בהתבסס על תורת צה"ל, האומרת שדרג המטכ"ל דוחף את התספוקת למה"ס או ישירות אל הגה"סיס ובמקרים יוצאי דופן - עד לדרגי הכוחות. החריגים מהתורה היו: ראשית, בעובדה שמרבית הגה"סים לא עסקו בהספקת תחמושת ארטילרית בכלל וזו נדחפה בשלב ראשון ברכב מטכ"לי עד לאזור האגדים הארטילריים, ובהרבה מקרים עד לעמדות התותחים. גם בצותם המקרים שגה"ס עסק בהספקת תחמושת ארטילרית היה זה בכמויות מצומצמות ביותר. הסיבה להיווצרות שיטת הספקת תחמושת ישירות מדרג המטכ"ל לעמדות הארטילרית היחה חוסר רכב בכמות מספקת בגה"סים (הגיוס הראשוני לא עלה על 60% התייצבות) וכמויות התחמושת הגדולות שנורו ע"י יח' הארטילרית, שהיו הרבה מעבר למתוכנן (במקום ירי של מנה ליום נורו ע"י יח' ארט' רבות 3 מנות ולמעלה ליום). דחיפת רכב התחמושת קדימה בוצעה בשלב ראשון, עד ל-11 באוקטובר לפחות, ללא תיאום מספיק עם הפיקוד, כך שכמויות ניכרות של רכב עמוס עם תחמושת ארט' בעיקר הגיעו לעורף הכוחות הלוחמים ללא תיאום וללא אחראים לקידומו אל יח' הארטילרית או ליחידות האחרות אליהן נועד. לאחר ה-11 באוקטובר 1973 נמצא סידור נאות שהביא לכך שכל התחמושת נדחפה ע"י המטכ"ל ממחקניו העורפיים, התרכזה במה"ס 591 ובשלוחותיו, שם הוכנה והוחאמה לצורך דחיפתה אל כוחות. דחיפת התחמושת אל הכוחות בוצעה בשליטת חבורות התחזוקה הפיקודיות שחפעלו בשלב זה ת"פ מפקדת מרחב תחזוקה פיקודי מצומצמת ביותר שהוקמה תוך כדי הלחימה (ב-10 באוקטובר 1973). דחיפת תחמושת טנקים וזעירה או משיכתה ע"י היחידות בוצעה בהתאם לתורה והיא נדחפה ליחידות ברכב גה"סיס או נמשכה מהגה"סים ע"י רכב הדרגים.

הספקת מזון ודלק בוצעה לפי התורה וללא בעיות מיוחדות (האמור לגבי דחיפת תחמושת טנקים וזעירה הוא נכון, פרט לימים 7-9 באוקטובר, בהם נשלחו כלי רכב כבדים ישירות מדרג המטכ"ל אל הכוחות, כפי שהדבר נעשה לגבי תחמושת ארטילרית).

מערכת האחזקה - למערכת הפיקודית אינני יכול להתייחס מאחר ומה-10 באוקטובר 1973 בצהריום רוכז נושא זה ע"י חוליה מיוחדת בראשותו של אל"מ אליהו ברק. נושא זה הוצא באופן מוחלט מאחריות הטיפול של מפקדת מרחב התחזוקה הפיקודי שהוקמה תוך כדי המלחמה ואליה השתייכתי. אשר לתפעול הגש"חים אותם ראיתי במידה די רבה בשטחי הלחימה במרחב הקדמי, הרי שהם הופעלו על בסיס תורת צה"ל ומילאו את משימותיהם בצורה היעילה ביותר.

מערכת הפינני - עד כמה שהספקתי להיווכח, עבדה מערכת הפינני הרפואי, הפיקודית והאוגדתית, בהתבסס על תורת צה"ל. המתקנים הפיקודיים, וביניהם בי"ח רפידים, קלטו נפגעים מהגר"פים ו/או הפלר"קים. היחידות הלוחמות פיננו את נפגיעהן אם בדחיפה אחורה אל הפלר"קים ואם ע"י משיכה של הפלר"קים מהאגדים בצורה התואמת את התורה. המיגבלה שהיתה כוללת במערכת הפינני הרפואי באזור הקידמי הייתה המחסור ברכב פינני משוריין (נגמ"שים/זחל"מים) שאמנם ניתנו למטרה זו בכמות מוגבלת ע"י המפקדים של הכוחות, אך כמות זו לא היה בה לענות על הדרישות.

ברצוני להוסיף ולהדגיש שלא היה בכוונתי לעסוק במערכת פינני חללים, מאחר וזו, פרט למתן הרכב, איננה בתחום אחריות אגף האפסנאות. יחד עם זאת, עלי להדגיש שמערכת זו פעלה בצורה הלקויה ביותר וחללים רבים נשארו בשטח מס' ימים לפני שפוננו אחורה. אשר לפינני שבויים ו/או שלל, לא עסקתי בכך ולא הייתי עד לפעולות אלה בימים 9-14 באוקטובר, כך שאין באפשרותי להתייחס אליהן.

ביצוע התחזוקה במרחב הפיקודי שבין רפידים - ביר חמדה ועד לציר הרחוב בלוזה - טסה - גידי - מיתלה. למרות שהדבר לא נקבע בפקודה כלשהי מטעם מפקדת הפיקוד/אפסנאות, נוצרו בשטח 2 מרחבי תחזוקה - מרחב תחזוקה פיקודי

בגבולות אותם תיארחי, ומציר הרוחב ומערבה - מרחבי תחזוקה אוג' (המרחב של כל אוג' היה בגזרתה מציר הרוחב ומערבה).

מרחב התחזוקה הפיקודי היה עד ל-10 באוקטובר אה"צ למעשה ללא שליטה, כאשר הופעלו בו למשימות שונות 2 מתוך 3 חברות תחזוקה פיקודיות. חברות תחזוקה אלה עסקו במידה מצומצמת ביותר בשליטה בצומח טסה, דחיפת תספוקת וביצוע משימות מזדמנות אחרות. ב-10 באוקטובר הוקמו, לאחר דיון עם רמ"ט פי' דרום, תא"ל ששון יצחקי, מפקדת מרחב תחזוקה פיקודי מצומצמת, שמתפקידה היה לבצע את כל פעולות התחזוקה במרחב הפיקודי פרט למשימות אחזקה, וגוף שני, שנועד לפתור את כל בעיות האחזקה שבאחריות הפיקוד. מפקדת מרחב התחזוקה קיבלה ת"פ לצורך ביצוע משימותיה את פל' ההובלה הפיק', 2 חברות תחזוקה פיק'. כמו כן, קיבלה בסיוע כוח מ"צ שהיה מוצב בצמתות באותה עת. המיגבלות של מפקדה זו במתכונת שהוקמה היו אי קבלת כוחות מ"צ ת"פ לצורך שליטה בנעשה על הצירים, אי התאמת כ"א ואמצעים שרוכזו ברגע אחרון למשימות שהוטלו, ואמנם היה מקום להטיל על מפקדה כזו (מפקדה זו הייתה ללא קשר אל הכוחות. היה לה קשר רדיו טלפון לפיקוד בקו אחד בלבד). כמות כ"א לא ענתה לדרישות וגם הקצינים שנוצלו חלקית כמערכת פיקוח בצירים לא היו ללא הכשרה מתאימה וללא אמצעים לצורכי שיטור, כגון לבוש צבאי מסודר, פנסים כלשהם להכוונת חנועה בלילה, חסר רכב ר-מינוע - כך שכאשר נחקעו בין כלי רכב שונים על ציר חסום שצידיו אינם עבירים לרכב 2×4 , לא יכלו לרדת ממנו לביצוע משימתם והפכו חלק נוסף מהסתימה על הציר.

מפקדת מרחב התחזוקה, אם כי הייתה גוף שהוקם עקב הנסיבות, תוך כדי הלחימה, הופעלה מבחינה תורתית במקום מספר חברות תחזוקה פיקודיות שנועדו לבצע משימות דומות כ"א בגיזרתה. מבחינה תורתית לא קיים גוף כזה, אם כי תוך כדי המלחמה הוברר ללא צל של ספק שאגף האפסנאות הפיקודי איננו מסוגל לרכז את פעילותן של כל יחידות התחזוקה הניידות שלו, לשלוט בצירים ולאחזק

אותם בצורה יעילה, כאשר האחרינות לתחזוקת הכוחות בשטח מפוצלת בין גופים רבים.

מכחינה תורתית, הופעלה מפקדת מרחב התחזוקה הפיקודי בצורה לא נכונה, לדעתי, בתחומים הבאים: היא לא קיבלה ת"פ כוחות מ"צ ואת מערכת הנפ"קים, שאמנם היתה מיזערית, אך במידה מוגבלת היתה קיימת בשטח; לא ניתנה לה ת"פ כוחות הנדסה לצורך אחזקת הצירים; היא לא קיבלה לשליטתה את מלאי מתספוקת במה"ס 591 ושלוחותיו (אמנם לפי התורה הדבר איננו הכרחי, אך הוא קיים בה ובמקרה זה התבקש). תחזוקת הכוחות במרחבי האוגדות, כולל שיטת הפעלחם של אגדתי התחזוקה האוגדתיים, בוצעה בהתבסס על תורת צה"ל, עד כמה שאני הספקתי להיווכח.

שליטה ואחזקת צירים - אשר לתפעולה של המשטרה הצבאית לצורך השליטה בצירים, איננו בקיא מספיק בפקודות ובהוראות שהוצאו ע"י אפסנאות הפיקוד, אך שליטה בצירים לא היתה או שלפחות לא הורגשה בשטח. יחד עם זאת, ברור לי שאי הכפפת חלק מכוחות המ"צ ת"פ מפקדת המרחב או חבורות התחזוקה הפיקודיות קודם לכן נגד את תורת צה"ל ותרם רבות לחוסר השליטה בצירים. מצב זה נכון הן במרחב העורפי והן במרחב הקדמי.

דבר נוסף שארע בניגוד למוסכס בתורה הוא, שציר עליו נעים כוחות של יותר מאוגדה אחת לא הוכרז חד-משמעית כציר פיקודי ומכאן שגם לא נשלט ע"י הפיקוד.

אשר לאחזקת צירים, הרי שזו כמעט ולא היתה קיימת בתקופה בה אנו עוסקים, לפחות במרחב שמרפידים ומערבה. בניגוד לתורה, לא ניתנו כוחות הנדסה וכלי

צמ"ה ת"פ חבורות התחזוקה הפיקודיות ו/או מפקדת מרחב התחזוקה הפיקודי שהוקמה, וכך נאלצה מפקדת מרחב התחזוקה הפיקודי לפנות כל פעם בדרישות לאג"מ ואפסנאות הפיקוד, שאמנם הקצו כוחות מוגבלים למטרה זו, אך תיאום קבלתם והפעלתם לאור הנעשה בשטח הייתה משימה כמעט בלתי אפשרית, וכוחות אלה הופעלו לצורך אחזקת הצירים, בימים בהם מדובר, בצורה המוגבלת ביותר.

לסיכום - ברצוני להדגיש שתשובתי זו, המבוססת על מיטב זכרוני והערכתי אשר בוודאי לוקה בחסר, וזאת מאחר והיא ניתנה מזוית ראייה סובייקטיבית של אדם בודד, שראה מערכת ענקית בפעולה - לא כמארכת שלמה עליה נעשה מעקב מסודר, אלא ראייה של קטעי מערכת שהמעקב אחר כל קטע מאלה שניתן היה לעקוב אחריו היה מוגבל ביותר. נראה לי בבירור שהבסיס לביצוע פעולות התחזוקה במרחב הדרום הייתה בעיקרה תורת צה"ל שיושמה פה ושם לאור הנסיבות שנוצרו.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(/)
דב קרני

תאריך: 10 בפברואר 1974

העדות ניתנה ב-30 בינואר 1974
והושלמה ב-10 בפברואר 1974.

35

0195

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י הא"ל (מיל) ש. גלבווע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי אל"מ אורי בר-רצון, מ.א. מ/1643

תאריך: 31 בינואר 1974

ש מה היה תפקידך בפרוץ מלחמת יום הכיפורים?

ת לא היה לי תפקיד. ביום הכיפורים בשעה 15.00 הגעתי למטכ"ל, מאחר והחברר כי בדרום התחילה מלחמה והיא נמצאת בעיצומה. הודעתי שאני יורד לדרום. לא קיבלתי מינוי פורמלי. את ההודעה מסרתי לסליק וליעקב שטרן (רמ"ח מבצעים). נסעתי לשדה דב. המראתי במטוס שנחת ברפידיים ב-20.00, היוחך בדרך החעכב המטוס ברפידיים. נסעתי עם אלוף להט. משם לקחנו ג'יפ והגענו לאל"מ אמנון רשף (חט' 14), לאחר שקיבלנו תדריך מאלוף מנדלר ז"ל. לוח הזמנים המפורט אינו זכור לי. הגענו לחט' 14 עוד בלילה.

הייתי צמוד בתחילה אל אמנון רשף. היינו אתו מספר שעות, עד שהתבהרה התמונה, ואז חזרנו לרפידיים. התמונה שהתבהרה לנו היא, שאמנון סבל את עיקר הנזקים בשלב הראשון של הלחימה ובמחצית הלילה הראשון, וזאת על ידי כך ששלח את כוחות השריון שהיו אתו, על פי תוכנית מוכנה מראש, למוצבים. כוחות אלה עלו על מארבים מסווח קצר ביותר, עם רובם אבד הקשר. מיחידים שהצליחו להגיע החברר, כנראה, שחלק גדול מהכוחות שנעו קדימה הושמד כבר בתחילה.

הכוחות שנשלחו קדימה היו כוחות קטנים, כשעל כל ציר נעים 3-4 טנקים, כשהמפקדים משובצים בכוחות אלה. בשעות הלילה התחיל אמנון להביך את הקורה שם ולכך את עתודת הטנקים (20 טנקים) פרס לבלימה, מערך על כביש שהת"מ, קצת לפניו. אלה תפשו קו והצליחו להחזיק מעמד ללא בעיות. מהתחקירים

ששאלנו אנשים החברר שהאבידות נגרמו ממארבים שהונחו על כל הצירים ושהם מפעילים נשק נ"ט (לא טילים) מטוח קצר ביותר. היחידות שהניחו את המארבים היו יחידות קומנדו ויח' דויזיות החי"ר, כשיחידות החי"ר היו צמודות יותר לתעלה והאחרים קצת קדימה. כל המארבים, לפי החרשמותי, הגיעו ברגל. היו גם יח' מארבים שהגיעו לעומק, ואלה הגיעו בהליקופטרים, אך עליהם ידענו רק מאוחר יותר.

אנחנו החלטנו לחזור אל אלברט, כדי לעדכנו בעובדה שלמרות האבידות שסבל אמנון, הוא הצליח ליצור קו בלימה. כשהגענו לרפידים, הגיע לשם אריק שרון עם החפ"ק שלו (נדמה לי שהיה שם גם אלוף גונן), אשר קיבל תדריך קצר מאלברט והחליט לנוע לכיוון טסה. אנחנו הצטרפנו אליו. הוא נכנס למחנה הגדודי בטסה, למפקדה שהיחה בתוך בונקר ושם פעלה כל הזמן. היינו עם אריק שרון עד יום שלישי. ביום רביעי החלטנו לערוך סיור לאורך כל אצאג הגיזרה מהג'ידי ועד בלוזה, לעבור דרך כל החטיבות, להמשיך למטכ"ל ולתח להם תמונה על המצב. פעולה זו נעשתה לאחר כשלון ההתקפה של ברן ביום ב'.

ש מה החברר, בעיקר בחחום הלוגיסטי, ומה היה מצב היחידות בחחמוש, דלק וכו'?

ת בשלב זה אי אפשר היה לעמוד על תופעות לוגיסטיות, מאחר והיחידות הסדירות היו אלה שלחמו ולאן לא היו כל בעיות. הבעיה הלוגיסטית שהתעוררה עם הגיע כוחות המילואים היחה פגיעה בצירים ע"י הטנקים, כי הטנקים נעו במהירות למגע על הכבישים. ומאחר ועל הכבישים היה רכב תספוקת ליחידות הסדירות, עקפום הטנקים והרסו את שולי הכביש. למרות שבשלב ההוא לא נהרס אף ציר, היה ברור לנו כי לכשיגיעו הכוחות. יגרום

הדבר להרס כבישים, כי השוליים יתחילו להיאכל. ביקשנו מהפיקוד להורות
את הטנקים לא לנוע על הכבישים, אך הדבר היה תיאורטי בלבד.

בעיות הדלק, התחמושת והזינווד החלו להתברר רק עם הגיע יח' המילואים
הראשונות, ואז, תוך כדי שיחה עם מפקדים, התברר שפעולת ההצטיידות והזינווד
בימ"חים לא הסתיימה, ובגלל לחץ הזמן החליטו המפקדים לצאת מהימ"חים,
לא להשתהות לשם זינווד ולצאת ולהצטייד בשטחי הכינוס וההתארגנות. משיחות
אלה התברר לי כי הטנקים לקחו עמם כמחצית כמות התחמושת; על דלק לא דברו.
היחה טענה כבדה מאד על תוסר מק"בים, בעיקר כשהתברר שהבעיה היא חילד (היו
להם רק תותחים).

ש מבחינת תנועות וסתימת צירים?

ת כל יום שנוסף (יום ב', ג', ד') הפך את מצב הצירים ל"שואה", משום
שנוצרה תמונה כדלקמן: 2 אוג' ניזונות על ציר הרוחב בלוזה - טסה
ודרומה, כשלאורכו נפרס מערך לוגיסטי אוגדתי, בעיקר גש"חים וגה"סים
(במידה מסויימת). על האצבעות המחברות את ציר הרוחב עם ציר חת"מ נעו
הכוחות למגע וניהלו קרבות בלימה, כשצמוד אליהם מאחוריהם הדרגים החטיבתיים,
כולל דרגי הפינוי, ואלה חסמו את הצירים, כאשר בכל מקרה שהיה צורך
להעביר כוחות מציר לציר או לחמק באזור הציר, לא היו אפשרויות נוחות
של תנועה אחורה, לא של הכוחות ולא של הדרגים, וכחוצאה מזה כושר החמרון
נפגע במידה רבה ביותר. למרות זה, בוצעו פעולות של תנועה מציר לציר
וריכוז כוחות מהצפון לדרום ולהיפך - אך פעולות אלה דרשו הרבה יותר זמן
מהסביר, חייבו טלטול שיירות לוגיסטיות וסיבובן במקומן אחרנית, מעבר
דרג לוחם על פני דרג לוגיסטי, דבר שגרם להריסת כביש.

ברור שהיה נסיון להפעיל את האלמנטים הלוגיסטיים בצורה מרכזית, אך זה היה נסיון בלבד, משום שהדרגים החטיבתיים היו קשורים בחטיבות ופעלו ונפרסו לפי שיקול המח"ט, בעוד שהדרגים האוגדתיים פעלו לפי שיקולי האוגדה (מפקד האגד או הקא"פ), אך אלה לא פעלו כמערכת אחת. לתוך התערובת האוגדתית הזו צריך לזכור ש-2 אוגדות השתמשו באותם צירים, וכבר הופיע דרג פיקודי ומטכ"לי בצורת שיירות מהעורף (רכב מהמח"ק, בסיסי מטכ"ל ואוטובוסים).

לא היה שום פיקוח היסעים על הצירים והמשטרה הצבאית הייתה חסרת אונים, כי הם הניחו מצביעים או על צמתים עיקריים, ואלה יכולו לומר רק לאן לנסוע. ב-3 הימים הראשונים למלחמה לא הייתה משטרה צבאית בכלל בציר הרוחב, אך בציאה מכיוון רפידים לססה הייתה משטרה צבאית וכן גם בצומת בלוזה. ברצוני להדגיש שלפחות אינני מבקר שלא היה פיקוח היסעים, משום שלא יכול להיות פיקוח היסעים. אם לימדנו שאחריות ההיסעים היא על הפיקוד, הרי ששכחנו לתת לו כלים לזה. לפיקוד אין כלים לבצע זאת. כדי שיהיה פיקוח היסעים צריכות היו לעמוד חוליות פיקוח בין כל הצמתים וקשר בינם לבין מרכז חנועות, וצריך שיהיה קשר ביניהם ואותו מרכז היסעים יודיע להם בקשר למי לתת מעבר ולמי לא. צריכות להיות נקודות המחנה בשביל ששם יוכלו להמתין אלו שלא נותנים להם לעבור. ברור שפעולות אלה יש לעשות בזמן שלום ולא במלחמה. גם יחידות של פיקוח היסעים על רכב מחאים ומצויידות בקשר ארוך טווח אין בפיקוד, ולכן אי אפשר לטעון כנגד הפיקוד שהוא לא ביצע שליטה על הצירים.

כבר בימי הלחימה הראשונים התבררה יעילותן של חוליות השליטה, שהיו בדרגי האוגדות (ושייך לאגד). חוליות אלה כללו רכב טוב, קשר לטווח

בינוני וקצינים ברמה מתאימה, ואלה עשו פעולה גדולה מאד בתחום יח' האוגדה. ברור שהיו חסרי אונים כאשר יותר מאוגדה אחת פעלה על ציר או כאשר אוגדה אחת צלבה בתנועתה את האוגדה האחרת. 2 מצבים אלו היו הרבה לפני הצליחה ובטעות חושבים שמצב זה נוצר רק על ציר "עכביש". מצב זה היה קיים בין אוגדות "אריק" ו"ברן" בשלב הבלימה, וגם כאשר הורדו כוחות של קלמן מהדרום או יח' של חט' בלוזה מהצפון לדרום. מצב זה הוא מצב נורמלי, שבו פועלות יותר מאוגדה אחת במרחב לוגיסטי אחד. ברצוני להדגיש שכל מרחב התעלה הווה מרחב לוגיסטי אחד.

כבר בשלב זה התברר שהפיקוד איננו דרג במערך הלוגיסטי, כפי הנלמד בספרים, כי לפיקוד אין יחידות ואין אמצעים פרט לבסיסים הקבועים אשר אינם מהווים בעיה.

עלי לציין דבר אחד - לא היה חסר תחמושת, דלק וכן לא מים מהבחינה הלוגיסטית בשלבי הלחימה הראשונים ועד הסוף. היה מחסור ריאלי באפסניה זו בגלל העובדה ששיירות נתקעו אחת בשניה בקרבה רבה לדרג הלוחם, ולהיפך; היות והמחסור הריאלי שהתבטא בקריאות מפקדים ברשת תורגם להזמנה לוגיסטית ע"י דרגי האפסנאות, רק הוגדל העומס בצירים והגדיל את המחסור הריאלי. חופעה זו התבטאה בכך שככל שנמשכה המלחמה, כן גדלו ה"פקקים" שבצירים.

יותר מזה, למערך הלוגיסטי אין אפשרות להעביר דיווח אפסנאי, ולכן אפשר היה לשלוח קדימה, כתוצאה מהאזנה ברשת הפיקוד. אך אי אפשר היה לעצור מרווח הדרגים הלוגיסטיים שאמרו שהם מלאים. ❧

כשאני מדבר על קשר לוגיסטי, אני מדבר על קשר בין דרגים ולא קשר בין קציני מטה, כי גם קא"פ חטיבתי, גם גא"פ אוגדתי וגם קא"פ פיקודי

ניזונים מאותו מקור והוא רשת הגדוד או החטיבה, בעוד שקיומה של רשת קשר בין דרגי החטיבה, האוגדה והפיקוד (מת"ק) היה מאפשר הזרמת אינפורמציה אם חסר או אם יש עודף.

אין לי אף מלת ביקורת אחת על המערך הלוגיסטי שהיה במלחמה, משום שאת המערך הקיים אי אפשר לתפעל יותר טוב ממה שהפעילו, וגם כחכם לאחר מעשה אינני רואה פתרונים אחרים במלחמה זו. מאידך, אני רואה שגיא יסודית במיבנה ובארגון של המערך הלוגיסטי ברמת האוגדה והפיקוד - ליקוי כה יסודי, עד שניתן לומר עליו שהוא איננו עונה לתנאי הלחימה. במקום שיחבס על העובדה שהפיקוד היא היחידה המרחבית והאוגדה היא יחידה שאיננה מרחבית, הלכו ונתנו את דרגי הלוגיסטיקה הכבדים לדרג האוגדה, שהוא איננו דרג מרחבי; סרבלו אותו עם אלמנטים מרחביים מובהקים ועל ידי כך נפגעה הניידות של האוגדות החטיביות. מעל כל זה, שכחו שלוגיסטיקה מתבצעת בחנועה ולא יצרו כלים מתאימים לשליטה בחנועה זו (מערכת דיווח ומערכת שליטה). לדוגמה: גש"ח יכול לבצע את פעולתו במקום; אוגדה זזה ממקום למקום ולכן דרג התיקונים המטפל בטנק בשדה, במקום בו נפגע הטנק הבודד, חייב להימצא בידי האוגדה, ודרג התיקונים שמטפל בטנק שלא במקום הפגיעה תוך זמן קצר אלא במקום שאפשר לטפל בו - דרג תיקונים זה חייב להיות פיקודי.

ש מכל ההערות שהשמעת ביחס למיבנה וארגון הלוגיסטיקה, ברמה הפיקודית והאוגדתית, עשוי להתברר כי הפיקוד ביצע פעולה לוגיסטית מתאימה לאור האמצעים שבידו. האם הוא פעל על פי תוכנית אפסנאית או במסגרת תוהו ובוהו שבאו כתוצאה מהעדר תוכנית אפסנאית?

ת אפשר לדבר על תוכנית אפסנאית של פ' דרום הנעשית בשלום לקראת לחימה. פירוש: תוכנית פריסה למקרה של התקפה מצרית. תוכנית כזו, אני מניח שהיתה, כי היא שמשה קו התחלה (המת"ק היה במקומו והכבישים במקומם וכו'). מהגע שהתחילה המלחמה היה צריך לתת תשובות לוגיסטיות למצבים שהשתנו כל שעה, ולכך לפיקוד לא היו כלים מתאימים. אינני חושב שבכלים הקיימים ובחורה הלוגיסטית הנלמדת והמוכרת היטב, גם למפקדים בדרג הלוגיסטי וגם למפקדים בדרג האג"מי, אפשר היה לתת פתרונות טובים יותר לבעיות בעת הלחימה. אי אפשר היה לתכנן תוכנית שלמה אלא להתבסס על התוכנית "סלע" ולהוציא כל הזמן הוראות, תוך כדי הלחימה; כדי לבצע פעולה זו דרושים כלים שאינם.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
אורי בר-רצון

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית עדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ורישומה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי סא"ל הרצל ברדה, מ.א. 311895

תאריך: 30 בינואר 1974

ש מה היה תפקידך המוגדר עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים?

ת ב-6 באוקטובר 1973, ב-09.00 בבוקר, מוניתי ע"י ס' ר' אג"א כנציגו בזירת סיני בתפקיד קצין קישור למטכ"ל/אג"א.

ש במה התבטא התפקיד?

ת הבנתי מתוך החדריך הטלפוני כי היעוד שלי במקום הוא לסייע במתן פתרונות בכל החומים הלוגיסטיים, הן במתקני מטכ"ל במקום והכוחות שם.

ש בחומר שהגיע לוועדת החקירה יש תלונות רבות על כך שחלק מהכוחות לא הצטייד והתחמש בשטחי ההתארגנות והיו כאלה שהגיעו ללא כל תחמושת לשטח. במסגרת תפקידך במקום, החוכל לאמת לי באופן כללי את התלונות ולפרט באופן חלקי דברים מיוחדים?

ת החל מ-6 באוקטובר 1973, בלילה, התחילה זרימת כוחות. ידיעות על אופי וגודל היחידות היה קשה לאתר, ומאחר ולא היה שלב מתוכנן להתארגנות וברוב המקרים הגיע הדרג הלוחם בלבד - הוחלט, בסיכום עם מפקד המה"ס, שהכוחות יתחזקו על ידינו (יקבלו את החסר להם, לא כולל דרגים. דלק - קיבלו מאה אחוז; בתחמושת היו חוסרים בפריטים לסגקים וכמו כן חוסר בכלי נשק לסגקים) (פתרון זה ענה רק לגיזרת רפידים; כלומר, כוחות שהחלו להתרכז בגיזרה הצפונית ועד אזור טסה לא טופל בהם).

החל מ-7 באוקטובר 1973 הוקמו מצבורים ניידים של תחמושת מכל הסוגים, מיכליות דלק - בנזין, סולר, ומיכליות מים - בצומת טסה ובצומת רפידים - ביר תמדה; ואילו בגיזרה הצפונית, בסיכום עם ס' ר' אג"א; הוכפף המת"ק (השלוחה ברומני) ת"פ אוג' 162 לכל הצרכים הראשוניים. מצבורים אלה היו בחוקף עד 9 באוקטובר 1973, בבוקר, עד בוא דרגי התחזוקה של האוגדות ושילובם במערך.

ש האם המת"ק 591 החזיק רמות מלאי של תחמושת לצרכים אלו וכיצד יכולתם לענות על כל סוגי התחמושת שחסרו כתוצאה מאי התחמשות בשטח ההתארגנות?

ת אני חושב - לא בדקתי נתון זה - שמה"ס 591 היה מלא מבחינה תקנית, דהיינו מספר ימי לחימה לסד"כ המתוכנן, כך שכל הוצאת תחמושת, דלק ותספוקת אחרת, בשלב כינוס הכוחות, ניתן על חשבון הרמה.

ש מתי החחילה לפעול המערכת התחזוקתית כפי שהתורה קובעת, הן ברמה הפיקודית והן במסגרת אוגדי התחזוקה באוגדה הקבועה?

ת מאחר ותפקידי האחרון היה מפקד הספקה פ' דרום, אבתוקף תפקיד זה השתתפתי בגיבוש הפתרונות הלוגיסטיים בכל התוכניות האופרטיביות, שהרעיון המרכזי בהן ניתן לסיכום בשיטה הבאה:

א. בשלב כינוס הכוחות לשטחי הכינוס (על מובילים או ע"ג שרשראות) מתוכנן, ברמת הפיקוד, השלמת דלק לבטנים בלבד.

ב. החל משלב ההיערכות, התבססות התחזוקה על המיתקנים הזירתיים באמצעות הדרגים הגדודיים.

ג. במידה ומשלב ההיערכות של הכוחות נערכים לבלימה, ממשיכה שיטת החחזוקה כמפורט בסעיף ב' לעיל. במידה והכוחות מתוכננים למיתקפה, אז אגדי החחזוקה של האוגדות משתלבים במערך הלוגיסטי (לא כולם).

במלחמה זו קשה להצביע על ביצוע כמתוכנן, כפי שפורט לעיל, ותחזוקת הכוחות התבססה על פתרונות מאולתרים, שברוב המקרים "שולבו" בהם רמת המטכ"ל, הפיקוד והאוגדה, כשהשיטה שהסתמנה, בסופו של דבר, היא שרמת המטכ"ל, בכורח המציאות, דלגה על רמת הפיקוד והאוגדה וסיפקה את הצרכים לכוחות ואף למסגרות קטנות כמו פלוגת טנקים - זאת בכל שלבי הלחימה.

ש עפ"י איזו שיטה נדחפה אפסניה, בעיקר חמושת ודלק, מהרמה המטכ"לית, ולמי היא הופנתה, למה"ס? לאוגדות? לפיקוד?

ת ככלל, הפיקוד פנה בדרישות לגבי האוגדות בנושא חמושת ודלק. על פי דרישה זו הוכנו הפריטים במה"ס 591, בשדרות לכל אוגדה, ונמסרו לנציגי הפיקוד. שיטה זו החלה לפעול רק ב-9 באוקטובר 1973. השלמות או דחיפת חספוקת מרמת המטכ"ל למה"ס היתה בשיטת הדחיפה, על פי דיווחים על המצאי במת"ק.

אפשר לציין שהמערך האוגדתי, שיעודו הוא לתת פתרון חחזוקתי לרמת האוגדה, לא שולב במשך כל הלחימה, כולל שלב הצליחה וההחקפה, להוציא את הדרג החימושי (גש"ח) והגר"פ, שפעלו באופן עצמאי, כל אחד בתחמו, לא במסגרת האגד ולא במסגרת חוכנית חחזוקה מסוכמת.

ש האם הוקמה מפקדה מאולתרת של המטכ"ל באזור רפידיים?

ת מפקדה לפי הוקמה, אך אני שימשתי כנציג המטכ"ל.

ש האם השתתפת בקבוצת תחזוקה פיקודית או מטכ"לית במשך שלבי המלחמה?
ת לא השתתפתי, כי לא הייתה. נודע לי שב-15 באוקטובר 1973 (יום הצליחה)
הייתה צריכה להתקיים קבוצת תחזוקה, אך בוטלה.

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ואני מאשר את נכונותה.

(-)
ש. גלבווע
אוסף החומר

(-)
הרצל ברדה

תאריך: 30 בינואר 1974

37

0206

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי סא"ל ראובן חסל, מ.א. ק/410503 - מהלפ דרום

תאריך: 7 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כמהס"פ פ' דרום?

ת מ-1 ביולי 1973.

ש האם היה קיים תכנון חנועה להיערכות בלימה בפ' דרום?

ת קיים תיק "סלע" העוסק בהערכות לבלימה והכולל תכנון היסעים למגננה,

שאושר ע"י המטכ"ל, כאשר ביכוז הכוחות מסתיים ב-ק + 195.

ש האם בתכנון זה מפורטות נקודות פיקוח להיסעים, כמה ומה עיתוי פריסתם?

ת עיקרי פק' ההיסעים משאירים את פירוט הנפ"קים ופריסתם לפירוט נוסף בפק'

ההיסעים.

ש מדוע?

ת לא יכול להתייחס, כי לא אני עסקתי בחומר.

ש האם היסע במלחמת יום הכיפורים התבצע לפי עיקרי התוכנית והאם סמוך

להיסע ניתנה פק' היסעים אשר כללה נפ"קים?

ת תכנון ההיסעים והביצוע היו בהתאם לטיוטת תכנית "אבירי לב" שהיתה

בשלבים של עבודת מטה ולפני אישור המטכ"ל, וזאת לאור התנאים ששררו

ב-6 באוקטובר 1973 ובהתאם לקביעת הפיקוד. פק' ההיסעים שפורסמה ב-6

באוקטובר 1973 כללה את הנפ"קים שיפרסו בצירים ללא עיתוי. להלן רשימת

הנפ"קים שתוכננו ובוצעו בפועל:-

עיתוי הפעלהשם הנפ"ק

ה-5 לאוקטובר 1973

במוצאי יום הכיפורים בחצות

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

1. משמר הנגב 4

2. צומח מגן

3. מסעף נבטים

4. צומח אל-עריש

5. בלוזה

6. כרם שלום

7. ג'בל ליבני

8. רפידים

9. טסה

10. ביר תמדה

11. מסעף גבים

נקודות ההכוונה הוקמו במסעף ביר חסנה ובצומח ג'בל ליבני מזרח

(נקודות אלה - ללא אמצעי קשר).

ש מתי הגיעה הפקודה לכוחות?

ח תוכן הפקודה הועבר טלפונית. מתי הגיע המסמך לכוחות - אינני יודע.

הפקודה מצורפת לעדות זו.

ש האם ידוע לך אם התכנית "אבירי לב" החבצעה כפי שתוכנן אף כי הפקודה

אינה מצביעה על לוח זמנים, דבר שהנו חיוני ביותר לפקודת היסעים?

ח צריך להבחין כאן במספר היבטים. התוכנית הושתתה על הקצאת צירים

לאוגדות בהתאם לשטחי ההתארגנות ושטחי הכינוס, כאשר גיזרת אוג' 162

הייתה הגיזרה הצפונית של מערב סיני ושל אוג' 143, גיזרת ביר-תמדה מיחלה.

אי לכל הוקצה לה הציר דרך קציעות באר-שבע. בתחום הזה, מבחינה זו,

תאם הביצוע את התכנון.

ניצול אמצעי התובלה: מאחר ותוכנית "אבירי לב" לא קיבלה עדיין, ב-6 באוקטובר 1973, אישור מטכ"ל, לא היתה קיימת הקצאת אמצעים מראש. עם זאת, רכבות שהועמדו לרשות הפיקוד ב-6-7 באוקטובר 1973 מאזור אשקלון לא נוצלו משיקולי זמן ומרחב. על מנת להסביר, שימוש ברכבות להובלת טאנקים היה גורם להגעה מאוחרת של טאנקים שהיו מוכנים ב-ק-ים נמוכים ונעו בפועל על שרשראות. מבחינת מובילים, מובילים הועמדו לרשות הפיקוד, כאשר תוך כדי ביצוע התנועות חלו שינויים בהקצאת המובילים ולמעשה הכוחות שעמדו לרשות הפיקוד, בעיקר לסבב השני, הצטמצמו.

בהתאם לתוכנית "אבירי לב" היתה מתוכננת חט' 217 למבצע "אור ירוק" - תחילת תנועות ב-ק+46. בפועל זו היתה החטיבה שהוקצו לה מובילים לראשונה - בקדימות ראשונה, ובמקום לנוע לאזור ראס-סודר היא נעה לאזור בלוזה. אוג' 143 - חלק מהטאנקים שלה והרכב הגיע לאזור רפידים מסיבות שאינן ידועות לי; זאת, במקום לאזור ביר חמדה-מיתלה. זאת נודע לי רק כשהגיעו לשם.

בתוכנית הפיקודית של "אבירי לב" ראינו את תנועת המובילים החוזרים בציר המרכזי, בפועל, עקב אינפורמציה על מציאות כוחות אויב באזור בלוזה רומני, תוך חיאות עם מרכז הובלה, סוכס שאוג' 162 תפרוק את הטאנקים בנחל ים ומשם ינועו על שרשראות מערבה, ועל ידי כך היתה נמנעת צפיפות ותנועה דו-סטרית לכל אורך הציר הצפוני. בפועל, פק' על כך נמסרה לאוג' 162. בפועל המשיכו המובילים העמוסים, מערבה לאל עריש, ופרקו את הטנקים בנקודה שאיננה ידועה לי, על הציר, הסתובבו וחזרו ריקים, למרחב גי"ש.

לאוג' 143 תוכננו שרמנים מאזור פלוגות, לתנועה ע"ג מובילים איטיים ומחציתם הועמסו על מוביליט ומחציתם נעו על שרשראות, כנראה לפי קביעת המח"ט.

מבחינת תחילת חנועות, תוכנית "אבירי לב" מצביעה על תנועה ראשונה ב-ק + 12 של עוצבת סדירות (חס' 7). בפועל חס' 7 כבר לא הייתה (הועברה לפ' צפון). לעומת זאת, חלקי יחידות של עוצבות היו מוכנות לתנועה ב-ק נמוך מאשר ק + 24 בהתאם לדיווחים והחלו לנוע עם גמר התארגנותם. אחד המאפיינים לריכוז הכוחות היה שיחידות החלו לנוע עם גמר התארגנותן ולא המתינו לאמצעים, וזאת לאור הנתונים בשטח ופקודות אג"מיוח.

ש ביצוע תוכנית ההיסעים הוא באחריות אגף אפסנאות בפיקוד כשהשליטה על התנועה מבוצעת ע"י מרכז תנועות פיקודי, בניגוד להיסע מבצעי שהשליטה על הכוחות היא אג"מית. האם אתה גורס שהתנועה להיערכות במלחמת יום הכיפורים, בסיני, הייתה בשליטת אפסנאות או אג"מ?

ת בדיעבד, אני רואה את ההיסע, כפי שראיתו תוך כדי ביצוע, כאשר על כוחות שנזקקו לאמצעים וקיבלו אמצעים היה פיקוח ושליטה בידי האפסנאות, בעוד שלגבי כוחות שנעו מבלי להיזדקק למובילים, הפיקוח והשליטה, במידה והיו, היו בידי מפקדי הכוחות.

ש האם הופעלו והי כן מפקדי קטעים?

ת מפקדי קטעים הופעלו ע"י הפיקוד לאורך כל הצירים, כאשר הם לא מצויידיים באמצעי קשר אלחוטי ונזקקו לקשר קווי לצרכי דיווח וקבלת עדכונים - דבר שהקשה עליהם את מלאכת העבודה, במיוחד לאור העובדה שרוב הנפק"ים לא נהנו מקשר קווי תקין ורצוף.

- ש. מתי נערכה ביקורת קשר של הנפ"קים לפני המלחמה?
- ת. ביקורת קשר נפק"ים נערכה בחודש ספטמבר 1973 במסגרת הפעילות השגרתית המחייבת ביצוע ביקורת קשר נפ"קים אחת לחודש, ע"י משטרה צבאית. הדו"ח האחרון הצביע על ליקויים ואי תקינות בחלק מהנפ"קים. הנתונים הועברו למקש"פ, תוך דרישה לתקן את הליקויים.
- ש. האם תוקנו?
- ת. לפי הודעת המקש"פ ערב המלחמה, תוקנו. בפועל הוכיחה המציאות שהקשר הקוי לא היה תקין.
- ש. היכן מוקם המחנ"פ? בבאר-שבע או בג'בל ליבני?
- ת. המחנ"פ מוקם בבאר-שבע במפקדת הפיקוד. בשלב מאוחר יותר דולג המחנ"פ הקדמי ומוקם בג'בל-ליבני (העיתוי אינו זכור לי).
- ש. בעדויות שקיבלנו הצביעו על "סתימות" בצירים "ופקקים" ואי סדר בתנועה להיערכות.
- א. האם ידוע לך על כך?
- ב. מה היתה הסיבה?
- ת. ^לצא ידוע לי על סתימה באזור צומת אל-עריש בגלל המובילים שעצרו בשק"מ אל-עריש, בגלל חניית כוחות בדרכם לריכוז באזור השק"מ באל-עריש ובגלל עצירת חלק מהרק"מ והרכב של חט' 500 באזור אל-עריש ללא דלק ועיכוב שחל בהוצאת דלק ממת"ק אל-עריש לאותם כוחות. כמו כן, ידוע לי על עיכוב באזור רפידים לאזור טסה, שנוצר עקב הצטברות גדולה של רכב באזור תוך פרק זמן קצר. מתוך סיור אוירי שבוצע על ידינו, ב-7 באוקטובר 1973 בשעות הצהריים ואחר הצהריים, ידוע כי הציר הדרומי היה חופשי ופנוי לחלוטין והתנועה בו זרמה באופן שוטף.

באזור אל-עריש היתה צפיפות יתר, כפי שהזכרתי לעיל; מערבה לאל-עריש, בהתאם לדיווח האירי, זרמה התנועה ללא בעיות עד לאזור קרוב לבלוזה, שבו הצטברו הרכבים שהגיעו והמתינו לפריסה בשטח.

ש מאיזה קטע ניתן לכנות את התנועה כהיסע מבצעי?

ח אזור בלוזה-טסה-ביר חמדה, כך שלמעשה ניתן לציין את כביש הרוח כציר המפריד בין ההיסע המנהלתי להיסע המבצעי.

ש האם העדר ציר שלישי במצפה רימון - קסיימה הקשה על התנועה להיערכות? אם כן, מדוע לא תוכננה אפשרות כזו ולא בוצעה עד למלחמה?

ח בהחלט כן. נושא ציר שלישי מלא היה מאפשר פיצול התנועות והקטנת העומס. במסגרת הדרישות של הפיקוד למטכ"ל לקראת אישור, ראינו נקודה זו כדרישה חיונית. ידוע לי, מתפקידי הקודם במרכז הובלה, שהיו דרישות בעבר, לציר שלישי, והדבר לא בוצע עד היום.

ש מעדויות שקיבלתי לא נפרסה המשטרה הצבאית במהירות הדרושה בנפ"קים בתוך סיני ובחלקו בגלל העדר כוח אדם. האם פניית לסיוע בנדון ממטכ"ל/אג"א שיוורה בהתאם?

ח מבחינת קצב הגיוס והאיוש, הצרכים בפועל, ההתארגנות של המשטרה הצבאית לא עתה. אני אצ לא פניתי למטכ"ל/אג"א לתגבור בכוח אדם לאיוש נפ"קים.

1. החפישה הכללית של תוכנית "אבירי לב", כפי שהתגבשה בפיקוד היתה:-

א. תנועת כל טנקי השוט והמג"ח ששטחי ההתארגנות שלהם דרומית לקו העובר מרפיח לשדה תימן, תהיה על שרשראות.

ב. תומ"חים/מרמ"חים צמ"ה וטנקי שרמן יוסעו על גבי מובילים או

רכבות או במשולב.

- ג. טנקים מאזורים צפוניים לקו רפיח - שדה תימן יוסעו על מובילים או ברכבות עד אל-עריש ומשם ימשיכו לנוע אל שטחי הכינוס, על שראות.
- ד. בהתאם לתכנון הפיקודי, שלא קיבל אישור ממטכ"ל/אג"א, תוכננה תנועת הטנקים מהימ"חים לא לפני ק + 24, כאשר גמר ריכוז הכוחות של הטנקים הכשירים למבצע "אבירי לב" ב-ק + 76 (22 טנקים אחרונים).
- ה. הפיקוד ראה כחיוני אחזקת כ-40 עד 50 מיכליות תדלוק בימ"ח בסיני תוך ארגון סדרי הטסה לנהגים עם קבלת פקודת גיוס והפעלה של התוכנית.
2. איוש הנפ"קים, כפי שנעשה עד כאן, איננו עונה לצרכים מהסיבות:-
- א. חוסר יכולת לקבל אינפורמציה אמינה לגבי תנועת הרכב וסוג הרכב העובר דרך הנפ"ק.
- ב. חוסר משמעת של מפקדים ואי התחשבות בהוראות הנמסרות ע"י נפ"קים.
- ג. חוסר ידע אלמנטרי לגבי תנועה בשדרות של מפקדים המבצעים את התנועות.
- ש מדוע, ובניגוד לנאמר על ידך, התבצעו תרגילים אוגדתיים כגון תרגיל "עוז" עם היסע מתוכנן ומבוצע כהלכה - ומדובר באותם מפקדים ובקנה מידה, גדול יחסית, על אותם הצירים?
- ת אני לא חושב שההיסע בתרגיל "עוז", שהשתתפתי בו, היה מופתי. צריך לזכור שזה היה בתנאים של סיוס תרגיל ולא בתנאי לחימה, כאשר קיים רצון ולחץ להגיע מהר ככל האפשר לזירת הקרבות; מהגם שתחילת התנועה באזורי באר-שבע ואפילו עד אזור הגבול הירוק נראתה כמסודרת, נשלטת, ורק בהמשך, עם היחלוקת בתנועה, עצירות טנקים - התהפכות מובילים, שדיפה, ירדה האיכות של התנועה וחדלו לשמור על סדר תנועה.

הזכרת את תוכנית "סלע" - באף שלב משלבי ריכוז הכוחות לא הוזכרה
תוכנית "סלע", הן בדיונים אגפיים והן בקבוצות תכנון בחמ"ל, אלא דובר
בכל המקרים על ריכוז הכוחות ועל ביצוע תוכנית "אבירי לב".

עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי,
הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
ראובן חסל

תאריך: 7 בפברואר 1974

87

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

העדות נגבתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית עדות מפי סא"ל עזוז משה, מ.א. ק/164774 - ממצ"פ דרום (מפקד משטרה צבאית פיקוד דרום).

תאריך: 10 בפברואר 1974

ש האם שמשת בעת מלחמת יום הכיפורים כממצ"פ דרום, וכמה זמן נשאת מינוי בתפקיד זה לפני המלחמה?

ת שימשת בעת מלחמת יום הכיפורים כממצ"פ דרום, ובתפקיד זה שימשת לפני המלחמה שלוש שנים ושלושה חודשים.

ש במסגרת תפקידך כממצ"פ דרום, האם היית מופקד על תכנון וביצוע הכוונת חנועה ופיקוד על יחידה המאיישת נקודות פיקוח בעת חירום?

ת הייתי אחראי על יח' ההיסעים של משטרה צבאית וכמו כן, בתוקף תפקידי, הייתי אחראי להכוונת התנועה והפעלת הנפ"קים. את התכנונים לתנועות הכרתי לקראת ביצוע מבצעים שונים, אולם במלחמה לא יצא הדבר אל הפועל ולא בוצע בהתאם לתכנון. הנפ"קים הוקמו במועד, אולם לא באו לידי ביטוי מחוסר תכנון סדיר.

ש האם יח' הנפ"קים הייתה מאויישת, מבחינה תקנית; מצויידת בהתאם לתקני הציוד?

ת כן, מבחינה תקנית ומצבתית הייתה מלאה, וכל ציוד הנפ"קים היה בימ"ח.

ש האם היחידה אומנה והאם השתתפה, ומתי, בתרגילים של תנועות והיסעים?

ת היחידה הייתה מאומנת, ומפקדי הנפ"קים עברו השתלמויות בבה"ד 13 והיחידה השתתפה בתרגילים שונים של פ' דרום.

ש האם מפקדי הנפ"קים ערכו סיורים והכירו את נקודות הפיקוח של פ' דרום
הכולל סיני?

ת חיובי, גייסתי את מפקדי הנפ"קים ליום שירות בו ערכו סיור נפ"קים
במרחב פיקוד דרום (זאת לפני כשנה וחצי-שנתיים).

ש האם הכרת תוכנית לריכוז כוחות, לבלימה בסיני, של פ' דרום?

ת הכרתי מספר תוכניות של המבצעים השונים. זה התפרסם בין 3 ל-6 ימים
לכינוס, לפי סד"כ מותנה, כגון: "חתול מדבר", "נמר", "סלע".

ש האם השתתפת בתרגילים פיקודיים ברמת המטה המקצועי ובמשחקי מלחמה שנגעו
בתיקים או פרטיביים בהתאם?

ת שיתפו אותי רק בחלק המוקדם של שלבי קבוצת הפקודות, ובתרגיל עצמו
עסקתי בעיקר בנושא תנועות בתיאום עם מהס"פ (מפקד הספקה פיקודי)
וקא"פ (קצין אפסנאות).

ש האם אתה חניך המכללה הבין-זרועית לפיקוד ולמטה?

ת חיובי, עברתי פו"ם ארוך.

ש מתי קיבלת התראה על כוננות בפ' דרום, לפני פרוץ המלחמה?

ת ביום ששי, ערב יום הכיפורים, נמצאתי בבית הבראה לאחר ניתוח וקיבלתי
צלצל מסגן קמצ"ר בשעה 14.00 שיש כוננות בדרום, שנשאלתי אם אני
מרגיש מספיק בריא כדי לרדת לפיקוד. עניתי בחיוב וירדתי והשתתפתי בפספר
פגישות של המטה, בהן נמסר על מצב כוננות עם חוסר ודאות של הפעילות שתייה.
בצהרי יום כיפור, בערך ב-14.00, התקשר אלי מפקד בסיס משטרה צבאית
ברפידים ומסר לי כי קורה משהו בסיני (פצועים, הרוגים), ובצורה זו נכנסתי
לסוד העניינים.

- ש האם ומתי קיבלת הוראה לגייס את יח' ההיסעים והאם אישור הגיוס היה בשלבים?
- ת בצהריים (14.30) קיבלתי אישור לגייס את החלוץ, עד 80 איש. גייסתי אותם מאזור באר-שבע והסביבה. בשעות אחר הצהריים היותר מאוחרות קיבלתי אישור לגייס את היחידה וגייסתי אותה בלילה.
- ש פרט לאישור גיוס בשלבים, האם קיבלת מידע מה התוכנית ומה הולך? שלי.
- ת שלי.
- ש מה הייתה תעסוקת היחידה הסדירה, באותו שלב בצהרי יום הכיפורים? כמה מונה היחידה והיכן היו האנשים?
- ת את השוטרים הסדירים החזרתי מליל ובמשך יום הכיפורים לבסיסהם. יחידתי הסדירה מנתה 5 בסיסים מפוזרים על פני כל פיקוד דרום, כאשר סה"כ הם מונים כ-200 חייל. הפעילות העיקרית של היחידה הסדירה הייתה בבאר-שבע, באזעקת קצינים וחיילים מהיחידות השונות, אשר בסביבה, והקמת מספר נפ"קים מאוישים ע"י סדירים, אשר אחר כך, בבוקר יום ראשון, אוישו ע"י המילואים, וליורי כלים הנדסיים בעלי מיטען חורג.
- ש כמה רכב שיטור יש ליחידה הסדירה?
- ת ליחידה 15 ג'יפים סדירים, מהם 5 מצויידיים במוטורולה.
- ש כמה נפ"קים הקמתם לקראת התנועה לבלמה?
- ת הקמנו 11 נפ"קים ועוד 2 עד 3 נקודות הכוונה.
- ש מתי הגיעו והסתיים שלב ההתארגנות של יח' המילואים שלך?
- ת הכל היה מוכן ביום ראשון עד הצהריים.

- ש מחי הגיעו ותפשו את הנפ"קים מידי הסדירים?
- ת ביום ראשון בבוקר נתפשו הנפ"קים ע"י החלוץ והושלמו עד הצהריים ע"י יתרת המילואים.
- ש האם התעוררו בעיות קשר עם הנפ"קים?
- ת עם רוב הנפ"קים היה קשר תקין, פרט לאלה אשר התבססו על קשר רדיו ותקלות שתוקנו חוץ כדי המלחמה.
- ש מה הסיבות שנוצרו פקקים וסתימות צירים בצומת אל עריש?
- ת כל ההיסע היה חפוז ובלתי מתוכנן, כאשר טנקים נסעו על שרשראות בצורה לא מסודרת ולא הייתה כל אפשרות לווסת או להשתלט על תנועות כה רבות בפרקי זמן כה קצרים.
- ש איזה תדרוך ניתן לאנשי הנפ"קים כשנשלחו לשם? מה היה תפקידם, מה עליהם לבצע, איך לנהוג וכד'?
- ת ההוראה שנתתי היא, שבשלב ראשון, כשמגיעים, יפרוס חלק מהאנשים את הנפ"קים ויקים אותם; חלק שני יכוון תנועה בצמתים וידווח מה עובר ואם אפשר - לבדוק מאיזון חטיבה.
- ת מה היה למעשה?
- ש השוטרים ויסתו את התנועה בצומת על מנת למנוע פקקים. חוסר משמעת שהתבטא באי ציות לשוטרים צבאיים וחוסר ידע של הנוסעים לדווח לאיזה יחידות הם שייכים ולאן פניהם מועדות.
- ש מדוע לא דרשת מאלוף הפיקוד, מראש המטה או מקצין אפסנאות או ממפקד הספקה פיקודי, ממלאי תפקידים או קצינים בכיכיים, שישתלטו על הצמתים?

ח פיזרתי קציני משטרה צבאית בנפ"קים וכך הסתובבתי אישית בין הנפ"קים, והיה חוסר ציות מוחלט גם לגבי וגם מהס"פ נוכח אישית באי הציות, עד למצב שקיבלתי הנחיה מהמהס"פ לירות בגלגלים למי שלא נשמע. ולכן היה טעם ואפשרות לממש הרעיון ולבקש ממלאי תפקידים או קצינים בכירים.

ש מי לדעתך אחראי לכל ה"בלגן" שנוצר?

ח הדבר חלוי היה במשמעת הנהגים והמפקדים בכל הרמות, שנסעו באופן חפוז, מבלי להתחשב בחוקי התנועה, כאשר כל רצונם היה להגיע הראשונים ליעדם, ללא כל תשומת לב לתנועה ולהוראות ולכל הקשור בהיסע מאורגן.

א בין הרכב הנע היו גורמים רבם ומעורבבים שלא ידעו לאן להגיע והם שאלו אותנו במקום שנקבל מהם מידע לאן פניהם מועדות. והרי אנו היינו אלה שצריכים לדווח אחורה מי עובר ולאן, בעוד אלה שצריכים לדווח לנו לא ידעו זאת. אני תולה את הקולר ואת האשמה בהעדר תוכנית, הוראת, פקודות או הנחיות ואי ניצול נכון של הנפ"קים בהתאם.

אני מאשר בזאת כי נתתי את העדות מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)

מ. עוז

ק 164774 סא"ל עוז משה

(-)

ש. גלבווע
אוסף החומר

39

0219

ש.ב.

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבווע ונרשמה ע"י סגן אורית וולבובסקי

גביית עדות מפי אל"מ צפלו משה, מ.א. מ. 74854/מ - מפקד אגד חחזוקה, אוג' 143

תאריך: 10 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כמפקד-אגד חחזוקה באוגדה 143?

ת כ-8 שנים, מ-1966.

ש איזה יחידות ת"פ האגד? פרט.

ת גדוד הספקה 596, גדוד רפואה 504, גש"ח 862 ופלוגת משטרה צבאית.

ובנוסף, גם מפקדת האגד.

ש מה היה מצב הציווד והאיוש בתקני יחידות האגד? פרט כללית, תוך שימת דגש

על פצרים עיקריים במידה והיו.

ת איוש כ"ח מספרית היה מלא. בבעלי מקצוע היו פערים, כגון קציני אחזקה,

קציני הספקה, סגן קצין קשר, קצין מודיעין; סמג"דים בגש"ח וכגה"ס

היו מאויישים ע"י אנשים בלתי מתאימים והחלפו מיד. באשר לחיילים, המלחמה

תפשה אותנו עם תקנים מאויישים לפי אמצעים המתכונת הישנה, דהיינו עורף חיילים.

פרט לגר"פ שבו כ-60 תפקידי חובשים, היו בנות ששחררו מיד וכתוצאה מכך

נוצר פער של חובשים.

הצטיינות : ציווד כללי מלא לפי תקנים

ציווד אישי - כ-50%

ציווד קשר - כ-50%, אבל במכשירים המתאימים לפי התקנים.

הבעיה המרכזית הייתה רכב משני הסוגים, הן רכב צה"לי מימ"חים וגם רכב

ירמ"י. רכב צה"לי בימ"חים היה כ-30% מהתקנים, כאשר גם רכז זה הושלם ע"י

משיכה בליל ה-6.10 ממאגר פה"ד - בה"ד 9 בצריפין ובארקין. הפערים

העיקריים ברכב היו רכב יעודי, בעיקר לגש"ח, כגון: זחל"מים טכניים, ציווד

יעודי נגרר - בחי מלאכה ניידים, גררים מסוגים שונים. בגה"ס - כל ציוד
ההרמה, כגון מלגזות, טרקטורים ומשאיות עם מנוף.

ברכב יר"מי ההתייצבות היתה עד 7.10 שעה 10.00, כאשר היחידות זזו

מהימ"ח. ההתייצבות היתה כ-50% והפער הקריטי היה במשאיות כבדות. פער

כללי לכל יחידות האגד - כ-100 משאיות. כתוצאה מזה, הרכב חולק ליחידות

בכדי לאפשר להן לנוע מיד דרומה, והפער נוצר בעיקר בפלוגת התחמושת, אשר

לא צוייידה בכלל. פלוגה זאת קיבלה רכב לאחר כיומיים באמצעות הפיקוד

והתייצבה באגד עם תחמושת לאחר כ-3 ימים. לצורך ארגונה נשאר סגל הפלוגה

בימ"ח והוא גם קלט את הרכב.

ש ממה נובע לדעתך הפער הגדול ברכב ירמ"י?

ת הפער נבע משתי סיבות/גורמים:-

א. כמות לא מספקת של עתודה בתוך היר"מ של האגד, בכדי לקבל את

הרכב הטוב והכשיר שהתייצב.

ב. הבעלים אשר הם חיילים ביחידות אחרות נקראים ליחידות ועוזבים

את הרכב בבית, והאיסוף נעשה בקצב איטי יותר מאשר הצרכים.

ש מתי קיבלת פקודת התייצבות בפרוץ המלחמה?

ת את ההתראה הראשונה קיבלתי ביום ששי, 5.10, בשעה 17.00, בטלפון.

התראה שניה, להישאר צמוד לטלפן - ביום ששי, 5.10, שעה 20.00.

קריאה בשבת בבוקר בשעה 10.00 בטלפון. הקריאה היתה מלווה בהודעה לאסוף

אתי את כל מי שאני מכיר מהקצינים שלי ולבוא. במקביל, באותה שעה התחיל

הגיוס במרכז הגיוס, כולל המרכזים המשניים.

ש 3 מתי החלה תנועת יחידות האגד והאם קיבלת פקודות בכתב על כך? האם

השתתפת בקבוצת פקודות או תחזוקה כנהוג?

ת יחידות האגד החלו לנוע ביום א', 7.10, בבוקר, כאשר עד לשעות הצהריים כולם היו בתנועה. המטרה הייתה להגיע לאזור רפידים. את כל הפקודות קיבלתי בע"פ, פרט לחלוקת שטחי כינוס, אשר ניתן בכחב. לא השתתפתי בשום קבוצת תחזוקה או קבוצת פקודות ביומיים הראשונים של המלחמה, אלא את כל הפקודות קיבלתי במגע ישיר ביני לביין קצין האפסנאות או חמ"ל האוגדה (רמ"ט, קצין אג"מ או סגן מפקד האוגדה). הגעתי לרפידים ביום ראשון, 7.10, בשעות הערב, עם כל האגד, פרט לפלוגת התחמושת שנשארה כתוצאה מחוסר רכב.

ש האם אתה יכול להצביע על בעיות בתנועה מבחינת היסעים?

ח עד לשטחי כינוס, לא היו בעיות מיוחדות, למרות חוסר תוכנית ההיסעים.

ש על פי איזה תוכנית פעל האגד עד לגמר שלב הבלימה ומה הייתה שיטת

התחזוקה בפועל? האם פעלו בהתאם לדוקטרינה? פרט.

ת כאשר יחידות האגד הגיעו לאזור רפידים, אני התייצבתי במפקדת האוגדה

במחנה ססה וניהלתי את כל הפעלת האגד ממפקדת האוגדה, כאשר את כל הפקודות

העברתי בטלפון או באלחוט. את המג"דים קרבתי אלי וזה איפשר לי להפעיל מיד

את כל היחידות בהתאם לצרכים של האוגדה. היחידה הראשונה שהופעלה

היתה הגה"ס לצורך חדלוק חטיבות השריון, כאשר כבר בליל א', 7.10, חדלו

מיכליות הגה"ס את חטיבה 421 בעמדות ישירות ממיכליות הגה"ס. יתר היחידות,

כגון גר"פ, פלוגות גש"ח, גידמתי לאזור ססה - אזור שבו רוכזה כל האוגדה.

חלק מהיחידות חפשו מיתקנים קיימים במקום, כגון פלוגת גר"פ את בונקר הרפואה

בססה, פלוגת גש"ח את סדנת ססה; פלוגת גר"פ שניה קידמתי לציר עכביש.

המשך ההפעלה היה בחיאום ישיר עם קצין האפסנאות האוגדתי ממפקדת האוגדה.

השיטה הייתה קבלת דיווחים (צרכים בעין) מהחטיבות ודחיפת הספוקת למקומות

מיפגש עם החטיבות, למעט תחמושת.

ש מה היה בנושא התחמושת?

ח בנושא התחמושת נוצרה מהרגע הראשון הפרדה בין תחמושת טנקים לבין תחמושת ארטילריה. הגה"ס טיפל רק בתחמושת טנקים, כאשר אגד הארטילריה קיבל ישירות בדחיפה ממת"ק רפידים את התחמושת עבור הארטילריה. תחמושת הטנקים הועברה אלינו ע"ג רכב תובלתי. הגה"ס קיבל את השיירות ע"י נציגים שלו ברפידים והעביר את זה אל החטיבות בהתאם לחלוקה שהוכתבה לו על ידי. למעשה השיטה הייתה דרישת כמויות מהפיקוד, קבלת השיירה בהתאם למצאי וחלוקתה לשלושה נחתיים בהתאם לשלוש חטיבות הטנקים אשר באוגדה.

ש האם פעל הדיווח האפסנאי הנהוג בעיתות מלחמה?

ח לא הופעל כל דיווח אפסנאי בהתאם לנוהלים הכתובים, אלא כל דיווח נעשה פנים אל פנים בין קציני האפסנאות החטיבתיים ובין קצין האפסנאות האוגדתי ובנוכחותי.

ש האם חוליות השליטה פעלו בהתאם ליעודם? האם הופעל רת"ק לתחזוקת ציר או חטיבה?

ח חוליות השליטה הופעלו כולן לליצוי שיירות חספוקת בלבד. בין רפידים לססה ועד ליחידות הליצוי היו לשת מטרות: גיווט ליצוי צמוד בפתיחת ציר; כמו כן, הם היו אמצעי הקשר היעיל ביותר בין השיירות לבין מפקדת האגד, מאחר ולחוליות השליטה רכבו רב מינוע וכולו עם קשר. כאשר לרת"ק, לא הופעל שום רת"ק במובן התורתי בשלב הבלימה, מאחר ולא היה כל מכנה משותף בין פלוגות הגר"פ, הגש"ח ולבנות הגה"ס. כל אחד מהאלמנטים הופעל בנפרד בהתאם למשימתו.

ש כיצד בוצע הפינוי הרפואי? מה הייתה השיטה וכיצד היה הביצוע?

ת הגר"פ פרס 2 פלוגות קדמיות בגיזרת האוגדה - פלוגה בציר עכביש
 ופלוגה בבונקר החר"פ בטסה. היחידות פיגו מהאגדים אל אחת הפלוגות
 בציר עכביש ומשם הנפגעים פונו באמבולנסים לבונקר בטסה, ומשם פונו
 נפגעים קשים במסוקים ופצועים קלים פונו באוטובוסים ממוחקנים באלונקות
 לרפידים. שיטה זו הופעלה עד גמר שלב הבלימה.

ש כמפקד אגד ותיק, האם נראה לך היום כי פעילות גדודי האגד היתה
 נכונה בנסיבות הקרב או שדרוש היה לשנוח את ההפעלה לשיטה אחרת? פרט.
 ש עצם העובדה שקציני האגד התנסו בעבר בתרגילים רבים איפשר לפעול ולאלתר
 שיטות תחזוקה ליחידות האוגדה ולהתאימן לנסיבות ששררו בכל שלבי הקרב.
 אלמלא קיום האגד לאוגדה שאני שרתתי פה, אינני רואה איך התספוקת והתחזוקה
 היתה מתבצעת בתנאי הקרב הקשים ששררו בימי הראשונים של המלחמה. הגדולה
 שבמיבנה של אגד תחזוקה באוגדה היתה שהאוגדה היתה יכולה להיות עצמאית
 בשלבים שונים בלי להזדקק לסיוע של הפיקוד, שלמעשה היה עני באמצעים
 ועיקר האמצעים היו בידי המטכ"ל.

עדות זו ניהנה על ידי מרצוני החופשי,
 הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
 ש. גלבוע
 אוסף העדות

(-)
 צפולר משה, אל"מ

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית העדות מפי אל"מ אריה קרן, מ.א. ק/285224 - מח"ט 500

תאריך: 10 בפברואר 1974

1

ש כמה זמן הנך משרת כמח"ט 500?

ח מ-12 במאי 1972.

ש האם במסגרת של חט' 500 היא מיוחדת, דומה או זהה ליחידת חטיבות השריון?

ח חט' 500 הייתה חטיבה שעסקה ב-2 משימות: בכל ימות השנה כבי"ס מרכזי למילואים לחלק מהסדיר בחיל השריון, וחטיבת צנטוריון למלחמה כבי"ס (מ"ח 500). המוסד קיים משנת 1962 ומשנת 1971/1972 הפך גם לחטיבה שאימון הקמתה חל בסוף 1972 ותחילת 1973. כעקרון, על הציוד של חטיבה 500 למלחמה התאמן מערך המילואים, ועל חוספות ציוד ספציפי, אשר לא היה בחטיבה ואורגן באופן קבוע או זמני למשימת אימון מערך המילואים. לדוגמה: היינו חט' "שוט" או "צנטוריון" והתאמנו אצלנו עוצבות "פסון" ו"שרמן". קיבלנו, בצורה יזומה, טנקים זיורדים וכו'. ימ"ח 500 אורגן בסיבת כן, שמתוך 3 גדודי החטיבה, כ-2 נמצאים בימ"ח או בהחזרה לכשירות, וגדוד שלישי כמילואים, כאשר אנשי המילואים משתמשים בכלים ובציוד.

באשר לכוח אדם, הסגל הסדיר מנה כ-60 איש, ועקרונית איפשר לאיש למלחמה מפק' חטיבה לא מלאה וגדוד טנקים אחד לא מלא. יתרת אנשי החטיבה היו אנשי מילואים. כיוון שלא היינו שייכים עדיין לאוגדה קבועה, היו בחטיבה פלוגת רפואה מילואים ומח' משטרה צבאית, וכפיפות החטיבה הייתה לגי"ש.

ש היות ומא"ח 500 מאמן מערך מילואים על ציוד חט' 500, האם תקן הציוד בנוי לאימון מערך כזה או מחייב תוספות ממקורות אחרים? שאלתי אליך - א. האם החקן חייב השלמות ממקורות אחרים?

ב. האם המצאי של פריטים עיקריים היה בהתאם לתקן המא"ח?

ח ח הצרכים והחקן של מא"ח וחט' 500 אינם זהים, ובמידה מסויימת שונים. מלחמת יום הכיפורים תפשה אותנו בשלבי גמר של ארגון חט' 500, מבחינת אפסניה וכוח אדם, ולאחר אמן הקמה גדודי וחטיבתי לכל מרכיבי החטיבה. ימ"ח החטיבה היה פחות או יותר מושלם, פרט למספר פריטים, לא משמעותיים. באשר למא"ח 500, שטחית, היה חקן לפי מיטב זכרוני, תקן פנימי גי"ש. בחלק נוסף מהפריטים, ציינתי כבר קודם, שכאשר החאמנו אצלנו יח' מילואים על סוג טנק שונה, קיבלנו טנקים, זיורדים וכו' ממקורות גי"ש לצורך המשימה (דבר שבדרך כלל תוכנן בפקודת עבודה שנחית גייסית). מספר פריטים הוחזקו אצלנו בדרך קבע מעל תקני חט' 500 לצורך האימונים. לדוגמה: זחל"מים על זיורדיהם, נ.נ.ים, משקפות, מכשירי קשר ויתכן עוד פריטים.

כשבועיים לפני מלחמת יום הכיפורים סיימנו 2 אימונים אוגדתיים,

לאוג' 143 ו-146, שכללו, בין השאר, תרגיל שלדי אוגדתי. היקפו בציוד היה כ-700 כלי רכב (ללא טנקים), כ-1,000 מכשירי קשר, מאות משקפות, ערכות חמ"ל לתקן אוגדה. כמובן שהחלק הארי מתוך הציוד הנ"ל אינו תקני במא"ח וחט' 500, ונאסף ממקורות שונים בגי"ש, פ' מרכז, פ' צפון ופ' דרום לצורך האימון, ובגמר האימון הוחזר חלקו ליח' האם, חלקו עבר חהליך של החזרה לכשירות וחלקו נשאר עדיין בחט' 500.

ש מה היו הוראות גי'ש לגבי ציוד על תקני שבשימוש מא"ח 500 וכיצד

תוכנן להחזיר את ההשלמות לבעליהן?

- ת בחקופת היותי מח"ט 500 ולבטח בשנה שלפני פרוץ המלחמה לא הכרתי כל תוכנית כזו.
- ש מה קרה בפועל עם הציור שהיה עודף למא"ח 500, עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים?
- ת חט' 500 הצטיידה במה שהיחה צריכה; יתרת הציור נשאר בצאלים ואני מניח שהקשנ"ר (קצין שריון ראשי) חילקו. ידוע לי שביום הכיפורים עצמו באו נציגי יחידות למשוך פריטי ציוד. אינני יודע מאלו יחידות ואיזה ציוד (ראשי היה בדברים אחרים).
- ש האם השארת מאחוריך צוות במתקן למסירת הציוד, ומה היה הרכבו של הצוות?
- ת נשאר צוות במתקן צאלים. הוא לא היה בנוי באופן מיוחד למסור ציוד עודף, אלא כלל בתוכו את אותם האנשים שלא היה צורך לקחתם למלחמה, ובכל מקרה היו בו אנשים מכל מוסדות מא"ח 500.
- ש מתי קיבלת הוראה להתארגן כחט' 500 ולנוע להיערכות לבלימה, באיזה ציר ובאלו אמצעים ושטחי כינוס?
- ת המערך הסדיר של החטיבה היה בכוננות; פרט ל-20 צוותי טנקים, בעיקרם קצינים ומפקדי טנקים, הוצאו 14 צוותים לרמת הגולן - 6 צוותים לסיני. ב-060900 בערך קיבלתי את פקודת הגיוס ונקראתי למפקד גי"ש/מפקד אוג' 162 במלחמה, לקדרון. בשעה 11.00-12.00 החייצתי בפני מפקד האוגדה, נמסרו לי הפרטים שהיו ידועים אז בצורה כללית, שהמלחמה עשויה לפרוץ בשעה 18.00 ושאני שייך לאוג' 162. לא זכור לי אם קיבלתי כבר אז ציר תנועה, אולם היה ברור לי שהחטיבה תרד לסיני. לאחר השעה 14.00 ובשעה שאינה זכורה לי קיבלתי פקודה טלפונית להיות מוכן לרדת לאזור רומני על שרשראות, בציר החוף, ונקראתי לקבוצת פקודות לשעה 23.00 ברפיח. בקבוצת הפקודות ברפיח הורה

מפקד האוגדה, לאחר מתן רקע, להוריד את החטיבה דרך ציר צאלים - כרם שלום - צומת רפיח - אל-עריש - רומני לשטח כינוס שיחוכנן בהמשך ויימסר לי חוף תנועה. יחד עם זאת, הורו לי לא לחכות לארגון כל החטיבה, אלא כל גוף מפלוגה ומעלה להוציא מיד אצאג לדרך משום המצב בחזית התעלה. אינני זוכר מתי, אבל נקבעו אחי זמנים להכנסת אורחות לכביש החוף ואני בטוח שלא עמדנו במדויק בלוח הזמנים, הן משום שהקדמנו בחלק מהאורחות והן משום שאחרנו בחלקן.

ש באיזה מקום נתקלתם בפקקים או בסתממות בציר החוף ומתי?

ת החטיבה נעה החל מ-7 באוקטובר לפנות בוקר ומרבית החטיבה גמר לעזוב את צאלים ב-09.00 בבוקר. עד אל עריש לא היו פקקי תנועה, ומאל-עריש היה פקק תנועה גדול עד רומני פרט לאל-עריש. לא נתקלתי בנפ"קים והשיטה הייתה כל דאלים גבר. יצאתי בערך עם 90 טנקים מצאלים וממחנה נחן.

ש כמה טנקים נתקעו לך בדרך כתוצאה מתנועה על שרשרת או מליקויים טכניים אחרים? על איזה טנקים מדובר - על אלו של מא"ח 500 או טנקים ממקור אחר?

ת אני מעריך שנחקבעו כ-10-12 טנקים לאורך הציר. על איזה טנקים מדובר - לא זכור לי.

כאשר קיבלתי את פקודת הגיוס, היו מספר דברים שהקשו מאד על התארגנות החטיבה. 40 טנקים מהחטיבה נמצאו בימ"ח באילת, מסיבות שאינן קשורות בארגון המלחמה. 71 טנקים נמצאו באחריות החטיבה, כאשר 61 או 62 בצאלים בימ"ח וכ-10 בטיפול חקופתי בסדנא הגייסית בג'וליס. סה"כ חקן טנקים בחטיבה 111. עם פקודת הגיוס נאמר לי מיד שאת 40 הטנקים שבאילת לא אקבל, אך, לעומת זאת, אקבל 10 טנקים מבית ספר לשריון, שנמצאו לצרכי אימונים

במטווח - גי"ש בצאלים, ועוד כ-30 טנקים מחט' 7 במחנה נתן, טנקים אשר חטיבה 7 השאירה כאשר עלתה לצפון. עיקר הבעיות היו בנושא כוח אדם והשפיעו על ההתארגנות למלחמה. החטיבה הייתה מלאה לפי תקן ולאחר אימון הקמה. הזכרתי כבר ש-20 צוותים (80 איש), בתוכם 3 מפ"ים, עלו יום קודם לרמה"ג ולסיני. כ-60 צוותי טנקים היו נח"לאים שמרביתם עדיין לא שוחרר מצה"ל והיו בתעסוקה מבצעית חי"ר באחריות פ' הנח"ל ופרוסים ממוצב החרמון, רמה"ג, שארם והתעלה, ללא שליטה מעשית של החטיבה על תעסוקתם. גדוד מילואים של החטיבה היה בתעסוקה מבצעית חי"ר בבקעת הירדן, כאשר הגדוד כמובן לא היה אורגני, אלא כלל אנשים לפי תקן של פ' מרכז הנובע מצרכי התעסוקה המבצעית בבקעת הירדן וכלל א לוחמים, א נהגים, א חוששים וכו'.

כמובן, שצוותי הנח"ל במרביתם לא הגיעו לחטיבה והוצאת הגדוד מבקעת הירדן לקחה זמן רב ותיאומים רבים, כאשר חלק קטן מהאנשים עד היום לא חזר לחטיבה.

עם הכרזת הכוננות ותחילת הגיוס, החלטנו לטפל דרך מפק' גי"ש בנסיון להביא את אנשי החטיבה. באופן מעשי הגדוד מהבקעה החל להגיע בקבוצות קבוצות. חיילי הנח"ל לא הגיעו ומפק' גי"ש, ממקורות שונים, החלה להזרים לחטיבה (ביום שבת בלילה וביום ראשון) צוותים ומפקדים, על מנת למלא השורות. כמובן שלא ידענו בדיוק מה עשוי להגיע והשיבוץ נעשה ממש בשער המחנה, עם כל אדם נוסף שהגיע לחטיבה. כל אלו גם יחד והפקודה להוריד מה שיותר מהר מסגרות קטנות מוכנות, מבלי להמתין לארגון גדודי או חטיבתי, גרמו לארגון לקוי למלחמה.

ברצוני להוסיף שתחמושת טנקים ודלק לא הייתה פיזית בצאלים למילוי בסנים ודרגים בחטיבה (בונקרי תחמושת ומצבורי דלק היו מתוכננים להיבנות

בשנת העבודה 1973 ו-1974), והתחמושת והדלק נמשכו על ידינו מבסיסים באזור באר-שבע.

ברצוני לציין שלמרות שציווד לא חסר לי לחסיבה, לפי מיטב ידיעותי, ככל הפריטים, יצאו לוחמים עם בגדים אזרחיים על סנקים משום שמהגעתם לשער החסיבה עלו מיידית על סנקים ויצאו לדרך. אני מניח ויודע שחלק מהצוותים לא לקח ציווד נוסף מאותה חסיבה, למרות שהמחסנים היו מלאים וציווד לא חסר, אלא אפילו היה עודף, היו סנקים שיצאו מצאלים עם תחמושת בטן רק ח"ש או סוג אחר, וגם זאת מאותה חסיבה של התחמושת חפוזה ואי המתנה עד שיגיעו כל משאיות התחמושת מבסיסי התחמושת והוצאת סנקים קדימה מהר ככל האפשר. חלק מהבעיות הנ"ל נפתר תוך תנועה ע"י העברת אמצעים מכלי לכלי וויסות בחוך היחידה. תחמושת קלה חסרה לחלק מהסנקים והושלמה גם כן על ציר התנועה ובשטח הכינוס ממשאיות שהעמיסו התחמושת צצא במרחב באר-שבע.

את 30 הסנקים שקיבלתי במחנה נתן גאמר לי ע"י הגי"ש שהם מזוודים, מטופלים ומחומשים, ואכן זיווד היה בבש, תחמושת לא הייתה בהם והיא הייתה בבונקרים במחנה נתן, והסנקים עצמם היו באמצע טיפול שבועי.

ש האם במשך התנועה, עד גמר שלב הבלימה, נעצר בחסיבה רק"מ או רכב אחר בגלל דלק, והאם הסנקים עמדו ללא תחמושת באותו שלב?
ח לא נעמדו סנקים ללא דלק או תחמושת, אך, יחד עם זאת, חסיבה לא הייתה משום שהיו לנו דרגים לפי תקן אלא משום שהסתדרנו וזה הסתדר בשטח.

אני מאשר כי עדות זו ניתנה על ידי מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
א. קרן

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות נעשתה ע"י חא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב

גביית העדות מפי אל"מ טוביה רביב, מ.א. ק/231824 - מח"ט 600

תאריך: 10 בפברואר 1974

ש כמה זמן הנך משמש כמח"ט 600?

ת ממאוס 1971, כאשר כחודשיים לפני תחילת המלחמה הפכתי למדריך בפו"מ ונשאתי מינוי חירום כמח"ט 600.

ש תאר תמציתית מבנה חט' 600 והמיוחד שבה, לעומת חטיבות משוריינות אחרות, סוג הטנק, הנשק, המקלעים וכד'.

ת חט' 600 היא חט' טנקים הבנויה מ-3 גדודי טנקים (גדוד 408, 409 ו-410), פל' גלפים חטיבתית, מפח"ט ומחנה המפח"ט ופל' קשר). המיוחד בה הוא שהיא חטיבת הטנקים היחידה בצה"ל על טנקים מ-60.א. (פאטון אמריקאי); ודבר נוסף - היא הוקמה החל במאוס 1971, כלומר היא חטיבה צעירה וחדשה.

ש האם החימוש (מקלעים וחמושת 0.3) זהה ליתר חטיבת השריון?

ת לא, טנקי הפטון מ-60.א. הגיעו ארצה עם מקלעים אמריקאים מ-73 כ"מקביל" ו-85 כמקלע מפקד. באימונים הראשוניים נוכחנו שה-73 איננו מקלע טוב.

בהמשך נודע לנו שגם הצבא האמריקאי הוציא אותו משימוש, ולאחר נסיון בודד של צה"ל לשנות במקלע זה חלק מסוים לאפשר השימוש בו, נסיון שנכשל, צה"ל הגיע

למסקנה שאת המקלע הזה יש להחליף במקלע בראונינג 0.3 הדו-תכליתי.

כדי להכניס לטנק את מקלע הבראונינג 0.3 הדו-תכליתי היה הכרח לשנות בחוץ

הצריח גם את הזרוע המחזיקה את המקלע. מקלע המפקד מ-85 הוא מקלע שיורה

ללא מעצורים ובקצב אש מצוייץ, כל עוד המקלע נקי. ברגע שהמקלע מתלכלך בחול,

המקלע לא יורה.

ש אמנם עוד נחזור לנושא פערים בפריטים עיקריים, אך לאור החשובה האחרונה בענין מקלעי 0.3, האם החטיבה ירדה להיערכות עם או בלי מקלעים אלו והאם הייתה תחמושת מתאימה?

ת החטיבה, לצערי, ירדה למלחמה כמעט ללא מקלעים (מקלעי בראונינג 0.3 לא היו. מקלעי מ-73 הארוגניליים של הסנק היו כארבעים וכמה, אך גם אלו לא היו תקינים ולא ירו; ומקלעי מ-85 היו כ-80, שגם הם, ברגע שהתלככו, לא ירו). כל זה ל-111 טנקים. הייתי מציין שהבעיה המרכזית של החטיבה בלחימה היה נושא חוסר המקלעים.

ש כמח"ט, מה עשית ומה פעלת על מנת להעמיד את מפקדיך על חומרת מצב המקלעים בחטיבה?

ת החל מכשנה וחצי לפני המלחמה העליתי את הנושא בכל אחת מישיבות המטה עם המפקדה הממונה (קרי אוג' 143) (מח"ט האוגדה היה אל"מ "בירו", וכאשר הועברתי לפו"מ, הגיע כסגן מפקד האוגדה אל"מ (היום תא"ל) יעקב אבן (ג' קי)).

בנוסף לזה, כשנה לפני המלחמה העליתי את הנושא לאלוף פ' דרום (אלוף אריאל שרון) בעת ביקורו בחטיבה וגם למפקד הגייס (אלוף אדן). כ-8 חודשים לפני המלחמה כתבתי מכתב אישי לאלוף פ' דרום רק בנושא המקלעים. ברור שיש לי העתק ממכתב זה וגם מהנושאים שהעליתי בישיבות מטה האוגדה.

כחודשיים לפני המלחמה, כאשר הועברתי לפו"מ, הייתי בראיון אישי אצל הרמטכ"ל והעליתי בפניו מספר בעיות, שלדעתי לא היו תקינות בחטיבה ולא השתפר בהן שום דבר בחודשים האחרונים, ובין היחר את נושא המקלעים. הרמטכ"ל ציין בסוף דבריו שאם זה מדוייק מה שאני מספר לו, זה נראה כחמור מאד והבטיח לי שיבקר אצלי בחטיבה. ביקור זה לא יצא לפועל עד למלחמה.

ש האם העדר מקלעים פגע בכושר לחימתה של חט' 600? פרט.

ת לחט' 600 היו במלחמה 5 הסתערות על מערכי חי"ר מצריים (בגזרת דור-

סוואר) ובכל אחת מהסתערות אלו הורגש מאד חוסר המקלעים, ובכל אחת

מהסתערות אלו היו לחטיבה הרבה אבידות. כך שאני חושב שאילו היו לנו

מקלעים, היינו מצליחים יותר בהתקפות ואולי היינו חוסכים נפגעים.

ש מה היו הפערים בצל"מ (נוסף למקלעים) ובציווד בפריטים עיקריים

בימ"ח החטיבה סמוך לפרוץ המלחמה?

ת הטנקים היו בחקן מלא.

זחל"מים - לא היה פער משמעותי, אם נתחשב בעובדה שהיינו צריכים לקבל

9 נגמ"שים מ-30 הנגמ"שים שהחטיבה איחזקה בימ"ח. בליל

הגיוס קיבלתי הוראה להעביר את כל הנגמ"שים (כולל ה-9 שהיו מיועדים לי)

לגד' הסיור האוגדתי, כך שהחטיבה נשארה ללא נגמ"שים - דבר ~~אמצע~~ שהפריע

במלחמה בעיקר בנושא פינוי פצועים, ולמעשה פלוגות הטנקים פינו את

פצועיהן על גבי טנקים.

בליל הגיוס קיבלתי גם הוראה להעביר את 13 ג'יפי הסיור שהיו ברשותי

והיו מיועדים לי לגד' הסיור האוגדתי, ונשארו עמ' 2 או 3 ג'יפי סיור בכל

החטיבה, כך שפלוגת הג'יפים לא הייתה קיימת למעשה (הושבתי אותם על פולקסוואגן

דאבל קבינה).

רכב משאיות רב מינוע - היה לי בכמות סבירה ("זיל"), אך היה לי חוסר

גדול עוד ב-נ.נ.ים (סה"כ היו לי 7 נ.נ. מתוך 21).

משקפות ומצפנים - היו חסרים לי בכמות גדולה, כי לא היו לי ולא הייתה

בידי הוראה ממי לקבל את ההשלמה בחירום.

ש מה היה ציר התנועה להיערכות והאם סבלה החטיבה, עד לגמר שלב הבלימה, מחוסר דלק או תחמושת אשר גרמו להיעצרות הרק"מ והרכב?

ת החטיבה ירדה לסיני על שרשראות במסגרות פלוגתיות. ציר התנועה היה: שדה תימן - באר-שבע - שבטה - אבו-עגילה - ג'בל ליבני - ביר גפגפה - טסה.

בתנועה זו נעצרו 4 טנקים בסה"כ וגם כן לא בגלל בעיות טכניות, אלא עקב ירידה מהכביש, פריסת שרשרת וכד'. גם ארבעה אלה הצטרפו תוך יום-יומיים. לא היו לי בעיות של מילוי דלק ותחמושת. הדרגים של החטיבה (בעיקר דלק) התמלאו בביר-גפגפה ועבדו יוצא מהכלל (לאחר המילוי הראשוני בבאר-שבע). הייתה לי תקלה טכנית אחת בטנקים, בעיקר בגד' 409, וזה - רתיחת מצברים בגלל טעינת יתר. היינו צריכים בשבוע הראשון להחליף מצברים בכ-20 טנקים. זה לא הפריע ללחימה, בעיקר בגלל הסיבה שזה היה בשלב הבלימה וכל הזמן עמדנו. סה"כ בנושא דלק ותחמושת לא היו בעיות בחטיבה.

אני מאשר כי עדות זו ניתנה מרצוני החופשי, הוקראה בפני ומצאתיה נכונה.

(-)
ש. גלבוע
אוסף החומר

(-)
טוביה רביב

תאריך: 10 בפברואר 1974

42 234

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

גביית העדות ע"י תא"ל (מיל) ש. גלבוע ונרשמה ע"י סרן ש. בהרב.

גביית העדות מפי סרן דב גונן מ.א. ק/982834 - מקנש"ר/הדרכה

תאריך: 7 בפבר' 74.

ש: איזה מינוי אתה נושא, ומה היה תפקידך כשירות עם שיירה של קרונוח חלקי חילוף מרפיה לרפייסים במלחמה.

ח: יש לי מינוי חרום כ-סמ"פ בסדנא חטיבתית 875 בסדיר אניקצין מדור הכשרה קדם צבאית ב-מקהש"ר.

ש: לאיזה מח' הגעת ומאיפה קיבלת קרונוח?

ח: מהימ"ח ברפיה - ימ"ח גי"ש.

ש: לאיזה חטיבה נתת סיוע עם שיירת חלקי החילוף ולמי שייכים היו כלי הרכב שקיבלת למשימה זו?

ח: שרתתי את חט' 875, את גש"ח 784 - רפידים, את פלג' רפידים ופל' המיתלה באשר לשייכות הרכב שהוביל את חלקי החילוף ולא היה תקין מבחינת מצברים, גלגלים רזרביים וכלי עבודה לפירוק, אינני יודע הם שייכים לאגד ימחי"ם 178, סא"ל יורם כהן.

אתי היו בסה"כ 15 כלי רכב 1 היה פגר ולא הניע כלל (היו שם חלקי חילוף לברולס שרמן ריאו ברגים ואומים) מתוך ה-14 11 לא הניעו. והנעתי אותם בדחיפה כל אימת שעצרת.

אני מאשר שעדות זו נתתי מרצוני החופשי,

היא הוקראה בפני ומצאתיה נכונה (-) חתימת העד

(-)

חתימת אוסף החומר

תאריך: 7 פבר' 74.

235

צבא הגנה לישראל

ד.צ. 2128

טל. 616550

העחק נמסר לקצין אוסף חומר אג"א ב-1.1.74

כסלו תשל"ד

8 בדצמבר 73

ועדת החקירה - יום הכיפורים

הנדון: תמצית עדות

1. אני קצין חימוש אשר ירד מהמפקדה בתאריך 6.10.73 דרומה לסיני ע"מ לקבל תפקיד.
2. אחז מתפקידי היה לפני שקבלתי חחת פיקודי מחלקה - להוביל שיירה של קרונות חלקי חילוף המורכבים על רכב מסוג ג'אמ-סי מרפיח אל רפידיים.
3. חלקי חילוף אלו היו נחוצים ודרושים מאד מאד בשדה, ולכן ראיתי במשימה זו כדחופה ביותר והשתדלתי לפעול במהירות ובזריזות ע"מ להוביל את הרכב עם חלקי החילוף אל דרג השדה.
4. כשבאתי למשוך את הרכב מהימ"ח ברפיח החברר לי להפתעתי ולתדהמתי כי הרכב אינו מוכן לירידה לשטח. דבר זה התבטא בנקודות הבאות:
  - א. ב-80% מכלי הרכב היו מצברים מתים, ולא ניתן להניעם כלל אלא רק בגרירה (בזבוז זמן משווע).
  - ב. חושבת המצברים אמנם היתה צבועה יפה ופני המצבר נקיים. ברם, במרביתם לא היה ולו טיפת מים מזוקקים בחאי המצבר - דבר שגרם להתרוקנותם.
  - ג. במלא כלי הרכב לא היו גלגל רזרבי, ג'ק ומפתח גלגלים (אי אפשר לצאת לדרך ארוכה ללא ציוד מינימלי זה) והשגת ציוד זה בזבזה חצי יום.

ד. לנהגים לא היו מושבים, כל המושבים נאספו במחסן מרוחק,
והבאתם וחלוקתם לנהגים גזלה זמן.

ה. ב-30% מכלי הרכב לא היה די דלק ואפילו לנסיעה עד תחנת הדלק
באל-עריש.

5. לסיכום בוזבז יום שלם בו הייתי צריך לרוץ למחסנים ולהשיג את הציוד
הדרוש להפעלתם התקינה של כלי רכב אלו, ולהסיעם באיטיות (עקב מצבם המכני
הלקוי) לרפידים.

ק/982834 סגן גונן דב (-)

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף הת'ק

5000 (1.70)

28/דא